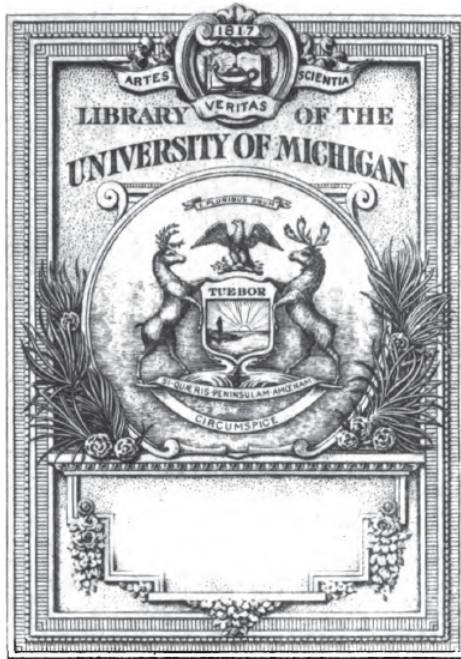

*Ta Erua Tou
Lorentssu Mabiln*

Lorentsos Mables, 1860–1912

ΛΟΡΕΝΤΣΟΥ ΜΑΒΙΛΗ

889.8

M112

1922

ΤΑ ΕΡΓΑ

(ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ)

"ΓΡΑΜΜΑΤΑ"

ΕΚΔΟΤΗΣ, ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΡΓΑΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

1923

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΤΑ 1905

ΤΑ ΕΡΓΑ
ΤΟΥ
ΛΟΡΕΝΤΣΟΥ ΜΑΒΙΛΗ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΤΗΣ: ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΡΓΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ "ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ"
ΑΛΕΞΑΝΤΡΕΙΑ
1922

889.8
Μ 112
1922

Η ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ ΒΓΗΚΕ ΤΟ 1915

ΣΤΟ ΛΟΡΕΝΤΣΟ ΜΑΒΙΛΗ

Ποτέ στο άραχνιασμένο βάραθρ', δπου
Μές τή μούγλα και μές τή φαρμακίλα
'Οχιές κλωσσούν οι κήκητες τ' άθρώπου,
Ποτέ δέν έκατέβηκες ! Κ' έκύλα
'Η φωνή σου βροντή κ' έκαιε σά φλόγα
Τούς πονηρούς, μά τούς καλούς εύλόγα.

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ

(ΑΠΟ ΕΝΑ ΣΟΝΕΤΟ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ)

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΗ

Ἄμέσως ἔπειτα ἀπὸ τὸν ἡρωϊκὸ θάνατο τοῦ ποιητῆ, ἡ ἀδερφή του καὶ μοναχὴ κληρονόμα του, κυρία Ἐσθὴρ Μαβίλη, ἐπροσκάλεσε τὸ στενὸ του φίλο κ. Κων. Θεοτόκη νὰ ἐπιθεωρήσει καὶ νὰ ταχτοποιήσει τὰ χειρόγραφα, ἀκολουθῶντας τὴν παραγγελίαν ποῦχε ἀφήσει ὁ πεθαμένος στοὺς Γαριβαλδινούς συμπολεμιστὰς του. Ὁ Ἀλεξανδρινὸς ἐκδότης τῶν «Γραμμάτων» ἀνάλαβα τὴ δημοσίευσιν τοῦ βιβλίου, ποῦ γι' αὐτὴν ὁ δῆμος Κερκυραίων, ἐνῶ ἐδημάρχευε ὁ κ. Δημήτριος Κόλλας, ἐψήφισε γενναίαν βοήθειαν δραχμὰς τρεῖς χιλιάδες. Ἄπ' αὐτὲς τὸ μεγαλύτερον μέρος ἐξοδεύτηκε γιὰ τὴ μαρμαρένια προτομὴ τοῦ ποιητῆ, ποῦ ἔχει στηθεῖ στὸν Κερκυραϊκὸν ἀνθῶνα, ἕνα ἄλλο μέρος ἀφιερώθηκε στὴ στήλῃ ποῦ θὰ στήσῃ ὁ δῆμος Κερκυραίων γιὰ ἐκείνους ποῦ ἔπεσαν στοὺς πολέμους μας, καὶ ἕνα ἄλλο μέρος στὴν ἐκδοσὴν καὶ τὴν εἰκονογράφωσιν τοῦ τόμου.

Τὰ χειρόγραφα τοῦ ποιητῆ θὰ παροδοθοῦν στὴ δημόσια βιβλιοθήκῃ τῆς ἰδιαίτης πατρίδας του.

Γραφή
Eleftheroudaki
8-2-28
17764

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

ΔΙΑΛΕΞΗ ΑΠΑΓΓΕΛΜΕΝΗ ΤΗΝ 6 ΜΑΡΤΙΟΥ 1915 / ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑ ΕΙΡΗΝΗ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ
ΣΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΤΩΝ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΩΝ ΚΕΡΚΥΡΑΣ.

ΚΥΡΙΕΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΙ !

Ὁ σκοπὸς τῆς ὁμιλίας μας εἶναι νὰ δώσουμε ἕνα σύντομο χαρακτηρισμὸ τῆς προσωπικότητος καὶ τῆς τέχνης τοῦ συμπολίτη μας ποιητῆ Λορέντσου Μαβίλη μὲ τὴν πεποίθησι, πῶς ἔτσι, πλερόνοντας φόρο σεβασμοῦ πρὸς τὴ μνήμη τοῦ ἀλησμόνητου νεκροῦ, θὰ εὐχαριστήσουμε καὶ τὸ διαλεκτὸ ἀκροατήριον τῆς ἀποψινῆς βραδυᾶς.

Μὲ συγκίνησιν θυμούμαστε τὴ θυσίαν ὄλων τῶν νέων συμπολιτῶν μας ποῦ εὐγενικὰ ἀρνήθησαν τὴ ζωὴ τους γιὰ τὰ ἔθνικα ἰδανικά, κ' οὔτε δὲ λιγοστεύουμε τὴν ἀξίαν τους βάζοντας θέμα τῆς ὁμιλίας μας τὸν πολεμιστὴ ποῦ τούρκικον

βόλι

Ἔστειλ' ἥρωα στὸ Ἡλύσιο περιβόλι·

«ποιητὴ καὶ μάρτυρα ἀνάμα»· γιὰτὶ, ὅπως πάντα συμβαίνει, ἕνας εἶναι ἐκεῖνος ποῦ εἰκονίζει μίαν ὀλόκληρην ἐποχὴν, μίαν ὀλόκληρην κοινωνίαν, ἢ κ' ἕνα κοινωνικὸ κίνημα, σαρκώνοντας ὁ ἴδιος τὴν Ἰδέαν, ποῦ γι' αὐτὴν ἀγωνίστηκε, ἀφιέρωσε τὴ ζωὴν του καὶ τέλος ἐθυσίασε καὶ τὴν ἴδιαν του τὴν ὑπαρξιν. Ἀπὸ τοὺς τέτοιους τυπικοὺς ἥρωες εἶναι κ' ὁ πεθαμένος συμπολίτης μας ὁ Λορέντσος Μαβίλης.

Τυφλὴ τύχη εἶχε φέρει τὸν πάμπου τοῦ ποιητῆ, Ἰσπανὸ πρόξενον, στὸ νησί μας, κ' ὁ ξένος ἐριζοβόλησε στὸν τόπον μας, γιὰτὶ εἶχε δοκιμάσει κ' ἔκεινος τὸ νερὸ ποῦ, καθὼς λέει ὁ ποιητὴς μας:

ἽΟποιος ξένος ἐκεῖ τὰ χεῖλη βρέχει

Στὰ γονικά του πλιά δὲ θὰ γυρίσει.

Ἡ οἰκογένεια ἔτσι εἶχε ἀποκαταστηθεῖ στὴν Κέρκυρα, ὁ πατέρας τοῦ ποιητῆ ἀκολούθησε μὲ τὴν Ἀγγλικὴν Προστασίαν τὸ δικαστικὸν στάδιον, ἐπῆρε Κερκυραία γυναῖκα, τὴν Ἰωάνναν Καποδίστρια Σούφη, κ' ἔτσι ἡ τυφλὴ ἐκεῖνη μοῖρα μᾶς χάρισε τὸν ἥρωα, ποῦ γεννήθηκε τὰ 1860.*

Τὰ πρῶτα καὶ τὰ γυμνασιακὰ μαθήματά του τάκουσε στὸ γνωστὸν στὸ Πανελλήνιον ἐκπαιδευτήριον «Καποδίστριας» τοῦ κ. Δεωνίδα Βλάχου, κ' ἀπὸ μικρὸς σκετίστηκε μὲ τοὺς σπουδαιότερους ἀνδρώπους ποῦ ἄκμαζαν τότες στὸ νησί μας. Ὁ Ἰωάννης Ραμανός, ὁ σοφὸς ἑλληνιστὴς καὶ ἱστοριογράφος, δάσκαλός του, τὸν ἐσύστησε στὴν ἐδῶ Ἀναγνωστικὴ Ἑταιρεία, τὸ ἴδρυμα ποῦ ἀπὸ τὸ 1836 συγκεντρώνει τὸ ἄνθος τῆς Κερκυραϊκῆς κοινωνίας στὰ γράμματα, στὲς ἐπιστῆμες καὶ στὲς τέχνες, καὶ ποῦ σ' αὐτὸ ἦταν ἀφοσιωμένος ὁ ποιητὴς ὡς τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου του. Ἐκεῖ πρωτογνωρίστηκε μὲ τὸν Ἰάκωβον Πολυλά, βουλευτὴ τότες καὶ ἀρχηγὸν τοῦ κόμματος τοῦ Ρήγα, ποῦ πρωτίτερα εἶχε ἀγωνιστεῖ γιὰ τὴν ἔνωσιν τῶν Ἑφτά Νησιῶν μὲ τὴν Ἑλλάδα, κ' ἀναγνωρισμένη κορυφὴν στὰ ἑλληνικὰ γράμματα τοῦ τότες καιροῦ. Στὰ χρόνια αὐτά, λίγὸν πρωτίτερα καὶ λίγὸν στερνότερα

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Γεννήθηκε στὸ Θιάκι, ὅπου ὁ πατέρας του Παῦλος ἦταν τότες πρόεδρος τῶν δικαστηρίων, τὴν 6 Σεπτεμβρίου 1860.

m R S

ἀπὸ τῆς ἐθνικῆς ἀποκατάστασις, παρατηριότου σὴν Κέρκυρα μία ὁμορφὴ ἐπίδοσις στὰ γράμματα καὶ στὲς ἐπιστῆμες, ποῦ σ' αὐτὴν εἶχε δώκει τὴν πρώτη σπρωξιὰ ὁ ἀθάνατος ψάλτης τῆς ἑλληνικῆς λευτεριάς, ὁ Διονύσιος Σολωμός, φίλος καὶ δάσκαλος τοῦ Ἰάκωβου Πολυλά. Ἕνας ἄλλος ἐμπνευσμένος ποιητῆς, μαθητῆς κ' ἐκείνου τοῦ Σολωμοῦ, ἐξοῦσε κ' ἐργαζότου στὸν ἴδιον καιρό, ὁ Γεράσιμος Μαρκοῦ, καὶ δίπλα σ' αὐτούς, τέκνα τῆς ἀκόλουθης γενιᾶς, ὁ Στέλιος Χρυσομάλλης, ὁ Γιώργης Καλοσοῦρος, ὁ Νίκος Κογεβίνας καὶ ὁ Νίκος Κονεμένος, ποῦ μᾶς ἄφησαν φωτεινὰ σημάδια, κατὰ δυστυχία τὰ περισσότερα ἀδημοσίευστα, τῆς πνευματικῆς τους ἐργασίας. Ἄπ' αὐτοὺς ἦτανε καὶ ὁ ποιητῆς μας.

Ἄπὸ τὸν Ἰάκωβο Πολυλά ἡ ἀπαλή του καρδιὰ εἶχε διδαχτεῖ τὸν ἔρωτα τῆς Πατρίδας, ἅγια κληρονομία τοῦ Σολωμοῦ, τὴν ἀγάπην στὲς τέχνες καὶ ἀλλίστα στὴν ποίησις, καὶ τὴν προσήλωσις στὴ δημοτικὴ μας γλῶσσα. Ὁ φωτεινὸς νοῦς τοῦ Διονύσιου Σολωμοῦ εἶχε καταλάβει πῶς γιὰ τοῦ λαοῦ μας τὴν ἀνάπτυξη καὶ τὴν πρόοδο τὸ μόνο δυνατὸ ὄργανο εἶναι ἡ καθαρὸ μητρικὴ του γλῶσσα, πῶς μόνο αὐτὴ εἶναι χρήσιμη στὸ ποιητικὸ πέταγμα, μορῶντας νὰ ξηγήσει τοὺς πόθους μιᾶς μεγάλης ψυχῆς σὰν τῆς δικῆς του, ποῦ τίποτα ἄλλο δὲν κλειοῦσε παρὰ τὰ ἄχραντα ἰδανικὰ ὅσα χαρακτηρίζουσι μίαν ἀγνή ποιητικὴ ὑπαρξὴ μέσα σ' ἓναν « ἠθικὸν κόσμον » τῆς φαντασίας του γιομάτων ὁμορφιῆς καὶ κάλλους. Ἡ ἔλλειψη ἀντὶς ἀπὸ ποιητικὴ δύναμη στὴν ἄλλη Ἑλλάδα ἔκανε ἀδύνατη μίαν τέτοια προσπάθεια γιὰ καλλιέργεια τῆς ὁμιλουμένης λαλιᾶς, καὶ ἡ ἐκεῖ μορφωμένη τάξη, ἔχοντας ἰδανικὸ τῆς νὰ διαφέρει ἀπὸ τὸν κοινὸ λαόν, συστηματικὰ ἀγωνιζότου νὰ ταιριάσει τὴ γραφόμενη γλῶσσα στὴν κλασικὴ τῆς μορφῆς, κ' ἀτέλειωτοι καὶ πολύχρονοι ἦταν οἱ ἀγῶνες τῶν δασκάλων τοῦ γένους μεταξὺ τους, ποῦ εἶχαν χωριστεῖ σὲ διάφορα στρατόπεδα: σὲ ἀτικιστῆς, ἀρχαϊστῆς, ὀπαδοὺς τῆς « καθαρμυλημένης » καὶ τὰ παρόμοια, καὶ ποῦ ἐσυζητοῦσαν γραμματικά, συνταχτικά καὶ γλωσσικὰ ζητήματα, ὅπως καὶ τώρα, χωρὶς οὔτε κἂν νὰ συλλογιῶνται πῶς ἀνώτερη πνευματικὴ ἀνάγκη ἑνὸς λαοῦ εἶναι ἡ ποιητικὴ δημιουργία. Τέτοιες ἰδέες ὁ ψάλτης τῆς ἑλληνικῆς λευτεριάς τὲς διατύπωσε στὸ διάλογόν του τοῦ Ποιητῆ με τὸ Δογιώτατο, καὶ κατόρθωσε νὰ τὲς μεταδώσει στοὺς Κερκυραίους μαθητῆς του, θεμελιώνοντας ἔτσι τὴν Κερκυραϊκὴ σχολὴ ποῦ ἀπὸ τότε δὲν ἔπαψε νὰ δίνει φιλολογικὸς καρπούς, καὶ ποῦ ὀπαδός τῆς, ἀπὸ τοὺς σημαντικώτερους μάλιστα, ἦταν ὁ Μαβίλης.

Ἄπὸ νέος ὁ ποιητῆς μας παραδόθηκε στὴ μελέτη. Τὰ σπάνια του πνευματικὰ χαρίσματα τὸν βοηθοῦσαν σ' αὐτῆς. Μὲ τὴν καθοδήγησις τοῦ σοφοῦ του δασκάλου, τοῦ Πολυλά, ἐγκολπώθηκε τὰ ἀριστοουργήματα τοῦ ἀρχαίου κλασικοῦ κόσμου, ἐσπούδαξε τὲς νεώτερες γλώσσες: τὴν ἰταλικὴν, τὴ γαλλικὴν, τὴν ἀγγλικὴν, τὴ γερμανικὴν, τὴν ἰσπανικὴν, κ' ἐδοκίμασε τοὺς ἄχραντους καρπούς τῆς ξένης φιλολογικῆς δημιουργίας, ἀναπληρώνοντας καὶ συμπληρώνοντας ἔτσι ὅ,τι λείπει στὴν ἐθνικὴ μας ὑπαρξὴ. Ἄπὸ ἔνωρις ὁ Dante, ὁ Ariosto, ὁ Schiller, ὁ Goethe, ὁ Shakespeare σταθῆκαν οἱ ὀδηγητῆς του, καὶ τὴν ἀγάπην του σ' αὐτοὺς τοὺς μεγάλους τῶν μεγάλων τὴν ξακο-

λούθησε ὡς στήν τελευταία του στιγμή. Γι' αὐτὸ κι' ὅλας, ἀκολουθώντας τὸ παράδειγμα καὶ τοῦ Σολωμοῦ καὶ τοῦ Πολυλά, ἐνόμισε πῶς ἔπρεπε, ὅσο δυνότου, νὰ πλουτίσει τὴν ἑλληνικὴ λογοτεχνία μὲ ξένα ἀριστουργήματα, καὶ ἐνῶ ὁ δάσκαλος μετάφραζε τὴν Ὀδύσεια, τὴν Ἰλιάδα, τὸν Hamlet καὶ τὴν Τρικυμία, ὁ μαθητὴς ἀπὸ τὴν Ἀθήνα καὶ τὴ Γερμανία, ὅπου μὲ τὸ σκοπὸ ἀνώτερης σπουδῆς εἶχε ξε-νιτευτεῖ, καταπιανότου τὴ μετάφραση ἀπὸ ὁμοίως ἀξιόλογα δημιουργήματα, λατινικά, ἀγγλικά, ἰταλικά καὶ γερμανικά, ὅπως εἶναι ἡ Αἰνειάδα τοῦ Βεργίλιου, τὸ Παράπονο τῆς Δήμητρας τοῦ Schiller, ἡ Κατάρρα τοῦ Τραγουδιστῆ καὶ ὁ Τυφλὸς βασιλιάς τοῦ Uhland, ἡ Λεονώρα τοῦ Bürger, ἡ Parisina τοῦ Byron καὶ ἄλλα ποιήματα τοῦ Shelley καὶ τοῦ Tennyson, ποῦ κατὰ δυστυχία ὅμως ἀπό-μειναν ἀτέλειωτα.

Μολοντοῦτο ὁ ποιητὴς μας δὲν ἀμελοῦσε τὰς ἐπιστημονικὰς σπουδὰς του, ποῦ τὰς εἶχε ἀρχίσει στὸ πανεπιστήμιο τῆς Ἀθήνας, ὅπου ὁ Ἰάκωβος Πολυλάς τὸν εἶχε τότες συστήσει στὰς ἐκεῖ κορυφὰς καὶ ἰδιαίτερα στὸ Χαρίλαο Τρικούπη, ποῦ μὲ τὸν Πολυλά θεμέλιωνε ἐκεῖνον τὸν καιρὸ τὸ πέμπτο πολιτικὸν κόμμα. Μὰ στήν Ἀθήνα ὁ ποιητὴς δὲν ἔμεινε παρὰ ἓνα χρόνον καὶ ξενιτεύτηκε ἐκεῖθε στὰ 1879 στὴ Γερμανία, ὅπου ἔζησε τὴ φοιτητικὴ ζωὴ δεκατέσσερα ὀλόκληρα χρόνια, μὲ μικρὰς μόνο διακοπὰς διαμονῆς στήν πατρίδα του.⁽¹⁾ Μὴ λησμονώντας ποτὲ τὰς μελέτας του τὰς ἐπιστημονικὰς, συναναστρέφτηκε τοὺς γερμανοὺς φοιτητὰς καὶ δοκίμασε κατάβαθα τὴ φοιτητικὴ ζωὴ ἐκεῖνον τοῦ τόπου μέλος σὲ διάφορα φοιτητικὰ σωματεία, ποῦ ὁ σκοπὸς τους εἶναι ἡ μόρφωση ἱπποτικῶν χαρακτήρα μὲ τὴν πειθαρχία καὶ τὰς σωματικὰς κακονχίαις.

Οἱ φιλολογικὰς μελέτας τοῦ ἀρχαίου κλασικοῦ κόσμου ἐστάθη-καν οἱ πρώτες σπουδὰς του. Ἀλλὰ ὁ νοῦς του ποῦ ζητοῦσε πλατύ-τερον οὐρίζοντες δὲ μποροῦσε νὰ ἀρκεστῆ σὲ εἰδικὴ μονάχα μάθηση, κ' ἔτσι ἐδόθηκε στὴ Γλωσσολογία καὶ στὴ σπουδὴ τῆς Σανσκριτικῆς γλώσσας. Καὶ τὰ μυστήρια τοῦ Ἰνδικοῦ κόσμου, ποῦ τοῦχαν κάμει τὴν ἐντύπωση ἀπάτητου λόγγου, καὶ ποῦ ὀλομεμιάς ξεσκεπαστῆκαν στὸ πνεῦμα του, τὸν ἔφεραν μὲ τὴ μυστικὴ ἐνέργειά τους στὴ Φιλοσοφία, κι' ἀπὸ τότες πάντα διψώντας τὴν Ἀλήθεια κ' ἑλευτέρος ἀπὸ κάθε πρόληψη, ἐρευνοῦσε τὰ ψηλότερα καὶ σπουδαιότερα προβλήματα ποῦ παρουσιάζονται στήν ἀνθρώπινη διάνοια. Στὴ μελέτη του τῆς Σανσκριτικῆς χρωστοῦμε τὴ μετάφραση τοῦ Ἰνδικοῦ ἔπους «Νάλας καὶ Νταμαγιάντη» ποῦ τὸ ἐπεξεργάστηκε στὰ στερνά του χρόνια, μὰ ποῦ τὸ ἄφισε ἀτέλειωτο καὶ τὸ ξακολούθησε ὁ φίλος του καὶ συνεργάτης του Κωνστ. Θεοτόκης.⁽²⁾

Στὸν ἴδιον καιρὸ ποῦ στὴ Γαλλία ἐμάνιζε ἡ Ἐπανάσταση καὶ φυτεῦνταν τὰ πρώτα δέντρα τῆς Ἐλευτερίας, μία ἐπανάσταση, ἄλλο τόσο σημαντικὴ γιὰ τὴν ἀνθρώπινη σκέψη, εἶχε ξεσπάσει στὴ

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐπῆρε τὸ φιλοσοφικὸν δίπλωμα στὸ Erlangen τῆς Βαυαρίας τὴν 16 Ἰουν. 1890.

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐτυπώθηκε στὰ «Γράμματα» τῆς Ἀλεξάνδρειας καὶ σὲ ἰδιαίτερον τεῦχος τὰ 1914.

Γερμανία με την Κριτική Φιλοσοφία του Immanuel Kant. Σύμφωνα με τες θεωρίες του ο μεγάλος φιλόσοφος ένόμιζε, πώς πρὶν βαλθεῖ ν' ἀποδείξει ἕνα προσκεδιασμένο σύστημα, ἔπρεπε νὰ ξετάσει—πρῶτα ποῦ ὡς τότε δὲν εἶχε γένει—ἀν ὁ ἀνθρώπινος νοῦς μπορούσε πραγματικά νὰ φιλοσοφήσει, καὶ ποιά εἶναι τὰ ὄρια τῆς καθαρῆς του σκέψης, χωρὶς τὴ βοήθεια τῆς ἐμπειρίας ποῦ μόνο οἱ ἐξωτερικὲς αἰσθησὲς του μποροῦν νὰ τοῦ δώσουν. Τέτοιο θέμα συζητεῖ ὁ φιλόσοφος ἐκεῖνος στὸ περίφημό του βιβλίον «Κριτικὴ τοῦ ἄδολου λογισμοῦ», ποῦ σήμερα εἶναι μελέτη ἀπαραίτητη καὶ ἀρχὴ κάθε φιλοσοφικῆς σπουδῆς. Καὶ ὁ ποιητὴς μας ἀπὸ νέος εἶχε δοθεῖ στὴ μελέτῃ τῆς Καντιανῆς φιλοσοφίας μ' ἐπιμέλεια καὶ με ἀγάπη. Ἀλλὰ ὅπως μᾶς δείχεται ὁ ἴδιος, σὲ κάποιαν περίοδο τῆς ζωῆς του, δὲν εὗρισκε πιά ἱκανοποίησιν στὰ συμπεράσματα τοῦ φιλοσόφου τῆς Καινιξμπέργης, καὶ ὁ τελικὸς ἀγνωστικισμὸς του, τὸ νὰ μὴν ἀφίνει δηλαδὴ ἄλλον κάμπο στὴν ἀνθρώπινη ἔρευνα παρὰ τὴν ἐμπειρικὴ ἐπιστήμη, χωρὶς νὰ τῆς δίνει δικαίωμα—νὰ πετάξει παρὲς γιὰ νὰ ξηγήσει μὲ κάποιαν ὑπόθεσιν τὰ φαινόμενα, ἦταν, φαίνεται, ἐνάντιος στὴν ἰδιοσυγκρασίᾳ τοῦ ποιητῆ μας, ποῦ ἴσα-ἴσα ἐδιψοῦσε νὰ γνωρίσει τί ἦταν ἐκεῖνο τὸ Ἄγνωστο αὐτὸ καθαυτό. Τὸ ποίημά του «Τὰ μυστικά τοῦ Ἄγνωστου» μᾶς ἀφίνει νὰ ρίξουμε μίαν ματιὰ σ' αὐτὴν τὴν ἐσωτερικὴν ἀνησυχία του:

Βαθειὰ βαθειὰ μὲς στὴν καρδιά μου νοιώθω,
Μὲς στὴν καρδιά τῆ μυριοπονεμένη,
Ἐναν παντοτεινὸ κι' ἄσβυστο πόθο
Ποῦ μὲ ψυχομαραίνει.
Ταντάλου δίψα ἀθάνατη εἶναι τούτῃ
Ὅπου τὰ χεῖλη τῆς ψυχῆς μου φρύγει.
Γι' αὐτὴν ὅλα τῆς γῆς τ' ἄμετρα πλοῦτη
Δροσιὰ θάχαν. ὀλίγη

Καὶ τὸ ποίημα τελιώνει μὲ τὴν ἀκόλουθην στροφὴν:

Οἱ ἐλπίδες μου ὅλες ἐσβυστήκαν, πάει !
Οἱ χρυσόφτερες φύγαν φαντασίες·
Μόνος αὐτὸς ὁ πόθος θὰ μὲ φάη,
Ποῦ βάλλαν οἱ Ἑριννύες
Στὰ φρενιασμένα τοῦ νοῦς μου βάρη
Γιὰ νᾶναι ὁ δαίμονάς του κι' ὁ θεὸς του:
Ἵλο τὸ ἐγὼ μου λαχταρεῖ νὰ μάθῃ
Τὰ μυστικά τοῦ Ἄγνωστου !

Κ' ἐνόμιζε μὲ τὸν καιρὸ πὼς πραγματικὰ εἶχε εὖρη τὴ λύσιν μὲ τὸ φιλοσοφικὸν σύστημα τοῦ μεγάλου Ἀρθούρου Schopenhauer, ποῦ αὐτὴν τὴν ἐποχὴ κρατοῦσε τὰ σκῆπτρα τῆς Εὐρωπαϊκῆς σκέψης. Μ' αὐτὸν παραδέχτηκε ἀνεπιφύλακτα, πὼς τὸ καθαυτό ὄν οὔτε ἄγνωστο οὔτε ἀνεγνώριστο εἶναι, παρὰ πὼς ὅλη ἡ φύσις μᾶς φαναρίζει γύρω μας καὶ οἱ ἴδιες οἱ ζωτικὲς δυνάμεις μας τὸ λένε, πὼς αὐτὸ εἶναι ἡ Θέλησις, ἡ Θέλησις ποῦ δὲν ὀρίζεται ἀπὸ τὸ λογικόν, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον αὐτῆ ἡ ἴδια, τυφλὴ καὶ ἀσυνείδητη, εἶναι ἡ κυβερνήτρια του, καὶ

ἐχτελεστές της εἶναι μόνο ὅλες οἱ ἄλλες δύνამες τοῦ ὄργανισμοῦ μας, τόσο σὲ μᾶς, ὅσο και στὸ ἐπίλοιπο ζωϊκὸ βασίλειο, στὰ φυτὰ, και στὰ ἴδια τὰ ὄργανα. Ἄλλὰ μέσα στὸ σύστημα αὐτὸ τοῦ φιλόσοφου, τὸ φαινόμενο τῆς ζωῆς εἶναι ἴσα-ἴσα μία ἀνιστόρητη πίκρα, και ὁ καθ'αυτὸ μορφωμένος ἄνθρωπος ὅχι μόνο δὲν πρέπει νᾶναι προσκολλημένος στην ὑπαρξη, ἀλλὰ τὸ ἐναντίο ὅλες του οἱ προσπάθειες πρέπει νὰ κλίνουν στὸ νὰ τὴ μηδενίσουν, και ἀντηχεῖ μέσα σ'ὄλο τὸ ἔργο του ὁ ἀντίπαλος μιᾶς καινούργιας λατρείας: ἡ ἀγάπη τοῦ θανάτου και τῆς ἀνυπαρξίας.

Μὲ ἰδέες τέτοιες ὁ ποιητὴς μας ἄρχισε τὰ περίφημα σονέττα του. Στὸ πρῶτο ποῦ ἔγραψε, ὁ «Ἀνεμόμυλος» νοσταλγεῖ τὴ μοναδικὴ εὐτυχία ἐκείνης τῆς ποθητῆς του ἀνυπαρξίας, και σ' ἄλλα πάλι εἶναι γι' αὐτὸν τὸ πολὺ ὄνειρα πλάνα οἱ ὁμορφιῆς τοῦ κόσμου τούτου, ἡ πάγκαλη φύση ποῦ βαθεῖα τὴν αἰστανότου στὲς τόσες τοποθεσίες τοῦ νησιοῦ μας, ποῦ τόψαλε ἀκούραστα σὲ διάφορα ποιήματά του, ἡ γυναικία καλλονὴ και ἡ ἴδια ἡ ἀγάπη τῆς γυναικὸς και τοῦ φίλου. Περισσότερο συλλογιέται τοὺς νεκροὺς παρὰ τοὺς ζωντανούς, κ' ἔνα βαρὺ παράπονο βογγαίει μέσα σὲ τόσες ἁρμονίες, γιατί ἡ ζωὴ ἦταν πραγματικὰ πικρὴ γιὰ τὸν ποιητὴ, ὅχι πῶς τοῦχε φέρει ἐξαιρετικὲς δυστυχίες, ἀλλὰ γιατί ἦταν καταπεισμένος πῶς αὐτὴ καθ'αυτὴν εἶναι ἀνυπόφεροτο ἔαρως. Ἡ «Λήθη», ἔνα ἀπὸ τὰ καλλίτερα ποιήματά του, κλασικὸ στὴ μορφὴ του, εἶναι ποτισμένη μ' αὐτὴν τὴ βαθεῖα μελάγχολία:

Καλότυχοι οἱ νεκροί, ποῦ λησμονᾶνε
 Τὴν πίκρια τῆς ζωῆς ὄντας εὐθῆσει
 Ὁ ἥλιος, και τὸ σούρουπο ἀκλουθῆσει,
 Μὴν τοὺς κλαῖς, ὁ καὺμός σου ὅσος και νᾶναι.
 Τέτοιαν ὥρα οἱ ψυχὲς διψοῦν και πάνε
 Στῆς λησμονιάς τὴν κρουσταλλένια ἐρύση·
 Μὰ βοῦρκος τὸ νεράκι θὰ μαυρίσει,
 Ἄ σταῖε γι' αὐτὲς δάκρυ ὅθε ἀγαπᾶνε.
 Κι' ἂν πιοῦν θολὸ νερό, ξαναθυμοῦνται,
 Διαβαίνοντας λιβάδια ἀπὸ ἀσφοδῆλι,
 Πόνους παλιούς, ποῦ μέσα τους κοιμοῦνται.
 Ἄ δὲ μορεῖς παρὰ νὰ κλαῖς τὸ δεῖλι,
 Τοὺς ζωντανούς τὰ μάτια σου ἄς θρηνησοῦν:
 Θέλουν μὰ δὲ βολεῖ νὰ λησμονήσουν.

Ἄλλὰ μέσα σ' αὐτὴν τὴ φιλοσοφικὴ ἀπαισιοδοξία, και σὰ ἀντίφωση σ' ὅ,τι ἐνόμιζε πῶς ἦταν ἀληθινὰ καταπεισμένος, λάμπει φωτεινὴ και ζωογόνα ἡ παλαιὰ του ἀγάπη γιὰ τὴν Πατρίδα. Ὁ πατριωτισμός, τέτοιος ὅπως τὸν αἰστανότου ὁ ποιητὴς μας, ἐστάθηκε ἡ πρώτη ἐμπνευσή του, ὅπως μᾶς δείχνει ἔνα παλαιὸ του σονέττο, γραμμένο στὰ 1878. «Εἰς τὴν Πατρίδα»:

Μάννα μου Ἑλλάδα, τί δὲν εἶσαι τώρα
 Σὰν πρῶτα ὀρθή, ψηλὴ, στεφάνωμένη
 Μὲ δάφνες, τί δὲν εἶσαι μὲ τὰ δῶρα
 Τῆς ἀθάνατης Νίκης στολισμένη ;

Ἄχ ποτέ θάρθη, ποτέ θάρθη ἡ ὥρα
 Νὰ ματαστράψη ἡ ὄψη σου ἡ σβυσμένη,
 Καὶ τὴν ἐρημωμένη σου τὴ χώρα
 Μ' ἐλπίδα νὰ φωτίσης, ὡ ἀντρειωμένη ;
 Πατρίδα μου, σηκώσου! Ἄς λάμψη πάλι
 Στὸν αἰθέρα ψηλὰ τὸ μέτωπό σου,
 Καὶ τῆς Ἐλευτεριάς θενὰ προβάλη
 Ἡ μέρα, καὶ τὸ θεῖο πρόσωπό σου
 Θὰ λάμπη σὰν τὸν ἥλιο τῆς μεγάλης
 Θὰ γίνης κι' ἄλλοιὰ τότες στὸν ἔχτρο σου.

Καὶ δέκα χρόνους ἔπειτα, στὰ 1888, τὸν κάνει νὰ τρέμει σύγ-
 κορμον, ὁ πόθος καὶ ἡ ἐλπίδα νὰ ξαναἰδεῖ τὴν ἀνοιξὴ τοῦ τόπου του
 σ' ὅλα τῆς τὰ κάλλη :

. . . Νὰ ξαναἰδῶ καὶ τὸ δικό σου Μᾶη,
 Ὁμορφὴ μου, καλή, γλυκεῖα πατρίδα !

Κ' ἔψαλε πάλι τὰ 1890 τὸν ἥλιο, τὴ θάλασσα, τὸ φῶς τῆς
 Πατρίδας μὲ τὸ ποίημα ποῦ ἀρχίζει μὲ τοὺς ἀκόλουθους στίχους :

Πατρίδα, σὰν τὸν ἥλιο σου ἥλιος ἄλλου δὲ λάμπει:
 Πῶς εἰς τὸ φῶς του λαχταροῦν οἱ θάλασσες κ' οἱ κάμποι !

Ἡ ἀγάπη του αὐτὴ γιὰ τὸν τόπο του δὲν ἦταν ἓνα τι ἀσυνεί-
 δητο καὶ ἀδικαιολόγητο μέσα του, ἀλλὰ μὲ τὸ στήριγμα τῆς φιλο-
 σοφίας ἐπροσπαθοῦσε νὰ τὴν ἀποδείξει κι' ὅλας φυσικὰ στὸν ἄν-
 θρωπο, σὰν τὸ πρῶτο του χρέος, καὶ μάλιστα τοῦ μορφωμένου, ποῦ
 ἔπρεπε νὰ δίνει καὶ τὸ παράδειγμα στὸ λαὸ τοῦ τόπου του. Καὶ
 καθὼς ἄλλοτε ὁ Φίχτε στὴ σκλαβωμένη Γερμανία εἶχε ταυτίσει τὸ
 ὑπέρογο ἀγαθὸ μὲ τὴν ὑπαρξὴ τοῦ Γερμανικοῦ λαοῦ, ὑπαστηρίζον-
 τας στοὺς παράφορους «λόγους» του « πρὸς τὸ Γερμανικὸ ἔθνος »
 πῶς ἡ Γερμανικὴ ἰδέα ἦταν τὸ καλὸ, τὸ ἅγιο καὶ τὸ ὄσιο, καὶ ὁ ξέ-
 νος τὸ ἐναντίο, ἔτσι καὶ ὁ ποιητὴς μας ἐσκεφτότου πῶς ὁ Ἑλλη-
 νισμὸς ἦταν καὶ ἔμελλε καὶ ἔπρεπε νὰναὶ πολιτιστικὸς παράγοντας
 φωνεῖνος ἀνάμεσα στ' ἄλλα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου, καὶ ἐπίστευε πῶς ἡ
 ἱστορία τοῦ ἔθνους μας, ἡ ἱστορία τῆς σκλαβιάς του, καὶ τέλος ἡ
 νεκροαναστάσις του ἔδιναν περὶτρανὴ ἀπόδειξι αὐτῆς τῆς ἀποστολῆς
 του, κι' αὐτὸ μονάχα ἀνάμεσα στοὺς τόσους ἔχτρικους γειτόνους του,
 ποῦ στὰ περασμένα στερνὰ χρόνια ἀπειλοῦσαν νὰ τὸ πνίξουν, ἀντι-
 προσώπευε τὴν πρόοδο, σχετικὴ βέβαια ἀκόμα, ἀλλὰ ποῦ ὀλοένα
 μὲ τοῦ προφήτη τὰ μάτια τὴν ἔβλεπε νὰ μεγαλώνει, ὀδηγῶντας σὲ
 μίαν ἐθνικὴ προοπτικὴ ἐλευτεριάς καὶ δόξας, ποῦ αὐτὴ ἐστάθηκε
 ὅλη του τῆ ζωὴ τὸ ὄνειρό του. Ἡ ἀγάπη του γιὰ τὸ ἡρωϊκὸ νησι
 τῆς Κρήτης ριζοβολεῖ ἴσα-ἴσα βαθειὰ στὴν καρδιά του, γιὰ τὸ
 βλέπει νὰ ἀγωνίζεται γιὰ τὰ ἰδανικὰ ἐκεῖνα ποῦ ἦταν τὰ ἴδια τὰ
 δικὰ του. Τρία του σονέττα μᾶς δείχνουν τὴν ἀγάπη του καὶ τὸ
 θαυμασμό του γιὰ κεῖνο.

Κι' ἀνίσως ὅσους θησαυροὺς κλειοῦσε μέσα τῆς ἡ ποιητικὴ καὶ
 τίμια του ψυχῆ δὲ μπόρεσε νὰ μᾶς τοὺς μεταδώσει, πρέπει ν' ἀπο-
 δώσουμε αὐτὴν τὴν ἀδυναμία στὴ μεγάλην ἰδέα ποῦ σὰν ἀληθινὸς

ποιητής είχε για την υπερούσια τέχνη του. Για τούτο σπάνια αποφράσιζε να δείχνει και να τυπώνει τὰ ἔργα του, και ποτέ του δὲν ἐμιλοῦσε γιὰ κείνα. Ἡ μάθηση και ἡ φιλοσοφία δὲν ἦταν ὁ τελικὸς σκοπὸς τῆς ζωῆς του, μα ὅλες οἱ προσπάθειές του ἐνόμιζε πῶς ἔπρεπε νὰ κλίνουν στὴ δημιουργία ἐνὸς ἔργου Τέχνης ἀξίου τοῦ ἑαυτοῦ του και τῶν μεγάλων ἔργων τῶν ξένων ἐθνῶν ποῦ τόσο τᾶχε μελετήσει. Τὰ σπάνια του πνευματικὰ προτερήματα, ἡ κοφτερὴ του κρίση και τὸ ἀπλόχωρο μνημονικὸ του (ἤξερε ἀπ' ὄξω τὴν *Divina Commedia* τοῦ Dante, τὰ ὁμηρικὰ ἔπη, ἔπαιξε τὸ ἀγαπημένο του παιγνίδι τὸ σκάκι μὲ ἑπτὰ ἀντίπαλους χωρὶς νὰ βλέπει τὸ παίξιμο (*))—ὄλα, λέω, ἔδιναν ὑπόσχεση, πῶς αὐτὸ τῶνειρο τῆς ζωῆς του, τῶνειρο κάθε καλλιτέχνη, ἐμελλε ἀληθινὰ νὰ πραγματοποιηθεῖ, και ὁ φίλος του και σοφὸς δάσκαλός του, ὁ Πολυλάς, ἀνεπιφύλαχτα τοῦ προέλεγε. Δὲν εἴμαστε ἀκόμα σὲ θέσι νὰ κρίνουμε ἀν τὰ σονέττα ποῦ μᾶς ἄφισε πραγματώνουν αὐτὴν τὴν προσπάθεια τοῦ ποιητῆ, τὸ βέβαιο εἶναι ὅμως, πῶς πρῶτη φορὰ στὴν Ἑλλάδα και σπάνια στὸν κόσμον τὸ εἶδος τοῦτο ἐδουλεύτηκε σὲ τέτοια ἐντέλεια μὲ καρτερικὴ ἐπιμονή. Τὸ πρῶτον παράδειγμα στὸ δούλεμα και τὸ ξετέλειωμα τῆς δημιουργικῆς ἐργασίας τᾶχε δώσει ὁ ἴδιος ὁ ψάλτης τῆς ἑλευτεριάς, ὅπως μποροῦμε ἀκόμα σήμερα νὰ ἰδοῦμε ἀπὸ τὲς πολλὲς παραλλαγές τῶν στίχων του, ποῦ τοὺς ἐχτένιζε και τοὺς διόρθωνε γιὰ καιροὺς, προσπαθῶντας νὰ ἀποκρυσταλλώσῃ τὰ ψηλὰ νοήματά του στὴν τελειώτερη μορφή. Καὶ ὁ τρόπος τοῦτος ἐκληρονομήθηκε ἀπ' ὅλην τὴν Κερκυραϊκὴ σχολή, ποῦ τὰ ἔργα τῆς ἔτσι μᾶς παρουσιάζουν, τόσο στὴ γλῶσσα ὅσο και στὴ διατύπωση τῆς ἰδέας, μία διαφάνεια και μίαν καθαρότητα ἀξιοπαρατήρητη. Τὸ δύσκολον δεκατετράστιχον εἶδος, τὸ σονέττον, ποῦ τὸ ἀνέβασε ἔτσι στὴν Ἑλλάδα ὁ Μαβίλης στὴν περιωπή του, ἦταν πρωτότερον γνωστὸ πολὺν λίγο στὸν τόπον μας. Κατέχουμε μία μόνον δευτὴν δοκιμὴν τοῦ δέκατου ὄγδου αἰῶνα, δύο ἢ τρία ποιήματα τοῦ Πολυλά, μερικὰ ἄλλα τοῦ Λασκαράτου και ἀκόμα μερικὰ τοῦ Χρυσομάλλη και τοῦ Μαρκοῦ. Ἀλλὰ ὁ ποιητὴς μας δίνοντας ἀκόμα μεγαλῆτερον προσοχὴν ἀπὸ τοὺς προηγουμένους του στὸ δούλεμα τοῦ ἐντεκασύλλαβου στίχου και διδαγμένος ἀπὸ τοὺς Γάλλους Parnassiens στὸ μεταχειρισμὸν τῆς ὁμοιοκαληξίας, ποῦ δὲν τοῦ ἀρκοῦσε νᾶναι ἡ ἀπλὴ κλασικὴ ρίμα, ἀλλὰ ποῦ τὴν ἤθελε και πλούσια και ἤχερη και πρωτότυπη, γιὰ νᾶναι ἡ μουσικὴ ἐντύπωσὴ τῆς δυνατώτερης και μεγαλῆτερης, τὸ ἐτελειοποίησε σμίγοντάς του καινούργια ὁμορφιά. Ὅλες αὐτὲς οἱ ἀρετὲς ὀλοφάνερες δειχνοῦνται στὸ σονέττον τοῦ « Ἐλιά », ἓνα ἀπὸ τὰ τελειότερα, τὰ ὀραιότερα και τὰ λυρικώτερα :

Στὴν κουφάλα σου ἐφώλιασε μελίσει,
Γέρικη ἑλιά, ποῦ γέρνεις μὲ τὴ λῆγη
Πρασινάδα, ποῦ ἀκόμα σὲ τυλίγει,

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ὁ ποιητὴς ἦταν στὸ σκάκι ἀπὸ τοὺς δυνατώτερους παίχτες τοῦ καιροῦ του. Στὸ παγγερμανικὸ διαγώνισμα τοῦ *Deutscher Schachbund* τοῦ 1890 εἶχε λάβει τὸ 7^ο βραβεῖον.

Σὰ νᾶθελε νὰ σὲ νεκροστολίσει.
 Καὶ τὸ κάθε πουλάκι στὸ μεθύσι
 Τῆς ἀγάπης, πιπίζοντας ἀνοίγει
 Στὸ κλαρί σου ἐρωτάρικο κυνήγι,
 Στὸ κλαρί σου, ποῦ δὲ θὰ ξανανθίσει.
 Ὡ πόσο στὴ θανὴ θὰ σὲ γλυκάνουν,
 Μὲ τὴ μαγευτικὰ βοή τοῦ κάνουν,
 Ὅλοζώντανης νιότης ὁμορφάδες,
 Ποῦ σὰ θύμησες μέσα σου πληθαίνουν!
 Ὡ νὰ μπορούσαν ἔτσι νὰ πεθαίνουν
 Κι' ἄλλες ψυχές, τῆς ψυχῆς σου ἀδερφάδες!

Ἄλλὰ ἐνῶ εἶναι τέτοιες οἱ ἀρετὲς αὐτῶν τῶν ἔργων, ποῦ σὲ
 κάθε ποίηση θάταν πολύτιμα πετράδια, γιὰ νὰ γένουν γνωστὰ στὴν
 Ἑλλάδα — ἂν κι' ὅλας εἶναι γνωρισμένα — ἐχρειάστηκε ὁ ἠρωϊκὸς θά-
 νατὸς του καὶ ἡ πολεμικὴ του δόξα, γιὰτι κι' ὁ ποιητῆς μας, ὅπως
 συχνὰ κι' ἄλλοι καλλιτέχνες ὄχι ἀπὸ τοὺς μικρότερους, παραγνωρίστηκε
 ἀπὸ τοὺς σύγχρονους του κ' ἐδοκίμασε κ' ἐκεῖνος τὸ φαρμάκι τῆς
 εἰρωνείας καὶ τοῦ ἀδικίου περγέλιου.

Στὰ πενήντα του σονέττα ἔβαλε μέσα τὴν ψυχὴ του. Ὁ ἠθικὸς
 ἄνθρωπος φαίνεται ὀλάκερος σ' αὐτὰ, τέτοιος ὅπως ὅλοι μας τὸν
 εἶχαμε γνωρίσει. Ἡ ἀψυὰ καὶ ζωηρὴ του νιότη εἶχε πλιὰ περάσει,
 καί, στερνὰ ἀπὸ τὴν πολύχρονη διαμονή του στὴ Γερμανία, εἶχε γυ-
 ρίσει ἄντρας στὸ τόπο του καὶ ὁ σπάνιος χαραχτήρας του εἶχε τε-
 λειωτικὰ μορφωθεῖ. Καὶ τότες ἡ παλιά του ἡ ἀγάπη γιὰ τὴν Καν-
 τιανὴ φιλοσοφία εἶχε ξανανθίσει, ὅπως ἀποδείχνουν τὰ δύο του ἐπι-
 γράμματα στὸ μεγάλο φιλόσοφο γραμμένα στὰ 1904. Τὸ ἓνα τους
 εἶναι τὸ ἀκόλουθο.

Ἀπάνωθὲ σου ἐχαίροσουν τὸν ἀστρωμένο αἰθέρα,
 Καὶ μὲς στὰ φύλλα τῆς καρδιάς, τὸν ἠθικὸν τὸ νόμο:
 Κεῖνος φανὸ σ' ἐδέχτηκε στὸν ἀπειρὸ του δρόμο,
 Σ' ἔκαμε τοῦτος γιὰ τ' ἐμᾶς παντοτεινὸ πατέρα.

Ἡ αὐστηρὴ ἀφοσίωση στὸ χρέος, τέτοια ὅπως τὴ διδάχνει ὁ φιλόσοφος
 τῆς Καινιξμπέργης, ἐγένηκε ὁ ἀσάλευτος κανόνας τῆς ζωῆς του. Γιὰ
 τὸν Kant μία πράξις ἔχει τότες μόνο ἠθικὴ ἀξία, ὅταν ἀπὸ τὴν κρίση
 τοῦ ἀνθρώπου βροῖσεται σύμφωνη μὲ τὲς πρωτοθεμέλιωτες ἀρχές
 ποῦναι ἡ βάση τῆς ἠθικῆς του. Ὅχι ἡ ἀδυναμία, τὸ ἔλεος, ἡ εὐ-
 σπλαχνία, ὅπως ὑπαγορεύει ἡ ἀνθρώπινη καρδιά, ἀλλὰ ὁ νοῦς καὶ ἡ
 κρίση δίνουν στὴν πράξι αὐτὴν τὴν ἠθικὴ ἀξία, καὶ ἡ κρίση τούτη
 εἶναι μία ἠθικὴ ἀπόλαψη ἀνάλογη στὴν καλλιτεχνικὴ. Ὅσο ψυχρὴ κι'
 ἂν φαίνεται μία τέτοια ἀπολογία τῆς ἀνθρώπινης συνείδησης, ζητη-
 μα δὲν εἶναι πῶς, ὅταν ἓνας πιστὰ ἀκολουθεῖ τὸ σύστημα, μορφώνει
 ἀλύγιστο χαραχτήρα, ποῦ μπορεῖ νὰ ἀντιμετωπίσει τὲς δύσκολες
 περιστάσεις τῆς ζωῆς, νᾶναι ἀνεπηρέαστος ἀπὸ τὴν κολακεία, καὶ νὰ
 ἀρνιέται σημαντικὰ ὠφελήματα, ποῦ ὁ κοινὸς νοῦς, ἡ ἀφιλοσόφητη
 συνείδηση θὰ τὰ νόμιζε ἀληθινὴ εὐτυχία. Καὶ πιστὰ, ὡς τὸ τέλος τῆς
 ζωῆς του, ἀκολούθησε ὁ ποιητῆς τὰ διδάγματα τοῦτα ἀναίσθητος

στὰ δολώματα πού συχνά του πρόβαλαν ὀμπρός του, ἔζουσε τελείως ἀποτραβηγμένος, ἀνάμεσα σέ στενότατο κύκλο φίλων, κι' ἀγνήθηκε δημάσια ἀξιώματα και τιμές, κ' ἐβαστάχτηκε μακρινά ἀπό τὴν πολιτική τῆς ἡμέρας, νομίζοντας πῶς ἔπρεπε νά'ναι ἀδιάφορος θεατῆς στους τότε ἐκλογικούς ἀγῶνες, πού, καθῶς ἔκρινε, δὲν εἶχαν κανένα ὑψηλότερο σκοπό, και μονάχα ὅταν, ἔπειτα ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴ ἐπανάσταση, εἶχε καταπιστεῖ πῶς ἔπρεπε νὰ λάβει και κείνος μέρος σὲν πολιτικὴ τοῦ τόπου, ἄφησε νὰ τοῦ βγάλουν τὴν κάλπη και ἐκλέχτηκε μία φορὰ βουλευτής. Σ' αὐτὴν τὴν περίοδο τῆς ζωῆς του και σὸ πολιτικὸ του θάρρος, πού και πρὶν σὲ διάφορες περιστάσεις τῶχε ἀποδείξει, χρωστάμε τὸ λαμπρὸ του λόγο στὴ Βουλὴ γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα, ὅταν συζητήθηκε τὸ περίφημο ὄσο και παράξενο ἄρθρο 107 τοῦ νέου Συντάγματος. Ἀπομνημονεύουμε ἐδῶ τὴν κοφτερὴ του φράση: «Δὲν ὑπάρχει γλώσσα χυδαία, ὑπάρχουν μόνο χυδαῖοι ἀνθρώποι!» (Χειροκροτήματα).

Τὸ ἐναντίο ἢ Κρητικὴ ἐπανάσταση, οἱ πόλεμοι, κάθε ἐθνικὸ κίνημα, τὸν εὔρισκαν πάντα πρόθυμο στὴ θυσία. Καρτερικὸς στὸν πόνο και στὴ στέρηση ἔκαμε τὴν ἐκστρατεία τοῦ 1897, ὅπου ἐλαβώθηκε ἀπὸ ἓνα βόλι στὸ χέρι και στὸ μπράτσο. Ἀλλὰ και στὴν ἰδιαίτερη ζωὴ του εἶχε πάντα μπροστά του τὴν προαγωγὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους, πιστεύοντας ἀκράδαντα, μ' ὅλα τὰ λάθη πού ἐγεννόνταν, μ' ὅλες τὲς ἐθνικὲς συμφορές, στὴν πραγματοποίησι ἀπ' ὅλα τὰ Ἑλληνικὰ ἰδανικά, και νομίζοντας πῶς στὸ τέλος τοῦτο θ' ἄφτανε ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ἀν κατόρθωνε σοβαρὰ νὰ συστηματοποιήσει τὸ ἐσωτερικὸ του κράτος. Γιὰ τοῦτο αὐστηρὸς πάντα μὲ τὸν ἑαυτὸ του, δὲν ἐξέφευγε ποτὲ κανένα ἀπὸ τὰ βάρη τοῦ πολίτη και ἐνόμιζε, πῶς μὲ τὸ ἴδιό παράδειγμά του ἔπρεπε νὰ συνηθίσει τοὺς ἄλλους στὴν ὑποταγὴ και στὴν πειθαρχία πρὸς τοὺς νόμους, ἀπροφύγοντας, ὅπως τὸ ἐδίδαχνε και ὁ πατριώτης φιλόσοφος Φίχτε, κάθε ἀνακοίνωσι, πού κι' ἂν ἦταν σύμφωνη μὲ τὲς ἰδέες του, ἤμποροῦσε νὰ ἐναντιώνεται στους δημόσιους θεσμούς. Μόνον σὲ στενοὺς κύκλους φίλων του ἀνοίγε ὅλην τὴν καρδιά του και ἀνοιχτόχερα τοὺς μετὰδινε τοὺς θησαυροὺς τῆς μάθησής του και τοῦ αἰσθημάτός του. Ἐσεβότουν τὴν κοινὴν γνώμη, ἐφρόντιζε γιὰ τὴν ὑπόληψή του, ἀλλὰ δὲν ἐδίσταζε νὰ βρισκεται μὲ τοὺς λίγους ὅταν τοῦ τὸ ὑπαγόρευε ἡ συνείδησι. Πάντα στὴν ὀμιλία του ὑψωνότουν ἀπὸ τὴν κοινὴν κουνέντα στὴ φιλοσοφικὴ ἔρευνα ἢ σὲ καλλιτεχνικὲς θεωρίες ἢ σὲ εὐαθεία ἐξέτασι τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, ἀναζητῶντας πάντα τῆς πράξης τὰ αἷτια μέσα στὴν ἀνθρώπινη συνείδησι. Και μὲ τοὺς φίλους του ἦταν τρυφερός και εἰλικρινής και αἰστανότουν γι' αὐτοὺς ἀληθινὴ ἀγάπη κ' ἤξερε νὰ ἐμπνέει σεβασμὸ και ἐμπιστοσύνη σ' ὄσους ἐλάβαιναν τὴν εὐτυχία νὰ τὸν σιμῶσουν και τὸ παράστημά του και τὸ φέρεσίμὸ του ἐγοήτευαν τοὺς ἀνθρώπους.

Μὲ τέτοια ἰδανικά, ἂν και ἡ ἡλικία εἶχε περάσει (γιατὶ ἐπατοῦσε στὰ πενήντα τρία χρόνια) δὲν ἐδίστασε νὰ λάβει μέρος στὴν τελευταία ἐκστρατεία, και δὲν τὸν ἐφόβισαν καθόλου οἱ τεράστιες κακουχίες πού ἐδοκίμασε ἐκίζοντας μὲ τὰ πόδια τὴ Θεσσαλία, τὴ Μακεδονία και τὴν Ἑπείρο, Γαριβαλδινὸς λοχαγός, και ἔτσι ἔφτασε μὲ τὸ

σῶμα του μπρὸς στὰ Γιάννενα, στὸ Δρίσκο, νομίζοντας πῶς ἄγγιζε τέλος ἓνα ἀπὸ τὰ δνεύρατα τῆς ζωῆς του, νὰ μπεῖ νικητῆς στὴν Ἡπειρωτικὴ πρωτεύουσα. Μὰ ἡ μάχη τοῦ Δρίσκου ἐστάθηκε καταστροφὴ γιὰ τὸ Γαριβαλδινὸ σῶμα. Ὁ ἴδιος ὁ ἀρχηγὸς ἐσυμβούλεψε τὸ βράδυ τῆς 28 Νοεμβρίου 1912 τὴν ὑποχώρησιν· στὸ πολεμικὸ συμβούλιον ὅμως ὁ Μαβίλης ἀντιστάθηκε ὅσο ἐδυνότουν καὶ ἐξαιτίας του μόνου ἀποφασίστηκε νὰ ἀκολουθήσει καὶ τὴν ἄλλη μέρα ἡ ἀπελπισμένη μάχη γιὰ τὴν τιμὴ τῶν ὄπλων. Ἦταν ἀκόμα αὐγὴ. Τὸ σῶμα ἀποδεκατιζότουν ἀπὸ τὰ τούρκικα κανόνια, κ' ἓνας ἔπειτα ἀπὸ τὸν ἄλλον ἐπέφταν νεκροὶ οἱ ἀξιωματικοὶ του. Κι' ὁ ποιητῆς ἐπροχωροῦσε ἀφοβὸς καὶ ἀγέρωχος πρὸς τὴν κορφή τοῦ βουνοῦ, μέσα σ' ἓνα χαλάζι ἀπὸ σφαῖρες καὶ ἀνάμεσα στὲς ὀβίδες ποῦ ἔσπαιναν ὀλόγυρά του. Κ' ἓνα βόλι τοῦ πέρασε πέρα-πέρα τὸ πρόσωπο, καλώντας του τὰ δύο μάγουλα καὶ πολλὰ δόντια. Ὑποχρεώθηκε τότες νὰ ἀποτραβηχτεῖ. Σ' ἓνα ἐξωκκλήσι τοῦ Δρίσκου ἦταν τὸ προσωρινὸ νοσοκομεῖο. Καὶ φτάνοντας ἐκεῖ ὁ λαβωμένος ἀνάγυρε τὸ βλέμμα γιὰ νὰ ἰδεῖ ἀκόμα μιὰ φορὰ τὸν κάμπο τοῦ πολέμου, καὶ τότες ἓνα δεύτερο βόλι, τέλος τὸν εὔρηκε στὸ στόμα. Τὰ τελευταῖα του λόγια λένε πῶς στάθηκαν: «Ἐπερίμενά πολλὰς τιμὰς ἀπὸ τοῦτον τὸν πόλεμο, ἀλλὰ ὄχι καὶ τὴν τιμὴ νὰ θυσιάσω τὴ ζωὴ μου γιὰ τὴν Ἑλλάδα μου». Κ' ἔτσι ἐσθύστηκε ἡ εὐγενικὰ ὑπαρξὴ του.

Τὸνειρό του ἔλαβε τὴν τύχη νὰ σαρκωθεῖ ἡ λευτεριά ἀπλώθηκε πέρα ὡς πέρα στὴ σκλαβωμένη Ἡπειρο· ἡ Ἑλλάδα ἐγιγάντωσε. Κι' ὅσοι πολεμιστὲς ἐγλύτωσαν ἀπὸ τοῦ ὀχτροῦ τὰ βόλια, εὐτύχησαν νὰ ἰδοῦν τὸν ξαναγεννημὸ τῆς φυλῆς μας. Κι' ὁ ἀλησμόνητος Νεκρὸς τοῦ Δρίσκου κοιμᾶται στὰ Ἡπειρωτικὰ χῶματα τὸν ἀτάραχον ὕπνο, ποῦ μονάχα στοὺς διαλεχτοὺς χαρίζει ἡ Μοῖρα, γιὰτι ἐκεῖνοι ξέρουν νὰ πεθαίνουν, γιὰ τὰ ἰδανικά, γιὰ τὸ καθήκον, γιὰτι ἐκεῖνοι μονάχα δὲ δειλιάζουν μπρὸς στὴ θυσία. Κοιμᾶται στεφανωμένος μὲ τὸ στεφάνι τοῦ ποιητῆ, μὲ τὸ στεφάνι τοῦ ἥρωα!

ΕΙΡΗΝΗ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ Κ. ΘΕΟΤΟΚΗ

Ἐχιά

Στὴν κρῆρα σε ἐφώλιασε μελίσσι,
Ἰέρην ἐχιά, πῶ γέρνεις μὲ τὴ γίγνη
Πρασινάδα πῶ αἰόμα σε τυχέι
Σὰ νάθεγε νὰ σε νευροστοχίση.

Καὶ τὸ νάθε πηγαῖν στὸ μεθύσι
Τῆς ἀγάπης πιπίζοντας ἀνοίγει
Στὸ κχαρὶ σε ἐρωτάρικο κυνήγι,
Στὸ κχαρὶ σε πῶ δὲ δὴ ζανδάνθισι.

Ἦρ ποσο στὴ θανή θὰ σε γγκάνων,
Μὲ τὴ μαγευτικιά βοή πῶ κανον,
Ἦροῦντανης νιότης ὀμορφάδες
Πῶ πὰ θύμισις μέθα σε πηθαίνον.

Ἦρ νὰ μποῦσαν ἔτσι νὰ πεθαίνον
Καὶ ἄρχει ψυχῆς τῆς ψυχῆς σε ἀδερφέδες.

Γ. Μαβίτης

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ

Α΄.

ΔΗΜΟΣΙΕΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ

ΕΙΣ ΤΟ ΓΥΡΙΣΜΟ ΤΗΣ

Τὸ γαλανὸ σου μάτι
Πέρα τὸ μαῦρο σκόρπισε
Σκοτάδι ποῦ μ' ἐκράτει
Ζωσμένον, δταν ἔλειπες
Καὶ μακρὰ ἔς τὰ ξένα
Ταξείδευες, παρθένα.

2

Τότε συχνὰ τὸ κύμα
Ρωτοῦσα τ' ἀφροστόλιστο
Μὴ κάπου εἰς ξένο κλίμα
Τὴν εὐμορφιά καθρέφτισε,
Τὴν εὐμορφιά σου, ἔσένα,
Ἀγαπητὴ παρθένα.

3

Κ' εἰς τῆς νυκτὸς τὴν ἄγια
Γλυκειά, φεγγαροφώτιστη
Γαλήνη τόσα μάγια
Ὅσα ἔβλεπα μοῦ ἐνθύμιζαν
Τὴν νύκτα ποῦ μ' ἔμένα
Ἀγροΐκαιες, παρθένα,

4

Τὴν δόλια Φιλομήλα
Π' ἀντὶς μὲ δάκρυα, ράντιζεν
Ἀπ' τῆς ροιδιάς τὰ φύλλα,
Τὴν αὔρα μὲ λαλήματα
Πικρὰ καὶ μελωμένα.
Θυμήσου τα, παρθένα!

5

Θυμήσου τα καὶ πὲς μου
Ὅτι δὲν ἔλησμόνησες
Ταῖς πίκραις ταῖς δικαῖς μου,
Ταῖς πίκραις ποῦ μ' ἐμάραναν
Ὡς νὰ μοῦ πῆς, παρθένα,
Δύο λόγια μελωμένα.

ΚΕΡΚΥΡΑ, 18 ΜΑΡΤΙΟΥ 1884

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τὸ ποίημα ἐδημοσιεύτηκε στὴν ἐφημερίδα «Μεσσηνιακὸς Τύπος» τῆς Καλαμάτας τὴν 1 Ἀπρ. 1884.

ἸΣ ΕΝΑ ΔΟΛΕΡΟ ΦΙΛΟ (*)

Α΄

Τὰ δύο σου μαῦρα μάτια μ' ἐπλανέσαν
Ποῦ ἔχουν τόση φωτιά·
Ἡ ἀναλαμπαῖς τους πῶς, ἄχ! πῶς μοῦ ἀρέσαν
Εἰς τῆς ζωῆς μου τὴν κακονυχτιά!

Ἄδολη τὴν καρδιά σου ἐφανταζόμουν,
Ἄδολη καὶ χρυσῆ,
Φίλο παντοτεινὸ σ' ὠνειρευόμουν,
Ἡ ὠνειρεμμένη ἐλπίδα μου ἦσουν Σὺ.

Ἄλλὰ καθὼς ἡ ζάμπα ἔς τὸ χορτάρι
Λουφάζει μουλωχτά,
Ὅμοια καὶ ἔς τοῦ προσώπου σου τὴ χάρι
Ἡ ἀπάτη ἐπαραμόνευε φριχτά.

Γιὰ πάντα μ' ἐφαρμάκευσε· μιὰ ἡμέρα
Θὲ νὰ σ' ἐκδικηθῶ!
Ὡς τώρα σ' ἀγαποῦσα, ὡσὰν μητέρα·
Θά ᾄθην μέρα ποῦ θὰ σ' ἀπαρηθῶ.

ΜΟΝΑΧΟ, 18 ΜΑΡΤΙΟΥ 1885

Β΄

Γερνοῦν τὰ χελιδόνια, καὶ τ' ἀεράκι
Γλυκύτερα φυσᾷ·
Ἄλλὰ μέσα μου βράζει τὸ φαρμάκι
Καὶ τῆς ἀπελπισιάς ἡ μάνητα λυσοᾷ.

Πρωτὶ, πρωτὶ λαλοῦν τὰ κορυδήλια
Ψηλὰ ἔς τὸν οὐρανό,
Κι' ἡ Χαραυγὴ μὲ τὰ ῥοδάτα χεῖλια
Γελούμενη φιλεῖ τὸ πράσινο βουνό.

Καὶ ἔς τὸ δάσο τὰ φύλλα λαχταρίζουν
Σὰν νὰ ἦσαν ζωντανά,
Καὶ τὰ νερὰ τῆς λίμνης λαμπυρίζουν
Ἐπὶ τὴν ἀνθηρὴν ὄχθη ἀ γελῶντας σιγανά.

Ἄχ! κόσμε, πόσο εἶν' εὐμορφ' ἡ θεωριά σου!
Ἐπὶ αὐτόν, ποῦ σὲ θεωρεῖ,
Εἶναι κρυμμένα, κόσμε, τὰ θεριά σου
Τὰ καπλάνια, ἢ ὄχιαῖς, κι' οἱ φίλοι οἱ δολεροί!

ΜΟΝΑΧΟ, 29 ΜΑΡΤΙΟΥ 1885

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐτυπώθηκε στὸν «Ἐσπερο» τῆς Λειψίας ^{15/27} Ἰουνίου 1885 μὲ τὰ ἀρχικὰ στοιχεῖα Α. Μ.

ΝΥΧΤΑ

Τρεμάμεν' ἄστρα εἰς τὰ νερὰ τὰ φέγγη τους πλαγιάζουν,
Ποῦ ὄνειράτα τῆς θάλασσας τῆς κοιμισμένης μοιάζουν·
 Οὐτ' ἓνα φύλλο τρέμει
 'Σ τὸ δάσο καὶ μὲ τὰ πουλιά
 'Σ τῶν δένδρων τῆ μοσχοβολιά
Μὲ ταῖς φτερούγαις μαζωχταῖς γλυκοκοιμῶντ' οἱ ἀνέμοι.

Ἐκεῖ ποῦ ἡ πλάσι φαίνεται πῶς σὰν νεκρὴ σιγάει,
Ἐκ' ἡ φιλέρημη ψυχὴ τοῦ ποιητῆ γροικαίει
 Αἰθέριαν ἁρμονία·
 'Ακούει τ' ἄστέρια νὰ λαλοῦν,
 Τὰ Χερουβιμ ν' ἀντιλαλοῦν
'Σ τῆ γαληνῇ τοῦ Σύμπαντος ἀπέραντη ἐκκλησία.

Ἐκεῖνα τὰ λαλήματα ὁ ποιητῆς τ' ἀκούει,
Κ' ἐκεῖ μαθαίνει ἔτσι γλυκὰ τῆ λύρα του νὰ κρούη,
 Καὶ οὐρανικὰ νὰ ψάλλη
 Ἄνειράτα μαγευτικά,
 Ἐλπίδ', ἀγάπη, ἰδανικά,
Τῆς ὠμορφάδας τὰ καλά, τῆς ἀρετῆς τὰ κάλλη.

ΜΟΝΑΧΟ, 27 ΙΟΥΛΙΟΥ 1885

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐτυπώθηκε στὸν «Ἐσπερο» τῆς Λειψίας 1/13 Σεπτ. 1885
μὲ τὰ ἀρχικά στοιχεία Α. Μ.

ΛΟΥΤΡΟ

Διαμάντιν' ἄστρα εἰς τὰ νερά
Τὰ φέγγη τους πλαγιάζουν,
Ποῦ δνειράτα τῆς θάλασσης
Τῆς κοιμισμένης μοιάζουν,
Οὐτ' ἓνα φύλλο τρέμει
Καὶ ᾽ς τοὺς ἀνθούς μὲ τὰ πουλιά,
᾽Σ τὴ δροσερῇ μοσκοβολιά
Μὲ τὲς φτεροῦγες μαζωχτὲς
Γλυκοκοιμούντ' οἱ ἀνέμοι.

Ἄγαπημένη λυγερῇ
Πανώρια σὰν τὴν Εὐά,
᾽Σὲ τούτῃ τὴν παράδεισο
Νὰ δροσιστῆς κατέβα!
Τῆς γύμνιας σου τὴ χάρη
Ἄν φανερώσης μιὰ στιγμή,
Πουλιῶν κι' ἀνέμων στεναγμοὶ
Θὰ λαχταρίσουν ἔξαφνα
᾽Σὲ κάθε ἀνθοῦ κλωνάρι.

Θὰ σουφρωθοῦν τὰ πέλαγα
Κι' ἀργά, σὰν λαμπυρίδες,
Τῶν ἄστρων θέλει ἀναδευτοῦν
᾽Ολοῦθ' ἢ ἀντιφεγγίδες.
Κι' ἂν εἰς τὸ κύμα θάμπης,
Ἢ κάθε στάλ' ἀπὸ νερὸ
Μαργαριτάρι λαγαρὸ
᾽Σ τὸν κόρφο σου θὰ φαίνεται
Καὶ σὰ θεὰ θὰ λάμπης.

Θὰ σὲ λατρέψω σὰ θεά,
Δίχως μιλιὰ, μακρυάθε·
Ἄγνή θὰ μείνης κι' ἄσπιλη,
Τ' ὁμόνω, σὰν τοῦ κάθε
Ἄστρου τὰ φέγγη τ' ἅγια.
Ἔπειτα εὐθύς ἄς τυφλωθῶ,
Ἢ σὰν ὁ Ἀχταίωνας ἄς χαθῶ,
Ἄφ' οὐ εἶδα τῆς πεντάφορφης
Τὰ γυμνωμένα μάγια.

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐτυπώθηκε στὸ «Ἀττικὸν Μουσεῖον». Νοεμβρ. 1890.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Πατρίδα, σὰν τὸν ἥλιο σου ἥλιος ἄλλου δὲ λάμπει
Πῶς εἰς τὸ φῶς του λαχταροῦν ἡ θάλασσα κ' οἱ κάμποι,
Πῶς λουλουδίζουν τὰ βουνά, τὰ δάσ', ἡ λαγκαδιὲς
Στέρνοντάς του θυμίαμα μυριάδες μυρωδιῆς !
Ἐφρολογοῦν ἡ ῥεματιῆς καὶ λαχταρίζ' ἡ λίμνη,
Χίλιες πουλιῶν λαλιὲς ἤχου, τῆς ὠμορφιάς του ὕμνοι,
Ἐπειρ' ἀστράφτουν χρώματα παντοῦ λογῆς λογῆς
Τ' ἀγέρος τὰ πετούμενα, τὰ σερπετὰ τῆς γῆς.
Κι' αὐτὸς σηκόνει τ' ἀλαφρὸ τῆς καταχνιάς μαγνάδι
Κ' ἡ κάθε στάλ' ἀπὸ δροσιὰ γυαλίζει σὰν πετράδι,
Ἡ κάθε ἀχτίδα του σκορπᾷ μὲ τὴν ἀναλαμπὴ
Χαρά, ζωὴ καὶ δύναμι κ' ἐλπίδα ὅπου κι' ἂν μπῆ.

Φαντάζεις σὰν τὸν ἥλιο σου κ' ἐσύ, καλὴ πατρίδα,
Καὶ μάγια σὰν τὰ μάγια σου ἔς τὸν κόσμον ἄλλου δὲν εἶδα.
Ἡ γῆ σου εἶναι παράδεισο, κ' αἰώνια γαλανὸς
Γύρω σου καθρεφτίζεται ἔς τὸ πέλαγ' ὁ οὐρανός.
Κ' ἡ νύχτες σου μὲ τ' ἄστρα τους, μὲ τὴ γαλάζια πάστρα,
Μὲ τ' ἀηδονολαλήματα, τρεμάμενα σὰν τ' ἄστρα,
Μὲ τὸ φεγγάρι ποῦ περνᾷ, σὰν ὄνειρο εὐτυχιάς,
Ἐπὶ τὴ μέση τῆς ἀπέραντης οὐράνιας ἡσυχιάς,
Ἡ νύχτες σου δροσοβολοῦν χιλιόπλουμα λουλούδια
Καὶ ἔς τῶν παιδιῶν σου τὲς καρδιὲς ἀμάραντα τραγούδια,
Σταλάζουν εἰς τὰ σπλάχνα τους θεράπειο λησμονιάς,
Ἐλευτεριάς ἀγάλλισι καὶ μῖσος τυραννιάς.

Μάγεμ' ἀσημοῦφαντο, φῶς μαργαριταρένιο
Λυόνονται ἔς ἓνα χάραμα ξανθό, μαλαματένιο.
Γιομάτος μόσχους καὶ δροσιῆς ὁ Ζέφθρος τερπνὰ
Μέσ' ἀπ' ἀγάπης φαντασιῆς τὰ πλάσματα ξυπνᾷ.
Κι' ἀνάμεσα στὰ χρώματ' ἀπὸ χίλια οὐράνια τόξα,
Προβαίνει πάλ' ὁ ἥλιος εἰς ὅλην τὴν δόξα,
Κοί, σὰν τοῦ μεγαλείου σου σύμβολο φωτεινὸ,
Ἐὼς ἔς τὸ χρυσὸ βασίλειμα λάμπει ἔς τὸν οὐρανόν.
Ἐλλάς, τὸ μεγαλεῖο σου βασίλειμα δὲν ἔχει
Καὶ δίχως γνέφια τοὺς καιροὺς ἡ δόξα σου διατρέχει.
Ἐὼς φορὲς ὁ ἥλιος σου νὰ σὲ φωτίσῃ ἐρῆνῃ,
Θὲ νὰ σ' εὐρῆ πεντάμορφη, στεφανωμένη, ὄρθῃ.

ΕΙΔΥΛΛΙΟ

Μὲ φωτίσματ' ἀσημένια λαμπυρίζουν
Ἡ ἔληξ ὄξω ᾠς τῆ λιακάδα·
Μόνο ἐδῶ νερά δροσάτα μουρμουρίζουν
Εἰς τ' ἀπόσκια μὲς τὴν πλούσια πρασινάδα.

Μιά σκεπὴ μᾶς πλέκουν ἄνθη ἐδῶ καὶ φύλλα
Ὅπου ἢ κάψα δὲν περνάει·
Μόνο ἀπάνουθε τὸ φῶς τὴν πρασινίλα
ᾠς τὰ τετράξανθα μαλλιά σου ἀντιφωτáει.

Ἐλ', ἀγάπη μου, γλυκὰ ν' ἀναπαυθοῦμε
Δῶ σιμὰ ᾠς τῆ νερομάνα·
Γύρ' ἐδῶθε, λυγερή, νὰ φιληθοῦμε,
Ἄλλ' ἀγάλια, μὴν ξυπνήσωμε τὸν Πᾶνα !

ᾠς τὸ χιονάτο σου τὸν κόρφο ἓνα λουλοῦδι
Μαβὶ κι' ἄγριο γέρνει κάτου·
Σὰν βραδυάση θὰ σοῦ ψάλω ἓνα τραγοῦδι
Ποῦ θεὸ νάχη τῆ δροσιά, τῆ μυρωδιά του.

Γύρε πάλι, λυγερή, νὰ φιληθοῦμε,
Τὸ νερὸ σιγοκυλάει·
Τῆ μουρμούρα τῆ γλυκειὰ ποῦ τῶρ' ἀκοῦμε,
Ὅ σκοπὸς ποῦ θὰ σοῦ πῶ θὰ σ' τῆ θυμάη.

Τήρα ἐκεῖ ᾠς τ' ἀλαβαστρένιο σου ποδάρι
Πεταλούδα ὠραία ζυγώνει·
Σὰν κι' αὐτὴ μὲ πλήθιο χρῶμα καὶ καμάρι
Τὰ φτερά του ὁ κάθε στίχος μου θ' ἀπλώνη.

Δὸς μου ἀκόμα ἓνα φιλάκι, δὸς μου κι' ἄλλο !
Σὺ τοῦ τόπου εἰς ἠ Ναϊάδα,
Ἄχ ! νὰ ἡμπόρια στὸ τραγοῦδι μου νὰ θάλω
Τοῦ φιλιού καὶ τοῦ κορμιού σου τῆ γλυκάδα !

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἐτυπώθηκε στὸ «Ἀττικὸν Μουσεῖον» τὸ Μάρτη 1891.
Ἀπόσπασμα ἀπὸ ἓνα γράμμα τοῦ κ. Ν. Ἰγγλέση στὴν ἐφημερίδα «Ἀθήναι»
τῆς 13 Δεκεμβρίου 1912. « . . . Μεταξὺ τῶν ἄλλων κατὰ τὸ διάστημα τῆς
συνεργασίας μας εἶχον λάβει ἀπὸ τὴν ἐκθεσὴ τοῦ Μονάρχου ἓνα μέγα κλισὲ ἀν-
τίγραφον τῆς εἰκόνας τοῦ ζωγράφου Β. Siciana. Ὁ Μητσάκης δὲν ἐχόρταινε
τὴν ἐκφρασιν καὶ τὴν τρυφερότητα τῶν ἀσπασμῶν.
— Νὰ τὴν στειλῶμεν, τοῦ λέγω, εἰς τὸν Μαβίλην, νὰ μᾶς γράψη ἀνταξίους
στίχους.

Ἡ ἰδέα ἐγένετο ἀσπαστὴ καὶ ὁ Μαβίλης μᾶς ἔστειλε ὑπὸ τὸν τίτλον «Εἰδύλλιο»
περιπαθέστατον ποίημα κτλ. Ἐανατυπώονυμε αὐτὴν τὴν εἰκόνα.
Κατὰ λάθος ὁ κ. Ἰγγλέσης ὀνομάζει τὸ ζωγράφο Siciana ἀντὶς Giuliana.

ΕΥΤΥΧΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ

ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ Β. GIULIANA ΤΥΠΩΜΕΝΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ "ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ"

ΣΤΡΟΦΟΥΛΕΣ

... ΕΠΙ ΤΥΜΒΩΙ

Ψυχαροῦδες πετοῦν,
μιά τὴν ἄλλη ζητοῦν
μὲς ᾽ς τ' ἀγκάθια κι' ἀπάνου ᾽ς τοὺς κρίνους·
ἔτσ' ἢ ῥίμες περνοῦν,
ἔτσ' ἢ ῥίμες γυροῦν
μὲς ᾽ς τοὺς ἔρωτες, μέσα ᾽ς τοὺς θρήνους.

Τὸ νερὸ ροβολᾷ
ἀπ' τὸ βράχο ψηλά
καὶ ἀναδίνει γλυκύτατον ἦχο·
καὶ τὸ δάκρυ γεννᾷ,
καὶ ᾄς κυλάει σιγανά,
εἰς τοῦ τάφου τὴν πλάκα τὸ στίχο.

Β΄.

ΣΟΝΕΤΑ

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Δημοσιεύουμε τὰ ἀκόλουθα σονέτα ἀπὸ ἓνα καθαρο-
γραμμένο χειρόγραφο, στὴ σειρά ποῦ ὁ ἴδιος ὁ ποιητὴς τᾶχε κατατάξει (1-43).
Προσθέτουμε στὸ τέλος τὸ στεγνὸ του σονέτο «Τοῦ κάκου», καὶ τὰ ἄλλα
σονέτα του ποῦ δὲν εὐρέθησαν ὁμως στὴν ἴδια τὴ συλλογή.

ΑΦΙΕΡΩΣΗ (1)

Πέτα, Ἀγάπη, στὰ οὐράνια καὶ χαιρέτα
Τὴ μάνα μου καὶ δείχ' τῆς τὰ φτωχὰ μου
Τούτα τραγοῦδια κ' ἔπειτα ἐδῶ χάμου
Βλογημένα ἀπὸ αὐτὴν ξανάφερέ τα,
Μ' ἓνα χαμόγελό τῆς χρύσονέ τα,
Καὶ σὰν πετράδια ἀτόφωτα, σὰν ἄμμου
Χρυσοῦ κλονιὰ χαρὲς καὶ βάσανά μου
Θὰ γυαλίσουν μὲς τ' ἄτεχνα σονέττα.
Σὰν ἀλκυόνα, Ἀγάπη, μὲ φτεροῦγες
Ἀπλωμένες διαβαίνεις ἰριδένια
Κατάστρωτες μὲ φῶς ἀνάερες ροῦγες.
Στῆς ζωῆς τ' ἄγριο πέλαο νεραϊδένια
Χαρίζεις καλοσύνη, ὄθε φωλιάζεις,
Καὶ μ' ὄνειρα οὐρανοῦ τὸ ἀσπρογαλιάζεις.

ΓΕΝΑΡΗΣ 96

2

ΑΜΙΛΗΤΑ (2)

Ποτάμι τρέχει ἡ Ἀγάπη καὶ ὅσο τρέχει
Πληθαίνει καὶ στ' ὀλόγλυκό τῆς ρέμα
Δείχνει τῆς εὐτυχίας τὸ οὐράνιο ψέμα
Καὶ ὁ δρόμος τῆς, θάρρεϊς, σωμὸ δὲν ἔχει.
Μὰ μπροστά τῆς χωρὶς νὰ τὸ παντέχη
Τοῦ πόνου ἡ πικροθάλασσα στὸ βλέμμα
Ἀπλόνεται γεμάτη δάκρυα κ' αἶμα,
Καὶ τὰ πάντα ρουφάει, τὰ πάντα βρέχει.
Χρυσομάνα, ἔμαράθηκαν τὰ φύλλα
Καὶ χειμῶνας πλακόνει· σὲ θωράω
Κατάματα μὲ τρόμου ἀνατριχίλα.
Καὶ σέναν' ἀλαφιάζεται τὸ πρᾶο
Ἄρρωστο ἀνάβλεμμά σου, σὰ νὰ ἐρώτα:
Θὰ χαροῦμε ἄλλην ἀνοιξη σὰν πρῶτα ;

ΣΕΠΤ. ΟΚΤ. ΝΟΕΜΒ. 96

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἐτυπώθηκε στὰ «Γράμματα» τῆς Ἀλεξάνδρειας. Ὀκτώβρ. Νοέμβ. 1911.

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἐτυπώθηκε στὰ «Γράμματα» τῆς Ἀλεξάντρ. Αὐγ. Σεπτ. 1911.

Ἀπόσπασμα ἀπὸ ἓνα γράμμα τοῦ ποιητῆ στὸν κ. Κωνστ. Θεοτόκη:

«... Ὅσο γὰρ τὸν πόνο μου καὶ σεῖς ἐννοήσατε πολὺ καλὰ πὸς δὲν ἔχει παρηγοριά. Σὰς εἶχα πῆ τι ἦταν γιὰ μένα ἡ μητέρα μου. Μὲ τὸ σύστημα ζωῆς ποῦ ἀκολουθῶ αὐτὴ ἐστάθηκε γιὰ χρόνια τώρα ἡ μόνη μου χαρὰ. Ὅταν τῆς ἐδιάβαζα ἢ ὅταν συνομιλοῦσα μαζί τῆς ἐλησμονοῦσα ὅλα ὅσα μοῦ λείπον καὶ ὅλα ὅσα μὲ πειράζουν. Ὁ καθέννας κουβαλεῖ ἓνα σταυρό, λὲν οἱ Γερμανοί, κ' ὁ καθέννας νομίζει πῶς ὁ δικός του εἶναι ὁ βαρύτερος. Κ' ἐγὼ τὸ νομίζω καὶ καμία φιλοσοφία δὲ θὰ μπορέσῃ νὰ μοῦ τὸ βγάλῃ ἀπὸ τὸ κεφάλι. Καὶ ὁμως ζῶ καὶ βαστάω καὶ ἀπόξω θὰ φαινώμαι ὁ ἴδιος. Γιὰ τοῦτο μπορῶ καὶ νὰ σὰς γράψω καὶ νὰ σὰς στείλω μάλιστα, ἔσας ποῦ εἰσάστεινε τόσο καλὸς μαζί μου, ἓνα σονέττο ποῦ ἐσύνθεσα σιμὰ στὸ προσκέφαλό Τῆς μία νύχτα ἀπὸ τέσ φοβερὲς ποῦ ἀγρυπνοῦσαμε μαζί.— Ἀναισθησία ἡ ὑπεραισθησία; Δὲν ἤξερα.»

ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΟΥΛΑΣ (1)

Στὴν κορφή τῆς ζωῆς, ὅπου ροδίζει
 Τῆς Λευτεριάς ἀμόλευτος ἀγέρας
 Καὶ σὰν ἦχος ἀθάνατης φλογέρας
 Ἡ ποίηση, ἀηδόνι θεῖο, καλοκαρδίζει,
 Ἄσκωσες διαμαντένιο μετερίζι
 Καὶ στὴ μέση, ὁμορφιάς θᾶμα καὶ τέρας,
 Ναὸ τῆς Μεγαλόψυχης Μητέρας
 Ἔστησες ποῦ σὰν ἥλιος πορφυρίζει.
 Ποτὲ σὶ ἀραχνιασμένο βάραθρ', ὅπου
 Μὲς τῆ μούχλα καὶ μὲς τῆ φαρμακίλα
 Ὅχες κλωσσοῦν οἱ κάκητες τ' ἀθρώπου,
 Ποτὲ δὲν ἐκατέθηκες· κ' ἐκύλα
 Ἡ φωνή σου βροντῆ κ' ἔκαιε σὰ φλόγα
 Τοὺς πονηροὺς,—μὰ τοὺς καλοὺς εὐλόγα.

OXT. 98

ΝΙΚΟΣ ΚΟΓΕΒΙΝΑΣ (2)

Καὶ ἂν εἶναι ἄλλη ζωὴ, θᾶναι γιὰ σένα
 Ὁ ἀθέρας τουτηνῆς. Βαθεῖα γαλήνη
 Σιωπῆς ἁρμονικιάς θὰ μεγαλύνῃ
 Τὰ πλῆθια μάγια, σμίγοντάς τα σ' ἓνα
 Θεράπιο θεϊκό· τῆ μιὰ παρθένα
 Ποῦ ἐφίλησες κι' ὁ πόθος σου τὴν κρίνει,
 Τὰ πέντε σας παιδιά, ποῦ ἄχραντοι κρίνοι
 Ἄνθοῦν κι' ἄλλοιῶς σοῦ μοιάζει τὸ καθένα
 Πεντάμορφο, καὶ τ' ἄδολο τῆς Γνώσης
 Ἄνάμα καὶ τῆ φώτιση τοῦ Ὁραίου
 Κι' ὅσα δάκρυα φτωχῶν ἔχει στεγνώσης
 Καί, μὲ τῆ λάβρα τ' ἄξιου Κερκυραίου
 Γιὰ τοῦ νησιοῦ σου τὴν εὐδαιμονία,
 Γιὰ τὸ Γένος τὴν ἔνθεη μανία.

AVΓ.-ΔΕΚ. 97

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἐτυπώθηκε στὰ «Γράμματα» τῆς Ἀλεξάντρειας. Αὐγ.-
 Σεπτ. 1911.

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἐτυπώθηκε στὰ «Γράμματα» τῆς Ἀλεξάντρειας τοῦ
 Δεκ. 1911.

ΧΑΡΡΙΣ (1)

Χερουβικῆς χαρᾶς χρυσὸς ἀθέρας
 Σ' ἐφλόγισε πατώντας τῆς Ἡπείρου
 Τὸ χῶμα, σὰ στὴν πλατωσιὰ τοῦ ἀπείρου
 Νᾶστραφτε ἀπὸ τὸ «ἐν τούτῳ νίκα» ὁ αἰθέρας,
 Καὶ σὰ σὲ λάμψη παρουσίας δευτέρας
 Μ' ἀποκαλυπτικοῦ ἀγαλλίαση ὄνειρου
 Νᾶβλεπες στὸ βυθὸ τοῦ Παμπονήρου
 Νὰ γκρεμιστῇ ἡ Τουρκιά, τὸ ἀνίερο τέρας.
 Καὶ σὲ λόγου σου τότε ἔκαμες τάμα
 Νὰ φτάσης ὅπου αὐτὸς μόνος ξαμόνει
 Ποῦναι ποιητῆς καὶ μάρτυρας ἀντάμα.
 Τοῦ Ἀπόλλωνα ὄχι ἡ χάρη, ἡ δόξα μόνη
 Σοῦ ἔλειπε τοῦ θανάτου—κ' ἓνα βόλι
 Σ' ἔστειλ' ἥρωα στὸ ἡλύσιο περιβόλι.

IOYH. IOYA. 97

ΑΛΚΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ (2)

ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ ΤΟΥ

Γιατί δὲν τὸν φαντάζεσαι ποῦ ἀνέβη
 Νὰ ψάλῃ σ' ἄλλη γῆ μ' ἀγγέλου λύρα
 Τὸ τραγοῦδι, τρισεύγενή σου κλήρα,
 Ποῦ τ' ἀχτία κάθε ζήσης εἰσηνεύει;
 Σ' ὄλο τ' ἀπειρο μ' ἀγρία βασιλεύει
 Μέδουσας κεφαλὴ πάνοπλη Μοῖρα.
 Στῆς πίκρας τὴν πεντάμαυρη πλημμύρα
 Μόνη ἢ ὁμορφιά γιὰ λίγο ἀντιπαλαίβει.
 Καὶ—ὦ μυστήριο—καθὼς διαβαίνει ἀπ' ἄστρα
 Σ' ἄστρα φῶς, ζέστα, δύναμη μαγνήτη,
 Μὲς τῇ μενεξεδένια οὐράνιᾳ πάστρα
 Μὲ μάτια τῆς ψυχῆς, σ' ἄλλο πλανήτη
 Νὰ καταβαίνη φεγγοστάλαχτ' εἶδα
 (Γιατί τὸν κλαῖς;) σὰν ἁρμονίας ἀχτίδα.

ΜΑΗΣ 98

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τὸ σονέτο ἀναφέρεται σ' ἓνα νέον Ἄγγλο, Cl. Harris, φίλο τοῦ ποιητῆ καὶ συμπολεμιστῆ του στὸν πόλεμο τοῦ 1897, στὴν Ἡπειρο, ὅπου καὶ εὗρηκε τέλος, καὶ ἐτυπώθηκε στὰ «Γράμματα» τῆς Ἀλεξάντρειας τοῦ Δεκ. 1911.

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἐτυπώθηκε στὰ «Γράμματα» τῆς Ἀλεξάντρειας τοῦ Γενάρη 1912.

ΛΗΘΗ (1)

Καλότυχοι οἱ νεκροὶ τοῦ λησιμονᾶνε
 Τὴν πίκρια τῆς ζωῆς. ὄντας βυθίση
 Ὁ ἥλιος καὶ τὸ σούρουπο ἀκλουθήση,
 Μὴν τοὺς κλαῖς, ὁ καῦμός σου ὅσος καὶ νᾶναι.
 Τέτοιαν ὥρα οἱ ψυχῆς διψοῦν καὶ πᾶνε
 Στῆς λησιμονιᾶς τὴν κρουσταλλένια βροσίη·
 Μὰ βούρκος τὸ νεράκι θὰ μαυρίση,
 Ἄ στάξη γι' αὐτὲς δάκρυ ὅθε ἀγαπάνε.
 Κι' ἂν πιοῦν θολὸ νερὸ ξαναθυμοῦνται.
 Διαβαίνοντας λιβάδια ἀπὸ ἀσφοδῆλι,
 Πόνους παλιούς, τοῦ μέσα τους κοιμῶνται. —
 Ἄ δὲ μπορῆς παρὰ νὰ κλαῖς τὸ δέιλι,
 Τοὺς ζωντανούς τὰ μάτια σου ἄς θρηνηθῶν·
 Θέλουν — μὰ δὲ βολεῖ νὰ λησιμονήσουν.

ΜΑΗΣ 96

ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΣ (2)

Μὲ ἐκοίταξε ἓνα σούρουπο τὸ Μᾶη,
 Τὸ μοσκοβολισμένο Μᾶη τὸ μῆνα,
 Καὶ ἡ ματιὰ τῆς γιὰ πάντα μοῦ ἐπρομήνα
 Εὐτυχία, τοῦ τὸ οὐδὲν δὲν πεθυμᾶει
 Μὰ ὁ πόθος δὲ χορταίνει, ὅσο κι' ἄ φάη,
 Μὲς τὴν καρδιά μου μπήγεται σὰ σφήνα·
 Σὰ διψασμένη λυόνεται ἀλαφίνα
 Ἡ ψυχὴ μου, ὅση γλίκα κι' ἄ ρουφάη.
 Μάγο, ἀνέσπερο φέγγος τοῦ θανάτου,
 Ἐσύ, ναί, μὲ γλυκεῖα παρηγορία
 Πραῦνεις καθενὸς τὰ βάσανά του.
 Μὲς ἀπ' τὴν ἀλαβάστρινην ὑδρία
 Ὅ,τι κι' ἂν τάξης δίνεις ἀφανίζεις
 Τὴν πεθυμιά, τοὺς ὕπνους αἰωνίζεις.

* ΕΒΡ. ΜΑΡΤ. 96

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐτυπώθηκε στὴν «Τέχνη» τοῦ Φλεβάρη 1899.

(2)

ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ

Στίχ. 12 καὶ 13. Ὅ,τι ἀπ' τὴν ἀλαβάστρινην ὑδρία
 Τάξεις, τὸ δίνεις κίολας ἀφανίζεις.

ANEMOMYLOS (1)

Ὁ κόσμος εἶναι πλανερὸ μαγνάδι
Κεντισμένο μὲ ρόδα καὶ μὲ βάγια,
Μὲ ἥλιους καὶ μ' ἄστρα ποῦ τὸ ἀπλόν' ἦ Μάγια(2)
Ἀπάνον στῆς ἀλήθειας τὸ σκοτάδι.
Σ' ἀγαπούσαμε τόσο ἔρμο ρημάδι
Γιατὶ στὴ μέση ἀπ' τῆς ζωῆς τὰ μάγια
Στὴν ψυχὴ μας φανέρονες τὴν ἄγια
Τοῦ θανάτου θωριά, τὸν κρῖνον Ἄδη,
Τὸ τίποτα· καὶ ἀνήξερα στὰ βάθια
Τοῦ εἶναι μας ἐξύπναες μιὰ λαχτάρα
Νὰ γλυτώσουμε ἀπ' ὅλα μας τὰ πάθια,
Τὴν πικρὴ νὰ ξορκίσουμε κατάρρα
Τῆς ζωῆς, καὶ νὰ μπούμε μονομίας
Στ' ἄδυτα τῆς θεϊκῆς ἀνυπαρξίας.

ΣΕΠΤ. 95

10

SANSÂRA (3)

Δὲ λαχταρῶ κι' ἀναστενάζω γι' ἄλλη
Καλοτυχία, παρὰ γιὰ τὰ φιλιὰ σου·
Μὰ ἐσὺ πετᾶς νὰ στήσης τὴ φωλιά σου
Μ' ἄλλο ταῖρι σὲ ξένο περιγιάλι.
Γειά σας, φανταχτερὰ Νεραΐδων κάλλη,
Κόρη ἀηδονολαλήτρα, μαίσις, γειά σου !
Κλαίω τὴ ροδοχιονάτη ἀμαλαγιά σου
Σὰ νᾶχε πᾶς στοῦ Χάρου τὴν ἀγκάλη.
Μὰ δὲ σὲ θέλει ὁ Χάρος. Γράφ' ἡ Μοῖρα
Πολυζώητο στὴ γῆς νὰ μυριανθήσης
Τριαντάφυλλο ἐρωτιᾶς καὶ μὲ τὰ μύρα
Τοῦ κόρφου σου τὸν κόσμον νὰ μεθήσης
Καὶ μὲς τῆς θείας σου γλύκας τὴν πλημμύρα
Τὴν πίκρα τῆς Ἀλήθειας νὰ θυθίσης.

10ΥΑ. 98

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τὸ ποίημα ἐγράφηκε ὅταν ἐχαλοῦσαν ἓνα παλαιὸ ρει-
πισμένον ἀνεμόμυλο, ποῦ χαρακτηριστικὰ ἐπρόβαλλε στὴν ἄκρη ἐνοῦ προά-
στειου τῆς Κέρκυρας μέσα στὴ θάλασσα, καὶ ἐτυπώθηκε στὴν «Τέχνη» τοῦ
Νοέμβρη 1898.

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Μάγια, σανσκριτικὴ λέξη ποῦ σημαίνει ἀπάτη καὶ προ-
σωποποίηση τῆς ἀπάτης, σύμφωνα μ' ἓναν ἰνδικὸ μῦθον ποῦ τὸν μεταχειρί-
στηκε ὁ Schopenhauer στὴ φιλοσοφία· του ἀκριβῶς στὴν ἀντίληψη ποῦ τὸ
σονέτο ξηγᾶει.

(3) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἡ σανσκριτικὴ λέξη σημαίνει τὸ ἀντίθετον τοῦ
Nirvāṇa, δηλαδὴ τὸ ξακολουθητικὸ ταξίδεμα ἀπὸ ζωὴ σὲ ζωὴ.

ANGELICA FARFALA (*)

Στ' ἀκύμαντα τῆς θάλασσης ἀτλάζια
 Ἐκροπατῶντας ἢ ψυχῇ, σὰ νᾶχη
 Μισοαπλωμένα τὰ φτερά, μονάχη
 Κινάει νὰ βρῆ στήν ἀπειρη, γαλάζια
 Μονάξια γιατρεμό γιά τὰ μαράζια,
 Ποῦ τόσο τὴν παθιάζουν· καὶ σὰ λάχη
 Ν' ἀντιρῶσι τ' ὠριόπλουμο σελάχι
 Κι' ὅλα τ' ἀστραφτερά χρυσὰ τσαπράζια
 Τοῦ Ἥλιου, ὀρθοποδίζει ἐρωτεμένη
 Στῆς ἀσημβολῆς τὸ μονοπάτι,
 Ποῦ ἴσια τὴ βγάνει στ' ἄσπιλα τεμένη
 Τῆς ὁμορφιάς, κ' ἐκεῖ, μὲ τὴν ἀπάτη
 Πῶς θὰ πορεύεται αἰώνια ἱεροδοῦλα,
 Στ' ἅγιο φῶς καίεται σὰν πεταλουδοῦλα.

ΓΕΝ. 99

ΚΡΗΤΗ

Σειρῆνα πρασινόχρουση, μὲ μάτι
 Σὰν τῆς ἀγάπης, μὲ λαχάρας χεῖλια,
 Ἐχτιδομάλλα, ὀρθοβύζα, μὲ χίλια
 Μύρια καμάρια καὶ λέπια γεμάτη,
 Τραγοῦδι τραγουδᾷς μὲς τὴ ροδάτη
 Κατάχνια τοῦ πελάου, καὶ στήν προσήλια
 Τοῦ ἀγέρος πλατωσιά καὶ στὰ βασίλεια
 Τῆς γῆς πνοὴ τὸ σέρνει μυρωδάτη:
 «Σὰν τὸ γάλα τῆς αἴγας Ἀμαλθείας
 Θρέφει θεοὺς καὶ τὸ φιλί μου ἐμένα.
 Ἐλάτε νὰ χαρῆτε μὲς τῆς θείας
 Ἀγκαλιᾶς μου τὸ σφιξιμο ἐνωμένα,
 Πρόσφυγες τῆς ζωῆς, δῶρα ἅγια τρία·
 Θάνατο, ἀθανασία κ' ἐλευτερία.»

ΙΟΥΛ. ΣΕΠΤ. 99

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Dante Purgat. X 125:

Ἐτυπώθηκε στὰ «Γράμματα» τοῦ Γενάρη 1912.

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ (1)

« Ἀρχόντισσα Ροδίτισσα, πῶς μπήκες ;
 Γυναῖκες διώχνει μιὰ συνήθεια ἀρχαία
 Ἐδώθε. » « Ἐχω ἓνα ἀνίψι, τὸν Εὐκλέα,
 Τρεῖς ἀδέρφια, γιό, πατέρα Ὀλυμπιονίκες
 Νὰ μὲ ἀφήσετε πρέπει, Ἑλλανοδίκες,
 Καὶ ἐγὼ νὰ καμαρώσω μὲς τὰ ὄραϊα
 Κορμιά, ποῦ γιὰ τὸ ἀγρίλι τοῦ Ἡρακλέα
 Παλαίβουν, θιαμαστὲς ψυχῆς ἀντρίκιες.
 Μὲ τὲς ἄλλες γυναῖκες δὲν εἶμαι ὁμοία
 Στὸν αἰῶνα τὸ σὸί μου θὰ φαντάζη
 Μὲ τῆς ἀντριάς τὰ ἀμάραντα προνόμια.
 Μὲ μάλαμα γραμμένος τὸ δοξάζει
 Σὲ ἀστραφτερὸ κατεβατὸ μαρμάρου
 Ὑμνος χρυσοῦ τοῦ ἀθάνατου Πινδάρου. »

NOEMB. 96

ΚΕΡΚΥΡΑ (2)

Ἡ θάλασσα ἐσπαρτίρησε ὡς τὸν πάτο
 Κι' ἀφρίσε σὰν ἐδέχτηκε στὸν κρύο
 Κόρφο ἀκόμα ὀλοζώντανο τὸ θεῖο
 Σπῆρο, ἀπ' τὸν οὐρανὸ σταγμένον κάτω.
 Τότες βγήκε ἀπ' τὸ πέλαγο τ' ἀφράτο,
 Τέρας τῆς μορφάδας καὶ σημείο,
 Ἦ' ἅγιο τῆς Ἀφροδίτης μεγαλεῖο,
 Γλύκες ἐρωτικῆς ὄλο γιομάτο.
 Μὰ τὸ δρεπάνι, ποῦχε αὐτοῦ σκορπίση
 Τοῦ θεοῦ τ' ἀμελέτητα, καὶ κείνο
 Μὲς τὸ γιαλὸ μελλότου νὰ καρπίση.
 Κ' ἔτσι, Ἀφροδίτη τῶν νησιῶν, με κρῖνο
 Καὶ ρόδο πλουμιστή, γιομάτη γλύκες,
 Κέρκυρα, ἀπ' τοῦ Οὐρανοῦ τὸ αἶμα ἐβγήκες.

OXT. 96

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐτυπώθηκε στὴν « Τέχνη » τοῦ Μάρτη 1898.

Ὁ μῦθος βρίσκεται στὸν ἀνώνυμο σχολιαστὴ τοῦ Πινδάρου, σύμφωνα μὲ μία σημείωση τοῦ ποιητῆ. (Σχολ. εἰς Πινδ. Ὀλύμ. Ζ')

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ὁ μῦθος βρίσκεται στὰ Ἀργοναυτικά τοῦ Ἀπολλώνιου τοῦ Ρόδιου (Δ, 982—992), σύμφωνα μὲ μία σημείωση τοῦ ποιητῆ.

ΚΑΡΔΑΚΙ (*)

Τ' ἄγνωρα ρεποθέμελα τοῦ ἀρχαίου
 Ναοῦ σὸ ἔρμιο ἀκροθαλάσσιο πλαῖ
 Χορταριασμένα κοίτονται. Γελάει
 Γύρου ὁμορφάδα κόσμον πάντα νέου.
 Καὶ λέω ποῦ ἀκόμα ἀπ' τὴν κορφὴ τοῦ ὠραίου
 Βουνοῦ στ' ἄσπρα ντυμένη ροβολάει
 Ἡ ἀρχαία ζωὴ κι' αὐτοῦ φεγγοβολάει
 Λαμπρὸς ναὸς τεχνίτη Κερκυραίου.
 Χρυσόνειρο, σὲ βλέπω γιατί μ' ἔχει
 Μαγέψη τὸ νερὸ στὴν κρύα βρύση,
 Ποῦ μέσαθε ἀπὸ τ' ἅγιο χῶμα τρέχει.
 Ἔτσι κάποιος θεὸς θὰ τὸ 'χη ὄριση·
 Κι' ὅποιος ξένος ἐκεῖ τὸ χεῖλι βρέχει
 Στὰ γονικά του πλιὰ δὲ θὰ γυρίση.

ΑΒΚ. 95

ΟΝΕΙΡΟ

Νύχτα, μὲ δίχως ἄστρα οὐδὲ φεγγάρι,
 Σὲ μὴν ἄγρια παράδερνα λαγκάδα
 Ξάφνου μὲ σκιαχερὴ ξένη ἀσημάδα
 Τρεῖς Ἄχαρες θωρῶ σ' ἓνα λογγάρι.
 Ἡ μεσινὴ ψηλὰ κρατεῖ λυχνάρι,
 Ποῦ τῶν τριονῶν φωτίζει τὴν ἀχνάδα
 Οὐρλιάζοντας μ' ἀταίριαστη βραχνάδα
 Ἄργα ξαλλάζουν τὸ ἐξάδιπλο ἀχνάρι
 Κι' ὄμπρός μου σταματοῦν. Τότε στυλόνει
 Ἡ κάθε μιὰ τὰ μάτια κατὰ μένα·
 Ἡ μεσινὴ τὸ λύχνο χαμηλόνει
 Καὶ φου! τὸν σβυοῦν οἱ τρεῖς μὲ φύσημ' ἓνα.
 Φρενιασμένος ἐξύπησα. Ἄχ! τὸ φῶς μου, —
 Τὴν ἴδιαν ὥρα ἐσβύστηκε ὁ ἀδρεφός μου!

ΑΠΡ. ΜΑΗΣ 96

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Παραλιακὴ τοποθεσία σιμὰ στὴ χώρα τῆς Κέρκυρας, ὅπου καὶ μία βρύση, ποῦ γι' αὐτὴν ὁ λαὸς πιστεύει ὅ,τι ξηγάει τὸ τέλος τοῦ σονέτου.

Ἐτυπώθηκε στὴν «Τέχνη» τοῦ Δεκέμβρη 1898.

ΑΡΓΥΡΟΚΟΥΠΑ (1)

(1) Κρυσταλλένιο, διάφανο, γεμάτο
 Ἄπ' ἄδολο κρασί ποῦ πορφυρίζει,
 Μὲ κίνημα θεομό, μ' αἶσθημα ἀκράτο
 Ἐνα φτωχὸ ποτήρι σ' ἀντικρίζει,
 Σὲ λαχταράει, σὲ γγίζει· μὰ τ' ἀφράτο
 Πιοτὸ σὰν αἶμα χύνεται, σκορπίζει.
 Καὶ τὸ ποτήρι μένει ἄδειο ὡς τὸν πάτο
 Γιατὶ τὸ σκούντημά σου τὸ τσακίζει,
 Καὶ σὺ στέκεσαι ἀτάραχτη καὶ κρύα,
 Ἀργυρόκουπα, πλούσια ἱστορισμένη,
 Μὲ τὴν περήφανή σου θεωρία.
 Εἶσαι νὰ σ' ἀγαποῦν συνειθισμένη·
 Στὴν πικρὴ τῆς ζωῆς χαροκοπία
 Δὲ δείχνεις μὲ τί σ' ἔχουν γεμισμένη.

ΝΟΗΜΒ· 94

ΠΟΡΤΑ ΡΙΑΛΑ (2)

Τοῦ Ὑπερανθρώπου, μὲ τὰ δῶρα τ' Ἄρη,
 Ἡ ἐλπίδα στὴν καρδιά μας φλόγα ἀνάβει.
 Ἄχ! ὡς ποῦ σάρκα ὁ πόθος μας νὰ λάβῃ,
 Τὸ ἰδρὸν θὰ γέρῃ δμπρὸς στὸ μανιτάρι.
 Καὶ σένα, ἀντρείας σύμβολο, σκουτάρι
 Τῆς Λευτεριάς σ' ἐγκοέμισαν οἱ σκλάβοι
 -Κ' οἱ ἀδύνατοι, σ' ἐφάγαν οἱ ἐργολάβοι,
 Σὰν τὰ σκουλοῦκια τὸ νεκρὸ λιοντάρι.
 Πάει τὸ θεριό, ποῦ μ' ἀσκωμένο νύχι
 Γῆς κι' οὐρανὸ φοβέριζε, καὶ οἱ τοῖχοι
 Πᾶν, ποῦ μαροῦτι κ' αἶμα εἶχε τους βάψουν.
 Νὰ μπορούσαν νὰ ζήσουν τοῦτοι οἱ στίχοι
 Ὅσο ἐσὺ θάχε ζήσης, νὰ σὲ κλάψουν
 Καὶ κείνους ποῦ σ' ἐχάλασαν νὰ κάψουν.

ΣΕΠΤ· 95

(1)

ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ

Στίχ. 1. Σὰν κρυσταλλένιο διάφανο, κτλ.

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τὸ σονέτο ἐγράφηκε ὅταν ἡ Δημοτικὴ Ἀρχὴ καταδά-
 φιζε τὴν Porta Reale ἕνα ἀπὸ τὰ τελευταῖα λείψανα τῶν βενέτικων τει-
 χιῶν τῆς Κέρκυρας.

ΨΥΧΟΦΙΛΗΜΑ

Χρυσοάρμενα δνειράτα ἀργοπλένε
 Στὰ πέλαγα τοῦ πόθου οἱ φαντασίες
 Καὶ κατὰ κεῖ ἀρμενίζουσι, ὅπου ἐπῆες,
 Ὅπου τὰ μάτια σου, ἄστρα, γελοκλαῖνε,
 Ὅπου ἀπάρθενος φέγγεις, λατρεμένε
 Κρίνε τῆς ὁμορφιάς, κ' οἱ μελωδίες
 Τῶν τραγουδιῶν μου σμίγουν τὲς μαγεῖες,
 Ποῦ μὲς τ' ἀγνά σου χεῖλη σιγοπνένε.—
 Χάρου, καρδιά μου θλίβερε, καὶ ἀγάλλου!
 Πέρασε ἡ μαύρη νύχτα κ' ἡ ἄγρια μπόρα·
 Ἄνθι καὶ σὺ μικρὸ μὲς τοῦ μεγάλου
 Κόσμου τὸ περιβόλι, ἀνοιξε τώρα.
 Δὲν ἤξερε ἡ ψυχὴ μου νὰ φιλήσῃ·
 Τώρα ξερεί.— ὦ πανάχραντο μεθύσι!

ΝΟΕΜΒ. 96

ΝΙΚΗ

Ἐβρέθηκ' ἓνα ἀτίμητο βλησίδι!
 Τώρα ποῦ οἱ ἀρχαῖοι ξανάζησαν ἀγῶνες,
 Ποῦ τῆς Πατρίδας δίνουν ζωογόνες
 Φλόγες, ἀντριᾶς πολεμικῆς μισίδι,
 Τοῦ Γένους μας παμπάλαιο στολίδι,
 Πῶλαμψε στοῦ Ἡρωαλῆ τοὺς ἐλαιῶνες
 Ἐπειτ' ἀπὸ εἰκοστρεῖς καὶ πάλ' αἰῶνες,
 Ξαναστράφτουν οἱ Ὁδῆς τοῦ Βακχυλίδη.
 Σ' ἐμᾶς τὸν στέρνει τώρα ἡ Ἑλλάδα Μάννα
 Θρίαμβου ἀραβῶνα στὴ μεγάλη Πάλη,
 Καὶ τὸ Γένος μ' ἐλπίδας θρέφει μάννα
 Ποῦ σ' ἅγιο Ἄγωνα θὰ νικήσῃ πάλι.
 Μάννα! Τοὺς νέους Σου ἤρωες νὰ ἐγκωμιάσῃ
 Γεννηθῆτω ποιητῆς, ποῦ νὰ τοῦ μοιάσῃ!

ΔΕΚ. 96

ΠΛΗΡΩΜΑ ΧΡΟΝΟΥ

Οἱ Τούρκοι εἶναι θεριά, δὲν εἶναι ἀνθρώποι.
 Γιὰ χιλιοστὴ φορὰ πάλι σηκώσου !
 Τὸ τρισένδοξο θέλει ριζικό σου
 Θεριά νὰ σφάξης ποῦ τὰ θρέφει ἡ Εὐρώπη.
 Πολὺ ψηλά, κεῖ ποῦ δὲ φτάνει τόπι
 Ἐφαυρεσμένου Τούρκου, Φράγκου, ἢ Ρώσσου,
 Εἶναι στημένο τ' ἅγιο φλάμπουρό σου
 Στοῦ Ἰδανικοῦ τὸ οὐράνιο κατατόπι.
 Κι' ἂ σὲ κρατοῦν πιστάγκωνα δεμένη,
 Κι' ἂ χίλια μύρια βάσανα παθαίνεις,
 Μὰ στὸ τέλος θὲ νάβγῃς κερδεμένη,
 Εἰς' αἶμα Ἑλληνικὸ καὶ δὲν πεθαίνεις.
 Ἄν εἶναι ἓνας Θεὸς δικαιοκρίτης,
 Σὺ θὰ τὸ δεῖξῃς, Λευτεριά τῆς Κρήτης.

GEN. 97

ΤΑΜΑ (*)

Κόρη ἀφράτη μὲ στήθια σὰν τὸ γάλα,
 Μ' ὀλόξανθα μαλλιά σὰν τὸ χρυσάφι,
 Μὲ μάγουλα π' ὁ Ἔρωτας τὰ βάφει
 Ρόδισμα οὐράνιο ραίνοντας μία στάλα,
 Σὰν καὶ σένα δὲν εἶναι πλάσματα ἄλλα,
 Σὲ λαχταρῶ σὰ διψασμένο ἄλαφι,
 Νὰ τ' ἀγαπήσω ἢ Μοῖρα μου τὸ γράφει
 Τὰ δυό σου μάτια μαῦρα τὰ μεγάλα.
 Ἐσὸ εἶσαι ἢ εὐτυχία μου, ἔσὸ τὸ φῶς μου,
 Πῶς θὰ ἰδῶ στὴ ζωὴ μου τέτοιο θάμα
 Ποτὲ δὲν τὸ ἐφαντάστη ὁ λογισμὸς μου.
 Νὰ μὴ σ' ἀπαρηθῶ σοῦ κάνω τάμα,
 Ἐλα, χαρὲς καὶ βάσανα τοῦ κόσμου
 Χεροπιασμένοι θὰ περνᾶμε ἀντάμα.

ΜΟΝΑΧΟ, 3 ΙΟΥΝΙΟΥ 1898

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἐτυπώθηκε στὸ «Ἀττικόν Μουσεῖον» 1 Φεβρ. 1891.

ΠΑΤΡΙΔΑ (*)

Πάλε ξυπνάει τῆς ἀνοιξῆς τ' ἀγέρι
 Στὴν Πλάσῃ μουσικῆς ἀγάπης γλύκα,
 Σὰ νύφ' ἢ γῆ, πῶχει ἄμετρα ἄνθη προίκα,
 Λάμπει ἐνῶ σβυέται τῆς αὐγῆς τ' ἀστέρι.
 Πεταλοῦδες πετοῦν ταῖρι μὲ ταῖρι,
 Ἐδῶ βουίξει μέλισσα ἐκεῖ σφήκα
 Τῆ φύση στὴν καλή της ὥρα ἐβρῆκα,
 Δαχταρίζει ἡ ζωὴ σ' ὅλα τὰ μέρη.
 Κάθε μουσκοβολιὸν καὶ κάθε χρώμα,
 Κάθε πουλιοῦ κελήδημα ξυπνάει
 Πόθο σὰ φιλοκάρδια μου κ' ἐλπίδα
 Νὰ σοῦ ξαναφιλήσω τ' ἅγιο χῶμα,
 Νὰ ξαναἰδῶ καὶ τὸ δικό σου Μάη,
 Ὅμορφῇ μου, καλή, γλυκειά πατρίδα.

ΜΟΝΑΧΟ. 5 ΙΟΥΝ. 88

ΠΑΤΡΙΔΑ

Μίνα' μου Ἑλλάδα, τί δὲν εἶσαι τώρα
 Σὰν πρῶτα ὀρθή, ψηλὴ, στεφανωμένη
 Μὲ δάφνες, τί δὲν εἶσαι μὲ τὰ δῶρα
 Τῆς ἀθάνατης Νίκης στολισμένη ;
 Ἄχ! πότε θάρθη, πότε θάρθη ἡ ὥρα
 Νὰ ματαστράψη ἡ ὄψη σου ἢ σβυμένη
 Καὶ τὴν ἐρημωμένη σου τὴ χώρα
 Μ' ἐλπίδα νὰ φωτίσης, ὦ ἀντρειωμένη ;
 Πατρίδα μου, σηκώσου. Ἄς λάμψη πάλι
 Στὸν αἰθέρα ψηλά τὸ μέτωπό σου,
 Καὶ τῆς Ἐλευτεριάς θε νὰ προβάλλῃ
 Ἡ μέρα καὶ τὸ θεῖο πρόσωπό σου
 Θὰ λάμψη σὰν τὸν ἥλιο τῆς Μεγάλῃ
 Θὰ γίνῃς κι' ἄλλοιὰ τότε στὸν ἔχτρο σου.

ΚΗΡΚ. 6 ΣΕΠΤ. 78

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἐτυπώθηκε στὸ «Ἀττικὸν Μουσεῖον» 1 Φεβρ. 1891
 μὲ τὴν ἐξῆς παραλλαγὴν: Στίχ. 1. Πάλε σκορπάει κτλ.

ΕΙΔΩΛΑ

Ἄχαρή μου χαρά, φτωχοί μου στίχοι,
 Τῆς ζωῆς μου ἀκριβό, κρυφὸ καμάρι,
 Ἀπὸ καθάριο θγαίνετε ζυμάρι
 Κ' εἰσαστε γεννημένοι ὄχι ὅπως τύχη.
 Δὲν κελαηδάτε ἀνούσιοι κι' ἄσκοπ' ἦχοι
 Σὺν τραγοῦδια ἐλαφρόμυαλου ἐρωτάρη,
 Μὰ κι' οὔτε παραιτᾶτε τὸ συρτάρι
 Νὰ βεῖτε ἀγοραστὴ τόσο τὸν πῆχυ.
 Γιατ' εἰσαστε ψυχούλες καὶ κορμάκια
 Τῶν πόθων καὶ τῶν πόνων μου, ποῦ πλήθια
 Πικρὰ μ' ἐφυχοπότισαν φαρμάκια·
 Εἶδωλά εἶναι οἱ χαρές, καῦμός ἢ ἀλήθεια,
 Καὶ ἀλήθεια εἶν' ἢ ζωὴ! Μὰ τί μὲ μέλει·
 Θωρῶ ἐσᾶς κι' ὁ καῦμός γένεται μέλι.

ΣΕΠΤ. 97

EXCELSIOR ! (*)

Κρύο κρούσταλλο νερὸ τὰ ἡλιοφρυμένα
 Χεῖλια θὰ ὀγρᾶνῃ· εὐγενικιὰ ἀνθρωπότη
 Θὰ τοὺς φιλέψῃ πλούσιο φαγοπότι·
 Κορμιά ἀπ' τὴν πλήθια χάρη ἀλαφρημένα,
 Ἀγάλματα θεϊκὰ ζωντανεμένα
 Θ' ἀγναντέψουν στὴ Νίμπρο· ἐκεῖ τὴν πρώτη
 Τῆς λευτεριάς ἀστραφτερὴ λαμπρότη
 Τὰ στήθια θὰ χαροῦν τὰ πονεμένα.
 Καὶ τὸ περνοῦν οἱ βλάμηδες λεβέντες
 Τ' ἀτέλειωτο φαράγγι ὄλο χαλίκι
 Μονοσκοῖνι μὲ γέλοια καὶ κουβέντες.
 Μὰ ἔχουν ποδάρια καὶ καρδιὲς τσελίκι·
 Μὰ τοὺς θεριεύει ὁ πόθος τοῦ θανάτου
 Μὲ τ' ἀγιασμένα δαφνοστέφανά του.

ΚΡΗΤΗ ΑΥΓ. 96. ΚΕΡΚ. ΟΥΤ. 98

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τὸ σονέτο ἀναφέρεται στὴν ἐπανάσταση τῆς Κρήτης τοῦ 1896 καὶ εἰκονίζει τὴν πορεία τῶν ἀνταρτῶν, ποῦ ἓνας τοὺς ἦταν καὶ ὁ ποιητής, μέσα στοῦ μακρὸ φαράγγι ποῦ ἀνεβαίνει ἀπὸ τὴν Χώρα τῶν Σφακιῶν στοῦ χωριὸ Νίμπρο, ἓνα ἀπὸ τὰ ψηλότερα τοῦ νησιοῦ.

Ἐτυπώθηκε στὴν «Τέχνη» τοῦ Γενάρη 1899.

ΞΑΝΑΦΕΓΓΕΙ (¹)

Νεκροκάραβου μέγα ἄρμενοπάνι
 Τοῦ πόνου ἢ ἀντάρα ἄμπρός μας μαυρο ἐστήθη·
 Τῆς μάννας μας πατρίδας τ' ἅγιο ἀστήθι
 Τὸ ξέσκισε τῆς Μοίρας τὸ δρεπάνι.
 Ξανάφεξε καὶ πάλι ἐροδοφάνη
 Νέα πλάση καὶ ὁ καὺμὸς ἐλησημονήθη·
 Στὲς καρδιὲς ἢ πατρίδα ἀναγεννήθη
 Μὲ τῆς ἐλπίδας τὸ χλωρὸ στεφάνι.—
 Κ' ἢ Ἀγάπη σου—ὦ φιλιὰ ψυχῶν καὶ χάρια—
 Μπήκε στὸ νεκροκάραβο τοῦ Χάρου
 Καὶ σοῦμεινε ἢ καρδιὰ γιὰ πάντα ἄχ! ἄδεια!
 Ὅχι! σὰν ξεδακρύσης ξαναχάρου!
 Βλαστάρι ἀγγελικὸ νέου παραδείσου
 Σοῦ τῆ νεκρανασταίνει τὸ παιδί σου.

ΟΧΤ. 98

“ ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ” (²)

Τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ μονάχου πρέπει
 Βασιλικὸ τοῦ τραγουδιοῦ στεφάνι·
 Μὲ τῆ λαλιά του, ἰδές, νὰ ξαναῦφάνη
 Στέργει ἢ ἀρχαία Μοῦσα τὰ χρυσά της ἔπι.
 Βάσκαμα ἀχρεῖο τῆ δάφνη του δὲ σέπει·
 Προαιώνιες Μοῖρες ἔχουν τὴν μοιράνη·
 Χολὴ δασκάλων δὲ θὰ τῆ μαράνη·
 Ἄπ' τὰ εἰδωλά τους δὲν θὰ μείνη ῥέπι.
 Κι' ἂν ἄλλωνῶν τῆς Τέχνης τὸ παράσημο
 Δόση ὁ Λαός, μὰ ὡς ῥήγα θὰ φιλέψη
 Τὸ Μαρκοῦρά, λογιᾶζω, τὸ Γεράσιμο,
 Ποῦ δὲ γεράζει. Ἡ ποίηση ἄς βασιλέψη!
 Μὲ γενικὲς ἀπόλυτες καὶ ἰσόκωλα
 Ἄντις νὰ πᾶμε ἄμπρός, πᾶμε πισόκωλα.

28 ΔΕΚ. 98

(¹) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τὸ σονέτο ἦταν προορισμένο γιὰ τὸ φίλο τοῦ ποιητῆ Καθ. Γ. Σωτηριάδη, ποῦ τότες εἶχε χάσει τὴ γυναῖκα του.

(²) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τὸ σονέτο εἶναι ἢ ἀπάντηση τοῦ ποιητῆ στὸ δημοψήφισμα ποῦχε προβάλλει τότες ἡ ἑφημερίδα «Ἄστου» γιὰ τὸ ποῖός εἶναι ὁ πρῶτος ἀπὸ τοὺς ζωντανοὺς ποιητὲς μας, καὶ ἐτυπώθηκε στὸ «Ἄστου» τῆς 7 Ἰαν. 1899.

ΜΟΥΧΡΩΜΑ (*)

Φυσάει τ' αεράκι μ' ανάλαφρη φόρα
 Και τες τριανταφυλλιές άργά σαλεύει·
 Στές καρδιές και στην πλάση βασιλεύει.
 Ρόδινο σούρουπο, ώρα μυροφόρα,
 Χρυσή θυμητικῶν δνείρων ώρα,
 Που ή ψυχή τή γαλήνη προμαντεύει,
 Τήν αιώνια γαλήνη, και άγναντεύει
 Σά για στερνή φορά κάθε της γνώρα
 'Αξέχαστη· ξανθές κρινοτραχήλες
 'Αγάπες, γαλάνά βασιλεμένα
 Μάτια όγρά και φιλιά και ανατριχίλες
 Και δάκρυα· πλάνα δώρα ζηλεμένα
 Τής ζήσης, που άχνοσβύεται και τελειώνει
 Σάν τό θαμπό γιουλι που όλοένα λύνει.

12 ΟΕΒΡ. 99

ΧΑΡΑΥΓΗ

'Αχνά, σάν τό ροδόθαμμα μιās πρώτης
 'Ανήξερης αγάπης, ξημερόνει·
 Τήν άκάρθενη θάλασσα φουσκώνει
 Σά γλυκοανασασμός πάναγνης νιότης,
 Και σάν άνθια κυλάει τόν κάτασπρό της
 'Ανάλαφρον άφρό, και ή γής άσκώνει
 Τή λευκή καταχνιά και φανερόνει
 Τήν όμορφάδα της αιωνιότης
 'Αγγιχτη, άφίλητη, άθώρητη. Μένει
 Σαστισμένη ή ψυχή στη δροσεράδα
 Του άγέρος που όσο πάει και άσπρογαλιάζει·
 Τό πάθος ξεστοχάει και αναγαλλιάζει,
 Σάν ό άγριος κρίνος που ξανοίγει άράδα,
 Στην άπειρη ώραιότη έρωτεμένη.

26 ΜΑΡΤ. 99

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Έτυπώθηκε στην «Τέχνη» του 'Απριλίου 1899.

ΕΛΙΑ (1)

Στὴν κουφάλα σου ἐφώλιασε μελίσσι,
 Γέρικη ἐλιά, ποῦ γέρνεις μὲ τὴ λίγη
 Πρασινάδα ποῦ ἀκόμα σὲ τυλίγει
 Σὰ νᾶθελε νὰ σὲ νεκροστολίση.
 Καὶ τὸ κάθε πουλάκι στὸ μεθύσι
 Τῆς ἀγάπης πιπίζοντας ἀνοίγει
 Στὸ κλαρί σου ἐρωτάρικο κυνήγι,
 Στὸ κλαρί σου ποῦ δὲ θὰ ξανακθήση.
 Ὡ πόσο στὴ θανά θὰ σὲ γλυκάνουν,
 Μὲ τὴ μαγευτικὰ βοή ποῦ κάνουν,
 Ὅλοζώντανης νιότης δμορφάδες
 Ποῦ σὰ θύμησες μέσα σου πληθαίνουν
 Ὡ νὰ μποροῦσαν ἔτσι νὰ πεθαίνουν
 Καὶ ἄλλες ψυχὲς τῆς ψυχῆς σου ἀδερφάδες.

12 ΙΟΥΝ. 1899

ΥΠΕΡΑΝΘΡΩΠΟΣ (2)

Τοῦ μυστήριου ἀνασήκωσε τὴν πέτρα
 Καὶ μὴ σκιαχτῆς τὸ δάγκωμα τοῦ ἀστρίτα
 Τὴν ἀλήθεια ἀκατάπαυτα ἀναζητᾷ
 Καὶ ἰδὲς ἂν εἶναι, ὡς λέν, ψυχοπονέτρα.
 Μία μία τὲς σαγιτιτιὲς τοῦ πόνου μέτρα
 Καὶ ἄγρυπνος τὲς πληγὲς ποῦ ἀνοίγουν κοίτα
 Μηνύτρα φτάνει ἢ κάθε μιὰ σαγίττα
 Ἐπ' τῆς ἄσπλαχνης Μοίρας τὴ φαρέτρα.
 Καὶ ἂ θρῆς ποῦ ὁ πόνος εἶναι ἢ μόνη ἀλήθεια,
 Τότες ἀπ' τ' ἀντρειωμένα σου τὰ στήθια
 Γδύσου τὴν ταπεινότη τῆς δρφάνιας
 Στῆς Ὅμορφιάς, στῆς Δύναμης τὴ γλύκα,
 Μὲ ἀλαλητὸ χαρᾶς καὶ περηφάνειας
 Γίνε Θεός σου καὶ τὴ Μοῖρα νίκα.

12 ΙΟΥΝ. 1899

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἐργράφηκε στὸ λεύκωμα τῆς Μυριέλλας καὶ Μοιρίτας.

(2)

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ

Στίχ. 3. Τὸ τί ναι ἢ ἀλήθεια ἀδιάκοπα ἀναζητᾷ. («Γράμματα» Ἀλεξάνδρειας, τόμ. Β'. τεύχ. 13—14).

Στίχ. 8. Ἐπ' τῆς ἀγνωφῆς Μ. κτλ.

Στίχ. 11. Τὴν ταπεινότη γδύσου κτλ.

ΕΙΣ ΕΥΝΟΜΟΝ

Σὺ ποῦ στὰ γερατεία σου θέσες διακονεῖς
 Ποῦ δὲ σοῦ πρέπουν καὶ ἀθεόφοβα μιγαίνεις
 Τῶν ἱερῶν μας νεκρῶν τῆ μνήμη γιὰ νὰ γένης
 Παιδαγωγὸς τῶν ὑποτρόφων τῆς Γενεΐης,
 Κάλιο σὲ κάπιο σπεισεριὸ ποῦ συγγενεῖς
 Σὲ συμβουλευῶ πλερωμένος νὰ πηγαίνης
 Καὶ χολοσκάνοντας ὡς τέλεια νὰ ξεγένης.
 Φαρμάκια γιὰ ποντίκι' αὐτοῦ νὰ μαγγανεύης.
 Γιατὶ ὅσα κι' ἂν ἐμαγαρίστη τ' ἅγιο χρῆμα
 Τῆς μακαρίτισσας δωρήτρας Κερκυραίας,
 Νὰ ξοδευτῆ γιὰ ἐσὲ θάταν περὸ τὸ κρίμα!
 Εἰς τὸν ἐλεύτερον ἀέρα τῆς ὥραιας
 Λίμνης (ἄκου σ' τὰ λέω μὲ τὴν πιὸ πλούσια ρίμα)
 Ὡς ποῦ νὰ πάη βρωμᾶ τὸ πουλημένο κρέας.

Τὰ ψάλλω ἐνὸς ξεμωραμένου δικολάβου
 Ποῦ ἀρνιέται τὸ ρυθμὸ τοῦ δεκατρισυλλάβου.

ΤΕΛΟΣ ΙΟΥΝ. 1902

ΕΡΜΟΝΕΣ (*)

Ὀνειρεμένα, λυγερὴ μυρική,
 Τὴν ὥραία ἀντιφεγγίδα σου στοιχειώνει
 Ἡ ἀκύμαντη ἄρμη, ὡς μὲ κατάσπρα χιόνι
 Λουλούδια κλεῖς μαύρης σπηλιάς τῆ φρίκη.
 Σμίγεις πνοές μὲ τὸ ἀφροδίσιο φύκι
 Καὶ ὁ ξεχτυτὸς βράχος ποῦ ἐσὲ κουπώνει
 Χρυσόνεται ὅλος ὅταν σουρουπώνει
 Χωρὶς ἀχτίδα ἡλιοῦ σ' ἐσὲ ν' ἀφήκη.
 Ἐχ' ἡ γῆ γλύκες ποῦ ἄλλη δὲν αἰστάνθη
 Ψυχὴ παρὰ ἡ φιλέρημη, ἡ ἀνυφάντρα
 Τῶν ὑπέρογειων ὀνειρῶν, καὶ μὲς τ' ἄνθη
 Τοῦ ἰσκιου, στὸ ἔμπα ἀπὸ τ' ἀπόκρουφ' ἄντρα
 Τὸ μυστήριον ἀπαλὰ τὴν ἀγκαλιάζει,
 Γένετ' ἓνα μ' αὐτὸ καὶ ἀναγαλλιάζει.

1903

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Περιθαλάσσιο μέρος στὴν Κέρκυρα.

ΜΑΛΛΙΑΡΟΣ

Μάλαμα ἐφέγγαν τὰ μαλλιά σου πλήθια,
 Ὡ Ἀπόλλωνα, σὺν ἔψαλλαν οἱ Μοῦσες
 Γύρω σου καὶ γυμνές σὺν τὴν Ἀλήθεια
 Οἱ Χάριτες χορεύανε μαλλοῦσες.
 Καί, Ὅμηρε, ἐσὺ τὰ μαλλιαρὰ τὰ στήθια
 Τῶν παλαιῶν παλληκαριῶν ὑμνοῦσες
 Ποῦ μέσα στὰ χουσά σου παραμύθια
 Φιλοῦσαν καὶ θεές γλυκογελοῦσες.
 Στοῦ πόθου ἢ στής μαλιᾶς τὸ πάλεμα, ὅσα
 Δόξα ἐρωτιᾶς χαρίζουν ἢ θανάτου:
 Πλειὸ λαμπρὰ ὄνειροῦφαίνει κι' ἄλλα τόσα
 Ὁ Μαλλιαρός—ποῦ, ἂν πέσαν τὰ μαλλιά του,
 Μὰ ἄπ' τὸ τραγοῦδι ἐμάλλιασέ του ἢ γλῶσσα
 Κι' ἄπ' τὴν ἀγάπη ἐμάλλιασε ἢ καρδιά του.

ΜΑΡΤΗΣ 1904

ΣΩΚΡΑΚΙ (*)

Γλύκας ἀνεγδιήγητης ἀνάθρα
 Χύνει τὸ νεραϊδένιο σου τὸ διῶμα·
 Μὰ ἐκεῖ ψηλὰ διπλὸ κάθε σου χρῶμα,
 Τρίδιπλη κάθε χάρη σου ξαναῦρα.
 Φαντάζανε, στὰ χιόνια, σὺν πιδὸ μαῦρα,
 Τὰ δυὸ μεγάλα μάτια σου κι' ἀκόμα
 Πιδὸ φλογερὸ τὸ κοραλλένιο στόμα,
 Πιδὸ καυτερὴ τοῦ ζυγωμοῦ σου ἡ λάθρα.
 Ξένης παράξενο ἀνοιξὸς ἀγιοῦλι,
 Ζαλιστικὸ τριόντισμα στὴν ἔρημη
 Κατάκρυφα πλάση γύρω σου σκορποῦσες,
 Ποῦ μέσα μας ἐπέρνα ὡς τὸ μεδοῦλι·
 Μὲ ξέφρενης, ὠϊμέ, λαχτάρας θέρημη
 Τὴν καρδιά μας κολάζοντας μεθοῦσες

2 ΙΑΝ. 13 ΜΑΡΤ. 1905

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ὁρεινὸ χωριὸ τῆς Κέρκυρας.

ΝΑΝΝΟΥΡΙΣΜΑ (1)

Ἄρρωστε, ἰδές, λαμπρὰ σθένεται ἡ μέρα,
 Τριανταφυλλί προμήνυμα τοῦ χάρου
 Τόση γαλήνη στὰ γεμάτα χάρου
 Ποῦ μοῖρα σοῦ φιλεύει ἀνοιχτοχέρα.
 Καὶ στὸ ναὸ πού ἄσπρος φαντάζει πέρα—
 Σὰ νᾶγιναν κολῶνες τοῦ μαρμάρου
 Οἱ ἀρμονίες ἐνὸς ὕμνου τοῦ Πινδάρου
 Πήζοντας ξάφνου μὲς τὸν ἅγιο ἀγέρα—
 Ἔμπα, κοῖμου καὶ ὁ ὕπνος θὰ σὲ γιάνη·
 Θὰ δνεϊρευτῆς τὴν ὁμορφιὰ τὴν ἴδια
 Ποῦ μὲ τ' ἀρχαῖο τραγοῦδι θὰ γλυκάνη
 Τῆς καρδιάς σου τὰ θλίβερα ξεσκλίδια:
 «Τὸν ἀγαπᾷ ὁ θεὸς πεθνήσκει νέος.
 Μὴν ξυπνᾷς· εἶμαι ὁ Θάνατος ὁ ὠραῖος.»

31. VII. 1905

ΠΑΛΙΟΚΑΣΤΡΙΤΣΑ (2)

Σὰν πεθάνω, ἐδῶ θάρθω μὲ τὰ μύρια
 Φαντάσματα ἄπνα μέσα σὲ ἄλλα γνέφια
 Ἦ σὲ ἀσηβολῆς μαῖκὰ συντέφια
 Τ' ἅγια τῆς νύχτας νὰ χαρῶ μυστήρια·
 Νὰ ἰδῶ τῶν ξωτικῶν τὰ πανηγύρια,
 Τῶν τελωνιῶν τὰ θεότρελλα κέφια,
 Τοῦ Νεραῖδοχοροῦ ν' ἀκούσω ντέφια
 Καὶ Σέρηνων τραγοῦδια ἢ καὶ μαρτύρια,
 Καὶ ἅμα στ' ἀστέρινά τους χρυσοαμάξια!
 Οἱ ἀγγέλοι φύγουν καὶ ὁ Ἥλιος φέξῃ πίσω,
 Ὑμνο στὴν τετραγάλανη μονάξια
 Πουλί τ' ἄγριου γιалоῦ θὰ κελαηδήσω·
 Τεχνίτρα ἢ πικροθάλασσα παράξια
 Τῆς λαλησιᾶς μου θὰ βαστάῃ τὸ ἴσο.

24. VIII. 1905

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἐγράφηκε στὸ Λεύκωμα τῆς Κας Αὔρας Θεοδοροπούλου (Ἐὐθανασία).

Ἐπιγραφή: Ἐγκοίμηση.

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ

Στίχ. 3. Τέτοια ὁμορφάδα στὰ γεμάτα κτλ. («Γράμματα» Ἀλεξάντρειας, τόμ. Β'. τεύχ. 13—14).

Στίχ. 4. Ποῦ τύχη σοῦ χαρίζει ἀνοιχτοχέρα.

Στίχ. 11. Νέρθη μ' ἀρχαῖο τραγοῦδι νὰ γλυκάνη.

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Περιφνημο περιθαλάσσιο μέρος στὴν Κέρκυρα.

Ἐγράφηκε στὸ Λεύκωμα τῆς Κας Αὔρας Θεοδοροπούλου.

ΟΜΟΡΦΙΑ (1)

Σὲ στραυροδρόμια ἀγέλαστα, ὅπου σκλάβοι
 Τῆς δουλειᾶς, τυραγνιοῦνται στὸ λιοβόρι,
 Σὰν κολασμένοι, ἐμπόροι καὶ μαστόροι,
 Κι' ὄλους, ἀπὸ τὸ χτίστη ὡς τὸ μανάθη,
 Διάφορου δίψα μόνο τοὺς ἀνάβει —
 Περνᾷς ἐσὺ τόμου σκολάσης, κόρη,
 Σὰν περιστέρι, καὶ τὸ ἀγνό σου θῶρι
 Τέλεια κάθε ἄλλη ἐπιθυμία τους παύει.
 Μακρὰ ἀπὸ τ' ἀνθισμένα περιβόλια
 Καὶ ἀφώτιστοι ἀπ' τῆς τέχνης τὴν ἀχτίδα,
 Ὅμως γιὰ σὲ ξεχνοῦν καθ' ἔγνοια δόλια
 Καὶ εἰρηνεμένοι σὰν ἀπὸ ἅγια ἐλπίδα
 Σὲ καμαρόνουν μουρμουρίζοντάς σου·
 «Ἡ Παναγία, πιτσούνι μου, κοντά σου.»

7. IX. 905

ΑΝΘΡΩΠΟΣ (2)

Σὰν ἡ ψυχὴ δόξας φορῆ στεφάνια
 Καὶ γιὰ πλοῦτο ἢ γιὰ δύναμη φουσκώνει,
 Ἐνάντιο λόγο ἢ νόημα δὲ σηκώνει,
 Συγχώριο δὲ γνωρίζει ἢ περιφάνεια.
 Μὰ ἀπὸ ἀψύτερη καίεται κακοφάνια,
 Καὶ ὑπόψια προσβολῆς τὴ φαρμακώνει,
 Καρδιά ποῦ ἀδικοσέρνεται στὴ σκόνῃ
 Καὶ μικροπαράδερνει στὴν δροφάνια.
 Καὶ τούτῃ συμπαθαίνει τί, ὅσο τὴ σφάζει
 Πλὴν ἀλύπητα ὁ καημός, τόσο καθ' ἄλλη
 Ἐγνοια ἐγδικήτρα μέσα της λουφάζει
 Καὶ χωνεύει σὰ σπίδα στὴν ἀθάλη·
 Ξεσπᾷ ἀγνάντια στὴν ὄχρητα καὶ σι' ἄχι
 Μόνῃ ἢ ἀγάπῃ, ἀγνή φλόγα, ἀπὸ τὴ στάχτη.

6. V. 1910

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τὸ σονέτο ἀποβλέπει τὴ δεσποινίδα Εἰρήνη Καποδίστρια, σήμερα σύζυγο τοῦ κ. Κ. Πασαγιάννη, ὅπως ὁ ἴδιος μᾶς πληροφορεῖ στὰ «Γράμματα» τῆς Ἀλεξάνδρειας (τόμ. Β'. τευχ. 13-14, σελ. 19), ὅθεν ἐπήραμε κίβλας τὴ γραφὴ τοῦ στίχου 7, ποῦ στὰ χειρόγραφα βρίσκεται σὲ τοῦτον τὸ τρόπο: «Καὶ τὸ χαριτωμένο σου τὸ θῶρι».

(2)

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ

Στίχ. 12. Καὶ σβήνεται σὰ κτλ.

Στίχ. 13 — 14. Μόνῃ ἢ ἀγάπῃ, ἅγια λάμπα, ἀπὸ τὴ στάχτη
 Ξεσπᾷ ἀγνάντια στὴν ὄχρητα καὶ σι' ἄχι.

ΑΝΑΞΙΟ Α΄

Στὸ φῶς σου σταματῶντας, μιὰ γαλήνη
 Θὰ ξαναβροῦνε οἱ λογισμοί μου οἱ πλάνοι,
 Καὶ τῆς ἀπελπισιᾶς τ' αὔπνο καπλάνι
 Γιὰ λίγο τ' ἄγριο νύχι θ' ἀπαλύνη.
 Μὰ ὁ καημὸς τῆς πατρίδας δὲ μ' ἀφίνει·
 Ἄλλοιῶς ἦθε σοῦ πλέξω ἓνα στεφάνι
 Ποῦ ἄλλ' ὅμοιο σὰν κι' αὐτὸ νὰ μὴν ἐφάνη·
 Τόσο ἦθελε ἡ θωριά σου τ' ὁμορφήνη.
 Τοῦ νησιοῦ μου τὲς μύριες ὁμορφάδες
 Σὰν κ' ἐμένα κανένας δὲν ἐχάσῃ,
 Ποῦ ὄλο περναῶ πλαγιές, γιालούς, κορφάδες,
 Μὰ σ' ἐσὲ σταματῶ· γιατί ἔχει χάρη
 Κάλλιο παρ' ἄλλη γῆς ἢ Κέρκυρά μου,
 Μὰ μὲς τὴν Κέρκυρά μου ἐσύ, κυρά μου.

29. VIII. 1910

ΑΝΑΞΙΟ Β΄ (*)

Πόσες φορὲς μὲ τὴν ψυχὴ μου σ' εἶδα
 Νῶ ἀκουμπᾶς σὲ μιὰ μάρμαροκολώνα
 Τοῦ φεγγαροθρεμένου Παρθενῶνα
 Σὰ σὲ κρίνο ἀπαλὸ μάγου ἄστρου ἀχτίδα.
 Καὶ τώρα ἀπ' τὴ μεγάλη Πυραμίδα
 Ἄναερα πλὲς μὲ ἀθανασίας κορώνα
 Σὰ νὰ ἐξοῦσες ἰσόθεη στὸν αἰῶνα
 Τῶν ὠραίων καὶ ὑψηλῶν ἀντιφεγγίδα.
 Σὰ θὰ ξανᾶμαι ἀγνάντια σου καὶ ὀμπρός μου
 Θὰ λάμπουν τὰ δυὸ μάτια σου, θὰ λέω
 Πῶς βλέπω ὅλα τὰ θάματα τοῦ κόσμου,
 Πῶς ἀγκαλιάζω ὅ,τι ὑψηλὸ καὶ ὠραῖο,
 Καὶ ξεψυχῶντας στὸ φῶς τῆς εἰδῆς σου
 Τὴ γλύκα θ' ἀγροικῶ τοῦ παραδείσου.

ΠΑΣΧΑ 1911. ΚΑΪΡΟ

(*)

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ

Στίχ. 3. Τοῦ ὄρου ἀπὸ φεγγαρόφως Π. («Γράμματα» Τόμ. Β΄. τεύχ. 13—14).

Στίχ. 5. Καὶ τώρα στή μεγάλη Π.

Στίχ. 10. Θὰ φέγγουν τὰ δυὸ μάτια σου κτλ.

Στίχ. 13. Καὶ στὸ φῶς ξεψυχῶντας κτλ.

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τὰ δύο συνέτα Ἄναξιο α΄ καὶ β΄. κατὰ τὲς πληροφορίες τοῦ κ. Πασαγιάννη («Γράμματα» Τόμ. Β΄. τεύχ. 13—14, σελ. 20) ἀποβλέπουν τὴ γυναικάδελφί του, τὴν ὠραία κυρία Νένση Καποδίστρια.

ΦΑΛΗΡΟ (¹)

Εἶχε ὅλα τῆς τὰ μάγια ἢ νύχτα, μόνη
 Ἐσὺ ἔλειπες. Ἄργα κινῶ νὰ φύγω,
 Μὰ ξάφνου στὴ μπασιὰ τοῦ μπάρ ξανοίγω
 Αὐτοκίνητο νὰ γοργοζυγόνῃ.
 Μ' ἐλπίδα σταματῶ. Νά το, πλακόνει·
 Παραμερίζουν οἱ ἄλλοι. Ἄσειστος μπήγω
 Τῇ ματιά μου στὰ μάτια σου. Ἄλλο λίγο
 Ἀκόμα, καὶ ὁ σωφφέρ σου μὲ σκοτόνει.
 Ἀρχοντοπούλα μ' ἄφραστα πρωτῶτα,
 Μὲ τῶν Ἑφτὰ νησιῶν τὲς χίλιες χάρες,
 Τετράξανθη ὁμορφιὰ γαλανομάτα,
 Τοῦ θανάτου δὲ μ' ἐπιασαν τρομάρες —
 Γλυκύτετες μ' ἐλνώσανε λαχτάρες
 Νὰ συντριφτῶ κάτου ἀπὸ ἐσὲ στὴ στράτα.

ΑΘΗΝΑ, ΙΟΥΝΙΟΣ 1911

ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ (²)

(ΓΡΑΜΜΕΝΟ ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΠΛΟΙΟ)

Σοῦ ἀρέσαν τὰ σονέττα μου καὶ ἀγάλι
 Ἀγάλι ἐψυχοπόνεσες κ' ἐμένα,
 Κ' ἐχάρισές μου, ὁμορφομάτα, μ' ἕνα
 Φίλημα τὴν καρδιά σου τὴ μεγάλη.
 Ποιὸς ἐρράγισε τ' ἄλλικο ἀνθογυάλι,
 Καὶ ἀντὶς αἶμα νερὰ θωρῶ χυμένα,
 Καὶ τ' ἀνθια τῆς ἀγάπης μαραμένα;
 Εἶχε ὁ γιालὸς τῆς γλύκας γυρογιάλι;
 Μισοκρύβεται ἐν' ἀχαρο βιβλίο
 Σκονισμένο, παλιὸ στὸ ὕστερο ράφι·
 Τὸ ἐδιάβασες μιὰ μέρα σ' ἕνα πλοῖο
 Καὶ δὲν καλοθυμᾶσαι οὔτε τί γράφει·
 Μὰ μιὰ στάλα ζωῆς πιωμένη σῶχει
 Κι' ἀκόμα δὲν τὸ παραρρίχνεις, ὄχι.

(¹) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἀπόσπασμα ἀπὸ ἕνα γράμμα τοῦ ποιητῆ στὸν κ. Κ. Πα-
 σογιάννη τῆς 7 Ἰουνίου 1911 (« Γράμματα », Β'. 13—14) « . . . μου τὸ ἐ-
 νέπνευσε (!) μία κοντέσα κεφαλονίτισσα».

(²) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τὸ σονέτο στὴ γραφῇ τοῦ τὸ δημοσιεύουμε εἶναι ἐκεῖνο
 ποῦ ὁ Γαριβαλδινὸς ταγματάρχης Χ. Γιοβίνης εὗρεκε στὸ λείψανο τοῦ ποιη-
 τῆ τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου του. Τοῦ ἴδιου σονέτου εὗρέθηκε στὰ χειρόγραφα
 κ' ἕνα ἄλλο ἀντίγραφο μὲ τὲς ἀκόλουθες παραλλαγές.

ΤΑΞΙΔΙ

- Στίχ. 1 Σοῦ ἀρέσαν τὰ τραγούδια μου καὶ ἀγάλι.
 Στίχ. 5—8 Μὰ εἶχε ὁ γιालὸς τῆς γλύκας γυρογιάλι
 Καὶ τώρα πλιά σου ἀχοῦν ξερά καὶ ξένα
 Τὰ σονέττα ποῦ ἐφάνταζαν γιὰ σένα
 Στῆς φαντασίας μου τ' ἄλλικο ἀνθογυάλι.
 Στίχ. 11 Τᾶνοιξες κάποια μέρα σ' ἕνα πλοῖο.
 Στίχ. 13 Μὰ μιὰ στιγμή ζωῆς παρμένει σῶχει.

Σ ΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ (1)

Εἰς ἔμορφη, σεμνή χωριατοπούλα
 Καὶ ᾧ τὸν ἀνθὸ τῆς νεότητος λουλουδίξεις,
 Δροσερὴ καὶ γελούμενη ῥοδίξεις,
 Ὅπως ᾧ τὸν οὐρανὸ ῥοδίξ᾽ ἢ αἰγούλα.
 Καθὼς μὲς τὸ τριαντάφυλλο ἢ δροσούλα,
 Ὅμοια λάμπει τὸ δάκρυ σου ἂν δακρυῖσαι,
 Ἄτ᾽ ὕψη ᾧ τὸ χορὸ γλυκογυρίζεις,
 Καὶ καμαρόνεις ὡς βασιλοπούλα.
 Ὅλοι ἀντάμ᾽ ἄς φιλοῦν οἱ ἄλλοι μία
 Γρηῃ φτιασιδωμένη, ἄσχημη, κρούα,
 Ποῦ κλαίει τὰ μαραμμένα τῆς τὰ νειάτα.
 Ἐγὼ σὲν ἀγαπῶ, σὲν ἀγκαλιάζω.
 Ἄν τῆ φωνῇ σου ἀκούσω, ἀναγαλλιάζω.
 Λυόνομαι ᾧ τὰ φιλιὰ σου τὰ δροσάτα.

ΜΟΝΑΧΟ. 2^ο ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. 1885

ΕΙΣ ΤΗ ΜΙΝΝΑ (2)

Τί μὲ γνοιάζει πῶς εἶναι κελνερίνα
 Ἄν μ᾽ ὅλη τὴν καρδιά τῆς μ᾽ ἀγαπάει,
 Ἄν τὰ στήθη τῆς ἄσπρα εἶναι ὡς κρίνα,
 Ἄν ὡς τὰ Χερουβὶμ χαμογελάει;
 Ὅσον ὁ τυφλὸς ποῦ ξάφν᾽ οὐράνι ἀχτίνα
 Τὸ μαῦρο σκότος γύρω του σκορπάει,
 Ὅμοια κ᾽ ἐγὼ θαμπόνομαι ἀπὸ κείνα
 Τὰ δύο τῆς μαῦρα μάτια ἂν μὲ τυράη.
 Ἄμε χάσου ξερὴ Φιλολογία,
 Γρηῃ φτιασιδωμένη, ἄσχημη, κρούα,
 Ποῦ ὡς τώρα τὸ μυαλό μου ἔχεις τυφλώση.
 Τὴν ἔμορφιά τὴν κλασικὴ σπουδάζω
 Ὅταν γλυκὰ τὴ Μίννα μου ἀγκαλιάζω,
 Ὅταν ἢ Μίννα ἕνα φιλιὸ μου δώση.

23 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1884

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τὸ σονέτο τὸ παίρνουμε ἀπὸ ἕνα τυπογραφικὸ δοκίμιο τοῦ περιοδικοῦ «Ἡ Ἐθνητικὴ Γλῶσσα», τυπωμένο στὸ Μόναχο, ἀρχὴ τοῦ 1885.

(2) [«Ἀττικὸν Μουσεῖον» 10 Νοεμβρίου 1890].

ΔΕΚΑΤΕΤΡΑΣΤΙΧΟΝ

Ὅταν φθάν' ἡ στιγμή, ποῦ κοπιασμένος
 Ὁ ἥλιος ἀρχίζει νὰ νυστάξῃ
 Καὶ τὴν σθυμένην ὄψι του σκεπάζει,
 Εἰς πορφύρινη χλαῖνα τυλιγμένος,
 Τότε στρέφω τὸ ἔημα διψασμένος
 Εἰς τοῦ Mühlberger τὴν πηγὴν, ὅπου σταίνει
 Ἐν' ἑξαίσιο ποτὸ ποῦ ἐκείνου μοιάζει
 Ποῦ εὐφραίνει τῶν θεῶν τ' Ὀλύμπιο γένος.
 Ἐκεῖ περῶ ταῖς ὥραις λησιμονώντας
 Καὶ παρτίδα καὶ φίλους. Ἐνα μόνο
 Πρόσωπ' ὀλόγυρά μου φτερουγίζει
 Στὰ νυστασμένα μάτια μου κυττώντας
 Μὲ βλέμμ' ἀγάπης, ὅπου ἐκφράζει πόνο—
 Μὲ μάτι μάνας ποῦ πικρὰ δακρῶζει.

FREIBURG I. B. 1882

Παρθένα, πῶχασες τὴ μάνα σου, ἀπομένεις
 Τώρα στὴν ἄγρια καὶ σκληρὴ τοῦ κόσμου μάχη,
 Μὲ δίχως μιὰ ψυχὴ νὰ σ' ἀγαπᾷ μονάχη,
 Καὶ τὴν ἀγλύκαντή σου νειότη ἔτσι μαραίνεις.
 Μὲ δάκρυα ἐνῶ τὸν δρόμο τῆς ζωῆς διαβαίνεις,
 Μὴ σοῦ βαραίνῃ τὴν καρδιὰν ἂν ἴσως λάχῃ
 Πάλι ν' ἀκούσης τὴ φωνὴ μου. Αὐτὴ δὲ θᾶχῃ
 Γιὰ σένα παρὰ λόγια ἀγάπης νεκρωμένης.
 Ἄπ' τὴ μεγάλη ἐρμιὰν ὅπου σὲ ζώνει τήρα
 Μὲς στὰ βᾶθη τοῦ ἑαυτοῦ σου καὶ ξαναθυμήσου
 Πῶς ἦσουν εὐτυχῆς πρὶν γένῃ ὁ χωρισμός μας.
 Θὰ παρηγορηθῆς ἀφοῦ κλείσης τὴν θύρα
 Εἰς τὸ παρὸν καὶ βυθισθῆς μὲ τὴν ψυχὴ σου
 Εἰς ταῖς χουσαῖς στιγμαῖς τοῦ πρόσκαιρου ἐρωτός μας.

ΜΕ ΠΑΝΝΙΑ

Φύσ' ἀγεράκι δροσερό, φύσα μονάχο
 Σὺ κατὰ τὴ στεριά νὰ σ' ἔχω πάντα πρῶμα
 Κι' ἄ'ς τὸ δρόμο μου ξέρες ἢ ρουφήχτρες λάχω,
 "Ὅ,τι κι' ἂν τύχη φύσα, ἐσὺ δὲ θάχης κρίμα.
 Ἐκεῖ 'ς τὴν ἔρημ ἀκρογιαλιά πού σκᾶ 'ς τὸ βράχο
 Παντοτινὰ βογγῶντας τ' ἀγοιεμένο κῦμα
 Ἐκεῖ 'ς ἐν' ἄσπρο ἀσηταριὸ θάβηλα νᾶχω
 Τῆς ἀποδέλοιπης πικρῆς ζωῆς μου μνήμα.
 Ἄχ! ἀσημένα μου ἀντηλιά μὲς τὴν ἀφράτη
 Ἀνατριχίλα τοῦ πελάου, μονάχη ἐσένα
 Στεργή μου θάχα συντροφιά πάντα γελάτη!
 Κι' ὅτα χαρούμενος ὁ γλᾶρος μ' ἀπλωμένα
 Φτερά θὰ ἐχούμαε κατὰ σέ, τότε ἴσως κάτι
 Σὰ λαχτάρα εὐτυχιάς θάρχότουν και 'ς ἐμένα.

ΑΘΗΝΑΙ 1992

ΣΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑ (*)

Θανάτου στοχασμός, ἀνήμερο γεράκι,
 Ἐσκόρπισε μὲ μιᾶς τὰ δλόχαρα ἐρωτούδια,
 Ποῦ στολισμένα μὲ χιλιόχρωμα λουλουδία
 Μοῦ λέγαν τὸ καθέν' ἀπ' ἓνα τραγουδάκι.
 Καὶ μυρολόγια τοῦ καῦμοῦ, μαυρο φαρμάκι,
 Ἀκούονται ἀντὶς ἀπὸ χαρᾶς γλυκὰ τραγουδία
 Στίχοι ποῦ σὰ χρυσᾶ πετούσαν ψυχαρούδια
 Μελανοὶ τώρα, μελανοὶ 'ναι σὰν κοράκιο.
 Μὰ ξάφνου ἄσπρο κατάσπρο τάφο βλέπ' ὀμπρός μου,
 Κ' ἓνα στεφάνι ἢ λευκοφόρα Καλωσύνη
 Ἀπάνου του κρατεῖ θαμπόνοντας τὸ φῶς μου
 Καὶ γύρω της μοσκοβολοῦν ἄχραντοι κρίνοι
 Μὲ ἀτάραχη δημορφιά, μὲ μάγεμα ἄλλου κόσμου,
 Σὰν πράξεις ἀγαθῆς ποῦ ἢ λάμψη τους δὲ σβύνει.

ΑΘΗΝΑΙ 1992

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἀδελφοῦ τοῦ ποιητῆ Γεράσιμου Μαρκορά.

Σ' ἐγνώρισα, καλέ, κ' ἐθαύμασα κλεισμένα
 Τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδιάς εἰς τὴν ψυχὴ σου
 Ν' ἀνθοῦν τὰ δῶρα, ὥστε ἀπὸ σέ τῆς παραδείσου
 Αὔρα ζωογονεῖ καὶ στήθη νεκρωμένα.
 Δὲν εἶδα ἀργότερα τὸ φῶς, ὡστ' ἐνωμένα
 Τὰ πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς ἐγὼ μαζῇ σου
 — — — — — καὶ νὰ ζῶ μὲ τὴν πνοή σου
 Στὰ ὕψη πᾶχ' ἢ τέχνη θαύματα πλασμένα.
 Δὲ φτάνει ἐκεῖ κανεὶς ἂν δὲν τοῦ δώση ἡ μοῖρα
 Ὅμόψυχον θνητὸν τὸ θάρρος του ν' αὐξήσῃ.
 Ἄλλ' ἂν σ' ἐμὲ τοῦ ἰδανικοῦ κλειστή ναι ἡ θύρα,
 Θάρθη ἀκτίνα χρυσῆ τὸ σκότος νὰ διαλύσῃ
 Ἄν στήν ἐνέργεια τοῦ καλοῦ δὲ μείνῃ στεῖρα
 Ἡ γενεά σου κι' ὀδηγὸν ἐσὲ γνωρίσῃ.

Γ.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Μέσα της καθρεφτίζοντας τῶν οὐρανῶν τὸ χρῶμα
 Ἡ θάλασσα ξαπλόνονταν μὲ γελαστή λαμπρόδα
 Ὡς τὰ στεριώτικα βουνά ποῦ πλιὸ γαλάζι' ἀκόμα
 Πελάγου ἐδέναν καὶ οὐρανοῦ μαζί τὴν ὁμορφάδα.
 Ὅλα εὐωδιάζαν γύρω μου καὶ χάμου 'ς τὸ γῆρασιδι
 Κρίνοι καὶ γιούλι' ἀντίσκοβαν τὴν πλούσια πρασινάδα
 Κ' ἓνα ρυάκι δροσερὸ γυαλιστερὸ σὰ φίδι
 Ἐκύλαε μουρμουρίζοντας τὸ σιγαλό του ρέμα.
 Μι' ἀμυγδαλιὰ τῆς Ἀνοιξης καμάρι καὶ στολίδι
 Ἄπλονε χιονοκάτασπρο τὸ λουλουδένιο στέμμα
 Ἐμπρός εἰς τὴν ἀτάραχη γαλάζια θεωρία
 Ποῦ θάλασσα, οὐρανός, βουνά φάνεροναν 'ς τὸ βλέμμα.
 Καὶ μὲ πιθέματα, μ' εἶδη πλασμένα γιὰ λατρεία
 Ὅπου ἁγιογράφος πλιὸ σεμνὰ νὰ φτιάσῃ δὲ θὰ εἰμπόρει,
 Κάτου ἀπὸ τὴν ἀμυγδαλιὰ καθόσουν σύ, Μαρία,
 Μὲ τὰ μαλλιὰ τετραξάνθα, μ' ἀλασαστρένιο θῶρι,
 Μὲ χεῖλη σὰν τῆς χαραυγῆς, σύ, γαλανοματοῦσα,
 Ἐσὺ τῆς δόλιας μου καρδιάς ἡ ὄνειρεμένη κόρη.
 Ἐστέκοσουν ἀγνάντια μου σὰν ἐμπνευσμένη μοῦσα,
 Σὰν τοῦ Ναοῦ τῆς Φύσεως ἡ ἐνθουσιασμένη ἱέρεια,
 Κι' ὄλο μὲ μιᾶς μοῦ κάστηκε πῶς κεῖ ποῦ σὲ θωροῦσα
 Μι' ἀρμονία μυστικὴ πρωτάκουστη κ' αἰθέρια,
 Εἰς τὴν ἀρχὴ σιγότερη κ' ἔπειτα πλιὸ γεμάτη
 Ἐπλήθαινε κ' ἐφούσκογε, γοργή, ξάστερη, πλέρια.
 Μοῦ φάνηκε πῶς ὅσ' αὐτοῦ μοῦ μάγευαν τὸ μάτι,
 Τὸ κάθε χρῶμα, ὁ κάθε ἀνθός, τ' ἀπόσκια, τὰ προσήλια,
 Κάθε μεριά τῆς θάλασσας, κάθε τῆς γῆς κομμάτι,
 Ἡ μακρυναῖς ἢ ῥιζαμιές, τὰ κούφαλα, τὰ σπήλια,
 Σὰν ὅλα νὰ ἐξωνάνευαν, νὰ ἐβγάναν ὄλ' ἀντάμα
 Μὲ χίλιες διάφορες φωνές καὶ μὲ παιγνίδια χίλια
 Ἐνὸς γλυκύτατου σκοποῦ τὸ μαγεμένο θᾶμα—
 Ὡρες σὰ νικητήριο, ἀψύ, μεστό, γενναῖο
 Κι' ὄρες μυριολογούμενο σὰν τ' ἀηδονιοῦ τὸ κλάμα.
 Βαλσαμωμένες ἄρχισα τότε αὔρες ν' ἀναπνέω
 Κι' ἀγροίκισα ἀνεγδιήγητη γλυκειὰν ἀνατριχίλα
 Σὰν ἓνα μέθυ ἀπὸ πιωτὸ θαυματουργὸ καὶ νέο.

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Οἱ στίχοι ἐγράφησαν πιθανώτατα στὴ 1890.

[ΣΤΡΟΦΕΣ] *

Τὸ στερνὸ ᾗς τὴν ὁμορφίαν
δόστε φίλημά σας,
πρὶν τὴν κλείσουν τὰ καρφιά
στ' ἄφεγγα τῆς κάσσης.

[ΑΛΛΟ]

Τὰ παμπάλαια σου κλαριά
πρασινάδα κρύβει,
δροσερὴ κληματαριά,
ζωντανὸ καλύβι.

Τὸ βασίλεμα τοῦ ἡλιοῦ,
κόκκινο σὰ φλόγα,
καθεμιὰ τοῦ σταφυλιοῦ
χρυσοθάφει ρόγα.

[ΑΛΛΟ]

Ἐάφνον ᾗς τ' ἄφεγγα γροικῶ
γλιγκλισμ' ἀπὸ τέλια,
ἄρπας λάλημα γλυκὸ
σὰν ἀγγέλων γέλια.

[ΑΛΛΟ]

Πικρολάλημ' ἀηδονιοῦ
ᾗς τὲς νυχτιᾶς τ' Ἀπριλίη
καὶ φιλάκι ὁμορφονιοῦ
σὲ πανώριας χεῖλη.

[ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ]

Ἐλευθεριά, γιὰ σένα ζῶ, γιὰ σὲ μόνον παλεύω,
καὶ ἂν εἰς τὸν κόσμον δὲ σὲ βρῶ ἄλλου θὰ σὲ γυρεύω.

ΜΟΝΑΧΟ 26 ΑΠΡ. 1878

* ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τὰ ποιήματα τούτα εἶναι νεώτερα τοῦ 1898.

Ταῖς πέντε τὸ πρῶτ' σημαίνει
Τικ τὰκ κ' ἡ δόλια μου καρδιά
Καθὼς νὰ ἦταν χουρδισμένη
Καὶ αὐτὴ μ' ἐνὸς θεοῦ κλειδιά.

Γιατί ποτέ, ποτέ δὲν λείπει
Νὰ μὲ ξυπνᾷ τὸ καρδιοχτύπι ;
Πότε, καρδιά, θὰ σταματήσης
Καὶ νὰ πεθάνω θὰ μ' ἀφήσης ;

ΜΟΝΑΧΟ 1884

ΕΙΣ ΤΗΝ Fr. W.

Ἐχνὸν καὶ ἄρρωστον μὲ εἶδες
Κ' ἐπόνεσες σὰν Παναγία
Κ' εἰς τῶν ματιῶν σου ταῖς ἀχτίδες
Μῶδωσες πάλι τὴν υἰγεία.

Ὡσὰν θεὰ θὰ σὲ πιστεύω
Καὶ μόνη ἐσένα θὰ λατρεύω.
Μὲς τὴν καρδιά μου εἶν' ἡ ἐκκλησιά σου
Θ' ἀστράφτη ἐκεῖ τὸ κόνισμά σου.

ΜΟΝΑΧΟ 1885

KELLNERIN (alla Stecchetti)

Δέκα ποτήρια μπίρα κι' ἂν μοῦ φέρηης
Τὰ πίνω γιὰ νὰ μένω ἐδῶ σιμά σου.
Γιὰ ταῖς χρυσαῖς ταῖς ὥραις τοῦ μοῦ παίρνεις
Μοῦ ῥίχνεις κάπου κάπου μιὰ ματιά σου.

Ἀπὸ τῆς μπίρας τοὺς καπνοὺς μεθάει
Ὁ νοῦς μου καὶ ψηλότερα πετάει.
Τὴν καρδιά μου ἢ ματιαῖς σου τὴν τρελλαίνουν
Καὶ τραγούδια γιὰ σένα ἐκεῖθε βγαίνουν.

ΜΟΝΑΧΟ 1885

ἸΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Γιὰ τὰ τρία παραπάνου ποιήματα ἀκολουθήσαμε τὴ γραφὴ
ποῦ ἐτυπώθηκε στὰ «Γράμματα». (Τόμ. Β'. τεύχ. 13—14).

ΕΙΣ ΤΟ FREMDEN ALBUM 'Σ ΤΗΝ ΚΟΡΦΗ ΤΟΥ PEISSENBERG

Βουνό, δὲν θάσαι πάντοτε σὰ σήμερα ζωσμένο
Μὲ σύγνεφα καὶ καταχνιαῖς ! Αὔριο τὸ μαγεμένο
Φῶς τ' οὐρανοῦ τὴν κορυφή πάλι θὰ σοῦ χρυσώνη—
Κ' ἐμέν' ἄμποτε ἢ λύπη μου πάντα νὰ μὴ μὲ ζώνη !

85.

[ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ] (*)

Ἄν σιμά μου ἔχω γεμάτη μιὰ μποτίλια
Καὶ τὰ στήθη τῆς Λενιώς μου,
Τότε βρίσκομαι μακριὰ χιλιάδες μίλια
Ἀπὸ σᾶς, πίκραις καὶ βάσανα τοῦ κόσμου.

[ΑΛΚΑΪΚΗ ΩΙΔΗ] (*)

Ἄσπροεντυμένη κόρη ἀργοπάταε
Χαρᾶς τραγοῦδι ὡς ἄγγελος ψάλλοντας
Καὶ μὲ μάτι ἀγάπη γεμάτο
Τὸν γαλανὸν οὐρανὸ κυττοῖσε.

Ἀπὸ τὴν δύσι ὀπίσω τῆς ἄστραφτε
Ρόδιος πέπλος π' ὁ Ἥλιος γδύθηκε,
Γιὰ νὰ χυθῆ γυμνὸς τὰ κάλλη
Τ' ἀγνὰ τῆς θάλασσας ν' ἀγκαλιάσῃ.

Ἡ ὠραία κόρη ἐκύττα ψηλὰ νὰ ἰδῆ
Τὰσημωμένο τῆς ἀσυντρόφευτης
Σελήνης φῶς π' ἀντικτυποῖσε
Μὲς τὰ κατάμαυρα δυό της μάτια.

Βαρὺ τ' ἀέρι ἀπ' τὲς εὐωδιᾶς τερπνὰ
Στρεφόνταν γύρω 'ς τὴν ξανθὴ κόμη της
Π' ἐντροπαλῆ γοργὰ γλυστροῖσε
Μὲς τὸ λευκὸ νὰ κρυφτῆ τὸν κόρφο.

Τὴν κόρην εἶδα ἐγὼ καὶ 'ς τὰ σπλάχνα μου
Αἴσθημ' ἀφῆκ' ἐκεῖν' ἢ θωριά γλυκὴ
Σὰν φῶς σελήνης, σὰν ἀεράκι
Ἡ σὰν τὸ σούρουπ' ὅταν ροδίξει.

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τὰ δύο τούτα ποιήματα εἶναι πιθανώτατα τοῦ 1885.

[Σ' ΕΝΑ ΛΕΥΚΩΜΑ]

Φύλλα πικνά και φθονερά μου κρύβουν τὰ λουλούδια
'Οπού τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ τριγύρω μου σκορπίζει·
Οὐδὲ ποτέ μου αἰσθάνθηκα τ' ἄρμονικὰ τραγούδια
Ποῦ ἢ μουσα ἢ οὐρανογέννητη 'ς τὸν ποιητὴ χαρίζει.

Και ὅμως διὰ σὲ θὲ νὰ ὑψωθῶ 'ς τὸν καθαρὸν αἰθέρα,
'Ἦσως ἀκούσω μοναχὰ τῆς λύρας της τὸν ἦχο,
Ποῦ ὅταν ἔλθῃ τοῦ γάμου σου ἢ εὐλογημένη μέρα
'Ἦσως θὰ ἐμπνεύσῃ και εἰς ἐμὲ κανέναν καλὸ στίχο.

1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1878

[ΣΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΗΣ ΙΔΙΑΣ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΑΣ ΠΟΥ ΕΜΕΛΛΕ ΝΑ ΠΑΕΙ ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ]

Κρίνα θὰ ἰδῆς κεῖ ποῦ θὰ πᾶς τριγύρω σου σπαρμένα...
Θὰ σὲ φτονοῦν τὰ δύστυχα σ' ὀλίγο μαραμμένα
Κεῖνα 'ς τὴ γῆ θὰ πέσουνε· τ' ἄνθη ὅμως τῆς ψυχῆς σου
Θὰ μείνουν· δὲ μαραίνονται τ' ἄνθη τῆς παραδείσου.

5 ΙΟΥΛΙΟΥ 1878

[ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΛΕΥΚΩΜΑ]

Βλέπω τ' ἀστέρια τ' οὐρανοῦ νὰ λάμπουν σκορπισμένα
Και νὰ κινιοῦνται ἅπαντα 'ς τὸν ἄπειρον αἰθέρα,
Και τὸ φεγγάρι ὅτ' ἀπαντᾷ ἢ φεύγει τὴν ἡμέρα
'Σ τὰ δυὸ γαλάζια φέγγοντας στοιχειὰ ζευγαρωμένα.

Βλέπω τὴ θάλασσα, τὴ γῆ, τὰς λίμνες, τὰ λαγγάδια
Και τὴν πολύμορφη ζωὴ 'ς τὴ φύσι ὅλη σπαρμένη,
'Σ τὸ πέλαγο και 'ς τὴν ξηρά, ἢ και ὅταν φτερωμένη
Μαγεύει μ' ἀηδονιοῦ φωνὴ τῆς νύκτας τὰ μαυράδια.

Κι' ὅμως τυφλὰ τὰ μάτια μου δὲν βλέπουν νὰ ὀδηγή
Αὐτὰ τὰ αἰθέρια σώματα τὸ δάκτυλο τὸ θεῖο!...
Κωφὰ τ' αὐτιά μου δὲν ἀκοῦν τ' ἄφραστο μεγαλεῖο
Τῆς ἄρμονίας τῆς φύσεως ποῦ αὐτὸν δοξολογαεῖ.

'Όταν μονάχα ἰδῶ καρδιὰν ἀγνή μὴ πειραγμένη
'Απὸ τὰ πάθη τ' ἄπειρα ὅπου μᾶς περιζώνουν,
'Αχ τότε πλέον τὰ δάκρυα τὴν ὄψη μοῦ θολόνουν,
'Οπού δὲν εἶχε πρῶτα ἰδῆ τὸν Πλάστη τυφλωμένη.

'Αλλοῦ μὴ ζῆτα τὸν Θεόν, ἀδόλιαστη παρθένα·
Εἰς τὴν καρδιά σου θὰ τὸν βρῆς. Κάμε του εὐχὴ δι' ἐμένα.

24 ΙΟΥΛΙΟΥ 1878

Αὐτὸς ποῦ ξενιτεύτηκε χρόνια πολλὰ σὲ χώραις
 Ποῦ ταῖς σκεπάζ᾽ ἢ καταχνιὰ καὶ δέρνουν ταις τὰ χιόνια,
 Ὅπ᾽ οὐρανοῦ χαμόγελο δὲν ταῖς καλοκαρδίζει,
 Ὅπου ἔναι κρύαις ἢ καρδιαῖς κ᾽ εἶναι τὰ πάντα κρύα,
 Σὰν τύχη ᾽ς τὴν πατρίδα του μιὰ μέρα νὰ γυρίσῃ
 Καὶ ματαιίδῃ λαχταριστὸς τὰ πράσινα βουνά της,
 Τῇ γαλανῇ της θάλασσα καὶ τ᾽ ἀνθρ᾽ ἀκρογιαλία
 Κ᾽ ἕνα γλυκὸ θερμὸ φιλὶ λάβῃ ἀπὸ χεῖλη ἀγάπης,
 Τόσης χαρᾶς δὲν θὰ νοιωθε γλήγωρο καρδιοχτύπι,
 Ὅσο εἶναι αὐτὸ ποῦ νοιώθω ἐγὼ τὸ γράμμα σου φιλοῦντας.
 Καὶ ἀγνάπια μου σηκώνονται ἀεροφορεμένα·
 Φαντάσματ᾽ ἄλληνῃς ζωῆς ποῦ τὴν ἔλεγαν νειότη,
 Καὶ κοιμισμένα αἰσθήματα ξυπνοῦν καὶ μοῦ τινάζουν
 Καθὼς ἀεράκι δροσερὸ τὰ φύλλα τῆς καρδίας.
 Μοσχοβολοῦν ἢ ἐνθύμησες ᾽ς τὴν τωρινὴν ἐρμιά μου
 Καὶ ὀλόλαμπραις ἀνθοβολοῦν μ᾽ ἀγκάθια ἀδελφωμέναις,
 Ἄλλ᾽ ἢ χαραῖς μου γλήγωρα θὰ μαραθοῦν σὰν ρόδα
 Σ᾽ ἐνὸς λειψάνου τὸ κορμὶ μιὰν ὥρα πρὶν τὸ θάψουν.
 Ἄχ! γιατί τόσο ἐσιώπησες, γιατί τὰ μαγικά σου
 Λόγια πρωτίτερα νὰ ἤχουν δὲν ἄρχισαν καὶ τώρα,
 Τώρα ποῦ ἡ ἐλπίδες μου ἔσθυσαν κ᾽ ἐσκόρπισαν γιὰ πάντα,
 Ἐστὴ ζωὴ πάλε μὲ καλεῖς ἀνέλπιδος νὰ ζήσω;
 Μοῦ δείχνεις τὴν παράδεισο ᾽ς τὴν κόλαση ποῦ μ᾽ ἔχει,
 Μοῦ δείχνεις πάλε μιὰ εὐτυχιά ποῦ πλιά δὲ θὰ ματάλθῃ.

1 (*)

Ἐλπίδες ποῦ ᾽ς τὰ νειάτα
 γύρω μου ἐφτερουγίζετε,
 ὄνειρατα ροδάτα
 ὅπου μ᾽ ἐνανουρίζετε,
 γιατί εἴσατε φευγάτα;

2

Ἀγάπη μὲ τὰ μύρια
 χαριτωμένα θάματα,
 μὲ τ᾽ ἄπατα μυστήρια,
 μὲ ταῖς χαραῖς, τὰ κλάματα,
 μὲ τὰ γλυκὰ μαρτύρια,

(*) Στρ. 2. στίχ. 3 καὶ 4. μὲ τ᾽ ἄβαρα μυστήρια,
τὰ φλογισμένα τάματα.

3

Ἄγαπη μὲ τῆς νεότητος
 τὸ Μάη καὶ σὺ μαράθηκες,
 Ἔρωσ εἶσαι προδότης,
 μὲ τ' ἄλλα ὄνειρα ἐχάθηκες,
 τῆς νεότητος μου τῆς πρώτης.

4

Ποῦν' τώρα ἡ Μοῦσα, ὦ Μοῖρα,
 ποῦ τρέμοντας ἀγκάλιαζα;
 Γιατί νὰ σπάσῃ ἡ λύρα
 ποῦ κρούοντας ἀναγάλλιαζα
 ἔς τῆς ὁμορφιάς τῆ θύρα;

5

Σ' ὕπνον θανάτου τέλεια
 τὴν ψυχὴ μου ἀποκοίμησες
 καὶ ἀντὶς φιλιὰ καὶ γέλοια,
 μ' ἄφησες τὲς ἐνθύμησες,
 τῆς εὐτυχιάς κουρέλια.

Φιλία, πέταξες καὶ σὺ
 Μ' ὄλα τὰ μύρια ὄνειράτά μου
 Καὶ μὲ τὴ νεότητὴ τῆ χρυσῆ
 Καὶ μὲ τὸν πλούσιον ἔρωτά μου.

Ἄχ τώρα ποιόνε θὰ ἐξυμῆ
 Τὸ ἔρημό μου τὸ τραγοῦδι;
 Ἀλήθεια, ἀπόμεινες γυμνῆ
 Χωρὶς στολίδι οὔτε λουλοῦδι.

Τῆ φτονερῆ ζαρωματιὰ
 Βλέπω στὸ πλιὸ δροσάτο χεῖλι,
 Βλέπω νὰ βγαίνη ἄγρια νυχτιὰ
 Ἄπὸ τὸ πλιὸ ροδάτο δεῖλι.

Σαβανωμένη μου ὁμορφιά,
 Σ' ἔφραε τοῦ κόσμου ἡ φαρμακίλα
 Θὰ ἤχοῦν οἱ στίχοι μου ὡς καρφιά
 Μέσα στῆς κάσσας σου τὰ ξύλα.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Ἡ στερναῖς σου ἐβασίλευσαν ἀχτίδες,
Ἐπέρασες καὶ σύ, πρωτομαγιά.
Ὅμοια περνοῦν καὶ μᾶς ἀφίνοιον γειὰ
Λουλουδισταῖς χρυσόφτεραις ἐλπίδες.

Ὅμοια περνοῦν τὰ ζηλεμένα νειάτα
Καὶ σβύνονται ἢ χαραῖς καὶ τὰ φιλιὰ,
Ἄσπρίζουν μαῦρα καὶ ξανθὰ μαλλιά
Καὶ μαραγκιάζουν μάγουλα δροσάτα.

Ἄλλὰ κ' ἢ πίκραις φεύγουν χορτασμέναις,
Ἄφ' οὐ μὲ νύχι ἐσπάραξαν σκληρὸ
Τὸν κόρφο μας καὶ θρηνο φοβερὸ
Ὅς τὰ σπλάγνα μας ἐκάμαν ἀγριεμέναις.

Καὶ τότε ἡ Ἄδιαφορία σαβανόνει
Τὴν δόλια μας καρδιά καὶ τὴν κρατεῖ
Εἰς κάθε πίκρα καὶ χαρὰ κλειστή,
Ὅς ποῦ ὁ θάνατος τέλεια τὴν παγώνει.

Καλὴ Πρωτομαγιά, θὲ νὰ γυρίσης
Γιὰ νὰ στρώσης μὲ λούλουδα τὴν γῆ,
Ὅταν θὰ φέξῃ ἡ ρόδιή σου αὐγή,
Χαρὰ μὲς τὴν καρδιά μου ν' ἀντικρύσης.

ΚΕΡΚΥΡΑ, 84

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΑΓΝΩΣΤΟΥ

Βαθυὰ βαθυὰ μὲς τὴν καρδιά μου νοιώθω,
Μὲς τὴν καρδιά τὴ μυριοπονεμένη,
Ἐναν παντοτεινὸ κι' ἄσβυστο πόθο
Ποῦ μὲ ψυχομαραίνει·
Ταντάλου δίψ' ἀθάνατ' εἶναι τούτῃ
Ἐποῦ τὰ χεῖλη τῆς ψυχῆς μου φεύγει·
Γι' αὐτὴν ὅλα τῆς γῆς τ' ἄμετρα πλούτη
Δροσιὰ θάχαν ὀλίγη.

Εἶν' ἀγάπη; Δὲν εἶναι· ὄλο τὸ μέλι
Ποῦ κρύβουν μὲς τὰ χεῖλη χίλιαις κόραις
Ἵμορφες σὰν τοῦ Ραφαὴλ οἱ ἀγγέλοι,
Γιὰ πολλαῖς πολλαῖς ὥραις
Ἐπὸ ἓνα στόμ' ἂν τὸ ρουφοῦσα, ἢ λάβρα
Ποῦ φλόγ' ἀκαταλάγιαστη ἔχει ἀνάφη
Μέσα ἔς τὰ φυλλοκάρδια μου τὰ μαύρα,
Δὲ θάθελε, ὄχι, πάψη.

Τὰ δνειράτα τῆς δόξας ἀπὸ χρόνια,
Σὰν τὸ χοχλὸ μὲς ἔς τὸ νερὸ ποῦ βράζει,
Ἐσκασαν, καὶ τοῦ κόσμου ἢ καταφρόνια
Καὶ τὸ πικρὸ μαράζι,
Ποῦ αὐτὴ γεννᾷ, μοῦ ἀπόμειναν μονάχα·
Ἵχι, δὲν εἶναι ἀμάραντο στεφάνι
Δάφνης ἐκεῖνο πῶθελα ἐγὼ νάχα,
Νᾶμαι μηδὲν μοῦ φτάνει!

Οἱ ἐλπίδες μου ὅλες ἐσθυσθῆκαν· πάει!
Ἐχρυσόφτεραις φύγαν φαντασίαις·
Μόνος αὐτὸς ὁ πόθος θὰ μὲ φάη,
Ποῦ βάλαν οἱ Ἐριννύες
Ἐτὰ φρενιασμένα τοῦ νοός μου βάθη,
Γιὰ νᾶναι ὁ δαίμονάς του κι' ὁ θεός του·
Ἵλο τὸ ἐγὼ μου λαχταρεῖ νὰ μάθη
Τὰ μυστικὰ τοῦ ἀγνώστου.

1

Ξέρω τί θέλεις, Δέσποτα. Σιμόνει
 Τὸ τέλος, τ' ἀγροικῶ. Πρὶ σβύση τέλεια,
 Ξαστράφτει ὁ νοῦς μου γιὰ στερνὴ καὶ μόνη
 Φορὰ, κι' ὅπως φωτίζει τὰ κουρέλια
 Τοῦτα καὶ δείχνει φάδι καὶ στημόνι
 Ἡ ἀχτίδ' αὐτῆ κι' ὅπως ἀκούω τὰ γέλια
 Τοῦ μωροῦ μου, ἔτσι ξάστερα ἕνα ἕνα
 Ξαναθυμοῦμαι, ὦϊμέ! τὰ περασμένα.

2

Γιατί νὰ μὴν περάσω ἀπ' τὴν ἀντάρα
 Τῆς φρένας μονομιᾶς ἕς τὸν μαῦρον Ἄδη;
 Ἄπο τῆς τρέλλας τῆ χαροτρομάρα
 Στῆς λησμονιάς τ' ἀραχνιαστὸ σκοτάδι;
 Πριχοῦ μὲ σαβανώσουν, ποιά κατάρρα
 Ξεσκίζει ξάφνου ἔμπρός μου τὸ μαγνάδι
 Ποῦ φριχτὰ τυλιγμένο ὄλα τὰ πάθη
 Ἐκρυβε, ἔκρυβε ὅ,τι εἶναι κι' ὅ,τι ἔσταθη;

3

Λές ποῦναι χάρη τοῦ Παντοδυνάμου,
 Γιὰ νὰ ξεπλύνω πρὶν κάθε μου κρίμα;
 Καὶ δὲ φτάνουν τὰ μύρια βάσανά μου
 Ποῦ ζωντανὴ μ' ἐκάψαν ὡς τὸ μνήμα;
 Κι' ἄν εἶχα κρίματα ἄμετρα σὰν ἄμμου
 Κλωνιά, τόσο μεγάλο ἔλαβαν πλύμα
 Μὲς τὸ ποτάμι δάκρυα πῶχω χύση,
 Ποῦ ἀκριμάτιστη θάχα ξεψυχίση.

4

Λές ποῦναι κι' ἄλλη κόλαση, λές ποῦναι
 Κι' ἄλλη ζωὴ, κι' ἄλλα μαρτύρια ἀκόμα,
 Κι' ἄλλοι ποῦ πάλε, ὦ φρίκη! θὰ μοῦ ποῦνε,
 Μὲ διψασμένο γιὰ φιλιὰ τὸ στόμα,
 Μὲ φλογερὲς ματιές, πῶς μ' ἀγαποῦνε,
 Κ' ἔπειτα θὰ μὲ ῥίξουνε ἕς τὸ χῶμα,
 Ἄπ' τὸ κορμὶ τὸ ἔρμο μου χορτάτοι,
 Καθὼς ῥίχνουνε τ' ἀχρεῖο καταπάτι;

Ὅποιος βράδν περνᾷ σιμὰ στὸν τοῖχο,
Πλειὸ ψηλὸ' ἀπ' τὴ σκεπὴ τῆς ποῦ σκεπάζει
Πράσινο κλῆμα, ἀκούει τὸν γλυκὸν ἦχο
Θεϊκῆς φωνῆς καὶ μένοντας θαυμάζει.
Τραγουδι ἀγάπης ἢ χαρᾶς σ' ἀφίνει
Σκεφτικὸν ἢ καλόκαρδον. Ποιὸς χύνει
Τοῦ τραγουδιοῦ τὰ μάγια ἔς τὸν ἄρα;
Εἶναι τοῦ νεκροθάφτ' ἢ θυγατέρα.

Τὰ γέλια τῆς ἀκούοντ' ἀπ' τὴν αὐγούλα
Κάτω ἀπὸ τ' ἀνθοστόλιστα δενδράκια.
Κεῖ καρτεροῦν, ὕγραῖς ἀπὸ δροσοῦλα,
Γιὰ νὰ ταῖς κόψη, φούνταις λουλουδάκια.
Τί ὠμορφα φυτὰ ποῦ ἐκεῖ ἐλασταίνουν,
Τί φουντωταῖς ἐκ' ἢ μύρτιαῖς ἀξαίνουν!
Τριαντάφυλλα χλωρὰ κεῖ κάθε μέρα
Βρίσκει τοῦ νεκροθάφτ' ἢ θυγατέρα.

Ποιὰ νᾶναι τούτη ἡ κόρη τοῦ περνάει
Μὲ πάτημα ἑλαφρὸν κι' ὄλη γελάτη;
Τί χάρη πῶχει σὰ χαμογελάει,
Τί καλοσύνη τὸ λαμπρὸ τῆς μάτι!
Ραφτοπούλα εἶν' αὐτὴ κ' ἢ φιληνάδαις
Τῆς θωριᾶς τῆς ζηλεύουν ταῖς φρεσκάδαις·
Ἡ ὠμορφιά τῆς καμάρ' εἶν' τοῦ πατέρ'·
Εἶναι τοῦ νεκροθάφτ' ἢ θυγατέρα.

Κατοικᾷ ἡ Φωτεινὴ ἔς τὸ κοιμητήρι·
Τὰ τζάμια ποῦ ἐκεῖ βλέπεις νὰ γυαλίζουν
Εἶναι τῆς Φωτεινῆς τὸ παρεθύρι·
Τὰ πουλιὰ ἀπ' τὸ κλονεῖ τους κελαιδίζουιν.
Γιὰ ἰδές, πάνου ἔς τοὺς τάφους γύραις φέρει
Ἄσπρων περιστεριῶν χιονάτο ταῖρι,
Ποῦ ἀπ' τὴν ἀσπράδα τῶν φτερῶν ἀστράφτει·
Εἶναι τῆς θυγατρὸς τοῦ νεκροθάφτη.

ΡΗΓΑΣ ΚΑΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗΣ

Μὲς σὲ φουρτούνα φοβερή, στὸ ρέμα ποῦ τὴ σέρνει
Ἄνεθοκατεβαίνοντας μιὰ βάρκα παραδέρνει.
Μέσα ἕνας ρήγας κάθεται γέρος πολεμιστῆς
Κ' εἶναι στὸ πλάγι του ἕνας νιὸς ὠραῖος τραγουδιστῆς.

Τοῦ γέρου ρήγα τὰ μαλλιά ποῦν' ἄσπρα σὰν τὸ χιόνι
Ὀλόχρυση λαμπρότατη κορώνα στεφανώνει,
Μὰ ἀπάνου στὰ τετράξανθα σγουρὰ μαλλιά τοῦ νιοῦ
Τὰ φύλλα πρασινολογοῦν δάφνινου στεφανιοῦ.

Κ' ἔτσι στὴ μαύρη πίκρα του ὁ βασιληᾶς μιλάει :
Τὸ διαμαντένιο σκῆπτρο μου τώρα τί μοῦ φελάει ;
Ἐγὼ ποῦ εἰς τόσους κέρδισα πολέμους, θὰ χαθῶ
Θαμμένος ἀπ' τὴ θάλασσα ἔς τὸν κρύο της ἑνθό.

Κ' οἱ ἄνθρωποι τί γλίγωρα ποῦ ὅλους τοὺς ξεχάνουν
Τοὺς ξακουστοὺς καὶ δυνατοὺς ρηγάδες σὰν πεθάνουν !
Ἐ τὰ παραμῦθια του ὁ λαὸς λαχαίνει τὸ πολὺ
Κάποτε μὲ παινέματα γιὰ κείνους νὰ μιλῇ.

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τὸ ποίημα εἶναι πιθανώτατα μετάφραση.

Φῶς λαμπρὸ φῶς μὲ περιζώνει κι' ἄπειρη γαλήνη
 Σὰν ἄλλου κόσμου οὐρανοστάλαχτη εὐτυχία.
 Κι' ἂν εἶναι τρέλλ' αὐτὴ ὁποῦ τόσα μάγια χύνει γύρω
 Ἐς τὸν νοῦ, τρελλὸς νὰ ἦμαι θέλω ἔς τὸν αἰῶνα.
 Τρέλλα δὲν εἶν', Ἐρωτας εἶν', Ἐρωτας ἅγιος, θεῖος,
 Ποῦ μῶγγιξε τὰ νεῦρα μ' ἀφραστη γλυκάδα.
 Θαρρῶ πῶς τ' ἄγριο ρεῦμα τοῦ καιροῦ γιὰ μένα ἐστάθη
 Ἦ, κι' ἂν κυλάει, σιγοκυλάει σὰν μελωδία.
 Γιατὶ τὰ πάντα φαίνονται μου ἁρμονικὰ νὰ λέγουν:
 «Χαίρου, κ' αἰῶνια σὰν κ' ἐμᾶς εἶν' ἡ εὐτυχία σου.»
 Καθὼς τὰ ὄνειρα τῆς πρώτης νεότητος ὄλ' ἀντάμα
 Τώρα νὰ ἐσμίγαν και ν' ἀλήθευαν γιὰ πάντα.
 Καθὼς ν' ἀνθοῦσαν τὰ λουλούδια τῆς ἀθανασίας
 Εἰς τοῦ Ἐρωτός μου τ' ἄγνὸ μέτωπο πλεγμένα.

[ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ]

Στερηᾶς και τοῦ πελάγου
 Σὲ περιζώνουν τ' ἄρματα
 Βαρβάρου Ἑλληνοφάγου
 Και σὺ μένεις ἀσάλευτο
 Εἰς τὴν φωτιά τοῦ βόγγει
 Τριγύρω σ', ἀντρειωμένο Μισολόγγι.

[ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΣΕ ΜΝΗΜΑ]

ΝΙΚΟΣ ΚΟΓΕΒΙΝΑΣ
 1857-1897

ΑΡΕΤΗ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΟΥ
 ΝΑ ΜΗ ΦΕΓΓΕΙ ΣΑΝ ΑΣΤΡΟ ΑΠΟ
 ΤΟ ΜΝΗΜΑ ΤΟΥΤΟ ΣΤΩΝ
 ΟΡΦΑΝΩΝ ΣΟΥ ΤΗ ΖΩΗ

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Καὶ τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι πιθανώτατα μετάφραση.

Μόν' οἱ Μαραθωνομάχοι
Δὲν σ' ἐδόξασαν, πατρίδα,
Δὲν σ' ἐδόξασαν μονάχοι
Οἱ τριακόσιοι τοῦ Λεωνίδα.

Ἐβαστάξαν τὰ παιδιὰ σου,
Παλληκάρια διαλεμμένα,
Πάντα σὰν τὰ ἰδρῶνὰ τοῦ δάσου,
Σὰν τοὺς ἑράχους, ἓνα κ' ἓνα.

Ὅμοι' ἀκλόνηστοι κί' ἀγνάντια
Ἐσ τῶν ὀχτρῶν τὴν ἄγρια φόρα
Κί' ὅμοια στέρεοι ἔς τὴν γιγάντια
Καὶ κακὴ τῆς τύχης μπόρα.

Ἄλλ' ἀκόμα πλεὶς μεγάλη
Τῶν παιδιῶν σου ἡ δόξα ἐφάνη
Εἰς μίαν ἄλλην ἅγια πάλη
Γιὰ ἓνα πλεὶς ὁμορφο στεφάνι.

Εἰς τὴν πάλη, ὅπου τὸ πνέμα
Τ' οὐρανοῦ νικά τὸν Ἄδη,
Τῆς ἀλήθειας μὲ τὸ ψέμα,
Τοῦ φωτὸς μὲ τὸ σκοτάδι.

ΚΟΛΛΙΝΑ (1)

Τὴν κορφὴ τῆς ραχούλας σου
Ζώνουν τὴν κυπαρίσσια
Μαύρα κοιμητηρήσια,
Τῆς ζωῆς ὦ βασίλισσα·

Μὰ σὴν πλάση δλοτρόγυρα
Κάθε ὁμορφιά καὶ χάρι
«Χαῖρε» σ' ἓνα τροπάρι
Σιγοψάλλει Σου, ἀκοίμητο,

Σὰν Ἐσὺ νὰ περέχυνες
Ἵλον τὸν κόσμον γύρω
Χρῶμα, ὠραιότη, μῦθο
Καὶ ἀναιώνια θαράπαση.

σ. VII. 1905

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Η ΡΟΛΙΝΑ (2)

Ἄπο τ' Ἀλεῦκι
Ὡς τὸ Κασσῶπι
Μονάτο ζεῦκι
Καὶ χαροκόπι,

Ἄπ' τὸ Σιδάρι
Στὸν Ἀρκουδίλα
Ἐνα σουδάρι
Ἄπο σαπίλα.

ΑΠΡΙΑ. 1902

Η ΚΕΡΚΥΡΑ ΣΤΟ ΣΟΛΩΜΟ

Ἐδῶ ποῦ ἐντύθη ὁ Ὕμνος σου τοῦ μάγου
Σκοποῦ τὴ γαλανόλευκη ἀρμονία,
Κρίνοι τῆς γῆς, ζαφείρια τοῦ πελάγου
Γιὰ σὲ χιλιάζουν λάμψη κ' εὐωδία,
Κι' ἀπ' τὴ στερνὴ πνοή σου ἐμψυχωμένα
Ὅλα ἀηδονολαλοῦν ὕμνο σ' ἔσένα.
[1905]

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τοποθεσία σιμὰ στὴ χώρα τῆς Κέρκυρας.

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο, καθὼς καὶ τὸ παρακάτω ὁμώνυμο, ἀναφέρεται στὴ μάταιη προσπάθεια τῆς τότες δημοτικῆς ἀρχῆς ποῦ εἶχε ἐρθεὶ σὲ συμφωνίες μὲ μίαν ξένην ἐταιρεία γιὰ νὰ ἰδρυθεῖ στὴν Κέρκυρα Καζίνο ρολίνας, καὶ ποῦ μ' ἐλπίδες πλουτισμοῦ εἶχε σύρει μὲ τὸ μέρος τῆς πολὺν κόσμου.—Οἱ τέσσερις τοποθεσίες εἶναι οἱ ἀκρινὲς τοῦ νηιοῦ.

ΠΕΣ

Τὸ δύστιχο τὸ δίστιχο πὲς ποῦνε δαχτυλίδι
Μὲ διπλοδιαμαντόπετρα τὴ ρίμα γιὰ στολίδι.

1904

ΤΟ ΦΛΟΓΕΡΟ ΚΑΜΙΝΙ

Ἄπο τὲς τόσες χάρες της καὶ ἀπὸ τὰ τόσα, μάγια
Δὲν ἄφησέ μας ἡ Ἄθηνᾶ παρὰ τὴν κουκουβάγια.

1904

ΣΕ ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΙΑΝΟ

Κι' ἄς εἶσαι ἀπὸ τοὺς πάτριους, δὲν εἶσαι πατριώτης·
Βρίζεις τὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ κ' εἶς' ἕνας Μιστριώτης.

1907

ΡΟΛΙΝΑ

Γιὰ σένα ἀλήθεια ἐλύσσαξαν τὸ ἰντούστριας καρβαλλιέρηδες,
Παλιοὶ μπασταρδοκόντηδες καὶ νιόπλουτοὶ σπιτσιέρηδες.

1904

Σ' ὄλον τὸν κόσμον ἡ ἀγάπη σου νὰ δίνη
Τὴν εὐτυχία, καὶ στὴν καρδιά σου — Εἶ ρ ἡ ν η.

ΣΤΟΝ ΚΑΝΤ

Ζῆς Τιθωνὸς ἀγέραςτος κι' ὅπου φανῆς ροδίξει
Μιά Χαραυγὴ ποῦ τὲς ψυχὲς καὶ τ' ἄπειρο φωτίζει.

ΣΤΟΝ ΙΔΙΟΝ

Ἀπάνωθὲ σου ἐχαίροσσαν τὸν ἀστρωμένο αἰθέρα
Καὶ μὲς τὰ φύλλα τῆς καρδιάς τὸν ἠθικὸ τὸ νόμο:
Κεῖνος φανὸ σὲ δέχτηκε στὸν ἄπειρό του δρόμο,
Σ' ἔκαμε τοῦτος γιὰ τ' ἐμᾶς παντοτεινὸ πατέρα.

ΜΑΪΟΣ 1904

ΣΤΟ ΓΑΜΟ ***

[Μ' ἕΝΑ ΜΕΓΑΛΟ ΜΠΟΥΚΕΤΟ ΠΟΥ ΠΑΡΑΣΤΑΙΝΕ
ἕΝΑ ΚΕΡΑΤΟ ΠΟΥΧΥΝΕ ΩΡΑΙΟΤΑΤΑ ΑΝΘΙΑ].

Γεμάτο εὐκὲς γιὰ τὴ χαρὰ τῆς σημερινῆς ἡμέρας
Σᾶς στέρνω τὸ περίφημο τῆς «Ἀμαλθείας κέρασ».
Νᾶχετε καλορίζικα παιδάκια, υἱεῖα καὶ πλοῦτο,
Κι' ἄλλο νὰ μὴ γνωρίσετε κέρατο παρὰ τοῦτο.

ΦΕΒΡ. 1904

ΣΤΟΝ ΨΥΧΑΡΗ

Γειά σου, χαρὰ σου, καλέ, ποῦν' ἴδια ἡ ζωὴ σου μὲ ἀγάπη
Παντοτεινὴ σὲ ψηλῆς ὠρίας κορφῆς μοναξιά.

ΔΕΚ. 1904

UNFERTIGES UND 'SCHLECHTES

Κ' ἐγὼ τὴν ἐκαμάρονα τὴ χαμηλοβλεποῦσα
Μ' ὄλην τὴ φλόγα τῆς καρδιάς γιατί τὴν ἀγαποῦσα.

Ἄπο μιὰν ὁμορφιά σκαλόνει σ' ἄλλη,
Σὰν ἀπὸ ἀνθὸ σ' ἀνθὸ ξανθὸ μελίσι,
Ἡ ψυχὴ μου, νέα γλύκα νὰ μελίση
Κ' ὕμνους ἐρωτικούς ν' ἀηδονοψάλη.

Κλεῖ ἡ ψυχὴ μου σὰν ἄνθι σὲ κατάκρουα
Νύχτα τὴ συμφορὰ ποῦ τὴν πλακόνει·
Ἡ πίκρια τὴν καρδιά μου φαρμακόνει.
Μὰ τῶν ματιῶν μου ἐστέρφεψαν τὰ δάκρυα.

Γιὰ σὲ θὰ πλέξω τραγουδάκια χίλια
Μὲ τὰ παλιὰ κι' ἀγαπημένα λόγια,
Π' ἄκουσα ἀπ' τῶν πεντάμορφων τὰ χεῖλια
Στὲς βρῦσες τοῦ χωριοῦ καὶ στὰ χαμῶγια.

Σὲ ξανάειδα στὴ βάρκα μὲ φεγγάρι
Κοιμάμενη· ἐκαζόνταν ὄνειρά σου
Τὰ πάντα ὅλα ψηλὰ καὶ ὀλόγυρά σου,
Καὶ ἡ ψυχὴ μου τὰ ἐρροῦφαι σὰ σφογγάρι.
Κι' ὅλα, τὸ οὐρανικὸ μαργαριτάρι,
Τὰ μαῦρα (ὦ νύχτα) μακρὰ σγουρά σου,
Ἡ θάλασσα (ὦ χυτὸ κορμί, χαρὰ σου!)
Μένουν παντοτεινὸ μου θυμητάρι.

Βογγᾶ ἡ κρασάτη θάλασσα μὲ ἀπάνου
Μιὰ σπιθαμὴ τ' ὀλόχρυσο φεγγάρι.

Ἡ γῆς ξεκουκουλόνεται ἀπ' τῆς κρύας
Κατάχνιας τὴ χιονάτη καμουλίκα
Κι' ὡς ξόρκι ἀγάπης ἀνεβαίνει ἡ γλύκα
Τῆς ἀπαλόχρωμῆς τῆς θεωρίας.

*Ηθελα νὰ σοῦ πλέξω ἕνα στεφάνι
Ποῦ ἄλλο ὄμοιο σὰν κι' αὐτὸ νὰ μὴν ἐφάνη,
Ποῦ νὰ τριοντίζῃ κάθε του λουλουδι
Καὶ νᾶναι τὸ τριόντισμα τραγοῦδι,
Καὶ νᾶναι κάθε χρώμα του ἕνας ἦχος
Καὶ κάθε του πετάλι κ' ἕνας στίχος.

Νοήματα ψηλά, σίχοι σφαρμένοι !
Τέτοιο παίνεμα σοῦ ἴπαν οἱ φωστῆρες
Τῆς ἐποχῆς σου, δασκάλοι μὲ στείρες
Τὲς φαντασίες, μὲ τὴν καρδιά παρμένη,
Γαῖδουράφτηδες...

Γενιοκρατίεσαι ὁλόις' ἀπὸ τὸν Ἴρο.

[ΓΡΑΜΜΑ] (1)

ΜΟΝΑΧΟ ΤΑΙΣ 25. XII. 1884 :

Μὲ συγχωρεῖς, Ἀνδρέα μου, ἂν τόσο ἀργὰ σοῦ γράφω·
ἐκαίην ποῦ ἐβασίλευεν ἓνα καιρὸ ᾧ τὴν Πάφο
δὲν ἔφταιξε, δὲν ἔφταιξεν ἢ Κνεῖρε ὅπως νομίζεις,
οὔτε ἢ πολλή μου νρεμπελιά· τὰ αἰσθήματα γνωρίζεις
ποῦ ᾧ τὴν καρδιά θρέφω γιὰ σὲ καί, πίστευσε, οὔτε ἢ Minna,
ἐκαί᾽ ἢ τόσο ἀγαπητὴ κ' ἔμορφη κελνερίνα,
οὔτε τῆς μπίρας τὸ χρυσὸ καὶ ἀστέρφευτο ποτάμι
δὲν θὰ εἰμποροῦσε, ὄχι, ποτέ, πίστευ' το, νὰ μὲ κάμη
νὰ λημονήσω τὴ λαμπρὴ παντοτεινὴ φιλία,
ποῦ δένει τοῦ περιοδικοῦ (2) τὴν ἀφοβὴ δχτανδρία.—

Ἀρρώστια, φίλε μου καλέ, μὲς τὴν κακὴ τὴν ὥρα,
κακὴ μ' ἐπλάκωσε καὶ ἰδοῦ, μὲ μιᾶς τὰ χολοφόρα
κανούλια μου ἐστουμπώθηκαν· σὰν μαραμμένο φύλλο
ἔγινα κατακίτρινος *Mabillo pingui ab illo*
quantum mutatus, τρομερὰ λιγνὸς καὶ μαζωμένος,
ὄλος πετσί καὶ κόκκαλο, σὰν μούμια ζαρωμένος.
Ἡ ἀρρώστια λέγει ἴκετος, καὶ κάτω ᾧ τὴν Ἑλλάδα
κάποιοι ὀνομάζου τὴν χρυσῆ, καὶ κάποιοι κίτρινάδα.
Ἡ δύναμὲς μου εἶχαν κοπῆ καὶ ἀπ' τὴν ἀνορεξία
δὲν ἔτρωγα μὴτ' ἔπινα, φαντάσου ἀπελπισία!
Καὶ εἰς τέτοια καταστάματα κακὰ καὶ ἀσβολωμένα
νὰ πιᾶσω εἰς τὸ τρεμάμενο τὸ χέρι μου τὴν πέννα
ἤθελες καὶ τὰ πάθια μου ᾧ ἐσὲ νὰ ἐξιτορήσω
καὶ μὲ πικρὰ παράπονα κ' ἐσένα νὰ λυπύσω ;

Ἐνας ἀπ' τοὺς βαναρικούς, καλοὺς Ἀσκληπιάδαις
τέλος κατάφερε, χωρὶς πάρα πολλοὺς παραδες,
νὰ μὲ γιαιτρεύσῃ· βέβαια, τόσο, ὄχι, δὲν ἐχάρη
ὅταν ἀνέστη ὁ Λάζαρος μὲ τοῦ Χριστοῦ τῆ χάρι,
τόσο δὲν ἀναγάλλιαζες ἐσύ, φίλτατε Ἀνδρέα,
ὅταν ἐξεφορτόνοσουν ἐκεῖνον τὸν κουτέα
τὸν κόμητα, τὸν βουδδιστὴν· ὅσο ἐγὼ τὴν ἰσὺα
πάλι γερός καὶ τὸ κακὸ τὸ πάθος συλλογιόυμαι,
ὅπ' ἔβγαλ' ἀπὸ πάνου μου. Τώρα, ναί! τώρα γράφω
εἰς ὄλους σας ὅπου πιστὸς θάμαι ἴσια μὲ τὸν τάφο

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τὸ γράμμα ἐστάλθηκε στὸν κ. Α. Κεφαλληνὸ καὶ τὸ
παίρνομε ἀπὸ τὰ «Γράμματα» (Τομ. Β'. τεῦχ. 13 — 14), ξεχωρίζοντας τοὺς
στίχους, ἐνῶ στὸ χειρόγραφο εἶναι ἀχώριστοι.

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Πρὸκειται γιὰ τὸ περιοδικὸ «Ἡ Ἐθνικὴ Γλῶσσα» ποῦ
ὁ κύκλος τοῦ Πολυλά ἔλαβε τὴν ἰδέα νὰ δημοσιέψῃ τὲς ἀρχὰς τοῦ 1885. Οἱ
ὄχτῳ συντάχτες του, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὴν ἀγγελία (27 Αὐγούστου 1884),
ποῦ μόνο αὐτὴ ἐτυπώθηκε, ἐμελλε νὰ ᾧ οἱ Ἰάκωβος Πολυλάς, Γεράσιμος
Μαρχοῦρας, Κάρλος Μάνεσης, Στυλιανὸς Χρυσομάλλης, Γεώργιος Καλογοῦ-
ρος, Ἀνδρέας Κεφαλληνός, Νίκος Κογεβίνας καὶ ὁ ποιητὴς μας.

στην ύψηλὴ καὶ δόξαμπρη τοῦ Γεώργιου μας (1) Ἰδέα,
πιστὸς καὶ στῆς δημοτικῆς τὴν ἀφθαρτὴ Σημαία.

Ἄλλ' ἀρκετὰ σ' ἐβούρλισα μὲ αὐτὴν τὴν κιτρινάδα.
Ἐφθασ' ἢ ὥρα νὰ σοῦ πῶ ποῦ εἶδα ἔς τὴν «Ἑβδομάδα»,
καθὼς ὄλαις ἢ πρόζαις σου καὶ αὐτὴ χαριτωμένη,
τοῦ Gessner τὴ μετάφρασιν ὁμορφα τυπωμένη, (2)
καὶ πόσο εὐχαριστήθηκα δὲν θὰ εἴμποροῦσα, τζόγια,
καὶ ἂν εἶχα χίλια στόματα, νὰ ἐκφράσω μὲ τὰ λόγια.
Καλόμοιρος ποῦ εἰμπόρεσες τὴν ἄγρια νὰ νικήσης
σκληρότη τοῦ Καμπούρογλου καὶ νὰ τὸν νανουρίσης
μὲ λόγια μελοστάλαχτα, γλυκότατέ μου Ἀνδρέα,
ὥστε καθὼς ὁ Κύκλωπας τὸν θεῖον Ὀδυσσεά
καὶ αὐτὸς ἐσὲ θὰ σπλαχνισθῆ καὶ δὲν θὰ νὰ σὲ χάψῃ
ἢ φοβερὴ του ὄμως ὄργῃ, σὰν κεραυνὸς θ' ἀστράψῃ
ἐπάνω μας ὅταν θὰ ἰδῆ μὲ φρίκη ἀνέκφραστη ὅσα
κ' ἐμεῖς θὰ νὰ τυπώσουμε ἔς τὴν «Ἐθνικὴ τῆ Γλώσσα».

Συμπάθησέ με, ἂν σῶσταιλα ἐκεῖνο τὸ σονέτο
μὲ δίχως προλεγόμενα καὶ ἀμέσως ξέσχισέ το
καὶ ρίξε το, ἂν δὲν τῶρριξες, ἔς τὸν τόπο ποῦ τοῦ ἀξίζει.
Ὅσο γιὰ τὸ περιοδικὸ καθέννας σας γνωρίζει,
μὲ τί λαχτάρα καρτερῶ νὰ βγῆ, νὰ βασιλέψῃ
ἔς τὸν κόσμον τῶν γραμμῶν μας, κ' ὅλη νὰ καταστρέψῃ
τῶν ψοφιμιῶν τὴν βρώμικη, σκωληκοφαγωμένη
σαποῦρα ποῦ τὴ γλώσσα μας εἰς τ' ἄνθος τῆς μαραίνει.—
Χαίρομαι ποῦ τοὺς ἔδωσες καὶ τὴ μετάφρασί σου
λοιπὸν καὶ τὴν εἰσαγωγὴ νὰ γράψῃς ξεκουμπίσου
κ' ἄσε γιὰ λίγο νὰ κουτρᾷ τὸν κύρ Δεγουβερνάτη (3).
Τὸν ἄλλο μῆνα ἴσως κ' ἐγὼ θὰ νὰ τοὺς στεῖλω κάτ'ι
ὡς τώρα ὄμως δὲν τέλειωσα τίποτέ κ' ἢ Λεονώρα
ἔς τὴν Παριζίνα κολλητὰ κοιμᾶται γιὰ τὴν ὥρα (4).
Καλαῖς γιορτάδες πέρασε καὶ μποιχοῦ νᾶμπη ὁ Ἀπρίλης
θὰ σ' ἀγκαλιάσῃ ἀδελφικὰ — Ὁ φίλος σου — ΜΑΒΙΑΗΣ.
Ἐψηλὸν Γάμμα.— Τίποτε κανέννας ἄς μὴ μάθῃ
Κορφιάτης, γιὰ ὄνομα Θεοῦ, ποῦ ἂπ' τὴ χρυχὴ ἔχω πάθη.

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Πρόκειται γιὰ τὸ Γεώργιο Καλοσογούρο, ποῦ ἦταν ὀπαδὸς φανατικὸς τῆς Ἑγελιανῆς φιλοσοφίας.

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Πρόκειται γιὰ τὸ εἰδύλλιο «Παλαιῶνον» τυπωμένο στὴν «Ἑβδομάδα» τοῦ Δ. Καμπούρογλου τῆς 25 Νοεμβρίου 1884.

(3) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Πρόκειται γιὰ τὸν ἀνατολιστὴ De Gubernatis, καθηγητὴ στὴ Φλωρεντία.

(4) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἀπὸ τὰ δύο ἔργα τὸ πρῶτο εἶναι ἡ Λεονώρα τοῦ Bürger καὶ τὸ ἄλλο ἡ Parisina τοῦ Byron ποῦ ἀπόμεινε ἀτέλειωτη.

SONETT

Für Liebe schwärmend, Vaterland und Wissen
Kam ich in's deutsche Land mit frohen Sinnen;
Des Glückes Loos durch Ringen zu gewinnen,
Fühlt' ich vom innern Drang mich hingerissen.
Des Kummers gift'ger Zahn hat oft gebissen
Mein Herz, und manche Stund'sah ich verrinnen
Geplagt von der Verzweiflung; manch Beginnen
Misslang mir, dess nach Kraft ich mich beflissen.
Und doch hab' ich's erreicht, das Glück auf Erden,
Für Freiheit, Ehr' und Treu hab' ich gerungen,
Für mein Panier den Schläger oft geschwungen.
Und was aus mir hienieden auch mag werden,
Des Glückes Wonne hat mich stets umflossen,
Ich hab' das Leben, hab' die Lieb' genossen.

FREIBURG 1. 8. 1882

AN HUGO (*)

Nicht Zorn hielt meinen Mund so lang verschlossen;
Die Trauer war es um die schönen Stunden,
Da ich von deiner Freundschaft Licht umflossen,
Wehmütig sanftes, reines Glück empfunden.
Nicht Schlaf! Hätt'ich die Augen nur geschlossen
Zu ew'gem Schlummer, als du mir entschwunden!
Ich hätte dann in ew'gem Traum genossen
Ein selig Dasein, treu mit dir verbunden.
Ich war auch nicht gestorben, Hugo; leider!
Die Todessense mäht die goldnen Ähren
Nieder, doch unnütz' Kraut wächst ruhig weiter.
Die edlen Kaiser sterben hin die hehren;
Ich lebe. Umgekehrt wär' viel gescheidter:
Du würdest solchen Reim dann nicht mehr hören!!

[ΑΠΟΣΤΑΣΜΑ]

Die Stunde naht, wir müssen scheiden. Bange
Das Herz mir bebt; ich schau'dich an wie trunken;
Dein lockig Haupt umfass'ich lange lange
Im Zauber deines blauen Blicks versunken.

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τὸ σονέτο ἐγράφηκε στὴ Γερμανία τὸ 1888 (χρονιὰ ποῦ πέθαναν οἱ δύο Γερμανοὶ αὐτοκράτορες Γουλιέλμος Α' καὶ Φρειδερίκος Γ') γιὰ τὸ φίλο του καὶ συσπουδαστὴ του Hugo Goering, σήμερα ὀφθαλμο-γιατρὸ στὸ Meissen τῆς Σαξωνίας, ποῦ στὴν καλωσύνη του χρωστοῦμε τὴν κοινοποίησιν τοῦ σονέτου.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑΤΑ

Α.

ΔΗΜΟΣΙΕΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ

ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ 'Σ ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Ὁ ἥλιος βασιλεύοντας βυθάει,
 Καὶ ἀπὸ τὸν κάμπο ἢ λυγερὴ γυρνάει
 Μὲ ἀμασχαλιὰ χορτάρι· 'ς τὸ χερσάκι
 Βαστᾶ ἓνα δεματάκι
 Τριαντάφυλλα καὶ γιούλια, ποῦ θὰ βάλῃ,
 Καθὼς ἔχει συνήθεια,
 Αὔριο ποῦ 'ναι γιορτῆ, 'ς τ' ὠραῖο κεφάλι
 Καὶ 'ς τὰ χιονάτα στήθια.
 Μὲ ταῖς γειτόνισσαῖς της
 'Σ τὸ σκαλοπάτι κάθεται ἡ γρηοῦλα
 Γυρμένη κατὰ 'κεῖ ποῦ σθύν' ἡ 'μέρα
 Στρήφοντας ταῖς κλωσταῖς της,
 Γιὰ τὸν καιρὸ, ποῦ ἦταν χωριατοπούλα,
 Γιὰ τὸν καιρὸ, ποῦ 'ναι μακρὰ καὶ πέρα,
 Τοὺς διηγᾶται πὼς ἦταν στολισμένη
 Ὅταν εἶχαν γιορτάδες,
 Καὶ πὼς γερὴ κι' ὠμορφοκαμωμένη
 Μ' ἐκείνου τοῦ καιροῦ τοὺς χορευτάδες
 Ἐχόρευε τὸ βράδυ.
 Ὡστόσο τὸ σκοτάδι
 Εἰς τὸν ἀέρα χύνεται
 Πλεῖο βαθὺ τ' οὐρανοῦ τὸ χρῶμα γίνεται
 Τὸ νεῖο φεγγάρι λάμπει
 Καὶ ἀπὸ τὸ φῶς του ἀσπρολογοῦν οἱ κάμποι.
 Μαυράδια καταβαίνουν
 Ἄπ' ταῖς ῥαχούλαις καὶ ἀπ' τὰ σπήτι' ἀράδα
 Ἡ καμπάναις σημαίνουν
 Γιὰ τὴν αὐριανὴ γιορτῆ καὶ βάνουν
 Εἰς ταῖς καρδιαῖς παρηγοριᾶς γλυκάδα
 Μὲ τὸν ἀχὸ ποῦ κάνουν.
 'Σ τὴν ἀφοδιὰ γελῶντας
 Μὲ φωνατὰ πηδῶντας
 Πλῆθος παιδιὰ χαρούμενο ἐκεῖ παίζει.
 Τὸ δειλινὸ νὰ φάῃ
 'Σ τὸ φτωχικὸ τραπέζι
 Μὲ τὸ τσαπὶ του πάει
 Ὁ δουλευτῆς σφυρίζοντας καὶ ὄλη
 Ἡ σκέψι του εἶναι ποῦ αὔριο θᾶχῃ σκόλη.
 Κ' ἔπειτ' ἀφ' οὐ παντοῦ τὰ φῶτα σβυθόνται
 Κι' ἄκρα σιωπῆ 'ς τὴν πλάσι βασιλεύει,
 Μονάχα οἱ χτύποι τοῦ σφυριοῦ γροικιοῦνται

Καὶ τοῦ ξυλᾶ γροικιέται τὸ πριόνι,
 Ὅπου ᾿ς τὸ φῶς τοῦ λυχνarioῦ δουλεύει
 Καὶ βιάζεται καὶ ἰδρόνει
 Ὡς τὸ κλεισμένο ἀργαστήρι νὰ τελειώσῃ
 Γλήγωρα τὴ δουλειὰ πρὶν ξημερώσῃ.
 Ἡ καλύτερ' ἡμέρα εἶν' τὸ Σαββάτο
 Ὅλο ἀπὸ ἐλπίδα καὶ χαρὰ γεμάτο,
 Πίκρα καὶ πλήξιν αὔριο
 Ἡ ὀκναῖς ὄραις θὰ φέρουν· νὰ φροντίξῃ
 Τοῦ καθενὸς ὁ νοῦς πάλι θ' ἀρχίξῃ
 Γιὰ ταῖς δουλειαῖς, ποῦ θὲ νὰ ἴθουν μεθαύριο.
 Ἄκουσε, παιγνιδιάρικο παιδάκι·
 Τ' ἀνθισμένα σου νειάτα,
 Ἡμέρα δίχως ἓνα συγνεφάκι,
 Χαραῖς εἶναι γεμάτα,
 Παραμονὴ γλυκεῖά εἶναι τῆς γιορτῆς σου,
 Χαρμόσυνο Σαββάτο τῆς ζωῆς σου.
 Χάρου, παιδί μου, τὴν εὐτυχισμένη
 Καὶ ἀπύκρानτη ἐποχή!
 Ἄλλο νὰ πῶ δὲν θέλω· ἄλλ', ἂν ἀργῇ
 Τῆς ζωῆς σου ἡ γιορτή, μὴ σὲ βαραῖνη.

EN MONACHO. 1886

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐπρωτοτυπώθηκε στὸν «Ἐσπερο» τῆς Λειψίας 15)27
 Ἰουλίου 1885 καὶ στερνότερα σὴν ἐφημερίδα «Ρήγας ὁ Φεραῖος» τῆς
 Κέρκυρας 5 Μαρτίου 1886.

Η ΚΑΤΑΡΑ ΤΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗ

Κάστρο ἔς τὰ χρόνια τὰ παλιὰ ψηλό, καμαρωμένο
μακρὰ ἔς τοὺς κάμπους φάνταζεν ὡς τ' ἀκρογιαλί πέρα·
μὲ περιβόλια ὀλόγυρα ἦταν στεφανωμένο,
ὅπου ἄμετρο ἄνθη μ' εὐωδιαὶς γιομίζαν τὸν ἀέρα,
καὶ βρύσαις τὰ δροσόβολα νερὰ τὰ ψηλοῦ ἐρρίχναν,
ποῦ ὡς τὸ δοξάρι τ' οὐρανοῦ λαμπρὰ χρώματα ἐδείχναν.

Καὶ βασιλέας δυνατὸς ἔς τὸ κάστρο αὐτὸ καθότου
εἰς τὰ ρηγάτα πλούσιος, ἔς τὰς νίκαις ξακουμένος·
ἔς τὸ θρόνο του ἔβασίλευε κ' ὑπερηφανευότου,
κ' ἦταν ἀχνὸς ἔς τὸ θῶρι του, ἔς τὴν ὄψι ἀσβολωμένος·
γιατ' εἶναι φρικτ' ἢ σκέψη του καὶ λύσσα εἶναι τὸ βλέμμα,
τὰ λόγια του εἶναι φραγγελιαίς, τὸ γράψιμό του εἶν' αἷμα.

Κατὰ τὸ κάστρο μιὰ φορὰ τραβοῦσ' ἴσια τὸ δρόμο
τραγουδιστῶν θάυμαστῶν τρισεύγενο ζευγάρι·
ἀσπρίζαν τὰ μαλιὰ τοῦ ἐνός, καὶ τ' ἄλλοινοῦ ἔς τὸν ὄμο
ὀλόξανθα χρυσὰ σγουρὰ κυμάτιζαν μὲ χάρι·
ὁ γέρος μὲ τὴν ἄρπα του καθότου ἔς αἶτι ὠραῖο,
κ' εἶχε ἔς τὸ πλάγι του πεζὸ τὸν ἀνθισμένο νέο.

Κι' ὁ γέρος μίλησε τοῦ νιοῦ· «Γυέ μου καλέ, τοιμάσου!
ἰὰ πλειὸ βαθυὰ τραγούδια μας νὰ θυμηθῆς εἶν' ὦρα·
τὴν πλειὸ γεμάτη σου φωνὴ βγάλε· τὰ δυνατὰ σου
κίμε γιὰ νὰ ζευγαρωθοῦν γλύκα καὶ πίκρα τώρα
μὲς τὸ γλυκύτατο σκοπὸ, γιατί σήμερα μιὰ
ῥηγὸς πρέπει νὰ ἴγγιζουμε μαρμάρινη καρδιά.»

Εἰς τὸ ψηλὸ πολύστυλο κιόλης ἐφθάσαν δῶμα,
ποῦ ἦταν ἔς τὸ θρόν' ὁ βασιλιάς μὲ τὴ βασιλίσσά του·
καθὼς ἔς τοὺς πάγους τοῦ βοριά μ' αἱματωμένο χρῶμα
ὁ οὐρανὸς λαμποκοπᾷ, παρόμοια ἔναι ἡ θωριά του
ἔς τὸ μεγαλεῖο τῆς φοβερῆς γεμάτ' ὅμως γλυκάδα
τὸ θῶρι τῆς βασιλίσσας σὰν φεγγαριοῦ λαμπράδα.

Ἀρχίζει τότε ὁ γέροντας τὴν ἄρπα του νὰ κρούη,
κι' ὁ ἦχος ὄλο φουσκόναντας ἔς τὴν ἀκοὴ πληθαίνει
γεμάτος, ποῦ ἔναι θανμαστὸ κανεὶς νὰ τὸν ἀκούη·
τοῦ νέου ρέοντας κι ἡ φωνὴ ξάστερη, οὐράνια βγαίνει,
καὶ ἀνάμεσα ἔς τοὺς ἦχους τῆς τοῦ γέροντα βοτίζουν
βαθυὰ ἢ φωναίς, ὡσὰν στοιχειὰ νὰ σιγομουρμουρίζουν.

Ὑμνολογοῦν τῆς ἐρωτιᾶς, τῆς ἀνοιξῆς τὰ μάγια,
καιροὺς χρυσοὺς, καλότυχους, ἀντρεῖα κ' ἐλευθερία,
τὴν πίστη ψάλλουν κ' εὐλογοῦν καὶ κάθε πράξιν ἅγια,
καὶ μελετοῦν κάθε καλό, ποῦ ὑψώνει τὴν καρδία,
καὶ κάθε χάρι κι' ὀμορφιά, ποῦ τὴ ζωὴ στολίζει,
στενεύοντας τ' ἀνθρώπινο στήθος νὰ λαχταρίζῃ.

Τ' ἀρχοντολόι νὰ περγελᾶ τριγύρω ξεμαθαίνει,
κ' οἱ ἀπόκοτοι πολέμαρχοι γύρω σ' τὸ βασιλέα
τὸν Θεὸν ὄλοι προσκυνοῦν· καὶ ἡ ῥήγισσα λυωμένη
ἀπ' τὸ τραγούδιμα, ποῦ ἦχᾶ τόσο τερπνὰ κι' ὠραῖα,
πίκρα γροικῶντας σ'τὴν καρδιά σμιγμένη μὲ γλυκάδαις
ῥόδο ἀπ' τὸν κόρφο τῆς πετᾶ πρὸς τοὺς τραγουδιστάδαις.

«Μοῦ ἐξελογιάστε τοὺς πιστοὺς στρατιώταις μου, δὲ φτάνει ;
θέλετε καὶ τὴ ῥήγισσα νὰ ξεπλανέστε ἀκόμα ;»
Τέτοια φωνὴ μανίζοντας ὁ βασιλέας βγάνει,
κ' ἐκεῖ ποῦ φώναξ', ἔτρεμεν εἰς ὄλο του τὸ σῶμα·
τ' ἀστραφτερὸ ῥίχνει σπαθὶ μέσα σ' τοῦ νιοῦ τὰ στήθη,
κι' ὄθ' ἔβγαιναν χρυσαῖς φωναῖς, ἀχτιδ' ἀπὸ αἷμα ἐχύθη.

Κι' ὄλο μακρὰ σκορπίστηκε σὰν ἀπ' ἀνεμοζάλη
τὸ πλῆθος, ποῦ τοὺς ἄκουε, κ' ἐρρίχτηκε νὰ φύγῃ·
ὁ νέος ἐξεψύχησε σ' τοῦ γέρου τὴν ἀγκάλη,
κ' ἐκεῖνος μέσα σ' τὸ μαντὺ τὸ λείψανο τυλίγει·
τ' ἀνασηκόνει ἀπὸ τὴ γῆς, ὡς τ' ἄλογο τὸ φέρνει,
τὸ δένει καθιστὸ σφιχτὰ κ' ἐκεῖθ' ἔξω τὸ παίρνει.

Ὅμως ἐκοντοστάθηκε πρὶν ἀπ' αὐτοῦ μακρὴν
ὁ προσετὸς τραγουδιστὴς εἰς τὴ μεγάλη πύλη·
ἄδραξ' ἐκεῖ τὴν ἄρπα του, τὴν δοξαστὴν ἐκείνη,
τὴν ἔσπασε χτυπώντας τὴν εἰς μαρμαρένια στήλη·
ἔπειτα ἐθάλη κ' ἔσκουξε μὲ τὴ φωνὴ του ὅλη,
ποῦ ἐβρούϊζαν τρομαχτικὰ κίστρο καὶ περιβόλι·

«Ἄλλοιὰ πὸ σᾶς, περήφανα ξώστεγ', ἀνάθεμά σας !
ποτέ σας πλεῖα γλυκὸς ἦχος ἐδῶ νὰ μὴν ἠχῆσῃ,
οὔτε τραγοῦδι, οὔτ' ὄργανο· μοναχ' ἀνάμεσά σας
ν' ἀκούωντ' ἔρμα κλάυματα καὶ στεναγμοὶ περισσοί,
καὶ τρομασμένα βήματα σκλάβων, ὡς ποῦ νὰ φτάσῃ
ἡ ὀργὴ τοῦ ἐκδικητῆ Θεοῦ κι' ὄλα νὰ σᾶς σωριάσῃ !

«Ἄλλοιὰ σας, μοσκομύριστα δροσάτα περιβόλια,
μ' ὄλαις ταῖς χάραις τοῦ Μαγιοῦ σεῖς μυριοπλουμισμένα,
ἐδῶ σᾶς δείχνω τοῦ νεκροῦ παλληκαριοῦ τὰ δόλια
κι' ἀγνώριστα πιθέματα, σκληρὰ, χαροσβυμένα,
γιὰ νὰ στερφέψουν τὰ νερὰ καὶ σεῖς νὰ μαραθῆτε
καὶ γλήγορα πετρόνοντας νὰ καταρημαχτήτε !

« Ἀνάθεμά σ', αἰσχρὸ φονιά, καὶ τρισανάθεμά σε !
ὄλοι ὄσοι γλυκοτραγουδοῦν μ' ἐμὲ σὲ καταριῶνται·
τοῦ κάκου πάντ' ἀχόρταγος σὺ γιὰ στεφάνια νά 'σαι,
γιὰ μεγαλεῖα, γιὰ τιμαῖς, ποῦ μ' αἵματ' ἀποχιῶνται·
ς' αἰῶνια νύχτα λησμονιάς ἢ φήμη σου ἄς βουλήσῃ,
σὰν ψυχομάχημα στερνὸ 'ς ἄδειον ἄερ' ἄς σβύσῃ ! »

Ἐὰν λόγια τοῦτ' ἀπ' τὸ Θεὸ ψηλὰ συνακουστήκαν,
καὶ νά! ποῦ οἱ πύργοι κατὰ γῆς εἶν' ὄλοι γκρεμισμένοι·
νά! τὰ ὑπερήφανα ἡλιακὰ σωρὸς ὄλα γινῆκαν
ἔξω ἀπὸ μιὰ στήλη ψηλὴ, ποῦ ἀκόμα ὀλόρθη μένει·
ἔρημη, ραῖσμένη ἀναθυμᾶ παλῆα μεγαλοπρέπεια,
ὅμως 'ς ὀλίγο πέφτοντας καὶ αὐτὴ θά γένη ῥέπια.

Καὶ γύρω ἀντὶ περιβολιῶν λουλούδια νά τριοντίζουν
παντέρμα εἶν' ὄλα κι' ἄκαρπα· τὸν ἴσκιο δὲ σκορπᾷ
δεντρὸ κἀνένα, καὶ νερὰ τὸν ἄμμο δὲ δροσιίζουν·
οὔτε τραγοῦδι, οὔτε χαρτὶ τὸ ῥῆγα μελετάει·
λησμονησιὰ παντοῦ, παντοῦ καταστροφῆς τρομάρα·
αὐτὰ 'καμε τοῦ γέροντα τραγουδιστῆ ἢ κατάρα.

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἐπρωτοτυπώθηκε στὸν «Ἐσπερο» τῆς Λειψίας 1/13 Ὀκτωβρίου 1885 καὶ στερνότερα στὴν ἑφημερίδα «Ρήγας ὁ Φεραῖος» τῆς Κέρκυρας 6 Νοεμβρ. 1865.

ΛΕΟΝΩΡΑ

Μέσα' ἀπ' ὄνειρατα βαρῶν ἔς τῆς χαραυγῆς τὴν ὥρα
 Τινάχτη' ἢ Λεονώρα'
 «Μ' ἀρνήθηκες ἢ πέθανες; Ἄχ! πόσο θὲ ν' ἀργήσης,
 Γουλιέλμε, νὰ γυρίσης;»
 Ἐπὶ τὴν Πράγα, ἐκεῖ ποῦ πολεμοῦν τ' ἀσκέρια τ' ἀντρωιωμένε
 Τοῦ Φρειδερίκου, αὐτὸς
 Πῆγε· κι' ἂν βγῆκε ζωντανὸς
 Δὲν τό ἔγραψε εἰς κανένα.

Ἄφιν' ἢ αὐτοκρατόρισα κι' ὁ βασιλεὺς ἀφίνει
 Τὸν πόλεμο, καὶ εἰρήνη
 Συμφώνησαν κ' ἐμάλαξαν τὴν ἄπονη ψυχὴ τους
 Καὶ τὴν παλιὰν ὀργή τους.
 Καὶ κάθε ἀσκέρι γύριζε ἔς τὸ σπίτι μὲ τραγούδια,
 Μὲ τύμπανα καὶ ἀχούς,
 Κ' εἶχε στολίδια ῥοδαμοῦς
 Πράσινους καὶ λουλούδια.

Καὶ εἰς κάθε δρόμο καὶ στρατὶ πολλοί, πολλοί, πηγαῖναν
 Καὶ τοὺς συναπανταῖναν
 Κατὰ τοὺς ἤχους τῆς χαρᾶς γέροντες, νεοί, σπουδάζουν,
 Μάνναις, παιδιά, φωνάζουν·
 «Εὐλογημένος ὁ Θεός!» «Καλῶς μᾶς ἦλθες!» κρένει
 Ἡ νύφη ἔς τὸ γαμπρό·
 Δίχως φίλι, χαιρετισμό,
 Μόν' ἢ Λεονώρα μένει.

Σ τ' ἀσκέρι δλο γυρεύοντας ἀπ' ἄκρη ἔς ἄκρη πάει,
 Γι' αὐτὸν πολυερωτάει·
 Ἄλλ' εἶδησι κανέναν τους νὰ δώσῃ δὲν εἰμπόρει,
 Κανέναν, εἰς τὴν κόρη.
 Κι' ἀφ' οὗ τ' ἀσκέρια πέρασαν, ἀνέσπ' αὐτὴ τὰ μαῦρα
 Μαλλιὰ καὶ κατὰ γῆς
 Ἐριγμένη ἐσύρθη, ἔς τῆς ὀργῆς
 Μανίζοντας τὴ λαύρα.

Ἡ μάνα τρέχει ἀπάνου της νὰ τὴν παρηγορήσῃ·
 «Θεὸς νὰ σ' ἐλεήσῃ!»
 Ἄγαπητὸ κοράσι μου, τί τόσο σὲ σπαράζει;
 Καὶ τὴ σφιχταγκαλιάζει.
 «Ἄχ! μάνα, ὁ κόσμος ἄς χαθῆ, τώρα ὅ,τι ἐχάθη, ἐχάθη·
 Ὅλ' ἄς γενοῦν σωρός!»
 Ἄνέσπλαγχνος εἶν' ὁ Θεός·

Ἄλλοιά μου, τί ἔχω πάθη !»

«Βόηθα, Θεέ μου, βόηθα μας, τὰ τέκνα σου σπλαγγνίσου
Κοπέλλα μου, δεήσου !

ἽΟ,τι ἔκαμ' ὁ ἔσπλαγγνος Θεὸς καλὰ εἶναι καμωμένο,
Παιδί μου ἀγαπημένο.»

«Ἄχ ! μάννα, μάταιος λογισμός ! ἽΣ ἐμένα σωτηρία
Δὲν ἦλθε ἀπὸ Θεοῦ,

ἽΗ δέησες πῆγαν τοῦ κακοῦ !
Πλειά δὲν ταῖς ἔχω χρεία.»

«ἽΟ παντοδύναμος Θεὸς τὰ τέκνα του βοηθάει
Καὶ δὲν τὰ παρατάει.

Τ' ἔγια μυστήρια, τ' ἄχραντα, ἐκεῖνα σοῦ ἡσυχάζουν
Τοὺς πόνοους, ποῦ σὲ σφάζουν.»

«Τῆ φλόγα πῶχῳ, μάννα μου, τ' ἄχραντα δὲν τῆ σβύνουν,
Τῆ φλόγα ποῦ ἀγροικῶ

Τ' ἄχραντα, ὄχι, Ἵς τὸ νεκρὸ
Ζωὴ δὲν ξαναδίνουν.»

«Ἄκου ! ἄν, παιδί μ', ὁ ἄπιστος ἐκεῖ Ἵς τὴν ξένη χώρα
ἽΕσέν' ἀρνήθη τώρα ;

Κι' ἄν ἄλλαξε τὴν πίστι του γιὰ νὰ εἰμπορέση πάλι
Νὰ πάρῃ ἐκεῖ μιὰν ἄλλη ;

Θὰ μεταγιοῦσῃ, κόρη μου ! Τῆ δολερῆ καρδιά του
ἽΑφῆσ' τὴν νὰ χαθῆ !

ἽΟταν πεθάνῃ, θὰ καῆ
ἽΑπὸ τὴν ἄπιστιά του.»

«Αὐτὸ ποῦ ἐχάθη, μάννα μου, γιὰ πάντα εἶναι χαμένο !
Δὲν τὸ ξαναλαβαίνω !

ἽἈχ ! νὰ μὴν εἶχα γεννηθῆ ! Τὸ μόνον ὄφελός μου
Θὲ νὰ Ἵναι ὁ θάνατός μου !

Σβυσθῆτε, μάτια μου, ζωὴ, γιὰ πάντα Ἵς τ' ἄγρια βάθη
Βυθίσου τῆς νυχτός,

ἽΑνέσπλαγγνος εἶν' ὁ Θεός·
ἽἌλλοιά μου, τί ἔχω πάθη !»

«Θεέ, μὴ συνερίζῃσαι τὸ δύστιχο παιδί Σου !
Βόηθα μας ! ἽΕλέησον !

Μὴ τῆς τὰ γράψῃς κρίματα ! Τὸ χεῖλι τί προφέρει
ἽἩ θλίβεσῃ δὲν ξέρει.

Στοχάσου τὴν Παράδεισο, κόρη ἀκριβή, τὴ θλίψι
Λησμόνησε τῆς γῆς !

Νυμφίος, ὄχι, τῆς ψυχῆς
Κεῖ Ἵπάνω δὲ θὰ λείψῃ.»

«Τί είναι ἡ μακαριότητα, μάννα, τῆς Παραδείσου,
Καὶ ἡ φλόγες τῆς Ἀθύσου;
Μὲ τὸ Γουλιέλμου εἶναι ἡ ζωὴ γλυκεῖα Παραδείσός μου,
Ἄλλου εἶναι ἡ κολασμὸς μου!
Σβυσθῆτε, μάτια μου, καὶ σὺ, σβύσου φοριχτά, ζωὴ μου!
Ἐς τὴ γῆ, ἔς τὸν οὐρανὸν,
Τὴ μακαριότητ' ἀψηφῶ
Δίχως αὐτὸν μαζῆ μου!»

Τέτοια φοριχτὴ ἔχε μέσα τῆς ἀνάψῃ ἀπελπισία
Ἐς ταῖς φρένας, ἔς τὴν καρδίαν
Νὰ κατακρίνῃ τοῦ Θεοῦ τὴν Πρόνοιαν ἀποκοτοῦσε
Κι' ἄκοπα ἐραθυμοῦσε.
Στηθοκοπιῶνταν ἄκαρδα κ' ἐτίναζε τὰ χέρια
Μὲ μάνητα θυμοῦ
Ἦς ποῦ ἔς τὸ θόλον τ' οὐρανοῦ
Ἀνέβηκαν τ' ἀστέρια.

Καὶ ἄκου, ἄκου, ἄπ' ἔξω! τράπ, τράπ, τράπ, σὰν ἄλογο ἀντηχάει,
Ποῦ ταῖς δμπλαῖς χτυπάει
Καὶ καβαλλάρης πέζεσε μὲ βρόντημ' ἀπὸ τ' ἄτι
Κοντὰ ἔς τὸ σκαλοπάτι.
Κι' ἀγροῖκ', ἀγροῖκα, τὸ χαλκᾶ τῆς θύρας πῶς σημαίνει
Γκλίν, γκλίν! σιγά, σιγά
Νά! μιὰ φωνὴ μέσα περνᾷ,
Ποῦ τέτοια λόγια κρένει

«Εἶσ' ἔξυπν', ἡ κοιμήθηκες; Ἔλα ν' ἀνοίξῃς, ἔλα!
Ἀγαπητὴ κοπέλλα!
Πές μου γελᾷς ἢ μύρεσαι; τί λὲν οἱ στοχασμοὶ σου
Γιὰ μὲ τὸν ἐραστή σου;»
«Ἀχ! σὺ, Γουλιέλμῃ;... τόσο ἀργά;... δίχως νὰ κλείσω μάτι
Ἐκλαια πικρὰ γιὰ σέ.
Ἀχ! πόσο ὑπόφερα! Καλέ,
Ποῦθ' ἔρχεσαι μὲ τ' ἄτι;»

«Μόνο πρὸς τὰ μεσάνυχτα ἔχουμ' ἐμεῖς ζακόνι
Καθεὶς μας νὰ σελόνῃ
Φτάνω μακρυνάθε, ἄπ' τὴ Βοημιάν, καὶ βούλομαι ψυχὴ μου,
Νὰ πάρω ἐσὲ μαζῆ μου.»
«Γουλιέλμῃ, ἄκου ἔς τὸν πάλιουρα τὸ σφοδρίγμα τοῦ ἀνέμου
Ἐμπα, ἔμπα, μέσα εὐθύς!
Ἐς τὸν κόρφο μου νὰ ζεσταθῆς
Ἀχ! ἔλα, ποθητὴ μου!»

«Ὁ ἀγέρας μὲς τὸν πάλιουρα, κόρη, ἄς φυσομανάη,
Ἀφησ' τον νὰ βογγάη!
Νὰ μείνω ἐδῶ δὲν εἰμπορῶ τὸ φτερνιστήρι τρίζει,

Κι' ὁ μαῦρος μου σκαλίξει.
Γλήγορα ντύσου, πέταξε πίσω μου ἀπάνω 'ς τ' ἄτι,
Και σήμερα ἕκατὸ
Μίλια σὲ πάω μακρὰ 'πὸ δῶ
'Σ τὸ νυφικὸ κρεββάτι.» —

«Τόσο μακρὰ θέλεις νὰ πᾶς μ' ἐμὲ σήμερ' ἀκόμα
'Σ τοῦ γάμου μας τὸ στρώμα ;
Και δὲν ἀκοῦς τὸ σήμαντρο, ποῦ ἔνδεκα βραδαί,
'Αράδα πῶς βοάει ;
«Μεῖς και οἱ νεκροὶ πᾶμε γοργά. Γιὰ ἰδὲς τί ὄραϊτὸ φεγγάρι !
Σήμερ', ἀγαπητή,
Μὲ στοίχημα σὲ φέρνω ἐκεῖ
'Σ τὸ νυφικὸ κλινάρι.»

«Γιὰ πὲς μου, πὲς μου, ἀγάπη μου, ποῦ ἔχεις τὸ κονάκι ;
Ποῦ, πῶς, τὸ κρεββατάκι ;»
«Μακρὰ ! . . . μ' ἔξι σανίδια μεγάλα κι' ἄλλα δύο
Μικρά ! . . . ἦσυχ, κρύο ! . . . »
«Εἶν' ἐκεῖ τόπος και γιὰ μέ ;» «Γιὰ σένα και γιὰ μένα.
Ντύσου και ῥίξου εὐθύς !
Τοὺς καλεσμένους 'κεῖ θαυρῆς,
Ποῦ καρτεροῦν γιὰ σένα.»

«Ἡ ἀγαπημένη λυγερὴ μ' ἀσποῦδα εὐθύς ἐντύθη
Και 'ς τὰ καπούλια ἐχύθη·
Ὅσαν τὰ κρίνα κάτασπρα τὰ δύο της χέρι' ἀπλόνει
Και ἀγκαλιαστὰ τὸν ζώνει·
Κ' ἐμπρός, ἐμπρός, φεύγουν, χῶπ, χῶπ ! ὁ περασμὸς βρονταί,
Κ', ἐκεῖ ποῦ πιλαλοῦν,
Τ' ἄτι και αὐτοὶ λεχομανοῦν,
Χῶμα, φωτιά, ξεσπάει.

Πῶς ὅλα ἐφεύγαν γύρω τους δεξιά, ζερβιὰ μεριά τους
'Εμπρός 'ς τὰ βλέμματά τους !
Πῶς ἔστριζαν ἢ γέφυραις, πῶς φεύγαν τὰ λιβάδια,
Οἱ κάμποι και τὰ σιάδια !
«Ζήτω ! Οἱ νεκροὶ τρέχουν γοργά ! πῶς λάμπει τὸ φεγγάρι !
Σκιαῖζεσαι τοὺς νεκρούς ;»
«Ὁχι, ὄχι... Ἄλλ' ἄφησ' τοὺς νεκρούς !
Σοῦ τὸ ζητῶ γιὰ χάρι.»

«Ἄκου κοράκων σάλαγος και ψάλσιμο ἀντηχάει !
Κουδούνισμα βογγάει !
Λαλοῦν καμπάναις ! νεκρικὰ ψάλλουν· «Βαθρὰ 'ς τὸ χῶμα
'Ἄς θάψουμε τὸ σῶμα !»
Και μ' ἓνα νεκροκρέββατο λειψανο ἰδοῦ ! πλησιάζει·

Τὸ ψάλσιμο πολύ,
Μὲ τῶν καρλάκων τῆ φωνῆ,
Ποῦ ἦχᾶ ᾿ς τοὺς βάλτους, ᾿μοιάζει.

Ἔπειτ' ἀπ' τὰ μεσάνυχτα θάψετ' ἔσεῖς τὸ σῶμα
Μὲ μυρολόι ᾿ς τὸ χῶμα !
Τώρα τῆ νύφη μου τῆ νειά ᾿ς τὸ σπίτι παίρνω ἔλατε !
᾿Σ τὸ γάμο μας τρεχάτε !
Κόπιασε, ψάλτη, μὲ πολλοὺς γιὰ νὰ καλοναρχίσης
Μὲ ψάλσιμο βραχνό !
Ἔλα, παπᾶ, πρὶν πᾶμε οἱ δυὸ
᾿Σ τὴν κλίνη, νὰ εὐλογήσης !»

Σιγοῦν καμπάναις . . . ψάλσιμο . . . ! τὸ νεκρικὸ κρεββάτι
Ἐχάθηκε τρεχάτοι
Τοῦ καβαλλάρη τῆ φωνῆ μόλις αὐτοὶ γροικῆσαν,
Κατόπι τοὺς χουμήσαν.
Καὶ πάντα ἔμπρός, ἔμπρός, χῶπ, χῶπ ! ὁ περασμὸς βρονταίει,
Κ', ἐκεῖ ποῦ πιλαλοῦν,
Τ' ἄτι καὶ αὐτοὶ λεγομανοῦν,
Χῶμα, φωτιά, ξεσπάει.

Δεξιά, ζερβιά, φράχταις, βουνὰ καὶ δάση, πῶς περνοῦσαν,
Τί γλήγορα ἔπετοῦσαν !
Δεξιά, ζερβιά, ζερβιά, δεξιά, χώραις, χωριά, πηγαῖναν,
Σὰν ἀστραπαῖς διαβαῖναν !
«Ζήτω ! Οἱ νεκροὶ τρέχουν γοργά ! πῶς λάμπει τὸ φεγγάρι !
Σκιαῖσαι τοὺς νεκρούς ;»
«Ἦσυχους ἄφησ' τοὺς νεκρούς,
Σοῦ τὸ ζητῶ γιὰ χάρι !»

Καὶ ᾿ς τὸ βασανιστήριο, ᾿δές ! πῶς τοῦ τροχοῦ τ' ἀξόνι
Χορεύοντας τὸ ζῶνει
᾿Αέρινη στοιχειολογιά, ποῦ φεγγαροφωτίζεται
Καὶ μόλις ξεχωρίζεται.
«Αἱ ! σεῖς ! ἀκολουθᾶτε μας ! κατόπι μας τρεχάτε !
Τοῦ γάμου τὸ χορό,
Ἄμα ᾿ς τὴν κλίνη πᾶμε οἱ δυὸ,
Νὰ μᾶς χορέψτ' ἔλατε !»

Κι' ὄλο τὸ πλῆθος, χούς, χούς, χούς ! κατόπι του ὄλο πάει,
Μὲ θόρυβο πηδάει,
᾿Ὡσάν τὰ φύλλα τὰ ξερά, σὰν θουφουλας περάση
᾿Ανάμεσα ᾿ς τὰ δάση.
Κ' ἔμπρός, ἔμπρός φεύγουν, χῶπ ! χῶπ ! ὁ περασμὸς βρονταίει,
Κ', ἐκεῖ ποῦ πιλαλοῦν,
Τ' ἄτι καὶ αὐτοὶ λεγομανοῦν,

Χῶμα, φωτιά, ξεσπάει.

Πῶς ὄλ' ἡ φύσι γύρω τους φεγγαροφωτισμένη
Πετώντας πῶς διαβαίνει !
Τὰ ὕψη ἐπάνω πῶς πετοῦν τῶν οὐρανῶν τὰ αἰθέρια,
Μαζῆ μ' ὄλα τ' ἀστέρια !
«Ζήτω ! Οἱ νεκροὶ τρέχουν γοργά ! πῶς λάμπει τὸ φεγγάρι !
Σκιαῖξαι τοὺς νεκρούς ; »
« Ὡμίεναν ! ἄφησ' τοὺς νεκρούς !
Σοῦ τὸ ζητῶ γιὰ χάρι !

« Μαῦρε ! λαλεῖ, μοῦ κάξεται, ὁ πετεινός . . . κ' ἡ ὥρα
Θεὸς νὰ περάσῃ τώρα . . .
Σὰν τῆς αὐγῆς μυρίζομαι, μαῦρε, τ' ἀέρι . . . χύσου,
Γοργά, γοργά ! γκρεμίσου !
Ὁ δρόμος μας ἐτέλειωσε κ' ἡ κλίν' εἰν' ἀνοιγμένη,
Ἡ κλίν' ἡ νυφικὴ !
Γλήγορα τρέχουν οἱ νεκροὶ !
Εἴμαστε καὶ φτασμένοι. »

Μὲ σιδερένια κάγκελα ψηλὴ θύρ' ἀγναντεύει,
Κ' ἐκεῖ καρβαλλικεύει
Μ' ὀρμὴν ἀκράτητη βιτσιὰ 'ς τὰ μάνταλα χτυπάει
Κι' ὄλα μαζῆ τὰ σπάει.
Πετιῶνται τὰ θυρόφυλλα καὶ 'ς τὰ μνημούρια 'κείνοι
Ἀνάμεσα περνοῦν
'Στὸ φῶς οἱ τάφοι ἀσπρολογοῦν
Ποῦ τὸ φεγγάρι χύνει.

Καὶ τήρα ἐκεῖ ! γιὰ τήρα ἐκεῖ ! Τί φοιχτὸ θᾶμμα ἐγίνη
Μὲ μιᾶς τὴν ὥρα ἐκείνη !
Τοῦ καρβαλλάρ' ἡ ἀρματωσιά, σὰν ἴσχυα χαλασμένη,
Πέφτει κομματιασμένη.
Γυμνὸ καύκαλο ἐγίνηκεν ἡ κεφαλὴ του ὄλη,
Σκέλεθρο τὸ κορμί
Δρεπάνι 'ς τό να του κρατεῖ
Καὶ 'ς τ' ἄλλο μαντζαρόλι.

Ψηλὰ τὰ πόδια σήκονε τ' ἄλογο, ἐν ᾧ φυσοῦσε,
Καὶ σπίθαις ἐπετοῦσε
Καὶ χούι ! ξάφνον ἀπὸ κάτου τῆς 'ς τῆς γῆς τὰ μαῦρα βάθη
Ἐβούλιαξε κ' ἐχάθη.
Ὀὐρλιασμ' ἀκούεται ἀπὸ ψηλά, μέσα 'ς τὸ λάκκο ἠχάει
Κλάψιμο ἀπὸ βαθυά,
Καὶ τῆς Λεονώρας ἡ καρδιά
'Στὰ λοίστια σπαρταράει.

Και νά ! 'ς τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ ἐχόρευαν τριγύρω
 'Σ ἓνα μεγάλο γύρο,
Οὐρλιάζοντας ἐχόρευαν ἀντάμα οἱ βρυκολάκοι
 Μ' αὐτὸ τὸ τραγουδάκι·
«Μὲ τὸ Θεὸ μὴ ῥαθυμᾶς ! κί' ἂν τὴν καρδιά ῥαίση
 'Ἡ θλίψη, ὑπομονή !,
Τὸ σῶμα χάνεις τὴν ψυχὴ
 Θεὸς ἅς ἐλεήση !»

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐπρωτοτυπώθηκε στὸν «Ἐσπερο» τῆς Λειψίας 1/13 Δεκ.
1885, μὲ σφάλματα ὁμῶς τυπογραφικά, ποῦ διορθώθηκαν στὸ ξανατύπωμα
στὴν ἐφημερίδα «Ρήγας ὁ Φεραῖος» 10 Ἰαν. 1886.

Ο ΤΥΦΛΟΣ ΒΑΣΙΛΙΑΣ

Τῆς Νορβηγίᾳς τί θέλουν οἱ ἀντρειωμένοι
 Ὕ τούς βράχους τῆς ψηλῆς ἀκρογιαλιᾳς ;
 Γιατί τάχ' αὐτοῦ πάνω ν' ἀνεβαίνη
 Ὁ τυφλὸς ἀσπράμᾳλλης Βασιλιᾳς ;
 Ὕ τὸ δεκανίκι ἀκουμπημένος βγάζει
 Φωνὴ τρανὴ μὲ πίκρια καὶ μαράζι,
 Ποῦ τὸ στενὸ τῆς θάλασσας περνάει
 Καὶ ὥς τὸ νησάκι ἀγνάντι ἀντιβόσει ;

«Δὸς μου πίσω, ληστή, τὴ θυγατέρα
 Μέσ' ἀπὸ τὴ θεοσκότεινη σπηλιά,
 Μόνη εὐτυχία μου εἶχα ὥς τὰ ἔρμα γέρα
 Τὴν ἄρπα, τὴ γλυκεία τῆς τῆ λαλιά.
 Ὕ τὸ πράσινο ἀκρογιαλί εἴφερονε γύρες
 Ὕ τὸ χορὸ καὶ σὺ μούρθεσ καὶ τὴν πῆρες
 Αὐτὸ τὴν ἄσπρη κεφαλὴ μου γέρνει,
 Κ' ἔσὲ ἄτροπὴ παντοτεινὴ σοῦ φέρνει».

Κι' ἀπὸ τὸ φάραγγ' ἄγριος ξετρουπώνει
 Ὁ ληστής μὲ θεόρατο κορμί
 Τὸ γιγάντιο σπαθὶ ψηλὰ φουχτόνει
 Καὶ ὥς τὸ σκουτάρι τὸ χτυπᾷ μ' ὀρμῆ :
 «Φύλακες ἦταν ἄκει στημένοι τόσοι,
 Πῶς δὲν ἦρθε κανεὶς νὰ τὴ γλυτώσῃ ;
 Πολεμάρχους πολλοὺς ἔχεις ὥς τὸ πλάι
 Καὶ κανένας γι' αὐτὴν δὲν πολεμάει ;»

Κι' ὁ καθένας αὐτοῦ σιγοτρομάζει,
 Νὰ βγοῦν ἀπ' τὴ γραμμὴ τους δὲν κοιτοῦν,
 Ὁ τυφλὸς βασιλιᾳς πίσω κοιτάζει :
 «Ὡϊμένα ! ὅλοι μαζί μὲ παραιτοῦν ;
 Τότε σφίγγει τὸ νιούτσικο παιδί του
 Τόσο ἐγκάρδια τὸ χέρι τὸ δεξιὸ του :
 «Γὼ νὰ παλέψω, κύρη μου, ἄφησέ με !
 Χεροδύναμος, εἶμαι, πιστεψέ με !»

«Αὐτὸς ὁ ἐχτρός μας, γυιέ μου, εἶναι θερίο
 Δὲν βρέθηκε κανεὶς νὰ τὸν ἄπορῃ
 Μὰ κ' ἔσ' εἶσαι ἀπὸ σοί γερὸ κι' ἀντρεῖο,
 Τοῦ χεριοῦ σου ἡ σφιξιά τὸ μαρτυρεῖ.
 Πάρε, σοῦ δίνω τούτη τὴν ἀρχαία
 Ἄπὸ τοὺς Σκάλδους φουμιστὴ ρομφαία,

Κι' ἄ σκοτωθῆς κ' ἐγὼ θὰ πέσω ναῦρω
᾿Σ τὸ κῦμα, ὁ θλιβερός, θάνατο μαῦρο.»

Κι' ἄκου! Ἡ θάλασσ' ἀφρίζοντας ταράζεται
Δαρμένη ἀπὸ τῆς βάρκας τὸ κονί.
Στέκει ὁ τυφλὸς ὁ βασιλιάς κι' αἰτιάζεται,
Κι' ὀλόγυρά του εἶν' ἄκρα σιωπῆ.
᾿Ως ποῦ ᾿βρόντησ' ἡ ἀντάρα τῶν ἀρμάτων
Κ' ἔβουίξαν ᾿ς τὰ σκουτάρια τὰ σπαθιά των,
᾿Ως ποῦ ἀντίπερ' ἀντήχησαν οἱ βράχοι
᾿Απ' τὲς κραυγὲς κι' ἀπὸ τὴν ἄγρια μάχη.

«Πέτε μου σεῖς τί βλέπετε», φωνάζει
᾿Ο ρήγας μὲ λαχτάρια χαροποιά.
«Ξεχώρισ', ἀπ' τὸ λάλημα ποῦ βγάζει,
Μιὰν κοφτερὴ τῆς σπάθης μου χτυπιά».
«᾿Ο ληστής, βασιλέα μας, ἐσκοτώθη,
Μὲ τὸ αἷμα τὸ κρῖμα του ἐπλερώθη.
᾿Γειά σου, χαρά σου, πρῶτο παλλικάρι,
Τοῦ βασιλιᾶ μας δυνατὸ βλαστάρι!»

Πάλι σιωποῦν ὀλόγυρα καὶ στέκει
Κι' ἀκουρμαίνεται ὁ ρήγας ὁ τυφλός:
«Πέτε μου ποῖος σιμόνει τῶρ' ἀπ' ἔκει,
᾿Ακούω κουπιὰ κι' ἀφρολογᾶ ὁ γιαλός.»
«Μὲ σπαθί καὶ σκουτάρι ἀρματωμένους
Γυρίζει αὐτοῦθε ὁ γυιὸς σ' ὁ ἀντρειωμένους,
Καὶ τὴν τετράξανθὴ σου θυγατέρα
Τῆ Γουνίλδη σοῦ φέρνει ἀπ' ἔκει πέρα».

«Καλῶς τους», λέγει ἀπ' τὸ ψηλὸ του βράχο
᾿Σ αὐτοὺς κάτω ὁ τυφλὸς ὁ προεστῶς.
« Τώρα καλὰ γεράματα θενᾶχω,
Κι' ὁ τάφος μου θενᾶναι δοξαστός.
Θὰ μοῦ βάλῃς ᾿ς τὸ πλάγι σὺ, παιδί μου,
Τότες τὸ τρανολάλητο σπαθί μου,
Καὶ σὺ, Γουνίλδη, ἐλεύτερη θὰ ζήσης
Καὶ ᾿ς τὸν τάφο θὰ μὲ μυρολογήσης.»

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐτυπώθηκε στὸ «Ἀττικὸν Μουσεῖον» τῆς Ἀθήνας 10
Ἰανουαρ. 1891 μὲ τὸ ψευδώνυμο Α. Γραικός, ὅπως καὶ ὅσα ἄλλα ποιήματα
ἐτύπωσε στὸ ἴδιο περιοδικό.

Μὲ τὸ ἴδιο ψευδώνυμο (Greco) γνωστός καὶ περιφημὸς ἦταν ὁ ποιητῆς
καὶ στὸν κόσμον τῶν ζατρικιστῶν τῆς Γερμανίας.

Β.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Σ Α Ο Υ Λ

Α.

Εἶπ' ὁ Ἄβενήρ· «Ἄχ! ἤρθες πλειά! πρὶ δηγηθῶ, πρὶν κρίνης
 δός μου φίλι στὸ μάγουλο καὶ τὸ καλὸ μου εἰκήσου.»
 Τοῦ εἰκήθηκα, τὸν φίλησα στὸ μάγουλο καὶ κείνος·
 «Ἀπὸ τὴν ὥρα πῶστειλε γιὰ τὴ θωριά σου, ἂν φίλε,
 ὁ βασιλιάς, δὲν ἤπιαμε, δὲ φάγαμε, οὔτε ὡς νᾶρθης
 ἐσὺ μὲ τὴν καλόκαρδη βεβαίωση ἀπ' τὴ σκηνή του
 πίσω νὰ πῆς ποῦ ἀκόμα ζῆ, δὲ θὰ λαμπρύνῃ μέλι
 ὡς τότε μήτε καὶ νερὸ τὸ χεῖλι μας θὰ βρέξῃ.
 Ὅτι ἀπ' τῆς μαύρης μεσινῆς σκηνῆς τὴν ἀφωνία
 τρεῖς μέρες τώρα οἱ δοῦλοι σου δὲν ἀγροικῆσαν νᾶβγη
 οὔτ' ἕνας ἦχος προσευκῆς οὔτε δοξολογίας
 νὰ μαρτυρήσῃ π' ὁ Σαοὺλ μὲ τὸ στοιχειὸ τελειῶσαν
 τὸ πάλεμά τους κ' ἔγυρε μ' ὅλο τὸ θρίαμβό του
 ὁ βασιλέας στὴ ζωὴ λιγόθυμος ὀπίσω.

Β.

Μὰ τώρα ἀγαπημένε μου, λαχτάρησε ἡ καρδιά μου!
 Τέκνο Θεοῦ, μὲ τὴ δροσιά του ἐπάνω στὰ χρυσά σου
 μαλλιά τὰ μυριοχίτριτα καὶ μὲ τὰ κρίνα τοῦτα
 γαλάζια καὶ ὀλοζώντανα ἀκόμα, ὅτι κομμένα
 γιὰ νὰ πλεχτοῦν ἀνάμεσα στῆς ἀρπας σου τὰ τέλια,
 καθὼς νὰ μὴν ἐμάνιζε τῶρ' ἄγριο τὸ λιοπύρι
 γιὰ τύραγγο τῆς ἔρημος.»

Γ.

Ὡς ἔπρεπε, ἐγὼ τότε
 στὸ Θεὸ τῶν πατέρων μου γονατιστὸς προσπέφτω
 καὶ πάλε ἀνασηκόνομαι στὰ πόδια καὶ τρεχάτος
 περνῶ τὸν ἄμμο, σὰν μπουχθὸ φρυμμένον. Σφαλισμένη
 τὴν τέντα βρῖσκω, ἀπὸ τὴ γῆς ξεμπτήχνω τὸ κοντάρι
 ποῦ ἐμπόδαε, σκύφτω κάτουθε καὶ ἀκολουθῶ τὸ δρόμο
 πασπατευτὰ στὸ γλυστερὸ χορτάρι, μαραμμένο
 καὶ σάπιο, π' ὡς τὸ δευτερο κλείσμ' ἀπλονότου, χέρια
 καὶ πόδια σέρνοντας ὡς κεῖ ποῦ νιώθω ν' ἀνεμίξῃ
 τὸ παραπέτασμ' ἀνοιχτό. Προσεύκομαι καὶ πάλε,
 τραβῶ τὸ παραπέτασμα καὶ μπαίνω καὶ δὲν τρέμω,
 μὸν λέγω· «Ἐδῶ εἶναι ὁ δοῦλος σου Δαυίδ.» Φωνὴ δὲν κρένει.
 Ἄρχῃ ἀρχὴ δὲν βλέπ' ὀμπρὸς παρὰ μαυρίλα, λίγο
 στερνά κάτι μαυρῆτερο ξανοίγω ἀπ' τὴ μαυρίλα.—

Ὁ στύλος εἶναι ὁ μεσινὸς πλατύκορμος κ' ὀλόρθος
ποῦ τὸ παβιόνι ἀνάβαστᾶ, κ' ἄργα στὰ βλέμματά μου
κατὰ τὸ στύλο ἀκκουμπιστὴ γιγάντια μεγαλόνει
πλεῖο μαύρη ἀπ' ὅλα μιὰ μορφῇ. Μι' ἀχιτίδα ἡλιοῦ κατόπι
τριπᾶ τῆς τέντας τῆ σκεπῆ καὶ τὸ Σαοῦλ μου δείχνει.

Δ.

*Ἐστέκοτον ὀλόισος σὰν τῆς σκηνῆς τὸ στύλο,
μὲ μπράτσα ὀλάνοιχτα, στὰ δυὸ τευτόξυλα ἀπλωμένα
ποῦ, σταυρωτὰ στῆ μέση, πᾶν ἀπὸ μιὰν ἄκρη σ' ἄλλη.
Οὔτ' ἓνα νεῦρο του ἔντονε, μὸν κρέμοτον ἐκεῖθε
καθὼς τὸ βασιλόφιδο τόμου τοῦ ἐρθοῦν οἱ πόνοι,
ἀπ' τῆ γενιά του ξέμακρα τὴν ἀλλαξιά προσμένει
καὶ ἀπὸ τὸν πνεῦκο κρέμεται βαρῦτατο, ὡς ποῦ νᾶρθη
ἢ λευτεριά τὴν ἀνοιξη—παρόμοια ἀγκομαχοῦσε
βουβὸς τυφλὸς ὡς καὶ ὁ Σαοῦλ ξερὸς καὶ ἀσβολωμένος.

Ε.

Τότε τὴν ἄρπα ἐχούρδισα, — τῆς ἔβγαλα τὰ κρίνα
ποῦ πλέκουμε στὰ τέλια τῆς ἀνάμεσα μὴ λάχη
καὶ σκάσουν στοῦ μεσημεριοῦ τὸ βάρος ἀπὸ κάτω
σ' ἀχιτίδες ποῦ ἔναι σὰ σπαθιά—κ' ἐκεῖνη ἔπαιξα πρῶτα
τῆ μελωδία π' ὅλα μας τὰ πρόβατα γνωρίζουν
σὰ φτάνουν ἡμερα ἡμερα τὸ ἔνα κατόπι σ' ἄλλο
ὡς νὰ γενῆ τὸ μάντρισμα μὲς τὴν μπασιά τῆς στάνης.
Εἰν' ἄσπρα, δὲν τὰ ξέσκισαν οἱ βᾶτοι, γιατί, δὲς τα,
ἔβροσκαν κεῖ ποῦ τὰ ψηλὰ χορτάρια καταπνίγουν
στῆ ρεμματιά τους τὰ νερά. Τὸ ἔνα κατόπι σ' ἄλλο
τὴν κατοικιά τῶρα ζητοῦν ὡς τὸ ἔνα τ' ἄλλο ἀστέρι,
σύντα βραδυάση, ἀκολουθᾶ στὰ γαλανὰ τὰ ὕψη
τὰ μακρυσμένα—γαλανὰ καὶ μακρυσμένα ὦ πόσο !

ΣΤ.

Στερνὰ τὸν ἦχο, ποῦ γι' αὐτὸν στὸ σιταρόκαμπ' ὅλα
τὰ ὀρνίθια τὰ συντρόφια τους θ' ἀφήσουν καὶ πετώντας
τὸν ἄρπιστὴ θ' ἀκολουθοῦν κατόπι αὐτὸν ποῦ ἀνάβει
τοὺς τζιτζικες καὶ ἀπόκοτα παλεύουν συνατοὶ τους.
Ἔστερα ὅ,τι ἔχει δύναμη σ' ἀμμόσπιτό του ἀπ' ὄξω
νὰ σταματήση σκεφτικὸ τὸ γλήγωρο διπὸδι—
παρόμοιο θᾶμα σὰν κ' αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ μισὸ του
εἶναι πουλί, τᾶλλο μισὸ ποντίκι ! Ἐποίησ' ὅλα
ὁ Ὑψιστος τὰ πλάσματα κ' ἔδωκε σ' ὅλα ἀγάπες

καὶ φόβους πῶδοσε κ' ἑμᾶς, δηλώντας πῶς εἰμάστε
τέκνα του ἐδῶ κείνα κ' ἑμεῖς, ὅλα οἰκογένεια μία.

Ζ'.

Ἔπαιξ' ἀπέκεια τὸ σκοπὸ, ποῦ στή δουλειὰ βοηθαί
τοὺς θεριστάδες, τοῦ κρασιοῦ τραγοῦδι, ὄντας τὸ χέρι
σφίγγει τὸ χέρι, φιλικὰ μάτι φωτίζει μάτι
καὶ ξεχειλίζοντας καρδιές μεγάλες γένουντ' ἕνα,
ἕνα στὸ νόημα τῆς ζωῆς πῶχει αὐτὴ ἡ λέξη ἀπέκεια
τὸ ὑστερινὸ τοῦ βάρεσα τραγοῦδι ποῦ παινεύει
τὸν πεθαμένο στὸ ὕστερο ταξίδι — «Πάρετέ τον,
πάρετε τον μὲ τὰ λίγα του φταιξίματα κλεισμένα
σάν τὰ σθημένα λούλουδα ! Γιὰ τὴν παρηγοριά μας
δὲν εἶναι βαρσαμόσποροι ; Κανένας ὁμοίός του
στὸ νεκροκρέββατο στρωτὸς δὲν ἄφησε τὸν τόπο.
Ἄχ ! νὰ ἦταν βολετὸ νὰ μὴ σὲ χάσουμε, ἀδελφέ μου !»
Ἔπειτα ἐκεῖνο τῆς χαρᾶς, τοῦ γάμου τὸ τραγοῦδι, —
Προβαίνουν πρῶτα οἱ κορασιές καὶ πίσω τους ἐκεῖνη
ποῦ τὴν παιναίμε γιὰ ὁμορφιά καὶ τοῦ σπιτιοῦ καμάρι.
Καὶ τὸ μεγάλον ὕστερα πολεμιστήριον ἦχο
ὅπου ἄντρας τρέχει σ' ἄλλου ἄντρος τὸ πλάϊ βοήθειά του
γιὰ νὰ στυλώσῃ ἀσάλευτη καμάρα ποῦ νὰ σπάσῃ
τίποτε πλειὰ δὲ θὰ μπορῆ· ποιὸς θὰ πειράξῃ τώρα
τοὺς φίλους μας ; — Καὶ ἀρχίγησα στερνὰ τὴ μελωδία,
πῶς οἱ λευίτες στὸ βωμὸ σὲ δόξα θρονιασμένοι
ἐπάνω πάν. Μὰ ἐστάθηκα γιὰτὶ μὲς τὸ σκοτάδι
ἀκουσα τότε τὸ Σαοὺλ νὰ βογγοαναστενάξῃ.

Η'.

Κ' ἔπαψα, καὶ τὴν ἀνεπνοιά μου ἐκράτησα σὲ τέτοια
σιωπὴ καὶ ἀναμερίζοντας ἀφοκραζόμενον· κί' ὅλη
μὲ μιᾶς ἡ τέντα ἐτράνταξε, γιὰτὶ ἀνατριχιασμένος
ἀνατινάχτηκε ὁ Σαοὺλ ὁ δυνατὸς καὶ σπίθες
ἄρχισαν καὶ σαίτευσονταν ἀπ' ὅλα τὰ πετράδια,
ποῦ ξάφνου στῆς τιάρας του τὸ τίναγμα ἐξυπνήσαν
ἀπ' τ' ἀντρειωμέν' ἀρχοντικὰ ζαφείρια, ἀπ' τὰ ρουμπίνια
τὰ ψυχερὰ καὶ γκαρδιωμένα, μόνον στὸ κεφάλι·
μὰ τὸ κορμὶ δὲ σάλεψε κί' ἔμενε ὀλόϊσο ἀκόμα
κρεμάμενο. Τότ' ἔσκυψα καὶ πάλι στὸ παιγνίδι
καὶ ἀπειράχτ' ἀκολούθησα νὰ παίζω τραγουδῶντας, —

Θ'.

«Χαρὰ στὴν πρώτη μπόρση τῆς ἀντρείας μας, ὅταν
ὅλες γροικιοῦνται ἀμάλαγες οἱ δύνამές μας, κάθε

μούσκιλο ἀσπέδιστ', ὅλα μας τὰ νεύρα τεντωμένα !
 Ἄγριος χαρὲς πῶχ' ἢ ζωή ! Τὸ πῆδημ' ἀπὸ βράχο
 σὲ βράχο, τὸ ξεσπάσιμο τὸ στανικὸ τῶν κλώνων
 τοῦ πεύκου, τ' ἀργυρόηχο χτύπημα κρύου βουτῶντας
 στῆς λίμνης τὰ δλοζώντανα νερὰ καὶ τῆς ἀρκούδας
 τὸ σπῆλιο καὶ ἡ κουφόβραση, σημάδι πῶς ὁ λιόντας
 μὲς τῇ μονιά του κοιτεται· καὶ τὸ φαγεῖ, κ' οἱ πλούσιοι
 χουρμάδες μὲ χρυσόσκονη θεικιά κιτριτισμένοι,
 καὶ τῶν μαστάκων· μουσκευτὴ μὲς τὸ κούροπ' ἢ σάρκα,
 καὶ ἡ πλέρια ρουφηξιὰ κρασι καὶ τὸ κοιμῆσι μέσα
 σὲ στεγνωμένες ρεματιές, ὅπου οἱ βουρλιές δηγοῦνται
 πῶς πρὶν καλά, χαϊδευτικά συνείθιζαν νεράκια
 νὰ μουρμουρίζουν. Τί καλὴ ποῦ ἔναι ἡ ζωὴ τ' ἀνθρώπου,
 ἢ καθ'αυτὸ ζῆση καὶ πῶς ἐπιταυτοῦ πλασμένη
 καρδιά, ψυχὴ καὶ αἴσθησες γιὰ πάντα ν' ἀφιερῶν
 μεταχαρᾶς ! Ἀγάπησες τ' ἄσπρα σγουρὰ τοῦ γέρου
 πατέρα σου, ποῦ ἐφύλαξες τὴ σπάθη του, ὅταν κείνος
 σ' ἔστειλ' ἐμπιστευμένον του μὲ τὰ φουσαῖα του ὅλα,
 γι' ἀντιμοιριά τρισένδοξη ; Καὶ τ' ἄσαρκα εἶδες χέρια
 τῆς μάννας σου, ποῦ τὰ ἴσκονε, σύντα τριγύρω ἔλεγαν
 κεινοῦ ποῦ ἀράδα ἐμίσησε τὸ σιγανὸ τραγοῦδι ;
 καὶ ἄκουσες τὴν ἀτάλικη λαλιά της, σὰ μοροῦσε,
 στὴ μαρτυριά νὰ σμίγεται, « Ἄς μολογήσῃ κι' ἄλλος,
 πῶζῃσα, ποῦ εἶδα τοῦ Θεοῦ τὸ χέρι ἐπιζωῆς μου,
 κι' ὅλα γιὰ τὸ καλύτερο » ; Κατόπι ἐτραγοῦδησαν
 ἀνάμεσα στὰ δάκρυα τοὺς καὶ στὸν τρανὸ θρίαμβό τους
 ὄχι πολὺ μὰ ὅ,τι ἔμενε. Τ' ἀδέρφια σου θυμάσαι
 βοήθεια καὶ σνέρισμα, τὸ δούλεμα, οὔθε ἐβγήκε
 κάτι ὅμοιο σὰν ἀπ' τὰ τζαμπιά ποῦ βράζουν στραγγισμένο
 βγαίνει τὸ σπύρο λαγαρό ; Τοὺς φίλους σου τῶν χρόνων
 τῶν παιδικῶν, ἀπαντοχὴ καὶ θιαμασμὸ γεμάτων,
 τότεσινὰ ταξίματα κ' ἐρχάμενη εὐλογία
 παρέκει ἀπ' ὅσο θὰ μπορῇ τὸ μάτι νὰ ξανοίξῃ,—
 ὡς ποῦ, γιὰ ἰδές, μεγάλωσες μονάρχης καὶ δικός σου
 ἔγινε ὀλόκληρος λαὸς κι' ὅλα μαζί τὰ δῶρα,
 ποῦ ὁ κόσμος δίνει χωριστά, σ' ἓνα κεφάλι ἐσμίξαν,
 σ' ἓνα κεφάλι ὄλ' ἡ ἰσορροπία καὶ ἡ δύναμη καὶ ἡ ἀγάπη
 καὶ ἡ ὀργὴ (σὰν κοιλοπόνεμα ποῦ τὸ βουνὸ σπαράζει
 βοηθῶντας το στὴ γέννα του καὶ κάνει τὸ χρυσάφι
 νὰ βγῇ) φιλότιμο ψηλὸ καὶ κατορθώματ' ἄξια,
 ποῦ τὸ περοῦν, φήμη λαμπρὴ, ποῦ τοῦτα στεφανόνοι,
 ὅλα ἐνωμένα σὲ μίανοῦ τὴν κεφαλὴ ξαστραφτοῦν,
 τοῦ βασιλέα τοῦ Σαοὺλ ! »

Ι.

Καὶ νά, στοῦ λογισμοῦ μου
 ἐκεῖνο τὸ ἀναφτέρωμα, κεῖ ποῦ καρδιά καὶ χέρι,

λάλημα κι' ἄρπα τοῦ Σαοῦλ ὑπερυψόναν ὄξω
 ἀπὸ τὴν πίκρα τ' ὄνομα καὶ τοῦ Σαοῦλ τὴ φήμη
 σὸ φῶς ἐκράζαν νὰ χαρῆ, ποῦ γι' αὐτὸ ἐπλάστη κι' ὄπως,
 νὰ πῶ κοτάω, σὰν ὁ στρατὸς τοῦ Ὑψίστου στῆς λατρείας
 τὴν ἔκσταση τὴν τάξη του χάλναιε καὶ μὲς τ' ἀμάξια
 τὰ Χερουβείμ ἀνηφοροῦν ἀνάερα—φωνάζω
 «Σαοῦλ» καὶ στέκομαι τὸ τί θεὸ νᾶρθη καρτερῶντας.
 Τότε ὁ Σαοῦλ ποῦ ἀκκουμπιστὸς κρεμότουν ἀπ' τῆς τέντας
 τὸ σταυρωμένο στύλωμα στὴ μέση, ἀπ' τ' ὄνομά του
 ἐκρούστηκε. Εἶδετε ποτέ, σὰν πάει σαίτεμένο
 τὸ κράξιμο τῆς ἀνοιξης ὀλόισα σὸ σημάδι,
 κάποιον βουνό, ποῦ ὕστερο σ' ἐκεῖνη ἀντιστεκότουν
 κ' ἐκράταε (μόνο του, γιὰτι γελούσαν τὰ λαγαδία
 πολύανθα κ' ἐλεύετρα) στὰ πέτρινα, πλατυὰ του
 στήθη δεμένα μιᾶς χρονιάς γιὰ θώρακα τὰ χιόνια,—
 ξάφνου τὸ σάβανο ἀπολνᾶ, ποῦ δίπλες δίπλες κάτω
 στὰ πόδια του σωριάζεται μὲ τῆς βροντῆς τὸ βόγγο,
 καὶ νὰ, προβάλλει ἀντίκου σας ξερὸ καὶ μαυρισμένο
 μὰ ζωντανὸ τὸ παλαιὸ βουνό σας μὲ σκισμάδες,
 κληρονομιά, ποῦ τ' ἄφησαν αἰῶνες τῶν αἰῶνων
 μὰ κάθε μάλιστα πληγὴ ποῦ ἐπῆρε πολεμῶντας
 τὰς μάχες σας, ζαρώματα, κοψιὲς στὴν κεφαλή του
 ποῦ ἐβάσταε ἀνάμεσα σ' ἐσᾶς καὶ στὴν ἀνεμοζάλη—
 γειὰ τους, χαρὰ τους, νὰ τα ἐκεῖ ξαναφαντάζουν δλα,
 καὶ ἡ πρασινάδα ἢ μαλακιά θὰ τ' ἀπαλύνη πάλε,
 πάλε φωλιὲς περιστεριῶν θεὸ νὰ βαστάη καὶ ἐπάνω
 στὴν κορυφὴ θεὸ νὰ καλῆ, χορτάρι νὰ βοσκήση
 τὴ γίδα μὲ τὰ ἐρίφια τῆς ὅταν πληθύν' ἢ λάβρα
 τὸ καλοκαίρι. Τράνταγμα, ποῦ ἐδούρησε πολλήωρα
 τὴν τέντα ὀλόβολη ἔσεισε, ποῦ ἐγγλίγκλισε κι' ὁ ἀέρας—
 καταλαγιάστη κ' ἔπαψε στερνά, σὰν ὀμπροστά μου
 στὸν ἐναντὸ του ὁ βασιλιάς ἐλεύτερος ἐστήθη.
 Τί ἐπέρασε, τί ἀπόμενε ; Ν' ἀδρασκέληση ἀκόμα
 ὄσα ἀπὸ τὴν ἀπελπισιὰ χωρίζουν τὴν ἐλπίδα.
 Εἶχε μακρόνη ὁ θάνατος μὰ ὄχι ἢ ζωὴ ξανάρθη.
 Ἐκαρτεροῦσ' ἔτσι. Κ' ἐμπρὸς σὸ μέτωπό του ἐκράτει
 γιὰ κάμποσο τὸ χέρι του τὸ ἴσιο κ' ἐβοηθοῦσε
 τὰ μάτια, π' ἄδεια ὀλότελα τοῦ εἶχαν ἀπομείνη,
 νὰ ματαστείλουν σύνωρα στὸν τόπο του ὄ,τι νέο
 ἤθελε μέσα τους ἐμπῆ. Σὰν πρῶτα πάλε ὁ ἴδιος
 ἦταν Σαοῦλ. Ἀνάβλεψα καὶ νὰ τηράξω ἐκεῖνα
 τὰ μάτια του ἀποκότησα χωρὶς νὰ μὲ πειράξουν
 περσότερο ἀπ' τ' ἀχνόθωρα τοῦ ἡλιοῦ τοῦ χυνοπώρου
 ἦσυχά βασιλέματα, ποῦ ἀπὸ τὸ γυρογιάλι
 θωράτε, σὰ λυπητερά κοιτάζουν ὀριζόντια
 ἐπάνω ἀπὸ τὸ πέλαγο—σὰ βύθισμ' ἀργὸ τοῦ ἡλιου
 σὲ κοντοβούνια ἀντίπερα, ποῦ ἀναλυωμένα μέσα
 σὲ σοβαρώτατη σιγὴ διπλιάζουν, ζευγαρόνουν

τό 'να μὲ τ' ἄλλο ρίζωμα γιὰ νὰ μποροῦν νὰ σμίξουν
τὲς δυνάμεις τους πλειὸ σφιχτά. "Ἐτσι ἓνα μπράτσο τ' ἄλλο
ἔσταύρωνε στὰ στήθη του ἐπάνω, ὅπου ἡ ἀνάσα
χαμήλωνε καὶ ἠσύχαζε.

ΙΑ΄

Τί μαγικό, ποῖο ξόρκι
νὰ τοῦ προβάλω ἐπίμονα γιὰ νὰ τὸν συγκρατήσω
ἐκεῖ ποῦ τὸ τραγοῦδι μου τὸν ἔχει ἀνασηκώση ;
Τὸ λάλημα τοῦ ἐγέμισε τὴν κοῦπα του ὡς τ' ἀχειλί
μὲ τῆς ζωῆς μας τὸ κρασί, ξεξήφοντας ὅ,τι ἔχει
νὰ δώση ἀπ' ἄδολους καρπούς· τὴ δύναμη, τὸ κάλλος.
Σὲ τί ἄλλους κάμπους ἔπρεπε νὰ τοῦ σταχολογήσω
μιὰ πλειὸ ἀψεγάδιαστη σοδιά, πλειὸ δυνατὴ, νὰ δώση
στὰ μάτια του τὴ λάμψη τους στ' ἀχειλί του τὸ γαῖμα
νὰ τοὺς συστήσῃ γιὰ καλὴ τὴν κοῦπα ποῦ σιμόνουν ;
«Καλὸ εἶναι» λέει, μὰ οὔτε σταξιά δὲν πίνει· ἐμέν' ἀφίνει
τὴ ζῆση νὰ τοῦ ὕμνολογῶ, σὶὸ παίνεμά μου στρέγει,
μ' ἀτός του κάλλιο θά 'θελε τὸ θάνατο.

ΙΒ΄

Κατόπι
οἱ φαντασίες αὐγάτιζαν, ποῦ ἀπὸ καιρὸ μου 'χ' ἔρθουν
ὅταν τριγύρω μου ἔβοσκαν τὰ σιωπηλὰ κοπάδια,—
μοναχικὸς ἀετὸς ψηλὰ σὰν ἀποκοιμισμένος
ἔφερνε ἀργὰ γύρες, ἀργά, κ' ἐγὼ στὸν τράφο μέσα
κοιτάμενος στοχάζουμουν τὸν κόσμον ποῦ ἀποκάτω
στὰ βλέμματά μου ἀπλόνοτον, καὶ ἄς ἔβλεπα μονάχα
ἓνα κομμάτι ἀναμεις· ἀπὸ οὐρανὸ καὶ λόφο.
Κ' ἐγέλαα· «Σὰν οἱ μέρες μου γραφτό εἶναι νὰ περάσουν
μαζὶ μὲ τὰ κοπάδια μου, κἂν ἄς πληθύνω τούτους
τούς κάμπους καὶ τὲς ριζαμιὲς μὲ φαντασίες δικῆς μου
καὶ ἄς ὄνειρεύωμαι ζωὴ, ποῦ δὲ θὰ σμίξω ὁ ἴδιος
ποτέ μου καὶ τὸ φάντασμα κἂν ἄς ἀνιστορήσω
τῆς ἀνθρωπότητος, πῶς ζῆ μ' ἐκεῖνα τὰ ζακόνια,
ποῦ δὲ θᾶν' εὐκόλο γιὰ μὲ νὰ τὰ γνωρίσω. Σκέδια
ζωῆς, τὸς πλειὸ καλύτερους θεσμούς καὶ τὲς συνήθειες
τὲς πλειὸ σωστῆς, τὴν ἀντρεία, ποῦ αὐτό, ποῦ πολεμᾶν οἱ
ἀνθρώποι νάχουν, ἀποχτᾶ, τὴ γνώση, ποῦ τὸ σκέπει.»
Καὶ τῶρα ἐκεῖνοι οἱ στοχασμοὶ παλιοί, λησμονημένοι
ἀραδιαστοὶ ξανάρχονταν. Ἐθάρρεψα καὶ πάλε
σὶὸ πνεῦμα μου ἀποκρίθηκε τῆς ἀρχῆς μου τὸ τέλι
σὰν ἀρχισα ἔτσι,—

«Μάλιστα, καλὸ εἶναι βασιλιᾶ μου,
 αὐτὸ ποῦ κάνεις : ν' ἀψηφᾶς παρηγοριᾶς μονάγες
 ποῦ ἀπ' τὴ θνητὴ μας τὴ ζωὴ, μόνο ἀπ' αὐτὴ ἀναβρῦζουν,
 ποῦ μὲ τὸν ἄνθρωπο μαζί τὴ χαίρονται τὰ ἔθνη.
 Ὁ κλώνος τούτης τῆς ζωῆς στὴ σάρκα μας βλαστάνει,
 μὰ στὴν ψυχὴ καρποφορεῖ. Δὲν πρόσεξες τὸ δέντρο
 ποῦ λίγο λίγο ἐτράνεψε, πῶς πρῶτα τὸ βλαστάρι
 ἔτρεμε, ὡς ποῦ ξεπέρασε τοῦ κατσικιοῦ τ' ἀχειλί
 καὶ τ' ἀλαφιοῦ τὸ κέρατο καὶ ἀπείραχτο κατόπι
 ἀνεμιστήρια τὰ κλαριά τριγύρω του ἀπλωσέτα ;
 Καὶ πάλε τοῦτα τὰ κλαριά τὰ πρόσεξες, ποῦ ἀνθίσαν,
 καὶ ἐφαίνονται πῶς τίποτε τῆς φοινικιάς δὲ λείπει ;
 Μὰ κάτι ἀκόμα ἐδύνουσιν νὰ μάθης· τὸ θεράπιο
 ποῦ ἀπ' τὸν καρπὸ τῆς φοινικιάς μᾶ βγαίνει. Μήπως εἶναι
 γιὰ πέταμα οἱ χουρμάδες μας ποῦ τὸ ζουμί τους φέρνει
 γιὰ κάθε θλίψη γιαιτρικὸ καὶ πρέπει γιὰ τὸ χάλι
 τῆς χουρμαδιάς τῆς ἴδιας ὁ νοῦς μας νὰ φροντίζη,
 ποῦ ἀγάλι ἀγάλι ἀξαίνοντας τοὺς ἐγεννοῦσε ; Ὅχι ἔτσι !
 Κορμός, κλωνάρια θὰ χαθοῦν ἀγνώριστα στὸν τόπο,
 μὰ τὸ κρασί τῆς φοινικιάς θὰ σταματήσῃ κάθε
 πληγὴ στοῦ ἀνθρώπου τὴν ψυχὴ, σὰ χειμωνιάσῃ. Τέτοιο
 κρασί γιὰ σένα ἐγὼ κερνῶ. Παραίτησε τὴ σάρκα
 στὴ μοῖρα ποῦ τῆς πρέπεται ! Κράτησ' ἐσὺ τὸ πνεῦμα !
 Μ' ἐκεῖνο ἐσὺ σὰν πλακωθῆς ἀπὸ τὰ γέρα, ἀκόμα
 ζωὴ παιδιοῦ θὰ χαίρῃσαι καλύτερ' ἀπὸ τότε
 ποῦ, σουν ἀκόμ' ἀνήξερως. Ἐτούτῃ τὴ ζωὴ σου
 ζήφ'την καὶ κοίτα τὸ κρασί ποῦ βγάνει. Κάθε πράξη
 δική σου σβηθεται, ξαναζῆ, δουλεύει μὲς τὸν κόσμο,
 ὡς ποῦ—καθὼς ὅταν τηρεῖ κατὰ τὴ γῆς ὁ ἥλιος,
 κι' ἂν τὸν χαλάσ' ἢ συγγεφιά, καὶ ἂν τὸν σκεπασ' ἢ μπόρα,
 τίποτε νὰ ἔβρη δὲ μπορεῖ ποῦ νὰ μὴν εἶναι γέννα
 τῶν ἔργων του καὶ αὐτὸς παντοῦ νὰ ξεχωρίζῃ πρέπει
 καρποὺς τῆς περασμένης του καλοκαιρήσιας δόξας,—
 ἔτσι καὶ ἀχτίδα καθεμιὰ τῆς θέλησῆς σου, κάθε
 ἀναλαμπὴ τοῦ πάθου σου καὶ τῆς ἀντριεῖας σου ἀκόμα
 καιροὺς καὶ χρόνους ὅλο σου τὸ γένος θὰ πυρώσῃ
 μὲ ἀνατριγίλα ἐνθουσιασμοῦ, κ' ἐκεῖνοι στὰ παιδιὰ τους
 παρόμοιαν ἀναγάλλισσιν θ' ἀφήσουν· τοῦτα πάλε
 μ' αὐτὸ τὸ ἀχτιδοβόλημα ποῦ τὰ ἔργατά σου ἐσπεῖραν
 γεμίζουν Νότο καὶ Βορρηᾶ ! Στὰ περασμένα ἀγάλλου !
 Τ' ὁμόλογο τῆς ἡλικιάς ἔχει ὅμως προθεσμία !
 Πεδαίνεις πλεῖα στὸ ὕστερο. Σὰν τὸ λιοντάρι μόλις
 ἐθάμπωσαν γεράματα τὴν κόρη τῶν ματιῶν του,
 καθὼς τὸ ρόδο στὸν ἀνθό, καὶ ὁ ἄνθρωπος τὸ ἴδιο,
 τὸ ἴδιο καὶ ἡ ὁμορφάδα του καὶ ἡ δυνάμη του φεύγουν,

για πάντα πᾶν. Ὁχι ! Νά, πιὲς ἀκόμα στὰ γεμάτα
 ἀπὸ τ' ἀνάμα τῆς ψυχῆς ποῦ ἐγὼ κερνάω ! Για κοίτα
 πέρ' ἀπὸ χρόνια μακρινά. Ἀπόκαμες πλειά τώρα
 μὲ μάτια για τὰ τωρινά, μὲ τοῦ προφήτη κοίτα
 τὰ μάτια ! Ἀπέθανε ὁ Σαοὺλ ; Στῆς λαγκαδιᾶς τὸν πάτο
 στήστε τὸν τάφο του, σταχτι βουνὸ ψηλὰ σηκώστε,
 μάρμαρα τετραπάνωτα τετράγωνα ἀραδιάστε,
 ποῦ στὸ στερέωμα φτάνοντας νὰ δείξουν ποῦ κοιμᾶται
 ὁ πρῶτος μέγας βασιλιάς. Τὰ κατορθώματά του
 ποιὸς νὰ γνωρίση βουληθῆ τ' ὀλόγυμο ὡς τηράξη
 κατεβατὸ θεώρατο τοῦ βράχου, ὅπου ἱστορία
 πελεκητὴ μὲ γράμματα μεγάλ' ἀπ' τοὺς γραφιάδες
 «Τέτοιος ἐσταθήκε ὁ Σαοὺλ» θὰ λήη «καὶ αὐτὰ ἔχει κάμη.»
 Καὶ τοὺς σοφοὺς ποῦ ἐπιστατοῦν ὁ ὄχλος θ' ἀποπαίρην
 γιατί οὔτε τὰ μισά, θὰ πῆ, θὲ νάσαι αὐτοῦ γραμμένα !
 Μὰ για νὰ λείψη τὸ κακὸ μὲ τὴ γενιά του ἀξένει
 στὸ λόγγ' ὁ κέδρος καὶ σ' αὐτὸν ἐπάνω (δὲν τὸν βλέπεις
 κοφτὸν ὀμπρός τους σὲ μικρὲς ροκανισμένες πλάκες ;)
 θὲ νὰ κενώσουν ἄφτονο τὸν ἔπαινο καὶ μ' ἓνα
 χρυσὸ σμιλᾶρι τοῦ Σαοὺλ θὰ ποῦν τὴν ἱστορία,—
 μεγάλα τοῦ πολιτικοῦ λόγια μὲ πλάι πλάι
 σχόλιο γλυκὸ τοῦ ποιητῆ. Τὸν ποταμὸ σουφρόνονο
 πατυροκάλαμα ὀμολὰ ποῦ τρίβουν τό 'να τ' ἄλλο
 ὅταν μανίζουν ἄνεμοι προφῆτες ἔτο' ἡ πέννα
 σὲ γενεὲς ἀγέννητες τοῦ εἶναι σου μοιράδι,
 ποῦ τοὺς χρωστιέται, θὰ περνᾷ ! Γι' αὐτὸ νὰ εὐχαριστήσης,
 ὦ πρῶτ' ἐσὺ τῶν δυνατῶν, τὸν Ὑψιστο ποῦ ὑπάρχεις.»

ΙΑ.

Καὶ τήρα, ἐκεῖ ποῦ ἔψελνα...μὰ ὦ Ἐσὺ, ποῦ ὡς τὴν ἡμέρα
 ἐκείνη μ' ἄφησες νὰ ζῶ καὶ μ' εἶχες πρὶν βοηθήση
 συχνὰ σὲ κάθε τόλμημα νὰ βάνω χέρι πρῶτα,
 νὰ προχωρήσω κ' ὕστερα σὲ τέλος νὰ τὸ φέρω,—
 σπαθί μου ἐσὺ καὶ ἀσπίδα μου, σὲ τούτη ἐδῶ τὴν πράξη,
 ποῦ ὁ λόγος σου ἦταν λόγος μου,—μαζί μου μείνε ἀκόμα,
 μ' ἐμὲ ποῦ στῆς ἀνθρώπινης προσπάθειας ἤμουν τότε
 στὴν κορυφὴ κ' ἐκεῖ ψηλὰ σκαρφάλογα, ποῦ ἀνθρώπου
 νοῦς δὲ μπορεῖ ψηλότερα ν' ἀνέβη κ' ἐθωροῦσα
 ἀνέλπιδος, σάν πάντοτε, διάστημα οὐράνιο νέο
 ἐπάνω μου, ὡς ποῦ δυνατὸς σωτήρας μ' ἓνα μόνο
 γνέψιμο τοῦ χεριοῦ σου εὐτὺς ξεπάστρεψες ἐκεῖνο
 τὸ διάστημα ποῦ χώριζε τὸν τάφο τῶν ἀνθρώπων
 ἀπὸ τὸ θρόνο τοῦ θεοῦ ! ν' ἀποτελειώσω βόθηθα --
 νὰ πῆ ἡ φωνή μου τῆς καρδιᾶς τὴν ἱστορίαν ὅλη,
 ποῦ νὰ πιστέψη δὲν τολμᾷ τί θάματα τὴ νύχτα,
 ποῦ πέρασ' ἐμετάλαβα, τώρα πουρνὸ ποῦ, μόνος

μέ την κοπή, νά θυμηθῶ πασκίζω τα ἕνα ἕνα
τρέμοντας μὴν ἢ φοβερὴ δόξα χαθῆ σάν ὕπνος.
Γιατὶ ξυπνάω στὸ σταχτερὸ δροσόλουστο κρυψιῶνα
τὴν ὥρα ποῦ σηκώνεται τὴ νύχτα πολεμῶντας,
στὴν πλάτη ἐπάνω τοῦ Χεβρών, τὸ χάραγμα καὶ κάτω
ξανακερδίζει ἀργὰ ὁ Κιδρὼν ὅ,τι τοῦ πῆρε ὁ Ἥλιος
ὁ χτεσινός.

ΙΕ΄.

Λέγω λοιπὸν πῶς κεῖ ποῦ τραγουδοῦσα,
τὸ βασιλιᾶ θαρρεύοντας κ' ἐπάσκιζα μὲ ὄλο
καὶ δυνατώτερα καλὰ νὰ τὸν παρηγορήσω,
αὐτὸς ξανάλαβε σιγὰ σιγὰ τὸ παλαιὸ του
φέρσιμο καὶ κινήματα βασιλικά. Τὸ ἴσιο
χέρι του πίσω ἔστρωσε τὰ μελανὰ σγουρά του
στὴ μαθημένη θέση τους, τὲς φοῦντες τῆς τιάρας
ἔσιασε καὶ τὸν ἰδρωτα, γιὰ ἰδέστε, ποῦ τὴν ὄψη
τοῦ μούσκευε περήφανα, σφογγίζει μὲ τὸ ἐντύμα,
καὶ ζώνει πάλε σάν πριχοῦ τὴ μέση του καὶ ἀγάλι
ἀγάλι τὰ πολύτιμα βραχιόλια ναῦρη ψάχνει
μὲ τὸ θηλυκωτῆρι τους στὰ ὀμπρός. Εἶναι τὸς πάλε,
πάλε ὁ Σαοὺλ, καθὼς ἐσεῖς στὴ δόξα τὸν θυμάστε,—
πρὶν τὸ φαρδύ του κούτελο μακρὺ ἀπὸ τῆς ἡμέρας
τὴν κοινωνιᾶ τὸ φρένιασμα τοῦ γύρη· καὶ ὅμως ὅσο
καὶ ἂν ἐξωδεύτηκε ἡ ζωὴ, τὸ φέρισμα, ποῦ ἀντίκρου
σᾶς στέκει, ὁ ἴδιος, ποῦ ὁ θεὸς τὸν διάλεξε νὰ λίβη
ἐκεῖνο ποῦ ἕνας ἄνθρωπος μπορεῖ ναι νὰ χλαῖση
ναὶ νὰ μολέψη, μὰ ποτέ, ποτέ νὰ χάση τέλεια.
Ἔτσι στὸ στυλο κολλητὰ χαμήλωνε τῆς τέντας
αὐτός, ὡς ποῦ τὸν βιάσταξαν ἐκεῖ κουλουμιασμένα
ἢ ἀρματωσιά, τὰ ἐντύματα, τῆς μάχης τὸ σεγκοῦνι,
κ' ἔκατο' ἐκεῖ προσμένοντας τοῦ τραγουδιοῦ τὸ τέλος,—
μὲ τό 'να μπράτσο ὀλόγυρα στὸ στυλο τὴ γυρμένη
γιὰ ν' ἀκουμπήση κεφαλή, καὶ τ' ἄλλο ποῦ κρεμότουν
ἀπολυτό, ὅσο ποῦ ἔφτασα στὸ παίνεμα ποῦ ἀπ' ὄλο
τὸν κόσμον σ' ὄλους τοὺς καιροὺς ἐπρόβλεπα πῶς θάρθη
στὸν ἄρρωστο αὐτὸν ἄνθρωπο· κ' ἐτέλειωσα μ' ἐκεῖνο
ἀφήνοντας τὴν ἄρπα μου μπροστὰ νὰ πέση. Τότες
ἐνίωσα, ποῦ ἦταν καθιστός, ὡς εἶπα, μ' ἴσια ἴσια
τὴν κεφαλή μου ἀνάμεσα καὶ λίγο παραπάνου
ἀπ' τὰ τρανά του γόνατα σπρωγμένα ἀπ' τὴ μιὰ μάντα
κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη, σάν τοῦ ἰδρωτοῦ τὲς ρίζες ὅταν στρέγουν
ἀρνάκι, ποῦ ἐκοιμήθηκε, νὰ περιτριγυρίσουν.
Τότες ἀνάβλεψα ψηλὰ γιὰ ν' ἀπεικάσω ἂν ὅ,τι
ἐμπόρεσα καλύτερο νὰ κάμω τοῦ 'χε φέρη
καμμιὰν ἀλάφρωσι· μιλιὰ δὲν ἔβγαλε μὰ ἀγάλια

τὸ χέρι του σηκώνοντας ποῦ κρέμοτου στὸ πλάι,
 μὲ σοβαρὴ τ' ἀπίθωσε χαϊδευτικὰ φροντίδα
 γλυκὰ μ' ἀποφασιστικὰ στὸ μέτωπό μου ἐπάνω·
 μὲς τὰ μαλλιά μου τὰ χοντρά μπλεχτήκαν δάχτυλά του
 καὶ μ' ἓνα ζόρι εὐγενικὸ μου λύγισε στὰ ὀπίσω
 τὸ πρόσωπό μου, δλόψυχος διαβάζοντάς το, ὡς κάνουν
 οἱ ἄνθρωποι μ' ἓνα λούλουδο. Καὶ αὐτοῦ μ' ἐκράτησ' ἔτσι
 μὲ τὰ μεγάλα μάτια του ποῦ ἐτάζαν τὰ δικά μου.
 Καὶ ἄχ! ἡ καρδιά μου δλόβολη πῶς τὸν ἀγάπαε! Καὶ ὁμως
 ποῦ τὸ σημάδι; Ἐστέναξα· «Πατέρα μου, ἂν μπορούσα
 νὰ σὲ βοηθήσω βρῖσκοντας καινούργιαν εὐλογία,
 στὴν περασμένη τῆ ζωῆ θὰ ἐπρόσθετα καὶ τούτη
 καὶ τὴν ἐρχόμενη, ζωῆ θὰ σοῦ ἴδινα καινούργια
 καὶ μ' ὄλ' αὐτὰ τόσο καλὴ στὰ χρόνια ποῦ θὲ νᾶρθουν
 ὅσο εἶναι τούτη τῆ στιγμή, — νάχε ἔφτανε ἐξουσία,
 καὶ τῆς ἀγάπης τὴν καρδιά νὰ τὴν χαρίση ἢ ἀγάπη.»

ΙΣΤ΄.

Τότ' ἦρθε ἡ ἀλήθεια ἐπάνω μου. Οὐτ' ἄρπα οὔτε τραγουδι
 πλειά, μὸν ἐξέσπασε ἔτσι δά·

ΙΖ΄.

«Τὴν πλάση ἐγύρισα ὅλη·
 εἶδα κ' ἐλάλησα· ἐγὼ, πλασμένος ἐπιτοῦτου
 ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ, ἐδέχτηκα στὸ νοῦ μου
 κ' ἐπρόφερα γιὰ τ' ἄλλα του ἔργα, — ἐξανάδωσά του
 ἔπαινον ἢ κατάκριση τῆς πλάσης του· ἐμιλοῦσα
 κάταπῶς ἔβλεπα. Ἔτσι ἐγὼ γιὰ τοῦ Ὑψιστοῦ ἀναφέρω
 τὰ ἔργα, ὡς ἓνας ἄνθρωπος μπορεῖ, — εἶν' ὅλα ἀγάπη.
 μὰ ὅλα εἶναι νόμος. Τοῦ κριτῆ τ' ἀξίωμα ἀφίνω τώρα
 ποῦ αὐτὸς μοῦ δάνεισε. Ὅλες μου οἱ μπόρεσες, ποῦ ἔχουν
 προορισμὸ νὰ τὸν ἰδοῦν μιὰν ἄβυσσο ἐκερδίσαν
 ἐκεῖ ποῦ μόνη μιὰ σταξιά δροσούλας ἐρωτήθη.
 Γνώση ἔχω; Ὁμπρὸς στὴ φανερὴ Σοφία, σκοτισμένη
 ζαρόνευται. Ἐχω πρόβλεψη; Κοντόφωτη, ἀγνή πόσο
 στὴν Πρόνοια ὀμπρὸς τὴν Ἄπειρη! Στενεύω κάποια ἐνέργεια
 ψηλότατη ἴσως φαντασῶ μιὰ ἐπιτυχία; Τὰ μάτια
 ἀνοίγω καὶ τελειότητα κατὰγναντά μου βλέπω
 στὸ εἶδος ποῦ ἐφαντάζομουν, οὔτε περσότερο, οὔτε
 λιγότερο, καὶ ὁ Ὑψιστος Ὑψιστος δείχεται μοι
 σὶ ἄστρο, στὴν πέτρα, στὸ κορμί, στὸ πνεῦμα, καὶ στὸ σῶλο.
 Κ' ἔτσι κοιτώντας μέσα μου καὶ γύρω μου ἐγὼ πάντα
 (μὲ τῆς ψυχῆς προσκύνημα ποῦ χαμηλόνοντάς τὴν
 καὶ τὴν ὑπόκει) ὑποταγὴ τῆς ὀλικῆς τοῦ ἀνθρώπου
 ἀτέλειαις μπρὸς στὴν ἄπειρη ἐντέλεια ἀνανεόνω

πῶχει ὁ Θεός, σὰ σέρομαι σὲ κάθε τῆς ψυχῆς μου
 προσκύνημα στὰ πόδια του. Μ' αὐτὴν τὴν πλῆθειαν ὅμως
 πείρα, μὲ τῆς θεότητος αὐτῆς τὴ γνωριμία
 κάποια δική μου μπόρεση νὰ βρῶ θ' ἀποκοτήσω,
 πάποιο δικό μου χάρισμα. Δύναμ' ὑπάρχει μία
 ποῦ εὐχάριστ' εἶναι ἡ χρῆση της, δύσκολα κρούβει' ὅμως.
 Τούτην ἐγὼ θεὸ νὰ ἔθελα νὰ τὴν φυλάξω, ἀκόμα
 νὰ μὴν τὴν δεῖξω (καὶ γελῶ καθὼς τὸ συλλογιόμηναι),
 γιατί μ' αὐτὴν ἂν καυχῆθῶ καὶ ἂν ἐπαρθῶ φοβάμαι,
 ξέρετε, μὴ τὸ δωρητὴ τὸν ἴδιον σ' ἓνα δῶρο
 νικήσω. — Ἰδέστε ν' ἀγαπῶ θὰ ἠμπόρεια ἂν ἐτολμοῦσα,
 μὰ αὐτὴ μου τὴν ἀπαίτηση τὴν κατεβάζω, μήπως
 βολέση κ' ἓνας ἄνθρωπος περάση τὴν ἀσποῦδα,
 πῶχει ὁ θεὸς ὁ ἴδιος στὸ δρόμο τῆς ἀγάπης
 τὸ μοναχόν' κρατιοῦμ' ἐγὼ γιὰ τῆς ἀγάπης χάρη.
 Πῶς ὡς ἐκεῖ βλέπεις, ψυχῆ, κί' ὄχι παρέκει; τώρα
 ποῦ ἀνοίγονται ἐνεήνητα ἐννιά μικρὲς μεγάλες πόρτες,
 μόλις τὲς γκίξουμεν, ἡ μιὰ στερνὴ θὰ μᾶς τρομάξῃ;
 Θά'χουμε πίστη καὶ στὰ πλεῖο μικρά, μὸν ἀπιστία
 σ' ὅ,τι εἶναι μεγαλύτερον ἀπ' ὅλα; Βρίσκω τόσο
 πλῆριο τὸ δῶρο τὸ στερνὸ τοῦ Ὑψίστου, τὴν ἀγάπη
 στὸ φυσικό μου, ποῦ ἂν μπορεῖ μὲ τούτην ἀμφιβάλλω
 ν' ἀντιπαλέψῃ ἡ ἀγάπη του; Τὰ μέρη ἐδῶ θ' ἀλλάξω;
 Ἐδῶ τὸ πλάσμα θὰ περνᾷ τὸν Πλάστη, — ἐδῶ τὸ τέλος
 αὐτὸ ποῦ Ἀρχίζει; Θά'κανα μεταχαρᾶς τὰ πάντα
 ἐγὼ γι' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο μὲ τὴν ἀνικανή μου
 λαχάρα καὶ διστάζω μὴν αὐτὸς δὲ θὰ θελήσῃ
 νὰ τὸν βοηθήσῃ ποῦ μπορεῖ μονάχος νὰ τὸ κάμῃ;
 Στὸ νοῦ ποτε θὰ μοῦ ἔρχοτον ἡ θέληση μονάχη
 καὶ ἡ δύναμη λιγώτερον ἀκόμα, νὰ πλουτίσω
 μ' ἐκεῖνα τοῦτον τὸ Σαούλ. ποῦ ἐξύμνησα ἀπὸ τώρα,
 μὲ τὸ θαυμάσιο χάρισμα τῆς ζήσης ποῦ ἐπροικίστη
 μ' αὐτὸ καὶ ὅλος ἐγέμισε, τέτοια ψυχὴ νὰ πλάσω,
 τέτοιο κορμὶ καὶ ὑστερινὰ γῆς τέτοια ποῦ νὰ κλείσῃ
 στὴ σφαῖρα της τὸ σύνολο, καὶ δὲ θάρθῃ στὸ νοῦ μου
 (καθὼς θερμὰ τὰ δάκρυα μου τὸ δείχνουν), σὰ δοθῆκαν
 τόσ' ἀγαθὰ, νὰ πάγ' ὀμπρός, καὶ νὰ χαρίσω ἀκόμα
 ἀπ' ὅλα τὸ καλύτερο, τὸ ἓνα, ναί, νὰ σώσω
 νὰ ἐξαγοράσω τὸ Σαούλ, καὶ νὰ τὸν θαρραπέψω
 καὶ τούτην τὴν τελειότητα ψηλά νὰ συγκρατήσω, —
 ὥστε τὴ μιὰ νυχτερινὴ στιγμοῦλα τοῦ θανάτου
 ν' ἀκολουθήσῃ τῆς ζωῆς ἡ χαραινγὴ, στὴ μέση
 νὰ μᾶν νὰ δρᾶξω τὸ Σαούλ, τὸ σφάλμα, τὸ ψεγάδι,
 τὸ ἐρείπιο, ὡς τώρα φαίνεται, καὶ νὰ τὸν διατάξω
 ἀπ' τ' ὄνειρο, τὴ δοκιμὴ, τὸ πρόασμα νὰ ξυπνήσῃ
 καὶ πιθωμένος νὰ βρεθῆ ἑλεύτερος καὶ σώος
 σὲ νέο φῶς καὶ νέα ζωὴ, — σὲ νέα ζωὴ ποῦ ἀκόμα

θά διατρεχῆ, θά ξεκλουθῆ, θά σώσῃ, — ἢ καί ποιὸς ξέρει ; —
θά μείνῃ ! Αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, ποῦ ὡς εἶναι μαθημένος
ἀπ' τῆς ζωῆς του τ' ὄνειρο, γιὰ τ' ἄλλα ἀσφάλεια δίνει,
καὶ μὲ τοῦ πόνου τοὺς σφιγμούς, θριαμβευτικὰ κερδίζει
καλοτυχιὰ δλομέστωτη καὶ ἐκεῖ στὸν ἄλλον κόσμον
ἀνταμοιβῆ ὄλο ἀνάπαυσι μὲ τουτουνοῦ τὲς μάχες.

ΙΗ.

Ναί, τὸ πιστεύω, σὺ, θεέ, δίνεις, ἐγὼ λαβαίνω·
στὸ πρῶτον εἶναι τὸ ὕστερον, στὴ θέλησή σου μέσα
τοῦ γὰ πιστεύω ἢ δύναμη. Τὰ πάντα εἶν' ἓνα δῶρο·
νὰ μοῦ τὸ δώσης μάλιστα μπορεῖς, στὴ δέησί μου
στρέγοντας τόσο γλήγωρα σ' ὅσο ἐγὼ βγάνω τούτη
τὴν ἀνεπνοιά, ὅσο τούτα μου τὰ χέρια ἀνάερα ἀνοίγω.
Ἄπ' τὴ βουλή σου χύνονται κόσμοι, ζωὴ, καὶ φύσις
καὶ τὰ δεῖνά σου, Σαβαώθ. Βούλομαι ἐγὼ ; — τὰ ἴδια
ἄτομα ἐμὲ περιφρονοῦν ! Μὲ δίχως κακοφάνεια
γιατὶ ἐγὼ αὐτό, καὶ ἴσα ἴσα αὐτὸ στὸ πρόσωπο κοιτάζω ;
Γιατὶ κοτάω μόνο ἕλαφρὰ γιὰ τέτοια ἀδυναμία
νὰ σκέφτώμαι ; Τί σταματᾷ, τί τὴν ἀπελπισία μου ;
Τοῦτο — ὅτι κάνει ὁ ἄνθρωπος, αὐτὸ δὲν τὸν ὑψώνει,
μὰ κείνο ποῦ θεὸς νὰ θελεν ὁ ἄνθρωπος νὰ κάμῃ.
Τὸ βασιλέα τήραξε, θάθελε τὸν βοηθήσω
μὰ δὲν μπορῶ καὶ δὲ βολοῦν οἱ ἐπιθυμίές μου. Ἄνισως
καὶ εἰμπόρεια ἐγὼ παλεύοντας νὰ τὸν ἀνασηκώσω
ἀπὸ τὴ λύπη, νὰ γενῶ φτωχὸς πλουτίζοντάς τον,
νὰ τοῦ γεμίσω τὴ ζωὴ πεθαίνοντας τῆς πείνας,
θά τὸ ἔκανα — καὶ ξέροντας αὐτὸ γνωρίζω ποῦ ναι
σωστὴ καὶ ἡ ὑπερησία μου. Μὲ τὴ μιλιὰ μου κρίνε
ὁ ἴδιος τώρα ! Ἄν θὰ πασχα, γιὰ κείνον π' ἀγαπᾷ,
ἐγὼ, θὰ τὸ κανεὺς καὶ Σὺ — καὶ Σὺ θεὸς νὰ τὸ κάμῃς.
Ἔτσι καὶ ἡ πλειὸ πεντάψηλὴ καὶ ἀνέκφραστη κορώνη
καὶ ἡ τέλεια τριθεώρατη θεὸς νὰ σὲ στεφανώσῃ —
καὶ θὰ μεστώσῃ ἡ ἀγάπη σου τ' ἄπειρον πέρα ὡς πέρα,
καὶ οὔτε ἓναν τόπον, νὰ σταθῆ τὸ πλάσμα, θεὸς ν' ἀφήσῃ,
οὔτε τὰ ψήλου οὔτε βαθειά ! Μὲ μιὰ πνοὴ μονάχα,
μὲ τοῦ ματιοῦ ἓνα γύρισμα, μὲ τοῦ χερσιοῦ ἓνα σάλον
δὲν παραβγαίνει ὁ γλυτωμὸς μὲ διάδικον τὸ χάρον.
Ἡ ἀγάπη παντοδύναμη σοῦ βρῖσκειται, ἔτσι ὡς δεῖξῃ
καὶ ἡ δύναμη πανίσχυρη μὲ δαύτην καὶ γιὰ δαύτην,
πῶχους νὰ εἶσαι ἀγαπητός. Περισσότερον νὰ πάθῃ
ὅποιος περισσότερο ἔπραξε, πρέπει. Νὰ στέκῃ πρέπει
στὴν κρίσιν ὁ δυνατώτατος πλειὸ ἀδύνατος. Φωνάζω
γι' ἀδυναμία στὴ δύναμη ! Τὴ σάρκα μου γυρεύω
μὲς τὴ θεότητα ! Ζητῶ καὶ βρῖσκω τὴν. Ἐσένα
σάν τὴ δική μου εἰδῆ μιὰ εἰδῆ θὰ σὲ δεχτῆ, ὁμοίός μου

ἄνθρωπος ποῦ θὲ ν' ἀγαπᾷς καὶ θὰ σ' ἀνταγαπήῃ,
γιὰ πάντα· σὰν τὸ χέρι μου τοῦτο, σ' ἐσὲ ἓνα Χέρι
θὲ νὰ σοῦ ἀνοίξῃ διάπλατες τὲς θύρες τῆς καινούργιας
ζωῆς! Σαοὺλ, τῆρα ὁ Χριστὸς ὀρθώνεται μπροστά σου.»

ΙΘ΄.

Πῶς εὗρηκα τὸ δρόμο μου στὴν κατοικιά μου νύχτα,
δὲν καλοξέρω. Μάρτυρες, ἀγγέλοι λεγεῶνες,
δύναμες ἀμελέτητες γύρω, δεξιά, ζερβιά μου,
οἱ ἀόρατες, οἱ ζωντανές, παντάγρευτες ἐστέκαν.
Ἐγὼ τοὺς παραμέριζα καὶ ἀνάμεσα περνοῦσα
μ' ἀγῶνα καὶ μὲ πόλεμο καθὼς ὁ ταχυδρόμος
ποῦ τὸν στρυνόμνει ἀλαιμαργος γιὰ τὰ μαντάτα ὄχλος —
ζωὴ ἢ θάνατος. Ἡ γῆς ὀλόκληρη ἔξυπν' ἦταν
καὶ ἀπολυμένη ἢ κόλαση μ' ὄλο τὸ τσοῦρμα. Τ' ἄστρα
τῆς νύχτας μὲ συγκίνηση χτυποῦσαν κ' ἐφροικιάζαν
κι' ὄξω ἐσκορποῦσαν σὲ φωτιά τὸ δυνατὸ τὸν πόνο
τῆς πικνωμένης γνώσης του. Μὰ δὲ λιγοθυμοῦσα
γιατὶ τὸ Χέρι μ' ἐσπρωχνε καὶ ἀντάμα ἐστήριξέ με,
ἐκαταπράνε κ' ἔσθυνε μὲ διαταγὴ πανάγια
καὶ γαληνὴ τὴ χλασὴ, ὥστε ποῦ ἐκλείστηκε ὅλη
στὸν ἑαυτὸ τῆς ἡ ἔκσταση κ' ἔπεσε ἢ γῆ στὸν ὕπνο.
Ἡ ταραχὴ τὸ χάραμα σὲ λίγο μαραμμένη
ἦταν φευγάτη ἀπὸ τὴ γῆ, μὰ ὄχι ὅσο νὰ μὴ βλέπω
νὰ ξεψυχήῃ στὴ γέννηση τὴν τροφερὴ τῆς μέρας,
στὴ στοιθαγμένη τοῦ σταχτιοῦ χρωμάτου πλεριουσύνῃ,
ποῦ ἐλάβαν τὰ χαμόδουνα, στὴν κρατημένη ἀνάσα
τοῦ δάσου ποῦ ἀνατριχίαζε, στὸ ξαφνικὸ τοῦ ἀνέμου
τρεμούλιασμα, στὸ ξύππασμα τῶν ἀγριμιῶν ποῦ ἐφεῦγαν
ὄλα τους μὲ τὰ μάτια τους ἀπὸ ἀπορία καὶ φόβο
γυρμέν' ἄλλοῦ κι' ὅμως λοξὰ τηρῶντας κατὰ μένα·
στὸ εἶγος ποῦ ἔχαν τὰ πουλιά, τὰ μουδιασμένα, ποῦ ἄμα
τὰ ἐξύγονα, ἐσηκόνονταν βαρῶ καὶ ναρκωμένα
ἀπὸ τὸν ἅγιον τρόμο τους. Καὶ ἴσια μὲ τὸ ἴδιο φίδι
ποῦ ἐγλύστραε ἀμίλητο καὶ αὐτὸ τὸ νέο γροικοῦσε νόμο.
Τοῦτος θωροῦσε ἀσάλευτος ἀπ' τῶν ἀνθιῶν τὰ ὀλάσπρα
καὶ νοτερὰ προσώπατα, ποῦ ὀρθόνονταν σι' ἀπάνου,
αὐτὸς ὁ ἴδιος δούλευε μὲς τὴν καρδιά τοῦ κέδρου,
αὐτὸς καὶ τὲς κληματαριῆς κουνούσε, κι' ὀλοένα
τὰ ποταμάκια τὰ μικρὰ μὲ χαμηλὴ μουρμούρα
ἐμαρτυροῦσαν κ' ἔλεγαν στὲς πεισματάρικές τους
μόν' ὄχι τέλεια σιγητὲς φωνὲς «Ἰδέτσι, ἔτο' εἶναι!»

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τὸ μετάφρασμα ἦταν τελειωμένο τὰ 1898.

ΝΑΛΛΑΣ ΚΑΙ ΝΤΑΜΑΓΙΑΝΤΗ

1

Ὁ Βριχαντάσβας εἶπε :

- Ἄρχος ἐστάθη μ' ὄνομα Νάλας, τοῦ Βιρασαίνα
 γιὸς δυνατὸς ὀλόπλουμος παινέδια ζηλεμένα,
 ὄραιος, μαθὸς ἀπ' ἄλογα· στήν κορυφή τὴν πρώτην,
 σὰν τῶ θεῶν ὁ ἐξουσιαστής, σὰν ἥλιος στή λαμπρότην,
 5 ἔστεκε ἀπ' ὄλους πλιὸ ψηλὰ τοὺς ἀνθρωπορηγάδες,
 θεοφοβούμενος, σοφὸς στοὺς Βαῖντες, στοὺς Νισχιάντχες
 δυνάστης, φίλος τῶ ζαριῶ, μεγάλος στρατοκράτης,
 ἤρωας, ἀληθινολόγος, εὐγενικός, προστάτης,
 ποῦ ἀντρώ μαζί και γυναικῶν τὸν ἐποθοῦσαν μάτια,
 10 και γνωστικὰ χαλίνονε τὲς αἴστησες μ' ἐγκράτεια.
 Σαγιτευτής δὲ στάθηκε σὰν κείνονε πιτήδειος,
 κι' ὀλόβολος ἐφάνταζε σὰν ὁ Μανοὺς ὁ ἴδιος.
 Καὶ στοὺς Βιντάρμπχες ἤρωα παντάγαθον, τὸ Μπχίμα,
 εἶχαν, ποῦ ὁ φριχτοδύναμος κλήρα νὰ ἰδεῖ πεθύμα,
 15 κι' ἀκλερος πολυφρόντιζε παιδιὰ νὰ ἰδεῖ δικὰ του.
 Κ' ἕνας μάντης Γιουντχίστχιρα, Ντάμανας τῶνομά του,
 στοῦ Μπχίμα ἐπῆε, ποῦ ξέροντας τὸ χρέος του, ὦ βασιλέα
 τῶ βασιλέων, ἐφίλεψε τὸν τριλαμπρο γενναῖα,
 ὁ τεκνοποθοπλάνταχος μὲ τὴ βασίλισσά του.
 20 Κ' ἔδωσε ὁ Ντάμανας σ' αὐτὸν και στή συντροφισσά του,
 καλοθελήτης, χάρισμα μιὰ κορασιὰ πετράδι
 κι' ἀγόρια ὁ μεγαλόδοξος, τρία μὲ χωρὶς ψεγάδι :
 τὴ Νταμαγιάντη τοῦδωκε, τὸ Ντάντα και τὸ Ντάμα,
 και τὸν τριλαμπρο Ντάμανα, παντάγαθους κι' ἀντάμα
 25 φριχτούς, ναί, φριχτοδύναμους· μὰ ἡ λυγερομεσάτη
 ἡ Νταμαγιάντη μ' ὠμορφιά, μὲ νειότης γλύκα ἀφράτη,
 μὲ δόξας φεγγοαγάλλιαση, μὲ καλομοίρας χάρη,
 τοῦ κόσμου ἐγίνηκε ὄλουνοῦ τὸ βλογητὸ καμάρι.
 Ὅντας ἀκρομεγάλωσε, σὰ στή θεὰ τὴ Σάτση,
 30 τριγύρω της ἐπήγαινε μιὰ κατοστή νὰ κάτσει,
 στολιδοφόρες δοῦλες της, και φιλενάδες ἄλλη
 μιὰ κατοστή· μὰ ἀνάμεσα σὲ τοῦτες ἀν προβάλει,
 ἡ Μπχιμοπούλα λάμπει σὰν τὴν ἀστραπὴ ποῦ βγαίνει
 ἀπὸ τὸ βροχοσύγνεφο, τέλεια ἀσφαλτα πλασμένη
 35 κι' ἀληθινὰ πεντάμορφη και μ' ὄλα τὰ στολίδια,
 μακρουλομάτα σὰν τὴ Σρή, σωστὸ στολίδι ἡ ἴδια.
 Δὲ φάνηκε οὐδ' ἀκούστηκε πρὶ σῶ Θεῶν τοὺς τόπους,
 μηδὲ στοὺς Γιαῆχιους πουθενά, μηδὲ και στοὺς ἀνθρώπους,
 παρθεῖνα μὲ τρισέμνοστο, σὰν τὸ δικὸ της σῶμα,
 40 φρενοζαλίστρα, πάγκαλη και τῶ θεῶν ἀκόμα.
 Στὴ γῆς ὁ Νάλας ἀρλοιαστος, τίγρης στήν ἀντρεισύνη,
 πατόκορφα ἀπαράλλαχτος μὲ τὸν Καντάρπα ἐγίνη.

- Και οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ θαυμασμὸ τὸ Νάλα ἐπαίνευσάν της
 κι' ἄλλοι τοῦ Νάλα ἀράδιαζαν μάγια τῆς Νταμαγιάντης.
- 45 Καὶ ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου ἀδιάκοπα μαθαίνοντας τὴς χάρες,
 μέσα στοὺς δύο τους φύτρωσαν τοῦ ἀθώρητου οἱ λαχτάρεις,
 κι' ὄλο ἔρριχναν, τῆς Κούντης γιέ, φυντάνια πλιὸ μεγάλα.
 Τότες τὸν ἔρωτα ἡ καρδιὰ δὲν βάσταε πιά τοῦ Νάλα,
 κ' ἔπῃε κρυφὰ σὶδ' ἐρημικὸ ρουμάνι ποῦ ἦταν πλάγι
- 50 πλάγι μὲ τῶν βασιλικῶν κυράδων τὸ σεράγι.
 Κ' εἶδε μαλαμοπλούμιστους κύκνους μὲς τὸ ρουμάνι,
 κ' ἕνα ἀπὸ τὰ πετούμενα ποῦ ἐκεῖ τριγύρναε πιάνει.
 Κι' ὁ ἀγεροπέτης μίλησε τοῦ Νάλα : « Ἄς μὴν πεθάνω,
 ρήγα, ἀπ' τὸ χέρι σου κ' ἐγὼ μιὰ χάρη θὰ σοῦ κάνω :
- 55 στῆ Νταμαγιάντη δμπρὸς θὰ πῶ τέτοιο καλὸ γιὰ σέναν,
 ποῦ, ὦ Νισχιαντζίτη, ὄξω ἀπὸ σὲ νὰ μὴν ψηφᾷ κανέναν. »
 Κι' ὁ βασιλεῦς ξαπόλυσε τὸν κύκνο αὐτὰ γρικῶντας,
 καὶ στοὺς Βιντάρμπηδες τὰ πουλιὰ τότες ἐπῆαν πετῶντας.
 Κι' ἅμα στῆ χώρα φτάσανε τῷ Βινταρμπῶ, ζυγῶσαν
- 60 τῆ Νταμαγιάντη καὶ σ' αὐτὴν ὀλόγυρα ἐσκαλῶσαν.
 Εἶδε τὸ κούντουμο, κ' εὐτὺς ἡ κόρη ἀνανοήθη
 τὸ θαμαστό τους φάνταγμα, κι' ἀπὸ τῆ μέση ἐχύθη
 τῷ φιλενάδων τῆς, χαρὰ γεμάτη κι' ὄλη βιάση,
 ἕνα ἀπὸ τὰ χρυσόφτερα πετούμενα νὰ πιάσει.
- 65 Μὸν κείνα ἐσκορπίσαν παντοῦ μὲς τὸν ἀνθοδεντρῶνα,
 καὶ οἱ κορσιεὲς τὰ ξάτρεχαν, ἡ κάθε μιὰ κι' ἀπῶνα,
 μὰ σ' ὅποιον κύκνο ἐξάμανε ν' ἀδράξει ἡ Μπχιμοπούλα,
 τῆς ἐμιλοῦσε βγάνοντας ἀνθρωπινὴ φωνοῦλα :
- 70 « ὦ Νταμαγιάντη, Νάλα λὲν τὸν ἄρχο στοὺς Νισχιάντηδες,
 ποῦ τῷ δυνῶν ἔχει Ἄσβινων μαζί τῆς ἁμορφάδες,
 κι' ἄνθρωπος δὲν εἶν' ὁμοῖος του· τούτου ἂ γενόσουν ταῖρι
 πλούσιους ὠρηόχρωμη καρπούς ἡ ζήση ἤθα σοῦ φέρει,
 πάμπλουτους, λυγερόκορμη, τούτη ἡ ἁμορφιά σου ! Ἄλήθεια,
 θεοὺς, Γκαντχάρβες εἶδαμε κι' ὀφιοδαιμόνια πλήθια,
- 75 εἶδαμε ἀνθρώπους, Ράξχιασες, μὰ νάχε τέτοιο κάλλος
 δὲ μᾶς ἐξαναφάνηκε ποτὲ κανένας ἄλλος.
 Ὅπως ἐσὺ τῷ γυναικῶν εἶσαι μαργαριτάρι,
 κι' ὁ Νάλας εἶναι τῶν ἀντρῶν τὸ κάλλιο παλληκάρι·
 ὁ ἀπ' ὄλους διαλεχτότερος, θάχε περίσσια χάρη,
 κ' ἡ ἀπ' ὄλες διαλεχτότερη, νὰ κάνετε ζευγάρι. »
- 80 Κ' ἡ Νταμαγιάντη ἄμ' ἄκουσε, λαοδυνάστη, τοῦτα,
 λέει τοῦ χρυσόκυκνου : « Ἔτσι καὶ τοῦ Νάλα λέγε τοῦ τα ! »
 Κι' ἀπάντησε ὁ αὐγογέννητος : « Ναί ! » στῆ Βινταρμπχοπούλα,
 καὶ στοὺς Νισχιάντηδες γυριστὸς τάκε τοῦ Νάλα οὔλα.

2

- Μὰ ἡ Νταμαγιάντη ἀκούσαντας τῆ συντυχιὰν ἐκείνη
 τοῦ κύκνου, ὦ γιέ τοῦ Μπχάρατα, σὲ λόγου της νὰ μείνει
 δὲ μπόρειε ὁ νοῦς της κ' ἐπαιρνε τὸ Νάλα τὸ κατόπι,
 κ' ἦρθε σὲ πικροσυλλογή, τὸ χρῶμα της ἐκόπη,
- 5 ἀχάμνησε, ἀναστέναξε, μ' ἔγνοια τὰψήλου ἐθῶρει,

- σάν ξέφρενη, ἄχνιζε ἄξαφνα, τοῦ πόθου σκλάβα ἢ κόρη.
 Κοιτάμενη, καθούμενη φχαρίστηση δὲ βρῖσκει
 καὶ μέρα νύχτα νηστικιά, ξάγρυπτη κλαίοντας μνήσκει.
 Καὶ βᾶχ ! βογγᾶ, καὶ πάλε βᾶχ ! ὡς ποῦ τάνανοηθῆκαν
- 10 οἱ φίλες πῶς τὰ κάλλη της ἐψυχομαραθῆκαν
 καὶ ἀνήμπορη ἐγνώρισαν τὴν καί, ἀντράρχη, τὸ κατάντι
 λὲν τοῦ Βινταρμπχοκράτορα πῶθρε τὴ Νταμαγιάντη.
 Κι' ἀπὸ τὲς συνανάθροφες τῆς Νταμαγιάντης ἅμα
- 15 τῷμαθε ὁ κύριος τῶν ἀντρῶν, ὁ Μπχίμας, μέγα πρᾶμα
 τοῦ ἐφάνη γιὰ τὸ τέκνο του : « Γιατί, γιατί σάν ὄχι
 καλή, περὶκαλη θωριά σήμερα ἢ κόρη μῶχει ; »
 Καὶ ὁ φυλακάτωρας τῆς γῆς τὴ θυγατέρα βλέπει
 ποῦναι ὠριμη γιὰ παντρειά καὶ ἀπείκασε πῶς πρέπει
 νὰ γένει εὐτύς ὁ γιορτασμός τῆς ἀντροδιαλεξιάς της.
- 20 Καὶ κάλεσμα διαλάλησεν ὀλοῦθε ὁ λαοδυνάστης,
 κυρίαρχε, στοὺς φύλακες τῆς γῆς : « Ἀντρεϊεμένοι,
 γι' αὐτὴν τὴν ἀντροδιαλεξιά χαρὰ μεγάλη ἄς γένει ! »
 Κι' ὄλοι οἱ μονάρχες ἄκουσαν τὴ διάτα γιὰ τὴν κρίση
 τῆς Νταμαγιάντης καὶ καθὼς ὁ Μπχίμας εἶχε ὀρίσει,
- 25 στοῦ Μπχίμα τότες ἤρθανε νὰ σμίξουν τὰ ρηγάτα
 μ' ἐλεφανταλογοαμαξιῶν ἄχὸ καὶ μὲ φουσάτα
 παρδαλοστεφανόπλουμα, θεωρητικὰ καὶ πλοῦσα,
 ὄλην τὴ γῆς γεμίζοντας τὴ θησαυροκρατοῦσα.
- 30 Κ' ἐμείναν οἱ τρανόκαρδοι στοῦ μακροχέρη Μπχίμα,
 ποῦ τοὺς ἐκαλοσκάμνισε κι' ἀντάξια τοὺς ἐτίμα.
 Ἄράδα καὶ δυὸ ῥίσχιδες μὲ νόησης μεγαλότη,
 ποῦ ἐταξιδεύανε στὴ γῆς, μὲς στοὺς θεοὺς οἱ πρῶτοι,
 ὁ Νάραντας κι' ὁ Πάρβατας, κ' ἐδῶθε ἐγένοναν πάλι
 στοῦ Ἰντρα τὴν παράδεισο, στὴν ἄσκηση μεγάλοι,
- 35 μεγάλοι στὴ σοφία τους, δόξες τιμὲς γεμάτοι,
 στοῦ βασιλέα τῶ θεῶν ἐμπῆκαν τὸ παλάτι.
 Καὶ σάν τοὺς καλωσῶρισε μ' εὐλάβεια ὁ Ἀφέντης πρῶτα,
 ἢ ὑγεία τους ἢ ἀκατάλυτη πῶς εἶναι τοὺς ἐρώτα,
 ὁ Χαριστής, καὶ ἢ πόρεψη, ποῦ ἢ χρεία της δὲν ὑπάρχει.
- 40 « Ὁ Νάραντας εἶπε :
- « Κ' ἢ ὑγεία μας τέλεια εἶναι, θεέ, κι' ὄλης τῆς γῆς μονάρχη,
 καὶ οἱ ἄρχοντες, ὦ Χαριστή, χαίρονται, Ἀφέντη, ὑγεία. »
- « Ὁ Βριχαντάσθας εἶπε :
- Ἄμα ἄκουσε τοῦ Νάραντα τούτην τὴν ὀμιλία,
 ὁ φονευτὴς τοὺς ρώτησε τοῦ Μπάλα καὶ ταῦ Βρίτρα :
- 45 « Οἱ χροεογνώστες, φύλακες τῆς γῆς, ποῦ μ' ἀψηφῆτρα
 ζωῆς καρδιά στὸν πόλεμο τὸ θάνατο ἀγναντεύουν,
 σάν πρέπει, μ' ἄρματα χωρὶς τὴν ὄψη νὰ σαλεύουν,—
 (καθὼς δική μου ἢ ἀθάνατη τούτη παρόδεισό ἔγαι,
 ἔτοι εἶναι ἢ Ποθογάλατη δική τους κ' ἐκεινῶνε)—
 ποῦ ἔναι οἱ πολέμαρχοι λοιπόν ; τὰ μάτια μου δὲ βλέπουν
- 50 τοὺς ἀντρεϊεμένους κείνους πλιά, ποῦ τὰ βασίλεια σκέπουν,
 νᾶρχονται ἐδῶ πλυᾶκριβοὶ σ' ἐμὲ μουσαφιρέοι. »

- Εἶπε ὁ Ἰσχυρὸς κ' ὁ Νάραντας ἀπόκριση τοῦ λέει :
- « Ἄκου ἀπὸ μένα, Χαριστή, γιατί δὲν ξαναεἶδες
 55 ἔσθ' τὸν χωροκράτορες. Τῆς γῆς τὲς κορασιδες
 ὄλες ἢ πολυφούμιστη Βινταρμπχορηγοκὸρη,
 ἢ Νταμαγιάντη, ἔτσι τῆ λέν, τὲς ξεπερνᾶ στὸ θῶρι.
 Αὐτῆς ἢ γαμπροδιαλεξιὰ θὰ γένει ὅπου καὶ νᾶναι,
 ἐκεῖ ρηγάδες, Ἰσχυρέ, ρηγόπουλα ἐκεῖ πάνε.
 Ὅλοι οἱ δυνάστες νὰ χαροῦν ποδοῦν τὴ Νταμαγιάντη,
 60 ὦ Μπάλα-βρίτρο-φονευτή, τοῦ κόσμου τὸ διαμάντι.»
 Μὰ ἢ συντυχιὰ δὲν ἔσωσε κ' ἀπὸ τοὺς ἀθανάτους,
 οἱ κάλλιστοι ἤρθαν, ἔχοντας τὸν Ἄγκνη ἀναμεσα τους,
 τοῦ κόσμου οἱ φυλακιάτορες στὸ θεοβασιλέα,
 καὶ τὰ μεγάλα ἄμα ἄκουσαν τοῦ Νάραντα τὰ νέα,
 65 χαρούμενοι εἶπαν ὅλοι : « Ἐμπρός, κ' ἐμεῖς πηγαίνουμετε !»
 Καὶ στοὺς Βιντάρμπχες ὄλη τους ἢ συντροφιά πετιέται,
 στ' ἀμάξια τους καὶ ἀκόλουθοι τοὺς ξεπροοδοῦσαν,
 μεγάλε ρήγα, ὅπου τῆς γῆς ὄλοι οἱ ἄρχοντες κινοῦσαν.
 Κι' ὅταν ὁ ρήγας Νάλας, γιὲ τῆς Κούντης, πῶς θὰ γένει
 70 ρηγάδω μάζωξη ἄκουσε, καλόκαρδος πηγαίνει
 κ' ἐκεῖνος, πούχε ὀλόψυχα ταχτεῖ στὴ Νταμαγιάντη.
 Ξανοίγουν τότες οἱ θεοὶ τὸ Νάλα ὀρθὸν ἀγγάντι,
 στητὸν ἀπάνω στ' ἄπλωμα τῆς γῆς μὲ τέλεια μία,
 σὰ σύκορμου τοῦ Μνάματχα, καλόπλαστη θεωρία.
 75 Κι' ἰδόντας τον, πού ξάστραφτε σὰν ἤλιος, σταματήσαν
 οἱ κοσμοφύλακες κ' ὀμπρὸς στα κάλλη του ἔσασίσαν,
 ἔστοχημένοι κ' ἔχοντας ἀνάερα βασιτάζει
 καθένας τους, ὦ βασιλιᾶ, τὸ φτερωτό του ἀμάξι,
 εἶπαν οἱ οὐρανοκάτοικοι τοῦ Νάλα, ἀπ' τὴν πλατέα
 80 τοῦ αἰθέρα χαμηλόνοντας : « Ρηγάδω βασιλέα,
 αἰ, Νάλα, κάλλιε τῶν ἀντρῶν, ἢ ἀλήθεια τάμα σου εἶναι,
 κάμε μας ἓνα θέλημα καὶ μνηντήςμας γίνε.»

- Στὸν ὀρισμὸ τους λέγοντας : « Ναί, θὰ τὸ κάμω» στρέγει
 ὁ Νάλας κ' ἔπειτα, ὦ βλαστὲ τοῦ Μπχάρατα, τοὺς λέγει
 μὲ σεβασμὸ σιμόνοντας καὶ τὲς βαθουλωμένες
 μία μὲ τὴν ἄλλη σμίγοντας παλάμες σηκωμένες :
- 5 « Ποιοὶ εἶστε ἐσεῖς ; καὶ ποθητὸς τίνοσ ἐγὼ θὰ γίνω
 μαντατοφόρος ; καὶ σὰν τί θέλημα νᾶναι ἐκεῖνο
 πού θὰ σᾶς κάμω ; ἀληθινὰ ξηγήστε μου !» Ἐμιλήθη
 ἔτσι ἀπ' τὸ Νάλα ὁ Χαριστῆς καὶ αὐτὰ τοῦ ἀπηλογήθη :
- 10 « Γνώρισε ἀθανάτους ἐμᾶς, κ' αἰτία πῶς εἶναι μάθε
 ἢ Νταμαγιάντη πού ὄλοι μας ἤρθαμε ἐδὼ ψηλάθε.
 Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἰντρας, τοῦτος εἶν' ὁ Ἄγκνης καὶ κοντά μας
 ὁ κύρης εἶναι τῶν νερῶν, εἶν' ἄρχοντα, καὶ ὁ Γιαμάς
 ἐτοῦτος, τῶν ἀνθρώπινων κορμιῶν ὁ καταλύτης.

- 15 Τῆς Νταμαγιάντης πὲς λοιπὸν ἐσὺ πῶς πρὸς ἰδεῖ της οἱ φύλακες ἐρχόμαστε τοῦ κόσμου κι' ὀδηγᾶ μας ὁ Ἰντρας πὲς της : «ὁ Ἰσκυρός, ὁ Βάρουνας, ὁ Γιαμάς και ὁ Ἀγκνης ὄλοι ὀρέγονται και λαχταροῦν ἐσέναν, ἀντρα σου ἀπὸ τοὺς τέσσερους ἐσὺ ξεδιάλεξε ἕναν ! »
- 20 Εἶπε ὁ Ἰσκυρός, κ' ἐνόηοντας παλάμη με παλάμη ἔκρινε ὁ Νάλας : « Ἄμποτες ἡ χάρη σας νὰ κάμει ἐμένα, ποῦρφα ὄ,τι και σεῖς γιὰ λόγου μου ζητῶντας, νὰ μὴ με στελλετε και πῶς ὁ ἴδιος ἀγαπῶντας ἄθρωπος γι' ἄλλοι μὴ μπορεῖ παρόμοια νὰ μιλήσει της ποθητῆς του ; ἡ χάρη σας γι' αὐτὸ ἄς με συμπαθήσει,
- 25 ὦ ἐσεῖς μεγαλοκράτορες. »

Οἱ θεοὶ εἶπαν :

«Μᾶς ἔταξες πολλιώρα :

«Ναί, θὰ τὸ κάμω ! » πῶς ἐσὺ δὲ θὰ τὸ κάμεις τώρα ;
 ὦ Νισχιαντιχίτη, μὲ χωρὶς ἀργοπορία ξεκίνα. »

Ὁ Βριχαντάσβας εἶπε :

Και ὁ Νάλας πάλε στῶ θεῶν τὰ λόγια ἀπάντα κείνα :

«Νᾶμπω πῶς δύναμαι ; καλὰ φυλάγουν τὸ σεράγι ! »

- 30 «Θᾶμπεις» ξανάειπε τοῦ ὁ Ἰσκυρός «ὄποιος και ἂν τὸ φυλάγει Ἀλέγοντας : «Ναί» στήν κατοικιὰ της Νταμαγιάντης μπῆκε, κι' αὐτοῦ τὴν κόρη τοῦ ρηγὸς τῶ Βινταρμπχῶν εὐρῆκε, ποῦ τὴν περιτριγύριζαν ἀσκέρι οἱ φιλενάδες και θᾶμα ἐφέγγαν, τοῦ ἄμορφου κορμιοῦ της οἱ λαμπράδες,
- 35 τέλει ἀπαλῆ και λυγερῆ και μὲ ματιῶνε γλύκα, λὲς πῶς με τ' ἀντιλάρισμα και τὸ φεγγάρι ἐνίκα. Χαμογελάστραφε κι' αὐτὸς θωρᾶ τὴν και πληθαίνει μέσα του ὁ πόθος, μὰ πιστὸς στὸ τάξιμό του μένει και κρύβει τὴν ἀγάπη του κι' ὄταν κ' ἐκείνες εἶδαν
- 40 τὸ Νισχιαντιχίτη οἱ ὀμορφονιὲς ξιπκάστηκαν κ' ἐπήδαν, οὔθε ἐκαθόνταν, ἀπ' τὸ φῶς τοῦ Νάλα γητεμένες, παινεύαν τον πασίχαρες, περίσσα θιαμαγμένες, και μέσα τους δοξάζαν τον ἀμίλητες : «ὦ χάρη, ὦ κάλλη, ὁ μεγαλόκαρδος, ὦ λεβεντιᾶς καμᾶρι !
- 45 Ποιὸς νᾶναι τοῦτος ; ἀσφαλτα θεός, Γκαντχάρβας θᾶναι ἡ Γιαῆχιας» μὰ μιλιὰ νὰ ποῦν καθόλου δὲν κοτάνε, σκλάβες πανώριες, ντροπαλὲς στὴ λάμψη του ἀποκάτου. Κι' ὁ Νάλας τῆς χαμογελᾶ κι' αὐτὴ χαμογελᾶ του ἡ Νταμαγιάντη στατικιὰ και τάντρειωμένου κρένει :
- 50 «Ὀλότελα ἀψεγάδιαστε, ποιὸς εἶσαι σὺ ποῦ ἀξάινει θωρῶντας σε ἡ λαχτᾶρα μου ; σὺ θέλω νὰ μοῦ μάθει, ἡρωα, ποῦ σὰν ἀθάνατος, πάναγνε, ἐμπρός μου ἐστάθης, πῶς ἦρθες ; πῶς δὲ σ' εἶδανε ; φυλᾶν τὰ γυναιτικια, κ' εἶναι τοῦ ρήγα οἱ διαταγὲς με δίχως ἐπιεικια.»
- 55 Κι' ἀπάντα, ἀπὸ τὴν κορασιὰ τοῦ Μπχίμα μιλημένος : «Ὁ Νάλας εἶμαι, μᾶθε το, καλή, και θεοσταλμένος ἐρχομαι ἐδῶ προξενητῆς ταῖρι οἱ θεοὶ νὰ σ' ἔχουν, ὁ Ἰντρας, ὁ Ἀγκνης, ὁ Βάρουνας κι' ὁ Γιαμάς ἀπαντέχουν»

60 ἄντρα ἀπὸ τούτους τοὺς θεοὺς, λαμπρῆ, ξεδιαλεγόσουν,
 αὐτοὶ βολέψανε νὰ μπῶ κι' ἄλλοι νὰ μὴ μὲ νοιώσουν·
 δὲ μ' εἶδε οὐδὲ μ' ἐμπόδισε κανεὶς νὰ μπῶ ἐδῶ μέσα,
 γι' αὐτὸ μ' ἐστεῖλαν τῷ θεῶν οἱ κάλλιστοι, ὦ κουρτέσα.
 Τώρα ποῦ ἐσὺ πλιὰ τούτη μου τὴν προξενιά γνωρίζεις,
 ὅπως, ὦ καλορίζικη, σοῦ ἀρέσει ἀποφασίζεις.»

4

Καὶ τοὺς θεοὺς βλογήσαντας τῶλεγε αὐτὴ κ' ἐγέλα :

«Κοντά μου τὴν ἀγάπη σου νὰ φανερώσεις ἔλα
 ξέθαρρα, ὦ ρήγα, τί γιὰ σὲ νὰ κάμω ; ἐγὼ καὶ τοῦτος,
 ὅσος δικός μου βρίσκεται, δικός σου εἰμάστε πλοῦτος.

 5 Σμίξιμο πόθου ἀδιάλυτο μαζῆ μου, κύριε, κάμε,
 ὁ λόγος τοῦ χρυσόκικνου σὰ φλόγα καταλᾶ με !
 Γιὰ λόγου σου, ἦρωα, γλίγωρα καλῶ ρηγάδω σμίξη,
 κι' ἂν καταφρόνια ἢ χάρη σου στὸν ἔρωτά μου δείξει,
 ὦ περηφάνειας χαριστή, θάναι, ἐξαιτίας ἐσένα
 10 φαρμάκι, σιὰ, νερό, σκοινὶ τὸ ριζικό μου ἐμένα.»
 Ἔτσι εἶπε ἡ Βινταρμπίτισσα, κι' αὐτῆς ὁ Νάλας κάνει :
 «Κοσμοφυλάχτες σὲ ζητοῦν κι' ἄνθρωπο ὁ νοῦς σου βάνει ;
 Αὐτοὺς ἐσὺ στοχάζοσιν τοὺς ποιητὲς τοῦ κόσμου,
 τοὺς κύριους τοὺς τρανόψυχους, ποῦ ὅμοιος δὲν εἶμαι ἀτός μου
 15 στὴ σκόνῃ ἀπὸ τὰ πόδια τους· ἂν τοὺς θεοὺς πικράνει
 ὁ λιγοζώητος ἄνθρωπος ἀμέσως θὰ πεθάνει.
 Γλύσε με, ἀψευγαδόκορμη, καὶ τῷ θεῶν τοὺς πρώτους,
 τ' ἀσκόνιστα φορέματα καὶ τὸν πολύχρωμό τους
 διάλεξε οὐρανοστέφανο, τ' ἀθάμπωτα πετράδια
 20 χαϊρόσουν καὶ ἀναγάλλιασε μὲ τῷ θεῶν τὰ χάρδια.
 Τοῦ σφαχτοφάγου θέαρχου, ποῦ καίει καὶ καταπίνει
 ὅλην τὴ γῆς, ποιά δὲν ποθεῖ γυναῖκα του νὰ γίνει ;
 Τοῦ παιδευτῆ ποῦ ὁ τρόμος του λυγáει στὴν κλωσὴν
 ὅλα ὅσα ζοῦν, ποιά δὲν ποθεῖ γυναῖκα του νὰ γίνει !
 25 Τοῦ Ντάιτιανάναβοφονῆ, ποῦ τόση ἔχει ἀγιωσύνη,
 τοῦ θεορήγα, ταῖρι του ποιά δὲν ποθεῖ νὰ γίνει !
 Καὶ τὸ θεὸ ἂν ὀρέχτηκες τὸ Βάρουνα, τοῦ κάκου
 μὴ δίσταζε, μόν' πάρε τον, ὀρμήνεια φίλου σου ἄκου.»
 Κ' ἡ Νταμαγιάντη ἀπόκριση τοῦ Νισχιαντχίτη κρένει,
 καὶ νότια πικριογέννητη τὰ μάτια της ὄγραίνει :
 30 «Ὅλους λατρεύω τοὺς θεοὺς, μὰ γι' ἄντρα ἐσὲ διαλέω,
 τῆς οἰκουμένης βασιλεῖ, κι' ἀλήθεια σοῦ τὸ λέω.»
 Κι' αὐτῆς, ποῦ ἀσκόνει τρέμοντας τὰ χέρια της ἐπάνω,
 ὁ ρήγας τότες μίλησε : «Μαντατοφόρος φτάνω,
 ὦ ὑπέρκαλη, γιὰ λόγου μου ταιριαζέει νὰ γυρέψω ;
 35 Μιὰ κ' ἔταξα κι' ἀρχίγησα γι' αὐτοὺς νὰ προξενέψω—
 κ' εἶναι θεοί, στοχάσου το—γιὰ μὲ πῶς θὰ γυρέψω ;
 Ἔτοῦτο εἶναι τὸ χρέος μου· τὸ ἴδιο θὰ δουλέψω

- 40 γιὰ τὸ δικό μου θέλημα, σὰν ἔρθει ἐκεῖνη ἡ ὥρα,
 μὰ θεὸς γένοι, καλορίζικη, κατὰ πῶς σοῦπα τώρα.»
 Καὶ ἡ Νταμαγιάντη λέγει του, ἡ ξαστερογέλατη,
 μιῶντας μ' ἀναφυλλητὸ καὶ δακρυσμένο μάτι :
- 45 «Γιὰ νᾶσαι ἐσὺ ἀκριμάτιστος, ὦ κύριε τῶν ἀνθρώπων,
 μὲ ἰσιάδα θὰ τὰ σιάξουμε κ' ἐρῆκα, ὦ ρήγα, τρόπο.
 Μιὰ συντροφιά σὺ καὶ οἱ θεοί, μ' ἐμπρὸς τὸν Ἰντρα νᾶστε,
 καὶ ἀντάμα, ὦ πρῶτε τῶν ἀντρῶν, στὴ διαλεξιὰ κοπιάστε.
 Σὲ κοσμοφυλακάτορων, ἀντράρχη, παρουσία,
 σὰ σὲ διαλέξω, ἀντρότιγρη, δὲ θάχεις ἁμαρτία.»
 Τοῦτα ἀπ' τῆ Βινταμπχίτισσα γρικῆσαντας, λαοκήρη,
- 50 ὁ ρήγας Νάλας στοὺς θεοὺς κινάει νὰ ξαναγύρει,
 κ' ἐρχόμενον οἱ φύλακες τοῦ κόσμου τὸν ἐννοιώσαν,
 κ' ὦ μεγαρήγα, ἐρώτησαν πῶς ὅλα ἀποτελειῶσαν.
 «Εἶδες τῆ φεγγογέλαστη τῆ Νταμαγιάντη ; πές μας,
 ἄφταιστε ρήγα, ἄρχε τῆς γῆς, τί λέει στὲς προξενειές μας ;»
 Ὁ Νάλας εἶπε :
- 55 «Στῆς Νταμαγιάντης, μ' ὄρισμὸ τῆς ἀφεντιᾶς σας, μπαίνω
 τὸ σπῆτι, ποῦναι ἀπὸ ψηλὸ τοιχόγυρο κλεισμένο.
 Προεστοὶ φυλᾶν πορτάριδες, μὰ οἱ ἄντρες δὲ μὲ βλέπουν,
 βέβαια γιὰτὶ τῆς χάρης σας οἱ μπόρεςες μὲ σκέπουν.
 Ἡ ρηγοκόρη κ' ὅλες τῆς οἱ φιλενάδες τότες
- 60 θωροῦν ἐμένα μοναχά, καθὼς ἐγὼ θωρῶ τες.
 Ξαφνίζονται ὅλες βλέποντας ἐμένα, θεωρηγάδες,
 κ' ἐκεῖ ποῦ ἐγὼ τῆς χάρης σας διηγούμαι τὲς λαμπράδες,
 σ' ἐμένα ἡ λαμπροπόροσωπη γυρνάει τὴν πιθυμιά της,
 ὦ πρῶτοι πρῶτοι τῶ θεῶν, κ' ἐμὲ διαλέει ἡ καρδιά της.
- 65 Κ' ἡ κόρη λέγει μου : «οἱ θεοὶ καὶ σὺ μαζί κινήστε,
 «κ' ἀνταμωμένοι, ἀντρότιγρη, στὴ διαλεξιὰ μου ὄριστε.
 «Σὰν ἡ ἀρεσιά μου ὀμπρὸς σ' αὐτούς, ὦ Νάλα, ἐσένα λάχει,
 «τὸ φέρισιμό σου φταίξιμο, μακρόχερε, δὲ θάχει.»
 Ἄληθινὰ μολόγησα, θεοί, σὲ σᾶς τὰ πάντα
- 70 τὸ θέλημά σας ὄρισμός, ὦ κύριοι τῶν τριάντα.»

5

- Ὁ Βριχαντάσβας εἶπε :
- Φτάνει ὁ καλόμοιρος καιρὸς, μέρα, ὦρα φτυχισμένη,
 ποῦ ὁ ρήγας Μπχίμας ἔκραξε νάρθουν οἱ καλεσμένοι
 τῆς οἰκουμένης φύλακες στὴ διαλεξιὰ κ' ἐκεῖνοι
 τῆς γῆς οἱ φυλακάτορες ποῦ ὁ ἔρωτας τοὺς κρίνει,
- 5 γρικῆσαντάς τον, πήγανε μ' ἀσπούδα γιὰ λαχτάρα
 τῆς Νταμαγιάντης, κ' ἀπὸ μιὰ γιορτιάτικη καμάρια, —
 ὁ κάθε ρήγας σὰν τρανὸ στὸ ρόβολο λιοντάρι, —
 πέρασαν κ' ἀνεθήκανε στ' ἀστραφτερὸ πατάρι,
 τὸ στερεωμένο σὲ λαμπρὲς δλόχρυσες κολῶνες.
- 10 Κι' ὅλοι σὲ διάφορω λογιῶν καθῆσαν πολυθρόνες,

- οἱ ἄρχοι τῆς γῆς καὶ στέφανα στὴν κόμη τοὺς τριοντίζαν,
καὶ μαργαριταρόπετρες σι' αὐτιά τοὺς ἐγυαλίζαν.
Παχειὰ τὰ μπράτσα φαίνονται, σιδερομάνταλα ἴδια,
καλὰ σὰν πεντακέφαλα στὴν τρυφερὰδα φίδια,
15 μὲ ὠραῖα μυτοματόφρυδα, μ' ὠραῖα μαλλιά, στὰ πλέρια
φέγγει ἡ ὄψη τῶ ρηγάδωνε, σὰν τοῦρανοῦ τ' ἀστέρια.
Σὲ τέτοια ρηγοσύναξη, γιορτιάτικη, γεμάτη
ἀνθρωποτίγριδες, καθὼς ἡ Φιδοκουλουράτη
δφιοδαιμόνια, ἡ τίγριδες γεμάτο βουνοσπήλιο,
20 μὲς στὸ πατάρι μπαίνοντας μὲ πρόσωπο σὰν ἥλιο
ἡ Νταμαγιάντη, ἀστραφτερή, καὶ νοῦ καὶ βλέψη παίρνει
τοῦ κάθε ρήγα, ποῦ νὰ ἰδεῖ τὸ λάμπιμό της γέρονε
κι' ὄλοι τοὺς οἱ τρανόψυχοι τὸ ἀνάβλεμμα στηλόουν
ἐκεῖ σ' ἐκείνης τὸ κορμί κ' ἐκεῖθε δὲν τὸ ἀσκόνουν.
25 Τότες τιμώντας νόνομα τῶ βασιληάδων κράζαν,
καὶ ἡ Μπχιμοπούλα ἀντίκρουσε πέντε ἄντρες ποῦ ὄλοι μοιάζαν,
ὦ ἀπόγονε τοῦ Μπχάρατα, σὰ μιὰ τὴν ἄλλη στάλα
κι' ἀπίβολη ἡ Βιντάρμπχαινα τὸ βασιληᾶ τὸ Νάλα
νὰ ξεχωρίσει δὲ μπορεῖ, γιὰτι ὅποιον κι' ἂν ἐθώρει,
30 τὸ ρήγα Νάλα ἐπίστευε πῶς βλέπει ἡ-ἀρχοντοκόρη.
Καὶ μὲ τὸ νοῦ της ἔλεγε : «Καὶ πῶς θὰ ξεσκεπάσω
ποιοὶ εἶν' οἱ θεοί ; τὸ Νάλα πῶς, τὸ ρήγα, θὰ ξεικάσω ;»
Τέτοια θλιμμένη, ἀπόγονε τοῦ Μπχάρατα, λογιαίνει
καὶ τὰ σουσούμια τῶ θεῶν, πῶχει ἀκουσὰ ζετάζει :
- 35 «Θεῶν ὅσα γνωρίσματα μούπαν προεστοὶ διδάχοι,
αὐτοὶ ποῦ ἐδὼ τῆ γῆς πατοῦν οὔτ' ἔνας, βλέπω τάχει.»
Καὶ κεῖ ποῦ αὐτὰ φροντίζοντας ὁ νοῦς της συχνοκλώθει
βοηθοῦς νὰ κράξει τοὺς θεοὺς καιροῦς πῶς ἦρθε νοιώθει.
Κι' ἀπλοχερνώντας μὲ φωνὴ καὶ μὲ καρδιὰ ἐπροσκύνα,
40 καὶ στοὺς θεοὺς τρεμάμενη τοῦτα τὰ λόγια ἀρχίνα :
«Τοῦ κύκνου ἀκούοντας, τὴν καρδιὰ τοῦ Νάλα ἂν ἔχω δώσει,
ἔτσι σ' ἐμένα ἡ χάρη σας ἄς τότε φανερώσει.
Ἄν οὔτε ὁ λόγος μου, οὔτε ὁ νοῦς τὴν πίστη ἔχει προδώσει,
ἔτσι σὲ μένα ἡ χάρη σας ἄς τότε φανερώσει.
45 Τοῦ Νισχιαντχίτη νάμαι ἐγὼ θεῖα μοῖρα ἂ μῶχει κλώσει,
ἐμένα, ἐμένα ἡ χάρη σας ἄς τότε φανερώσει.
Τοῦ Νάλα γιὰ τὸ στέρξιμο λαχτάρω ἂ μ' ἔχει λυώσει,
ἐμένα, ἐμένα ἡ χάρη σας ἄς τότε φανερώσει.
Ποιοὶ εἶναι οἱ κοσμοφύλακες μεγάλοι κύριοι ἄς δεῖξουν,
50 ἴσως τὸν Ἀγνοξάκουστον τὰ μάτια μου ξανοίξουν.»
Τὸ θλιβερὸ παράπονο τῆς Νταμαγιάντης μόλις
ἀκουσαν, τὴν ἀπόφαση τὴ σταθερὴ της κι' ὄλις,
τ' ἄψευτα λόγια της, καὶ πῶς τὸν πόθο της μολόγα,
τὸ νοῦ, τὴν ἄδολη καρδιὰ, τὴν πίστη καὶ τὴ φλόγα
55 ποῦ γιὰ τὸ Νάλα ἀγροίκαε, καθὼς ἐκείνη ἐξήτα,
φορέσαν τὰ σημάδια τοὺς κ' ἐφανερώσασί τα.
Εἶδε τοὺς δίχως ἴδρωτα, μὲ ἀσάλευτα τὰ μάτια,
μὲ στεφανάνθια ἀσκεύρωτα, μὲ ἀσκόνιστα γιμάτια,

- 60 δλόρθους ἄλους τοὺς θεοὺς ποῦ δὲν πατοῦν τὸ χῶμα.
 Μὰ ἰσκιόδιπλος, μὲ στεφανιῶν μαραχιασμένο χρῶμα,
 ὁ Νάλας χάμου στέκεται κ' ἔχει ἴδρο κ' ἔχει σκόνη,
 κι' ἀνοιγοσφάλισμα ὀμματιῶν τῆς τόνε φανερόνει.
 Καὶ βλέποντάς τους τοὺς θεοὺς ἡ Μπχιμοπούλα, ὃ γόνε
 τοῦ Μπχάρατα, καὶ βλέποντας τὸν Ἄγνοξάκουστόνε,
 65 τὸ Νάλα, ὃ Παντουγέννητε, διαλέει κατὰ τὸ νόμο.
 Κόκκινη, τὸν ποδόγυρο τοῦ πιάνει καὶ στὸ νῶμο
 ζώνει του ἡ μεγαλόμματα τὸ τρίλαμπρο στεφάνι
 κ' ἔτσι διαλέει τον κι' ἄντρα τῆς ἡ ὀριόχρωμη τὸν κάνει.
 "ὦ, τότες, ὦ ! μ' ὀχλοβοῆ σφιχτὰ οἱ κρατάρηδες κραῖξαν,
 70 θεοὶ καὶ μεγαρίσιχιδες : «Μὲ γειά ! μὲ γειά!» φωνάξαν,
 καὶ οἱ χλαοῆς ὀλόγυρα τοῦ ρήγα Νάλα ἀντήξαν
 αὐτῶν ποῦ τὸν ἐδόξαζαν καὶ θάματα τὸν εἶχαν.
 Μὰ τὴν ὀμορφολάγγοη τὴ Νταμαγιάντη, ὃ γέννα
 τοῦ Κούρου, ἐπαρηγόρειε τὴν ὃ γιὸς τοῦ Βιρασαίνα,
 75 ὃ βασιληᾶς, μὲ ὀλόχαρη ψυχὴ : «Γιατὶ τοῦ ἀθρώπου
 ἐμένα, ἐσὺ καλόηθη, δείχνεις ἀγάπη, ἐδ' ὀπου
 κοντὰ μας βρίσκονται θεοὶ ; σὰν ἄντρας σου γιὰ δαῦτο
 μάθε πῶς μ' ἀναγάλλιαση γι' αὐτὰ ποῦ λὲς ἀστράφτω !
 "Ὅσο, καθαρογέλαστη, θᾶχω πνοὴ στὰ στήθια,
 80 τόσο, ἀπὸ σένα ἀχώριστος θᾶμαι, σοῦ λέω στ' ἀλήθεια.»
 "Ἔτσι τὴν περιχαίροτον κ' ἐμίλειε τῆς μὲ ἀντάμα
 σμιχτὲς παλάμες βαθουλὲς ψηλά, κ' οἱ δύο τους ἄμα
 μαζί καλοκαρδίστηκαν κ' ἐπῆγε τους τὸ μάτι
 πάλε σ' αὐτοὺς ποῦχαν ὀμπρὸς τὸν Ἄγκη πρωτοστάτη,
 85 κάτου ἄπ' τὴ θεία τους φύλαξη μὲ τὴν ψυχὴ τους τρέξαν.
 Μὰ σὰν τὸ Νάλα ἐδιάλεξε τοῦ Μπχίμα ἡ κόρη, ἐστρέξαν
 ὀλοι οἱ μεγαλοδύναμοι κοσμοφυλάχτες τῶρα
 μεταχαρᾶς κ' ἐχάρισαν ὀχτῶ τοῦ Νάλα δῶρα :
 Νὰ βλέπει θεία φανέρωση θυσιάζοντας καὶ ἀκόμα,
 90 περπατηξιά μ' ὀλόισο χαριτωμένο διῶμα,
 τῆς Σάτσης ὃ ἄντρας, ὃ Ἰσχυρός, χαιράμενος τοῦ δίνει·
 σιὰ νὰ γεννάει σὰ βουληθεῖ καὶ νὰ μπορεῖ νὰ μείνει
 ἄκαυτος μέσα στοὺς λαμπροὺς κόσμους ποῦ αὐτὸς ἀνάφτει,
 τοῦτο τὸ δῶρο ἐστάθηκε τοῦ Ἄγκη τοῦ Σφαχτοχάφτη.
 95 Κ' ἐχάρισε του μαγειριάς ὃ Γιάμας νοστιμάδα
 καὶ πιμονὴ τετράψηλη γιὰ πάντα στὴν Ἰσιάδα·
 κι' αὐτὸς ποῦ δρίζει τὰ νερά, τὴ δύναμη νὰ φτιάνει
 νερὸ σὰ θέλει, κι' ἄφταστα μυριστικὸ στεφάνι·
 συντροφικὸ δῶρο παιδιὰ λυμάρικα τοὺς δῶσαν
 100 καὶ στὰ τρισούρανα οἱ θεοὶ χαρίσαντας ψηλῶσαν.
 Κι' ἐθιάμαξαν τὸ σιάξιμο κεινῶν καὶ τὰ ρηγάτα,
 κι' ὀλόχαροι ξανάγυραν ἀπὸ τὴν ἴδια στράτα.
 Κι' ἀφοῦ οἱ ρηγάδες μίσησαν, τοῦ Μπχίμα ἀναγαλλιᾶζει
 ἡ μεγαλόχαρη καρδιὰ καὶ τὲς χαρὲς γιορτάζει
 105 τοῦ Νάλα μὲ τὴν κόρη του· καὶ μένει ὃ Νιοσιαντχίτης,
 ὃ ἄπ' ὀλους κάλλις ἄνθρωπος, ὄσο ποθεῖ μαζί τῆς

- αὐτοῦ, κ' ἔπειτα ἀφίνοντας τοῦ Μπχίμα γειά, τὴν παίρνει,
κ' ἐκεῖθε στὴν πατρίδα του μαζί της ξαναγέρνει.
Κι' ὁ ρήγας ὁ Ἄγνοξάκουστος κερδίσαντας ἐχάρη
110 τῶ γυναικῶν, ὦ βασιλεῖ, τ' ὠραῖο μαργαριτάρι,
κι' ἀλλήλως θαραπήκαν ἐκεῖνη μὲ τὸ Νάλα,
σὰ μὲ τὴ Σάτση ὁ φονευτὴς τοῦ Βρίτρα καὶ τοῦ Μπάλα.
Κι' ἀχτιδοβόλα δλόχαρος ὁ ρήγας ὁμοῖος μ' ἥλιο,
καὶ δίκαιος καλοτύχιζε προστάτης τὸ βασίλειο,
115 ὁ ἥρωας, κ' ἐπρόσφερε τὴν ἀλογοθυσία,
καθὼς ὁ γιὸς τοῦ Νάχουσχια ὁ Γιαγιάτης μ' εὐτυχία.
Κι' ἄλλες πολλὲς ὁ γνωστικὸς ἱεροπραξίεις καὶ δῶρα
ἀφιέρωνε θεάρεστα· καὶ πάλε σὲ ἀνθοφόρα
δασοπερβόλια ὀρεχτικά στὸ πλαῖι περιδιαβάξει
120 τῆς Νταμαγιάντης καὶ θεὸς ἀθάνατος φαντάζει.
Κ' ἔδωσε ὁ μεγαλόφυχος στὴ Νταμαγιάντη ἀγόρι
τὸν Ἰντρασαίνα καὶ μαζί τὴν Ἰντρασαίνα κόρη·
κ' ἔτσι μὲ περιδιάβασμα καὶ μὲ θυσίεις ἐπέονα
καὶ πάμπλουτος τὴν πλούσια γῆς ἄρχος ἀντρῶν κυβέρνα.

6

- Μὰ σὰν τὸ Νάλα ἐδιάλεξε τοῦ Μπχίμα ἡ κόρη βλέπουν
οἱ τρανομπόρετοι θεοί, ποῦ ὄλον τὸν κόσμον σκέπουν,
μισέψαντας τὸν Ντβάπαρα, ποῦ μὲ τὸν Κάλη φτάνει
καὶ ἅμα τοὺς ἐννοίωσε ὁ Ἰσχυρὸς τοῦ Κάλη ἀναθιβάει,
5 ὁ Μπάλαβρίτροφονευτὴς : « ὦ Κάλη, δὲ μᾶς λέτε,
ποῦ πᾶτε ἐσὺ κι' ὁ Ντβάπαρας ; » Κ' ἐκεῖνου ἀπολογιέται
ὁ Κάλης : « Στ' ἀντροδιάλεγμα τῆς Νταμαγιάντης πάω,
κι' αὐτῆνε θὰ διαλέξω ἐγώ, γιατί τὴν πεθυμῶ. »
Γέλασε ὁ Ἰντρας κ' εἶπε του : « Τὸ διάλεγμα ἔχει γίνει·
10 τὸν ἄρχο Νάλα ἐδιάλεξε, τὸ ρήγα ὀμπρός μας κείνη. »
Κι' ὁ Κάλης ἀπ' τὸν Ἰσχυρὸ γρικῶντας λόγον τέτοιο,
θύμωσε κ' εἶπε στοὺς θεοὺς αὐτὰ γι' ἀποχαιρέτιο :
« Ἄνθρωπο γι' ἀντρα στοὺς θεοὺς ὀμπρός βουλήθη ναῦρει,
γιὰ δαῦτο ἀξίζει παιδομὴ σ' αὐτὴν κακιά καὶ μαύρη. »
15 Κ' εἶπαν οἱ οὐρανοκάτοικοι, στὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Κάλη :
« Ἡ Νταμαγιάντη μ' ἄδεια' μας τὸ Νάλα ἔχει ἀντρα βγάλει.
Καὶ ποιά δὲ θὰ τὸν ἤθελε τὸν Νάλα ; μὴ δὲν ἔχει
τὴν κάθε χάρη ὁ βασιλεῖας, τὰ χρῆμα μὴ δὲν κατέχει ;
ἄσφαλα μὴ δὲν πλέρωσε σὰν πρέπει κάθε τάμα,
20 τοὺς Βαῖντες μὴ δὲ διάβασε τοὺς τέσσερους κι' ἀντάμα
τὰ συναξάρια πέντατα ; μὴν κατὰ τὸν κανόνα
σπίτι του δὲ χορτάσαμε θυσίεις στὸν αἰῶνα ;
Εἶναι ἡ χαρά του ζωντανὸ ποτὲ νὰ μὴν περιῶξει,
ἀληθινός, ἀσάλευτος σ' ἐκεῖνο πῶχει τάξει,
25 ὀλόβολο στολίζουσι τὸν κάθε λογῆς καμάρια,
καὶ τίμιος, σταθερόγνωμος, μὲ τὴν καρδιά καθάρια,

- μ' ἀπλοχεριά και μ' ἄσκησες ὁ ἀτάραχος δαμάζει
 τὰ πάθια, κι' ὁ ἀνθρωπότιγρης κοσμοφυλάχτη μοιάζει.
 30 Καὶ τέτοιοι ποῦναι, κανενὸς ἂν ἐδοκιότουν, Κάλη,
 τὸ Νάλα νὰ καταραστεῖ, τὸ ἴδιο του τὸ κεφάλι
 θὰ καταριότουν ὁ τυφλὸς και ἀτός του θὰ χτυπιότουν.
 Μὲ τέτοιες χάρες, κανενός, ὦ Κάλη, ἂν ἐδοκιότουν
 τὸ Νάλα νὰ καταραστεῖ, στὰ τύραγνα ἦθα πέσει
 τῆς κόλασης, στῆς ἀκωλῆς βρωμόλιμνης τῆ μέση! »
 35 Τοῦ Κάλη και τοῦ Ντβάπαρα, σὰν εἶπαν τοῦτα, ἐπῆγαν
 ψηλὰ οἱ θεοὶ στὸν οὐρανό. Καὶ ὁ Κάλης, ἅμα ἐφύγαν,
 τοῦ Ντβάπαρα εἶπε : « Δὲ μπορῶ πλιὰ τ' ἄχτι νὰ χονέψω
 και πάω στὸ σπῆτι, ὦ Ντβάπαρα, τοῦ Νάλα νὰ κονέψω.
 Ἐγὼ τῆ βασιλεία του νὰ χάσει θὰ τὸν κάμω,
 40 ποῦ αὐτὸς κ' ἦ Μπχιμογέννητη νὰ μὴ χαροῦν τὸ γάμο.
 Ἀπόφτου κι' ὄλα: νὰ κρυφτεῖς μέσα στὰ ζάρια τρέξε,
 κ' ἔτσι σ' ἐμένα, ὦ Ντβάπαρα, νὰ δώσεις χέρι στρέξε. »

7

- Ὁ Κάλης μὲ τὸ Ντβάπαρα, σὰν τέτοια συμφωνία
 ἐκλῆσε, ἐπῆε στοῦ βασιληᾶ τοῦ Νάλα κ' εὐκαιρία
 ζητώντας, ἔμεινε καιρὸ σιμὰ στὸ Νισχιαντλήτη,
 κ' ἦρε σὲ χρόνους δώδεκα τὴν ἀφορμὴ ποῦ ἐζήτη.
 5 Ὁ Νάλας χύσαντας νερὸ μιὰ μέρα, ἀγιάσμα πίνει
 και προσενκιέται, μὰ ἀστοχᾶ τὰ πόδια του νὰ πλύνει.
 Καὶ τότε ὁ Κάλης κύριεψε τὸ Νάλα, και σὰ μπῆκε
 μέσα του, εὐτὺς τὸν Πούσκαρα κατόπι ἐπῆε και βρῆκε
 κ' ἐμίλησέ του : « Πήγαινε στοῦ Νάλα γιὰ νὰ παίξεις
 10 στὰ ζάρια· παραστέκοντας ἐγὼ, θὰ τὸν κερδέξεις.
 Ὁ Νάλας τὸ ρηγάτο του σὰ στὸ παιγνίδι χάσει,
 ὁ θρόνος τῶ Νισχιάντλωνε σὲ λόγου σου ἄς περάσει. »
 Κ' ἐπῆε στοῦ Νάλα ὁ Πούσκαρας, ἅμα ἔτσι τοῦχε κρίνει,
 και τὸ δαμάλι τῶ ζαριῶν ὁ Ντβάπαρας ἐγίνη,
 15 κι' ἀνάμωσε τὸν Πούσκαρα, κι' ὁ Πούσκαρας σὰ σμίγει,
 ὁ φονευτῆς ἡρώων ὀχτρῶν, τὸν ἥρωα Νάλα ἀνοίγει
 τούτη, ὁ ἀδερφὸς τῆ συντυχιά, και λέει και λέει του πάλι :
 « Ἐλα, ἀδερφέ, νὰ παίξουμε στὰ ζάρια τὸ δαμάλι. »
 Κι' ὁ ρήγας ὁ τρανόψυχος τὸ λόγο δὲ σηκόνει,
 20 κι' ὀμπρὸς στῆ Βινταρμπχίτισσα στὸ παίξιμο τὸ στρώννει
 στοίχημα ἀμάξια κι' ἄλογα, χρυσάφια, ρούχα βάνει,
 μὰ ὁ Κάλης τὸν ἐκύριεψε κι' ὁ Νάλας ὄλα χάσει.
 Αὐτοῦ ποῦ ἦ λύσσα τοῦ ζαριοῦ τὸν ἐμεθοῦσε, φίλος
 νὰ κόψει του δὲ δύνοτουν τοῦ παιγνιδιοῦ τὸ ζῆλος
 25 κανένας τοῦ ὀχτροδαμαστή, κ' ἐπῆγαν ὄλοι τότες,
 ὦ ἀπόγονε τοῦ Μπχάρατα, σ' αὐτὸν οἱ πατριῶτες
 και οἱ συμβουλάτορες μαζῆ τὸ βασιληᾶ νὰ σμίξουν
 και ἀπὸ τὸ πάθος τὸ κακὸ νὰ τὸν ἀποτραβήξουν.

- 30 Τὴ Νταμαγιάντη ζύγωσε κ' εἶπε ὁ σταβλάρης : « Τῆρα, ὑπάκουο στέκει, δέσποινα, πλήθος λαοῦ στὴ θύρα τοῦ Νιοχιαντχίτη ὡς εἰπωθεῖ : « Τοῦ βασιληᾶ ποῦ ξέρει « τὸ τίμιο καὶ τὸ ὠφέλιμο δὲ μπόρρει νὰ ὑποφέρει « τέες συφορές, κ' ἤρθε ὁ λαὸς ὅλος ἐδώ. » Τὸ λέει τότες μ' ἀδύνατη φωνή, ποῦ λουχτουκιῶντας κλαίει,
- 35 τοῦ Νάλα ἢ Μπχιμογέννητη, ποῦ ὁ πόνος τὴ θερίζει, καὶ τὴν ψυχὴ τῆς ὁ καημὸς χτυπῶντας ἀφανίζει : « Ρῆγα, στὴν πόρτα στέκονται παράμερα οἱ πολῖτες μ' ὅλους τοὺς συμβουλάτορες, ποῦ σὰν καλοθελῆτες τοῦ βασιληᾶ πρωτοστατοῦν, κ' ἡ πεθυμιά τους εἶναι νὰ ἴδουν ἐσέ, νὰ τοὺς ἴδεῖς, παρακαλῶ σε κλίνε. » Λέει, ξανάλει το ἐπανωτά, συχνά, μὰ ἐκείνης πῶχει ἀπὸ τὸ κλάμμα τοῦ ματιοῦ λαμπρὴ τὴν ὄξω κῶχη, ὁ βασιληᾶς ἀπάντηση δὲ δίνει τῆς καμία, τόσο τοῦ Κάλη μέσα του δυνήθηκε ἡ ἐξουσία.
- 45 Πολῖτες, συμβουλάτορες, ὅλοι εἶπαν τότες : « Ἄλλος εἶναι, δὲν εἶναι ὁ ἴδιος » κ' ἕνας καὶμὸς μεγάλος τοὺς τυραγοῦσε, ἐντράπηκαν, κ' ἐγύραν πάλι σπίτι. Τὸ παίξιμο τοῦ Πούσκαρα καὶ τ' ἄλλου Νιοχιαντχίτη, τέτοιο ἦταν, ὦ Γιουντχίστχια, καὶ γιὰ πολλὰ φεγγάρια
- 50 χαμένος ὁ Ἄγνοξάκουστος ἀπόμεινε στὰ ζάρια.

8

- Κ' ἡ Νταμαγιάντη βλέποντας τὸν Ἄγνοξακουσμένον τὸν ἀντραχο, ἡ ἀξελόγιαστη, κοντὰ ξελογιασμένον, ποῦ τὸ παιγνίδι τοῦπαιρνε τὰ φρένα, φόβος, πόνος τὴ Μπχιμογέννητη ἔπιασε καὶ στοχασμὸς τῆς μόνος,
- 5 ρῆγα, ἦταν ἡ περίσταση σοῦ βασιληᾶ ἢ μεγάλη. Γι' ἀγάπη του καὶ τρέμοντας μὴν κολαστεῖ καὶ σφάλει, νοιώθοντας π' ὅλα τ' ἀγαθὰ τοῦ τᾶχαν κερδεμένα, ἐμίλησε ἡ τρισδόξαστη στὴ δούλα Βριχαισαίνα τὴ βάγια τὴν καλόβουλη, ποῦ λόγια ὠραῖα μιλοῦσε,
- 10 καὶ σ' ὅλα ὄντας παρᾶξια πιστὰ τὴν ἀγαποῦσε : « Ὡ Βριχαισαίνα, ἄμε νὰ πεῖς ἀπ' ὄνομα τοῦ Νάλα, τοὺς ὑπουργοὺς νὰ μπάσουνε στοῦ βασιληᾶ τὴ σάλα, διηγῆσου πόσοι θησαυροὶ χαθῆκαν καὶ τί πλοῦτη τώρα ἀπομένουν. » Κ' ἤρθανε σὰν καλομάθαν τούτη
- 15 τοῦ Νάλα τὴν παραγγολὴ κ' ἔλεαν οἱ ὀρμηνευτάδες : « Γραφτό μας νὰ ἦταν, ἄμποτες, νὰρθοῦμε γλυτρωτάδες ! » Περιγύρα ὅλος ὁ λαὸς ἐκεῖ ξαναμαζεύτη, τοῦ τῶπε ἡ Βινταρμπχίτισσα, μὰ δὲν τὸ ἐνοστιμεύτη κ' ἀφοῦ καλοδεχούμενον τὸν ἀντρα τῆς δὲ βροῆκε
- 20 σ' ὅ,τι εἶπε, ἐντράπη καὶ ξανὰ στὸ γυναιτικὴ ἐμπῆκε. Μὰ ἀκούοντας πῶς ἀδιάκοπα κατάρτεχε τὸ ζάρι τὸν Ἄγνοξάκουστον καὶ πῶς τὸ βιὸς του ὅλο εἶχαν πάρει,

- τῆς βάγιας πάλε μίλησε : «Μὲ θέλημα τοῦ ρήγα,
 ὃ Βριχατσαίνα, ἄμε ξανὰ καὶ τὸ Βαρσναίγια, ὀδηγῶ,
 25 καλόγηθι, ἐδὼ τὸν ἀμαξᾶ· σπύδαϊα θὰ κάμει χρέγια.»
 Κι' ἀκούσαντας τῆ ρήγισσα, νὰ φέρουν τὸ Βαρσναίγια
 στέρνει ἄντρες ἀξιαζόμενους ἢ Βριχατσαίνα. Τότες
 ἡ Μπχιμοπούλα, πούξερε καλὰ τὸ ποῦ καὶ πότες,
 30 τοῦ μίλησε ἀπαλόφωνα, σὰν τὸ καλοῦσε ἡ ὦρα
 καὶ τὸ Βαρσναίγια ἡ ἄψεγη μὲ τοῦτα ἐπαρηγόρα :
 «Ξέρεις πῶς πάντα ὁ βασιληᾶς σωστὸς μαζί σου ἐστάθη,
 βόθηθα τον τώρα πῶμελλε κι' αὐτὸς νὰ κατοπάθει.
 Ὁ ἀντράρχης μὲ τὸν Πούσκαρα, περσότερο ὅσο χάνει,
 τόσο τὸ πάθος πιδὸ πολὺ τοῦ παιγνιδιοῦ τὸν πιάνει.
 35 Τοῦ Πούσκαρα ὅσο ὑπάκουα τὰ ζάρια πέφτουν πρύμα,
 τόσο στα ζάρια πιδὸ κακὸ τοῦ Νάλα εἶναι τὸ ψῆμα.
 Φίλου ἢ δικοῦ λόγια καθὼς πρέπει ν' ἀκούει δὲ θέλει,
 οὔτε καὶ γιὰ τὰ λόγια μου στῆ ζάλη τότε μέλει.
 Ὁ Νιοχιαντχίτης βέβαια λογιᾶζω πῶς δὲ φταίει,
 40 ὁ ρήγας ὁ τρανόψυχος στῆ ζάλη ποῦ τὸν καίει,
 τὸ λόγο μου ἂ δὲ χαιρεται. Ζητάω ἀπὸ σὲ βοήθεια,
 ἀρχιαμαξᾶ, κάμε ὅ,τι πῶ· μοῦ θόλωσε στὰ στήθια
 μέσα ἡ ψυχῆ, ποῦ ἀπ' ἀπ' τὸν καημὸ μιὰ μέρα θὰ στερέψει.
 Τᾶτια ποῦ ὁ Νάλας ἀγαπᾶ, τὰ γλίγωρα σὰ σκέψη,
 45 ζέψε, στ' ἀμάξι ἀνέβασε τὰ δυὸ παιδιὰ μου τοῦτα,
 καὶ στῆ Βιντάρμπχα κόπιασε, κ' ἐκεῖ ἐμπιστεύοσού τα
 στὰ χέρια τῶ δικῶνε μου μὲ τ' ἄτια καὶ τ' ἀμάξι,
 κ' ἔπειτα μένεις ἢ ἀλλοῦ πᾶς, ἂν κάλλιο σοῦ ταιριάζει.»
 Πρῶτα τοῦ Νάλα ὁ ἀρχιαμαξᾶς Βαρσναίγιας στοὺς συμβούλους
 50 τοῦ Νάλα, τῆς Βιντάρμπχαινας εἶπε τοὺς λόγους οὓλους,
 συναγκιήθηκε μ' αὐτοὺς καὶ σὰν καλοστοχάστη,
 καὶ τοῦδωκαν τὸ ἐλεύτερο, στὴν ἀμαξα, ὃ δυνάστη,
 ἔμπασε τὰ λυμάρικα, καὶ στοὺς Βιντάρμπχες μόλις
 φτασμένος ἦταν ὁ ἀμαξᾶς, ἐκεῖ ποθόνει κι' ὄλις
 55 τ' ἄτια, τ' ἀμάξι, ποῦ ὁμοιο του δὲν ὑπαρχε κανένα,
 τὸν Ἰντρασαίνα τὸ παιδί, τὴν κορασιὰ Ἰντρασαίνα,
 καὶ σὰν ἀποχαιρέτισε τὸ βασιληᾶ τὸ Μπχιμα,
 κ' ἔκλαψε δάκρυα γιὰ καῦμὸ τοῦ ρήγα Νάλα χύμα,
 γιὰ τὴν Ἀϊώντχια κίνησε, κ' ἐκεῖ στοῦ βασιληᾶ τῆς
 60 τοῦ Ριτουπάρνα ὁ θλιβερός ρογιᾶστηκε ἀγωγιάτης.

- Σὰν ὁ Βαρσναίγιας μίσηψε, τὴ βασιλεία καὶ τ' ἄλλα
 πλούτια τοῦ πήρε παίζοντας ὁ Πούσκαρας τοῦ Νάλα.
 Ἐπῆρε τοῦ Ἀγνοξάκουστου τὴ βασιλεία κ' ἐγέλα
 ὁ Πούσκαρας καὶ τοῦλεγε : «Νὰ ξαναπαίξουμε ἔλα !
 5 Τί βάνεις κάτου στοίχημα ; μονάχη σοῦ ἀπομένει
 ἡ Νταμαγιάντη, ἐκέρδηξα τὸ ἔχει σου ὄλο· ἄς γένει,

- ἄν ἀγαπᾶς, ὀμπρὸς γι' αὐτὴν τὴ Νταμαγιάντη ὁ ντζόγος. »
 Ἐμάνιωσε ὁ Ἀγνοξάκουστος καὶ τὴν καρδιά του ὁ λόγος
 τοῦ Πούσκαρα τοῦ ξέσκισε, μὰ δὲν ἀπηλογήθη·
- 10 κι' ὁ Νάλας τότες κοίταξε τὸν Πούσκαρα κ' ἐγδύθη
 κάθε στολίδι ἀπ' τὸ κορμί, κι' ἄντυτος μ' ἓνα μόνο
 σκουτι ὁ τρισδόξαστος μὲ ὀργή, πληθαίνοντας τὸν πόνο
 κεινῶν ποῦ τὸν ἀγάπησαν, ὁ βασιληᾶς ἀφήκε
 τὴ μεγαλώτατη εὐτυχιά κι' ἀπ' τὸ παλάτι ἐβγήκε.
- 15 Κ' ἡ Νταμαγιάντη μοναχὰ μ' ἓνα σκουτι κι' ἀτὴ της
 σὸ δρόμο τὸν ἀκλούθησε. Μ' αὐτὴν ὁ Νισχιαντχίτης
 ὄξω τρεῖς νύχτες ἔμεινε, κι', ὦ μαγαρήγα, μία
 ἔβγαλε διὰ τὸ Πούσκαρας, μαθὲ, στὴν πολιτεία :
 « Φίλος τοῦ Νάλα ὅποιος βροθεῖ θὰ μούναι τοῦ θανάτου. »
- 20 Διαλάλησε ἔτσι ὁ Πούσκαρας, καὶ γιὰ τὴν ὄχητά του
 φιλόξενος, Γιουντχίστιχρα, κανένας δὲν ἐδείχτη.
 Καὶ ὁ ρήγας ὁ ἀξιοφίλευτος ἀφίλευτος τρινύχτι
 πέρασε μόνο μὲ νερὸ καὶ τὸν τυράγγαι ἢ πεῖνα,
 κ' ἔφαχνε ναῦρει ἐκεῖ καρπούς καὶ ρίζες καὶ ξεκίνα
- 25 τότες ὀμπρὸς ὁ βασιληᾶς κ' ἡ Νταμαγιάντη πίσω.
 Τὸ Νάλα ἡ νήστεια γιὰ καιρὸ βασάνιζε περίσσο,
 ὡς ποῦ μιὰ μέρα κάμποσα πουλιά εἶδε ποῦ τοὺς βάφει
 τέτοιο ἓνα χρώμι τὰ φτερά, ποῦ μοιάζονε χρυσάφι,
 καὶ μὲ τὸ νοῦ του εἶπ' ὁ ἀρχηγὸς τῶ Νισχιαντχῶν ὁ ἀντρεῖος :
- 30 « Σήμερα θᾶχω αὐτὰ φαγὶ καὶ θᾶναι μέγα βίος. »
 Καὶ μὲ τὸ μόνο τὸ σκουτι ποῦ ἐφόρει ἐκούπωσέ τα,
 μὰ τὸ ἄσκασε τὸ κούντουμο καὶ στὸν ἀγέρα ἐπέτα.
 Κ' οἱ ἀγεροδρόμοι βλέποντας τὸ Νάλα χάμου νᾶχει
 γιὰ ντύμα τὴν ἀπλοχωριά ὁ κακόμοιρος μονάχη,
- 35 καὶ μὲ θλιμμένο βλέφαρο νὰ στέκει, ἀπ' τὸν ἀγέρα
 τοῦπαν : « Εἴμαστε, ἀνέμυαλε, τὰ ζάρια κ' ἐδῶ πέρα
 ἤρθαμε νὰ σοῦ σαροῦμε καὶ τὸ στερνὸ σου ντύμα !
 ἂ φορεμένος ἐφευγες, γιὰ μᾶς θὲ νᾶταν κριῖμα ! »
 Τὰ ζάρια ἰδόντας φυγητὰ καὶ τὴ ζορκιά του ἀτός του,
- 40 ἐμίλησε ὁ Ἀγνοξάκουστος αὐτὰ τῆς γυναικός του :
 « Ὅποιων τὸ ἄχτι μ' ἔκαμε τὴ βασιλεῖα νὰ χάσω,
 μὲ κάνει, ἀκατηγόρητη, κι' ὁ μαῦρος νὰ πεινάσω,
 ζωοθροφὴ μὴ βρίσκοντας· κι' ὅποιοι ἔτσι τὰ βολέψαν,
 ποῦ οἱ κάτοικοι τῶ Νισχιαντχῶν ἐμένα δὲ φιλέψαν,
- 45 οἱ ἴδιοι ἐγίνηκαν πουλιά καὶ μοῦνλεψαν τὸ ρούχο·
 κι' ἀπ' τὰ δεινά μου βάσανα κι' ἀπὸ τὴν πίκρα ποῦχω
 τὰ λογικά μου ἐσθύστηκαν τοῦ ἀντρός σου, ἐμένα, μαθὲ
 τὸ λόγο τοῦτο ποῦ καλὸς θᾶναι γιὰ σέ : δεξιᾶθε
 σὸ Νταξινάπατχα ὀδηγοῦν, περνῶντας τὴν Ὀζήνη
- 50 καὶ τὸ ὄρος τὸ Ριξάβαντα κατόπι, οἱ δρόμοι ἐκεῖνοι·
 καὶ πέρα ἐκεῖ εἶναι τὰ βουνὰ τὰ Βίντχια τὰ μεγάλα
 καὶ τῆς Παγιώσχηνης τὰ νερὰ τὰ σύχλια σὰν τὸ γάλα,
 ποῦ χύνονται στὴ θάλασσα, κι' ἀσκηταριά γεμάτα
 ρίζες, καρπούς κάθε λογῆς· ἐκεῖνη ἐκεῖ εἶναι ἡ στρατά

- 55 για τούς Βιντάρμπτες, ἡ ἄλλη αὐτοῦ στὴν Κώσαλα ξεβγάνει,
 παρέκει κατὰ τὸ Νοτιᾶ δεξιὰ εἶναι τὸ Ντεκχάνι.»
 Προημέρᾳ πολλὰς φορὰς ἐκεῖ ποῦ παραδέρνει,
 ὦ ἀπόγονε τοῦ Μπαράτα, στὴ Νταμαγιάντη γέροντι
 ὁ ρήγας Νάλας λέγοντας αὐτὰ τῆς Μπχιμοκόρης.
- 60 Κι' αὐτὴ μιλώντας μὲ φωνὴ τοῦ Νισχιατνχίτη, χάρις
 δύναμη ἀπὸ τὸ κλάψιμο, σφραμένη ἀπὸ τὴ λύπη,
 λέει ἡ Νταμαγιάντη τοῦ ἄτυχου : «Τρομάρας καρδιοχτύπι
 μὲ πιάνει καὶ μοῦ κόβονται τὰ ἦπατα σὰν πάλι
 καὶ πάλι, ὦ ρήγα, σκέφτομαι τὸ τί ἔχει ὁ νοῦς σου βάλει.
- 65 Χαμένο τὸ βασίλειο σου, τὰ πλούτια σου χαμένα,
 εἶσαι γυμνός, πεινᾶς, διψᾶς, πῶς θάφουγα ἀπὸ σένα
 ποτέ μου παραιτώντας σε στοῦ λόγγου τὴ μονάξια ;
 Μεγάλε ρήγα, στὸ φοιχτὸ ρουμάνι ἐγὼ θάμ' ἄξια
 τὸν ἀγανακτημένο ἐσέ, ποῦ σὲ παθιάζει ἡ πείνα
- 70 καὶ ποῦ ὄλο συλλογίζεσαι τὰ μεγαλεῖα σου ἐκείνα,
 στὴν τόση στενοχώρια σου νὰ σὲ καταπραῖνω.
 Βοτάνι ἡ γμώμη τῶ γιατρῶ δὲν ξέρει σὰν ἐκείνο
 ποῦναι ἡ γυναῖκα στοὺς καημούς· ἀληθινὰ σοῦ κρένω !»
 Ὁ Νάλας εἶπε :
- «Ἦ Νταμαγιάντη λυγερή, τόχεις σωστὰ εἰπωμένο,
 75 ἄλλο τοῦ ἄντρα δὲν εἶναι, σὰν πίκρια τὸν πλακόνει,
 θερίπιο πολυάκριβο, παρὰ ἡ γυναῖκα μόνη.
 Οὔτε ν' ἀφήσω ἐσὲ ποθῶ, γιατί δειλὴ φοβάσαι ;
 τὸν ἴδιο ἐμένα, ἄψεγη, ναί, μὰ ἐσὲ δὲ θ' ἀφινά σε.»
 Ἡ Νταμαγιάντη εἶπε :
- «Ἄ μεγαρήγα ἐσὺ ἀπὸ ἐμὲ νὰ φύγεις δὲν ποθοῦσες,
 80 τότες γιατί τῶ Βινταρμπχῶν τὸ δρόμο μοῦ ξηγοῦσες ;
 Ἄντραρχη, σ' ἐκατάλαβα, δὲ θέλεις νὰ μ' ἀφήσεις,
 μὰ, τῆς γῆς ἄρχε, ξέφρενος ἦθε μὲ παραιτήσεις,
 μιὰ κι' ὄλο, ὦ κάλλιε.τῶν ἀντρῶν, τὸ δρόμο μοῦ ὀρημενεύεις·
 ἔτσι, ὅμοιε τῶν ἀθάνατων, τὴν πίκρα μοῦ τρανεύεις.
- 85 Σὰν ὄλο ἐκεῖ πᾶς μὲ τὸ νοῦ, καὶ στοὺς δικούς μας ἄμε,
 στῶ Βινταρμπχῶν, ἀν ἀγαπᾶς, τὴ χώρα ἀντάμα ἄς πᾶμε.
 Τιμές, περφάνειας χαριστὴ, κεῖ ἀπὸ τὸ ρήγα θάχεις
 καί, ὦ βασιληᾶ, στὸ σπῖτι μας καλοτυχιὰ θὰ λάχεις.»

10

Ὁ Νάλας εἶπε :

«Βέβαια εἶν' ὅπως τοῦ ἀφέντη σου δική μου ἡ βασιλεία
 μὰ ἐκεῖ νὰ πάω δὲν εἴμπορῶ σὲ τέτοια δυστυχία.
 Πῶς, τὴ χαρὰ σου ἀξαινοντας, μιὰ κ' ἦρθα εὐτυχισμένος,
 μεγαλωτῆς τοῦ πόνου σου θὰ γύρω ξεπεσεμένος ;»

Ὁ Βριχαντάσβας εἶπε :

- 5 Ὁ ρήγας Νάλας λέγοντας τῆς Νταμαγιάντης πάλι
 καὶ πάλι αὐτὰ, τὴν ὁμορφη ποῦ τὸ μισὸ εἶχε βάλει

- σκουτι μονάχα ἀπάνου της ἐγλύκανε, κ' ἐκίνα'
αὐτὴ κι' αὐτὸς μ' ἕνα σκουτι ντυμένοι, κι' ἀπ' τὴν πείνα
λυωμένοι κι' ἀπ' τὴ δίψα τους, ὡς ποῦβραν ἕνα χάνι,
10 και μὲς σ' αὐτὸ τῶ Νισχιαντῶν ὁ ἄρχος ἅμα φτάνει,
ὁ ρήγας, κ' ἡ Βιντάρμπχαινα, σωριάζεται στὸ χῶμα.
Κι' ἀλήθεια αὐτὸς χωρὶς σκουτι λερὸς και δίχως στρωμα
στῆς Νταμαγιάντης τὸ πλευρὸ νὰ κοιμηθεῖ πλαγιαίξει,
και κουρασμένον κατὰ γῆς μπουχὸς τότε σκεπάζει.
- 15 Κ' ἡ Νταμαγιάντη ἡ ὁμορφη σὲ βάσανα γιὰ νᾶρθε
ἡ ἀσκήτρα ἡ τρυφερώτατη ξάφνου ἀπ' τὸν ὕπνο ἐπάρθη.
Και μόλις ὁ ὕπνος, ἀντραρχε, τὴ Νταμαγιάντη παίρνει,
ὁ ρήγας Νάλας, ποῦ ὁ καὺμὸς νοῦ και καρδιά τοῦ δέρνει,
πλιά δὲν κοιμάται σὰ μπιρχοῦ, κι' ὄλο φροντίζει ὁ νοῦς του
20 γιὰ τὸ βασίλειο πῶχασε, γιὰτὶ ἀπὸ τοὺς πιστοὺς του
ὄλους ἐπαρατήθηκε, γιὰτὶ μὲς στὸ ρουμάνι
πλάνητας ἐπαράδερνε κι' αὐτὴν τὴ σκέψη κάνει :
«Πῶς θὰ ἦταν ἀν τὸ ἔκανα, και πῶς θ' δὲν τὸ κάνω ;
κάλλιο εἶναι ἀπὸ κάθε ἀνθρωπο νὰ φύγω, ἢ νὰ πεθάνω ;
25 Τούτη ποῦ ὀλόπιστη σ' ἐμὲ γιὰ ἐμὲ κακοπαθαίνει
νὰ πάει μιά μέρα στοὺς δικοὺς μπορεῖ ἀπὸ ἐμὲ ἀφημένη.
Μαζῆ μου βέβαια ἡ μπιστικιά σὲ συφορὸς θὰ μπλέξει
ποιοὺς ξέρει, ἀν ξρημη βρεθεῖ, μπορεῖ και νὰ τῆς φέξει.»
Κ' ἔκρινε σὺν τὸ ξέταξε συχνὰ κ' ἐπολυσκέφθη,
30 πῶς τὸ παράτιο πιὸ καλὸ τῆς Νταμαγιάντης πέφτει.
«Μεγαλομοῖρα, δοξαστή, πιστή, ὅπως μᾶχει τάξει,
τὸ μεγαλεῖο της ποιοὺς μπορεῖ στὸ δρόμο νὰ πειράξει ;
Στὴ Νταμαγιάντη ἔτσι ἔγερνε τὸ νοῦ του, ν' ἀπαρηάκει
τὴ Νταμαγιάντη, ἔτσι κακὸν τὸν εἶχε ὁ Κάλης φτιάκει.
35 Κ' εἶδε ποῦ αὐτὸς ἦτο ἀντυτος και μ' ἕνα ντύμα ἐκείνη,
κι' ὁ βασιλιᾶς νὰ κόψει της τὸ μισὸ ντύμα κρίνει :
«Πῶς θὰ κόβω τὸ ρούχο της, πρὶν ἢ ἀκριβὴ ξυπνήσει ;
και ὁ ρήγας Νάλας τριγυρνᾷ τὸ χάνι νὰ ζητήσει, ,
κ' ἐδῶ κ' ἐκεῖθε τρέχοντας, τοῦ Μπαχάρτα βλαστάρι,
40 στὸ χάνι ἦρε ἕνα ἐξαιρετο σπαθὶ χωρὶς φηκάρι.
Μὲ δαῦτο τὸ μισὸ ἔσκισε σκουτι και σὺν τὸ ἐντύθη,
ἄφρενος ὁ ὀχτροπαθιαστῆς φεύγοντας κεῖθε ἐχύθη
ν' ἀφήσει τὴ Βιντάρμπχαινα τὴν ἀποκοιμισμένη.
Τότες ξανᾶρθε μὲ καρδιά στα πίσω γυρισμένη
45 τῶ Νισχιαντῶν ὁ ἄρχοντας, στὸ ἴδιο χάνι κι' ἅμα
τὴ Νταμαγιάντη ἀντίκρουσε, τὸν ἐπίασε τὸ κλάμα :
«Ὁ "Ἄνεμος πρὶν δὲν ἔβλεπε μὴδ' ὁ "Ἡλιος τὴ γλυκειά μου,
και τώρα ἀσκηπη κοίτεται μὲς στὸ καλύθι φάμου,
ἕνα ξεσκαλίδι ἢ ὠρηγόγελι. σὺν τὴν τρελλὴ φορώνας
50 γιὰ ντύμα ἢ ὁμορφολάγγονη, πῶς θὰ βρεθεῖ ξυπνῶνας,
πῶς μόνη ἡ Μπαχιμογέννητη θὰ πάει ἀπὸ μένα χῶρια
στὸ θεριοφιδομόνιαστο φοιχτόλογγο ἢ πανώρηα ;
"Ἄντιτες, Ροδνιρες, "Ἀσβινες, Βάσουοι, "Ἄνεμοι βοηθοὶ σου
ὡς εἶναι, μεγαλόμοιρη, σκεπάζει σε ἡ ἀρετὴ σου.»

- 55 Σὰν εἶπε αὐτὰ τῆς ἀκριβῆς συμβίας του, ποῦ σὲ κάλλη
 ἀνόμοιαστη ἦτανε στὴ γῆς, παρθῆκαν ἀπ' τὸν Κάλη
 τοῦ Νάλα τὰ συλλοϊκά, κ' ἐμάκρυνε τρεχάτος,
 μὰ πάλι ὁ ρήγας Νάλας μιὰ καὶ δυὸ ξαναφευγάτος
 ὄλο στὸ χάνι ἐγύριζε, τί ὁ Κάλης ἀρπαζέ τον,
 60 κι' ἀπὸ τὸν Κάλη ἡ ἀγάπη του σ' αὐτὴν ξανάφερνέ τον.
 Καρδιά σκιιστὴ σὲ δυὸ εἶχε αὐτός, ποῦ ἡ πίκρια τότε θλίβει,
 σὰν ἀνεμόκουνια ἔρχονταν καὶ πῆαινε στὸ καλύβι.
 Μὰ ὁ Κάλης πῆρε τον· τυφλός, τρίσθλιφτος δάκρυα χύνει,
 καὶ φεύγει καὶ κοιμάμενην ἐκεῖ τὴν κόρη ἀφίνει.
 65 Νεκρόφυχον τὸν κύριεψαν τὰ μαγικά τοῦ Κάλη,
 τὸ βασιλιᾶ, καὶ συλλοὴ στὸ νοῦ του δὲν εἶχε ἄλλη,
 καὶ φεύγοντας παράτησε στῆς πίκριας του τὴ θέρμη,
 στοῦ λόγγου τὴ γυναῖκα του τὴ μοναξιά παντέρμη.

- Σά, ρήγα, ὁ Νάλας μάκρυνε ξυπνάει ξαποσταμένη
 ἢ Νταμαγιάντη ἢ ὠρηγόοφη σὲ λόγγου ἐρμιὰ σκιαγμένη.
 Κ' ἡ θλιβερὴ μὴ βλέποντας τὸν ἄντρα της τρομάζει,
 καὶ ὦ μεγαρήγα, σκούζοντας τὸ Νισχιαντχίτη κράζει :
- 5 «Ρήγα τρανέ, σώστη, ἀκριβέ, γιατί μ' ἀφίνεις μόνη ;
 μὲς στὴν ἐρμιὰ τοῦ ρουμανιοῦ τρομάρα μὲ πλακόνει·
 πεθαίνω κι' ἀφανίζομαι ! τὸ δίκιο μὴ δὲν ξέρεις ;
 μή, μεγαρήγα, σ' ὄ,τι λὲς ἀλήθεια δὲν προφέρεις ;
 πῶς μιὰ φορὰ κ' εἶπες μου : «Ναί, μὰ τὴν ἀλήθεια» τώρα
- 10 φεύγοντας μ' ἀπαράτησες στοῦ ὕπνου μου τὴν ὄρα ;
 πῶς ἡ καρδιά σου τὴν πιστὴ, τὴν ἄξια σου συμβία
 νὰ παραιτήσεις βάσταξε, μάλιστα δίχως μιὰ
 κἂν ἀδικιὰ ἀπὸ μέρος της ; τᾶδικο ἄλλοῦθε ὑπάρχει !
 Νὰ κάμεις ν' ἀληθέψουνε σ' ἐμὲ τὰ λόγια, ἀντρέαρχη,
- 15 μπουρεῖς, ποῦ δμπρός στοὺς φύλακες τοῦ κόσμου πρῶτα ἐμίλειες!
 Γραφτὴ εἶναι ἡ ὄρα τῆς θανῆς τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὴ ποῦ ἐφίλειες
 ἀντροδαμάλι, ἀλλοιώτικα καὶ ὠρούλα μιὰ μονάχη,
 τώρα ποῦ τὴν παράτησες, ζωὴ πῶς μπόρειε νᾶχη ;
 Δαμάλι τῶν ἀνθρώπωνε, χωράτεψες καὶ φτάνει,
- 20 φανίσου, τέλεια ἀνίκητε· σκιάξη, ἄρχοντα, μὲ πιάνει !
 Φαίνεσαι, ρήγα, φαίνεσαι· νά, Νισχιαντχίτη, ἐφάνης !
 κρύβεσαι στὰ χαμόκλαδα, τί δὲ μοῦ ἀναθιβάνεις ;
 Ἄρχε ρηγάδων, κρῖμας ! ὦχ ! σὲ τέτοιο παραδεῖρι
 καὶ θρηνο ἐδῶ νὰ μὴν ἐρθεῖς γιὰ παρηγόριο, κύρη !
- 25 Δὲν κλαίω γιὰ μένα, δὲ θρηνώ γιὰ τίποτ' ἄλλο : λέω
 μόνο γιατί εἶσαι μοναχός, καὶ σένα, ἀντρέαρχη, κλαίω·
 ἂν πείνω, δίψα, βασιλιᾶ, καὶ κόπος τυραγνᾶ σε ;
 πῶς βράδου στὲς δεντρορίζες μὴ βλέποντάς με θᾶσαι ;
 Τὴν ἀψυοπικροπλάνταχη μάνητα πόνου καίει,
 30 κ' ἐδῶθε ἐκεῖθε τρέχοντας συφοριαμένη κλαίει.

- Μιά κόβεται, σωριάζεται, μιὰ δλόρθη ἢ νιὰ πηδάει,
 μιὰ σκούζει, μύρεται, και μιὰ τρέμει, λυγοθυμάει.
 Κ' ἢ θλιβερὴ στενάζοντας, σ' ἄμετρης λύτης κάψες,
 λέει ἢ Μπχιμογέννητη ἢ πιστὴ μὲ βογγητὰ και κλάψες :
- 35 «Γιὰ ὅποιου κατάρα πλάκωσαν πονόσφαχτον οἱ πόνοι
 τὸ Νισχιαντχίτη, ἀψύτερος τὸ εἶναι του ὄς πλακόνει
 πόνος και ἀπὸ τὸν πόνο μας· και πάθια πιὸ μεγάλα,
 ὄς πάθει ἐκεῖνος ὁ κακὸς κι' ἀπὸ τὸν ἴδιο Νάλα,
 ποῦ τοῦτον ὁ κακόγνωμος σὲ βάσανα ἔχει μπλέξει·
- 40 στήν κακορίζικη ζωὴ ποτὲ νὰ μὴν τοῦ φέξει.»
 Ἔτσι ἔλεε τοῦ τρανόψυχου ρήγα, ἢ συμβία θρηνώνας,
 σὲ λόγγο θεριομόνιαστο τὸν ἄντρα της ζητῶνας.
 Και «ἄχ!» και «βᾶχ!» ὦ βασιλιᾷ, μυρόμενη ὀλοένα
 ἐδῶθε ἐκεῖθε ἀδιάκοπα τρέχει τοῦ Μπχιμα ἢ γέννα.
- 45 Αὐτήν, ποῦ σὰ θαλασσαετοῦ τῆς ἔμοιαζαν οἱ γόοι,
 κ' ἔσκουζε κ' ἔκλαιε ἔλεινὰ μὲ πικρομυρολόι,
 ξάφνου τὴ Μπχιμογέννητη, ποῦ αὐτοῦ φρασμένη ψάχνει,
 βῆας πεινασμένος, ὄφιος μέγας τὴν ἀδράχνει.
 Κι' ἀπὸ τὸ φίδι ὀλόζωστη, κεῖ ποῦ στὰ δάκρυα πλέει
- 50 λόγου της δὲ συγκλαίεται τὸ Νισχιαντχίτη κλαίει :
 «Ἐμὲ τὴν ἀπροστάτευτη στήν προστασία σου μ' ἔχεις,
 φίδι μ' ἄρπᾶ σὲ λόγγου ἐρμιά, γιατί δὲ μὲ συντρέχεις ;
 Σὰ θυμηθεῖς με, πῶς θὰ ζεῖς στὰ σύγκαλα, στὰ πλούτη,
 ὦ Νισχιαντχίτη, ἐλεύτερος ἀπ' τὴν κατάρα τούτη ;
- 55 Σὲ κόπου, πείνας βάσανα λυωμένος, Νισχιαντχίτη,
 ρηγάδων τίγρη, ποιόν, ἀθῶε, θὰ βρεῖς παρηγορήτη ;»
 Κ' ἕνας περνῶνας κυνηγὸς τ' ἀτύπητο ρουμάνι
 τότες τὸ σκούξιμο ἔκουσε και αὐτοῦ μ' ἀσπούδα φτάνει.
 Πῶς ἦταν ἀπ' τὸν ὄφιο σφιχτὴ ἢ μεγαλομμάτα
- 60 εἶδε κ' εὐτὺς ὦ κυνηγὸς τὴ ζήγωσε τρεχάτα,
 κι' ἀπὸ μπροστὰ τὸν ἔσκισε μὲ κοφτερὸ λεπίδι,
 λιάνισε τὸ σερνάμενο, δὲ σπάραξε τὸ φίδι.
 Γλύσαντάς την, και λούσαντας συνήφερέ την πρῶτα·
 μὲ φαγοπότι, ὦ ἀπόγονε τοῦ Μπχάρατα, κ' ἐρώτα :
- 65 «Ποιανοῦ εἶσαι ποῦ τὸ μάτι σου σὲ ζαρκαδιοῦ προσφέρει ;
 πῶς μὲς στὸ λόγγο εἶσαι, κυρά, ποιά συφορὰ σὲ δέρνει ;»
 Καί, ἀνθρώπων ἄρχε, ὄλα ἐκεινοῦ μ' ἀλήθεια, σὰ ρωτήθη,
 ἢ Νταμαγιάντη, ἀπόγονε τοῦ Μπχάρατα, δηγήθη :
 Μισόντυτη, παχειόμηρη και παχειοβυζοφόρα,
- 70 ἀπαλοαφεγαδόκορμη, γεμοφεγγαροθώρα,
 καμαροτσινορόμματη, μὲ τῆς μιλιᾶς τὴ γλύκα,
 σάν εἶδε την ὁ κυνηγὸς ζήτηια ἐρωτιᾶς ἐγροῖκα.
 Μὲ γλυκοτροφερόλογο στῆς πεθυμιᾶς τὴ φλόγα
 ὁ κυνηγὸς τὴν πράαινε κ' ἢ ἀρχόντισσα τὸ ἐνόγα.
- 75 Μὰ ἢ Νταμαγιάντη ἢ ἀνθρώπιστη τὸν εἶχε καταλάβει.
 τὸν ἄχρειον, κι' ἀπὸ μάνητα τρανῆς δεγῆς ἀνάβει.
 Και ὁ τιποτένιος, ὁ κακός, ἀδύνατος γιὰ ζόρι,
 ν' ἀστράφτει ἢ ἀκαταδάμαστη σὰ φλόγας ἄκη ἐθῶρει.

- Κι' ἀφοῦ ἦρθε ἡ ὥρα ποῦ ὁ καιρὸς γιὰ λόγια εἶχε περάσει,
 80 ἡ Νταμαγιάντη ἢ θλιβερή, ποῦχε τὸν ἄντρα χάσει
 καὶ τὸ βασίλειο, στῆς δογῆς πνιγμένη τὴν ἀντάρρα,
 ἐκείνον καταράστηκε μὲ τούτην τὴν κατάρρα :
 «Τὸ Νιοχιαντχίτη, ἄλλον ποτὲ στὸ νοῦ μου ἐγὼ δὲν εἶχα !
 85 ἔτσι ὁ τρισάθλιος κυνηγὸς στὸν τόπο νὰ ξεψύχα !»
 Ὁ κυνηγὸς τὸ λόγο της γρικαίει δὲν ἀγκρκαίει,
 χάμου σωριάζεται ἄψυχος, σὰν τὸ δεντρο ποῦ ἐκίη.

12

- Τὸν κυνηγὸ σὰ σκότωσε προβήκε ἡ λωτομάτα
 μὲς σὲ ρουμάνια ἔρμα, φριχτά, τζιτζιριστά, γεμάτα
 λιόντες, καπλάνια, τίγρηδες, βουβάλια, ἀρκοῦδες, λάφια,
 5 μ' ἀρίφνητα πετούμενα, μ' ἄγριων κλεφτῶν ἐσνάφια,
 πῆχτρα ἀπὸ σαλοφιλουριές καὶ μπάμπουκαλαμιῶνες,
 ἀπὸ γκρισιλέες, ἀγριοσοικιές κι' ἀμπανοζιοδεντρῶνες,
 μαζί μὲ κομμιδόδεντρα, κατάπτες, τερμινάλιες,
 μ' ἀρτζούνες καὶ μὲ μέλεγες, νταλβέργες καὶ σαλμάλιες,
 ροδομηλιές, μαγγόδεντρα, λῶδρες, γαντζιές, παντμάκες,
 10 σάλες καὶ σπανοκάλαμα, καδάμπες κι' ἀμαλάκες,
 πλάχες καὶ κουβαροσοικιές καὶ τζιντζιφιές, μπανάνες.
 πλήθιες κ' Ἰνδοπορτοκαλιές, μαζῆ καὶ μπουχανάνες
 πλατύφυλλες καὶ φοινικιές πολλές καὶ χαριτάκια
 μυρόβολα καὶ χορμαδιές καὶ πλήθια βιφιτάκια.
 15 Κ' εἶδε βουνά, λογιῆς λογιῆς μὲ πλούτια μέσα χίλια,
 ποτάμια, ρεῖθρα καὶ λιμνιά κι' ἄμετρα ἀγορμια, δρενίθια,
 πιασάσες, ράξασες φριχτοὺς κι' ὀφιοδαιμόνια πλήθια,
 βάλτους, ψαρόλιμνες, βουνῶν κορφάδες καὶ συνάμα.
 20 παντοῦ ροὲς θεώρατες καὶ καταρράχτες θιαμα.
 Κοπαδιαστά τῷ Βινταρμπχῶν ἡ ρηγοθυγατέρα,
 βουβάλια φίδια, ἀγριόχοιρους κι' ἀρκοῦδια ἐκεῖ εἶδε πέρα.
 Ἡ τυχερὴ καὶ ψυχερὴ, μὲ δόξας λαμπροσύνη,
 ἡ ἔρμη τὸ Νάλα ψάχνοντας νὰ βρεῖ τὴν ὥρα ἐκίνη,
 25 δὲ σιαχίτηκε, ἡ Βιντάρμπχαινα, τοῦ ρήγα Μπχίμα ἡ γέννα,
 ἐδῶθε ἐκεῖθε τρέχοντας, ἀπ' ὄλα αὐτὰ κανένα.
 Σὲ λόγγου φρίκη φτάσαντας ἡ Βινταρμπχοαναγιάστρα,
 καυτὴ ἀπ' τὰ πάθια τ' ἄντρα της, πικρὴ, μοιρολογιάστρα,
 μὲ τὸ κορμί της, βασιληᾶ, ποῦ ἡ θλίψη τὸ φυραίνει
 30 τ' ἄντρος της, χάμου ξαπλωτὴ στὲς πέτρες, ἔτσι κρένει :
 «Τῷ Νιοχιαντχῶν, πλατύστηθε, γενάρχη, μακροχέρη,
 ρήγα, ποῦ πᾶς καὶ μ' ἄφησες σ' ἔρμου δρμανιοῦ λημέρι ;
 Πῶς, ἦρωα, ἐσὺ ἐπρόσφερες σφαχτῶν ἰσοροραξία
 35 πλούσια, μὲ πρώτη, ὦ ἄντροτίγρη, τὴν ἀλογοθυσία,
 μὲ μένα ψεύτης φάνηκες ; ὦ τῶν ἀνθρώπων πρώτε,
 τὸ λόγο ποῦπες, τρίλαμπρε, καλόηθε, ὀμπρός μου τότε,

- δαμάλι τῷ ρηγάδωνε, γιά στρέξε καί θυμήσου !
 Κι' ὅ,τι εἶπαν οἱ χρυσόκικνοι σιμὰ στήν πινομή σου,
 κι' ἀκόμα ἐκεῖνα πῶκριναν οἱ ἀγεροδρόμοι δμπρός μου
 40 γιά καταδέξου νά σκεφτεῖς, κύριε τοῦ γήϊνου κόσμου !
 Στή μιὰ μεριά τῆς ζυγαριάς οἱ Τετραβαῖντες καί οἱ Ἄγκες
 καί μ' ὄλο, ὡ τίγρη τῶν ἀντρῶν, τό μάκρος τους οἱ Οὐπάγκες,
 ποῦ ἐσὺ τὰ καλοδιάβασες, στήν ἄλλη ἢ ἀλήθεια μόνη,
 ἀσφαλτα μὲ τό βάρος τῆς αὐτῆ τ' ἀντισηκόνει.
 45 Γιά δαῦτο κλίνε, ὄχτροφονηᾶ, νά κάμεις, ἀντροκύρη,
 μπροστά μου ὅ,τι εἶπες, ἦρωα, σ' ἀλήθεια νά ξεγύρει.
 Ἄσφαλτα ἡ ἀγάπη σου, ἦρωα, τοῦ ἀθώου δὲν εἶμ' ἐσένα ;
 τί μὲς στοῦ δάσος τό φριχτὸ δὲν ἀπαντᾶς μου ἐμένα ;
 Ἐμένα διαπλατόστομος, φριχτός, μὲ σκιάχτρου μπόι,
 50 ὁ λιμασμένος βασιληᾶς τῆς ἐρημιᾶς μὲ τρώει
 γιὰτί νά γλύσεις με ἀψηφᾶς ; δὲν εἶπες δὲν ξανᾶπες :
 « Ἄλλες ἀπ' τὴν ἀγάπη σου δὲ θά γνωρίσω ἀγάπες ; »
 Σ' ὅ,τι εἶπες, ρήγα, ἀληθινός, καλόηθος στέρεος στέκα
 στή δακρυζάλιστη, ἀντραρχε, τοῦ πόθου σου γυναῖκα.
 55 Ὁ ποθητός στήν ποθητή, προστάτη, πῶς δὲν κρένεις
 τῆς ἄχαμνης, βαρειόμοιρης, λερῆς, ξεθωριασμένης,
 τῆς ἔρμης, ἀπροστάτευτης, τῆς μισοντυμοφόρας,
 ποῦ κλαίω καί μύρομαι, ἄρχοντα τῆς γῆς τῆς πλουτοδώρας,
 σὰν πλατυομάτα ἀπ' τὴν κοπή λαφίνα ἀν ἀλαργόρει,
 60 δὲ μοῦχεις ἔγνοια, εὐγενικέ, καμιά, ὄχτροκνηγάρη ;
 Ἐσέ, μεγάλε βασιληᾶ, σ' ἀγριώματα μεγάλα
 ἡ Νταμαγιάντη κράζω ἐγώ, τί δὲ μοῦ κρένεις, Νάλα ;
 Τίμει, ἀπὸ σοῖ, μὲ δλόβολη κορμοστασιὰ πανώρια,
 σήμερα, ὡ κάλλιε τῶν ἀντρῶν, σὲ τοῦτα ἐδῶ τὰ ἄρια
 65 δὲ βλέπω σε, τῶν Νισχιαντῶν ὡ βασιληᾶ, κοντά μου
 στεκάμενον, καθοῦμενον, ἢ ἐπαλωμένον χάμου,
 ἢ κατὰ μένα ἐρχάμενον, ἐσὲ τὸν κάλλιον ἀντρα,
 μέσα στοῦ σκιαχερώτατο ρουμάνι, ὅπου 'ναι τ' ἀντρα
 τῶν τίγριδων καί λιονταριῶν ! Καί ποιόνε θά ρωτήσω,
 70 μεγαλωτῆ τοῦ πόνου μου, στὸν πόνο τὸν περίσσο,
 ποῦ ἐμὲ τὴν ψυχοπάθιαστη καίει γιά δική σου αἰτία :
 « Τὸ ρήγα Νάλα ἔλαχε ἐδῶ νά ιδεῖς στήν ἐρημία ; »
 Σήμερα ποιὸς θά εἰπεῖ μου πῶς ; « Ὁ ρήγας τριγυρίζει
 στοῦ λόγγο ὠραῖος, τρανόψυχος, ποῦ ἀσκέρια ὄχτρῶν τσακίζει,
 75 ὁ Νάλας, ὁ ἀρχος ποῦ ζητᾶς, ὁ λωτομάτης νά τος ! »
 ποιόνε θ' ἀκούσω αὐτὸ νά εἰπεῖ στοῦ μίλημα μελάτος ;
 Μὲ τό μουσοῦδι κατὰ ἐμὲ λαμπρόπρεπος ζυγόνει
 τίγρης, τοῦ λόγγου βασιληᾶς μὲ κάθε του σιαγῶνι
 τρανό, μὲ δυὸ σκυλόδοντα μεγάλα ἀρματωμένο,
 80 ἀφοβῆ καταπάνου του τότε κ' ἐγὼ προβαίνω :
 « Τῶ ζωντανᾶν ὁ ἐξουσιαστής εἶσαι ἢ εὐγενία σου κ' ἔχεις
 γιά βασιλεία σου τοῦτο ἐδῶ τό δάσος' ἄς κατέχεις
 πῶς εἶμαι ἐγὼ τοῦ βασιληᾶ τῷ Βινταρμπχῶ ἐλαστάρει
 καί Νταμαγιάντη κράζομαι καί γι' ἀντρα μου ἔχω πάρει

- 85 τὸ Νάλα τὸ Νισιγιάντσαρχο, ποῦ κάθε ὄχτρο ἰσοτόνει
τὸν ἄντρα μου ἀξιοδάκρυτη πικρὴ γυρεῖω μόνη.
Τὸ Νάλα ἀνίσως. βασιληᾶ τῷ ζωντανιῷ, σὲ κάποιο
μέρος ἐσὶ εἶδες, πὲς μου το καὶ δόσε μου θαράπιο.
Μὰ γιὰ τὸ Νάλα ἃ δὲ μοῦ πεῖς, τῆς ἐρημιάς ὦ ρήγα,
90 φάγε με, κάλλιε ἀπὸ τὰ ζᾶ, καὶ τὸν καῦμό μου σίγα.»
Μὰ κι' ὁ ἴδιος ὁ ἀγριμιόρηγας φεύγει ἀπ' τὸν ἔρμο λόγγο,
σ' ὠρηόνερα κατάγιαλα γρικῶντας μου τὸ ἐόγγο.
Τοῦτον τὸν πετροβούναρο ποῦ ξάστερος ψηλόνει
μὲ τὲς πολλὲς λαμπρὲς κορφὲς ποῦ ἢ κάθε μὰ τους σώνει
95 τὸν οὐρανό, μὲ χρώματα κάθε λογῆς καὶ χάρη
γεμάτος, μέταλλα ἄμετρα καὶ πετραδιῷ λογάρι
φορῶντας, μυριοστόλιστος σὰ φλάμπουρο στημένος
τοῦ τριζμεγάλου ρουμανιοῦ, παντοῦ κατοικημένος
ἀπὸ λιοντάρια, τίγρηδες, ἐλέφαντες, ἀρκούδια,
100 ζαρκάδια κι' ἀγριογούρουνα, κι' ὄλοῦθε ἀπὸ τραγοῦδια
πετούμενων πολίχρωμων ἀρίφνητων ἀχῶντας,
καὶ δεντρικὰ πολύανθα πλουμῖδια του φορῶντας !
ἄσῶκες, κομμιδόδεντρα, γκρισλέες, κασσιοκαλάμια,
πουνάγκες, βάκουλες, σοικιές, ζωσμένος μὲ ποτάμια,
105 ποῦ λούζουν ἄμετρα πουλιά, πολίκορφος γιὰ πρῶτον,
τὸ ρήγα τοῦτον τῷ βουνῶν, τὸ βασιληᾶ, ἐρωτῶ τον :
«Καλότυχε, ἀρχιασάλευτε, θιόφαντε, δοξασμένε,
ἀσυλοδότη βούναρε, μυριοχαριτωμένε,
ἄς ἔχεις δόξασμα· ἐγὼ ἐσὲ μ' εὐλάβεια ἐνῶ ζυγῶν,
110 προσπέφτω σου, βασιλικὸ γνώρισε ἐμένα γόνο·
μάθε πῶς νύφη βασιληᾶ καὶ βασιληᾶ εἶμαι ταῖρι,
ἢ Νταμαγιάντη ἔτσι μὲ λὲν καὶ ὁ κόσμος μένα ξέρει.

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΗ. Τὸ ποίημα συμπληρωμένο ὀπὸ τὸν Κωνστ. Θεοτόκη
ἐτυπώθηκε ἀπὸ τὰ «ΓΡΑΜΜΑΤΑ» σὲ ἰδιαιτέρο φυλλάδιο. Ἀλεξάνδρεια 1914.

ΑΠΟ ΤΟΝ " ΠΡΟΜΗΘΕΑ ΛΥΟΜΕΝΟ,, (*)

ΠΡΩΤΗ ΠΡΑΞΗ

Η ΣΚΗΝΗ. Ένα φαράγγι από βράχους παγοσκέπαστους στὸν Ἴνδικὸ Κάσ-
κασο. Ὁ ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ ξεσκεπάζεται δεμένος στὸν γκρεμμό. Ἡ ΠΑΝΘΕΙΑ
καὶ ἡ ΙΩΝΗ στὰ πόδια του. Νύχτα. Προχωρῶντας ἡ σκηνή, χαράζει.

ΠΡΟΜ. Μονάρχη τῶν Θεῶν καὶ τῶν Δαιμόνων καὶ ὅλων
τῶν Πνευμάτων, ἐξὸν ἑνός, τῶν πυκνωμένων
στοὺς λαμπροὺς αὐτοὺς κόσμους ποῦ κλωθογυρίζουν
καὶ ποῦ ἐσὺ κ' ἐγώ, μόνοι ἀπ' ὅσα ζοῦν, θωρᾶμε
μὲ μάτια ἀκοίμητα ! τῆ Γῆ κοίταξε τούτη
πῶς ὅλη μυρμηγκιάζει ἀπὸ δικούς σου σκλάβους,
ποῦ μετάνοιες τους, δέησες καὶ δοξολογίες,
καμάτων καὶ καρδιῶν ραϊσμένων ἐκατόμβες
ἀνταμείβεις μὲ φόβο, μ' αὐτοκαταφρόνια,
μ' ἐλπίδες στεῖρες. Ἐνῶ ἐμένα, τὸν ἐχθρό σου,
δίχως μάτια ἀπὸ τ' ἄχτι, γιὰ πομπή σου, μ' ἔχεις
κάμη νὰ βασιλεύω, νὰ θριαμβεύω ἐπάνω
στὴ δυστυχία μου καὶ στὴν κούφια ἐγδίκησή σου.
Τρισχίλια χρόνια ἀπ' ὥρες ποῦ δὲν ἔσκεπε ὕπνος,
μάλιστα ἀπὸ στιγμές, ποῦ ἀψυοὶ λιανίζαν σφάχτες,
ὡς ποῦ ἐφαινόταν χρόνοι, μοναξιά, μαρτύριο,
ἀπελπισιά, ἐμπαιγμός—νὰ ἡ βασιλεία μου ἐμένα.
Πολὺ ἐνδοξότερη ἀπὸ ἐκείνην ποῦ ἀγναντεύεις
ἀπ' τὸν ἀζήλευτό σου θρόνο κυβερνῶντας,
ὦ Θεέ Δυνατέ—Παντοδύναμη ἀνίσως
εἶχα κ' ἐγώ καταδεχτὴ μοιράδι νάχω
᾿ς τὴ ντροπὴ τῆς κακῆς τυράγνιας σου, ἀντὶ νάμαι
καρφωμένος σὲ τοῦτον κολλητὰ τὸν πύργο
τοῦ βουνοῦ, τ' ἀφταστου καὶ στῶν ἀετῶν τὸ πείσμα,
τοῦ μαύρου, τοῦ νεκροῦ καὶ τοῦ χειμωνιασμένου,
τοῦ ἀκαταμέτρητου μὲ δίχως χόρτο, δίχως
ζωόφιο ἢ ζωο, δίχως ζωῆς σάλαγο ἢ θῶρι.
Ὡμίμέν' ἄλλοι ! καημός, καημός πάντα, γιὰ πάντα !

Οὔτε ἀλλαγὴ οὔτε πάνη, ἀπαντοχὴ καμμία !
Καὶ δμως βαστῶ ! Ρωτάω τὴ Γῆ, δὲν αἰστανθῆκαν
τὰ βουνά της ; Ρωτάω τὸν Οὐρανὸ ἐκεῖ ἐπάνω,
τὸν ἥλιο, ποῦ τηρεῖ τὰ πάντα ὅλα, δὲν εἶδε ;
Τὴ Θάλασσα, ἄγρια ἢ γαληνὴ, τ' Οὐρανοῦ ἴσκιο
ποῦ πάντ' ἀλλάζει στρωτὸς χάμου, δὲν ἀκουσαν

(*) Στίχ. 1 - 301. ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ.

τὰ κουφά της νερά τὸ ψυχομαχητό μου ;
Ἵδμεν' ἄλλοι ! καημός, καημός πάντα, γιὰ πάντα!

Συρτοὶ ζυγόνοντας οἱ πάγοι μὲ τὲς λόγχες
τῶν κρουσταλλίων τους, ποῦ μαργόνουν τὸ φεγγάρι,
τρυποῦν με· οἱ ἀλυσίδες στίλβοντας μοῦ βόσκουν
τὸ καυτερό τους κρῦο ὡς μὲς τὰ κόκκαλά μου.
Τῷ Οὐρανοῦ ὁ φτερωτὸς σκύλος ἀπ' τὰ δικά σου
χεῖλια λεικάζοντας τῇ μύτῃ σὲ φαρμάκι
ὄχι δικό του, μοῦ ξεσκλάει τὰ φυλλοκάρδια,
καὶ πλανώμενες ὄψεις ἄμορφες σιμόνουν,
στοιχειωμένος λαὸς τῆς βασιλείας τοῦ δνειρου,
καὶ ἀναπαίξουν με, κ' ἔχουν λόγο τὰ τελώνια
τοῦ Σεισμοῦ νὰ τραβοῦν ἀπ' τὲς σπαρταριστές μου
πληγῆς μὲ ζῶρι τὲς θηλειές κάθε ποῦ ἀνοίγουν
καὶ ξανακλειοῦν οἱ βράχοι πίσω μου σκασμένοι.
Ἐνῶ ἀπ' τὰ βάραθρα τούς, ποῦ βουίζουν, βγαίνουν
στρυμωχτὰ οὐρλιάζοντας τῆς ἀνεμομπουμπούλας
τὰ ξωτικά καὶ σαλαγοῦν τὸ λυσασμένο
ρουφούλα καὶ μ' ἀψὺ χαλάζι ἐμὲ πλακόνουν.
Καὶ ὅμως τὸν ἐρχομὸ τῆς νύχτας καὶ τῆς μέρας
καλοδέχομ' ἐγώ, κἂν σπᾶζ' ἢ μία τὴν ἄσπρη
πάχνη τῆς χαραυγῆς, κἂν ἢ ἄλλη σκαρφαλόνη
τῇ μολυθιᾷν Ἀνατολῇ μονορόνοντας, ἀγάλι,
πολύαστη, γιὰτὶ τότε προβοδοῦν τὲς ὄρες
ποῦ ἄφτερες ἀργοφτίνουν καὶ ποῦ ἀπ' ὄλες μία—
ὡς κάποιος σκοτεινὸς ἱερέας τὸ σφαχτὸ σέρνει,
ποῦ ἀντιπυλεύει· ἐσένα θὰ ποδοκυλήση,
ἀσπλαγχε Βασιλιᾷ, τὸ αἷμα νὰ ξεπλύνῃς
μὲ τὰ φιλιὰ σου ἀπὸ τ' ἀχνὰ ποδάρια τοῦτα,
ποῦ τότ' ἐσὲ θὰ ἠμπόρεια νὰ τσαλαπατήσουν,
ἀν τέτοιο σκλάβο μὲ τὸ μέτωπο στὸ χῶμα
δὲ θὰ καταφρονούσαν. Καταφρόνια ; Ἄχ ! ὄχι.
Ψυχοπονῶ σε. Ὡ χαλασμός ποῦ ἀπ' ἄκηρη ἔς ἄκηρη
τοῦ ἀπέραντου οὐρανοῦ θὰ σὲ καταγκρεμίσῃ
ἀδιαφέντευτον ! Πῶς, σκισμένη ὡς τὸ βυθὸ τῆς
ἀπ' τὸν τρόμο, θὰ χάσκη ὡς κόλαση ἢ ψυχὴ σου
μέσα ! Μιλῶ μὲ θλίψι, δὲ φαρομανάω,
γιὰτὶ πλειά δὲ μισῶ, σὰν τότε πρὶν μὲ κάμη
σοφὸν ἢ συμφορὰ ! Νὰ πάρω τὴν κατάρα
θὰ ἤθελα πίσω ποῦ ξεστόμισα μιὰ μέρα
γιὰ σένα. Ὡ σεῖς Βουνά, ποῦ οἱ Ἀντίλαοί σας μ' ὄλες
τὲς πλήθιες τους φωνές μέσ' ἀπὸ τὴν κατάχνια,
ποῦ οἱ καταρράχτες ἀναδίνουν, σφεντονίσαν
τῇ βροντῇ ἐκείνου τοῦ ξορκιοῦ ! Σεῖς νερομάννες
κρουσταλλένιες καὶ ἀπὸ τὸ σουφρωμένον πάγο
στεκάμενες, ποῦ ὡς φλέβες, γιὰ ν' ἀκοῦστ' ἐμένα,
ἐλαχτίστε καὶ μέσ' ἀπ' τὴν Ἰνδία κατόπι

ἀναρτισταίοντας συρθήκετε ! Ἐσύ, Ἀγέρα
 ἀγνότατε, π' ὁ Ἥλιος σὲ διαβαίνει δίχως
 ἀχτίδες φλογερός ! Κ' ἔσεῖς ποῦ γρήγορ' εἶστε,
 Ἄνεμοστρόφυλλοι, ποῦ στὰ ἰσοζυγιασμένα
 φτερά σας ἄφωνοι καὶ ἀσάλευτοι ἐκρεμίστε
 ἐπάνω στὴ σιγανεμένη ἄβυσσο ἐκείνη,
 γιατί τὸ στρογγυλὸ κόσμο ἔκαμε νὰ σειέται
 μιὰ πλειὸ τρανόφωνη βροντὴ παρὰ ἡ δική σας !
 Ἄν δύναμ' εἶχαν τότε οἱ λόγοι μου, — καὶ ὡς εἶμαι
 τόσο ἀλλαγμένος ὥστε ὁ κάθε κακὸς πόθος
 μέσα μου ἀπέθανε, καὶ θύμηση καμμία
 ἀπ' ὅτι μίσος εἶναι ὡς μὴν ὑπάρχει — τώρα
 νὰ μὴν τὴ χάσουν ! Τί ἔταν ἡ κατάρα ἐκείνη ;
 Γιατί ὄλοι ἔσεῖς τὸτ' ἐγροικῆστε τὴ μιλιὰ μου.

ΠΡΩΤΗ ΦΩΝΗ· ἀπὸ τὰ Βουνά.

Γιὰ χρόνια τρεῖς φορές τριακόσιες χιλιάδες
 στέκαμ' ἐπάνω ἐκεῖ ποῦ κοίτεται ὁ Σεισμός·
 συχνὰ ἐτραντάξαμε ἀπ' τὴ ρίζα ὡς τὲς κορφάδες,
 καθὼς πιάνει ἄνθρωπο ἀπ' τὸ φόβο του σπασμός.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΩΝΗ· ἀπὸ τὲς Νερομάνες.

Μᾶς εἶχαν στρέψη ἀστραποπέλεκα τὸ ρέμμα,
 μᾶς εἶχε βάψη τὰ νερά μας πικρὸ γαῖμα·
 κ' εἶχαμε μὲς σὲ θορῆνο ἀπὸ σφαχτὰ κορμιά
 μία πολιτεία βουβὲς περάση καὶ μιὰ ἐρμιά.

ΤΡΙΤΗ ΦΩΝΗ· ἀπὸ τὸν Ἀγέρα.

Ἄφ' ὅτου ἡ Γῆ σηκώθηκε εἶχα τῆς λαμπρύνῃ
 τὰ χαλάσματα μ' ἄλλα, ὄχι δικὰ τῆς, χρώματα,
 καὶ συχνὰ μοῦ ἔχε σκίση βόγγος ἀπὸ στόματα
 σπαραχτικὸς τῆς ἀναπάψεως τῆ γαλήνῃ.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΦΩΝΗ· ἀπὸ τοὺς Ἄνεμοστρόφυλλους.

Στὰ χαμηλώματ' ἀπὸ τοῦτα τὰ βουνά
 ἐμεῖς γι' ἀδιάκοπους αἰῶνες φτερουγίσαμε·
 καὶ οὔτε ἀπὸ φόβο τῆς βροντῆς ποῦ μπουμπουνᾷ,
 οὔτε γι' αὐτὸ τὸ ἠφαιστειο ποῦ φωτιὰ ξερεῖ
 βουβοὶ γιὰ δύναμη ἄνω ἢ κάτω δὲ σαστίσαμε.

ΠΡΩΤΗ ΦΩΝΗ

Ὅμως δὲ σκύψαμε ποτὲ τὰ χιονισμένα
κορφοβούνια μας σὰ στὸ βογγητό σου ἔσένα.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΩΝΗ

Στὰ Ἴνδικά κύματα δὲ' φέραμε προτοῦ
ποτέ μας τὸν ἀχὸ παρόμοιου φωνατοῦ.
Στὸ πέλαο, π' οὐρλιαζε, ἀπ' τὸν ὕπνο του ἐτινάχτη
καὶ μ' ἀγωνία ἀπὸ τὸ κατὰστρομα ἐπετάχτη
ἕνας ποδότης, ποῦ ἀφογκράστη· ἔσκουξε «ἄλλοι!»
καὶ τρελλὸς πέθανε σὲ θάλασσα τρελλή.

ΤΡΙΤΗ ΦΩΝΗ

Τέτοια ποτὲ τὸ σιγανὸ βασιλεῖό μου
ἀπὸ Γῆ σὲ Οὐρανὸ δὲ ράϊσαν λόγια τρόμου·
σὰν ἔκλεισε ἡ πληγή, σκέπαζε τὴν ἡμέρα
μιὰ σκοτεινάγρα σὰν ἀπὸ αἷμα πέρα πέρα.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΦΩΝΗ

Μουλλώσαμε γιατί ἔτσι—κ' ἔτσι— τὲς λαλιὲς
χαλασμοῦ οὐνεῖρατα μᾶς πῆραν, στὴ φυγὴ
ξατρέχοντάς μας μὲς σὲ ἀνήλιαγες σπηλιές,
μ' ὄλο ποῦ κόλαση γιὰ μᾶς εἶναι ἡ σιγή.

Η ΓΗ. Στους ἀπόκημους λόφους τ' ἀγλωσσ' ἄντρα τότε
φωναζάν «Συμφορά!» καὶ τοὺς ἀπηλογήθη
τ' Οὐρανὸς ὁ θόλος «Συμφορά!» Κ' ἐνῶ σκαλόναν
στὴ στεριά, τ' Ὀκεανοῦ τὰ κύματα ἐμουγκρίζαν
πορφυρᾶ στοὺς ἀνέμους ποῦ τὰ ἐφραγγελόναν,
καὶ τ' ἀχνὰ ἔβνη τ' ἀγροικοῦσαν, «Συμφορά!»

ΠΡΟΜ. Φωνὲς λαλοῦν μὰ δὲν ἀκούω τὴ φωνὴ ἐκείνη
πῶβαλα ἐγώ. Μητέρα, ἐσὺ καὶ τὰ παιδιὰ σου
ἀναγελάτε αὐτόν, ποῦ δίχως τὴ βουλή του,
π' ὄλα ὑπομένει, θά 'χε ἡ παντοδυναμία
τοῦ Δία ἡ ὤμη καὶ αὐτὰ μαζί, κ' ἐσὲ ἀφανίσθη
σὰν τὴν ἀρειὰ κατὰχνια τὴν ξετυλιγμένη
στὸν αὐγινὸν ἄνεμο. Ἐμένα, τὸν Τιτᾶνα,
δὲ γνωρίζετε; Αὐτόν, πῶκαμε περμαχιόνι
τὴν ἀγωνία του ἐνάντια 'ς τὸν ἐχθρό σας π' ὄλα
τ' ἄλλα πατεῖ; Ὡ βραγαγκάλιαστα λειβάδια,
χιονόθρεφτα ποτάμια ποῦ σᾶς βλέπω τώρα
ἀνάμεσ' ἀπὸ ἄχνες παγωμένες κάτω
βαθυά, καὶ στὰ παχύσκια δάση σας μιὰ μέρα

περιδιαβάζοντας μαζί με την Ἀσία
ἀπὸ τ' ἀγαπημένα μάτια της ρουφούσα
ζωή· γιατί τὸ πνεῦμα ποῦ μορφῆ σᾶς δίνει
τὴν ἀκατάδεχτο μ' ἐμὲ δὲ συντυχαίνει ;
μόνο μ' ἐμὲ, ποῦ ὡς ἕνας ποῦ δαιμονισμένον
σταματᾷ ἀρματηλάτη, ἐκράτησα τὴ βία
καὶ τὴν κακοπιστιὰν αὐτοῦ ποῦ βασιλεύει
πανύψιστος γεμίζοντάς σας τὰ θαλτώδη
ἀγριώματα καὶ ὅλα τ' ἄφωτα φαρᾶγγια
πικροαστεναγμούς παραδαρμένων σκλάβων
γιατὶ ἀπόκριση ἀκόμα δὲ μοῦ λέτε ; Ἀδέρφια !

Η ΓΗ. Δὲν κοιτοῦν.

ΠΡΟΜ. Ποιὸς κοιτάει ; γιατί νὰ ξανακούσω
θὰ ἤθελα ἐκεῖνη τὴν κατάρα. Ἄ τί μουρμούρα
σκιαχερὴ ποῦ ἀνεβαίνει ! μόλις ἤχο μοιάζει·
καὶ ἀνατριχίλα συγκρούει τὸ κορμὶ μου
σὰν ἀπὸ κεραυνό, ποῦ κρέμεται, πρὶν πέση.
Μίλησε, Πνεῦμα ! ἀπ' τὴν ἀνόργανη φωνή σου
γνωρίζω μοναχὰ πῶς κατ' ἐμὲ σαλεύεις
καὶ σ' ἀγαπῶ. Πῶς καταράστηκα ἐγὼ ἐκεῖνον ;

Η ΓΗ. Πῶς ν' ἀκούσης μορεῖς, ἐσὺ ποῦ δὲ γνωρίζεις
τὴ λαλιὰ τῶν νεκρῶν ;

ΠΡΟΜ. Ζωντανὸ ἐσ' εἶσαι πνεῦμα·
σὰν τέτοια μίλειε.

Η ΓΗ. Δὲν τολμῶ τῆς ζωῆς γλῶσσα
νὰ κρίνω, μὴ ὁ σκληρὸς ἀκούση Βασιλέας
τ' Οὐρανοῦ καὶ σὲ πλεῖο μαρτυρικὸ τοῦ πόνου
τροχὸ μὲ μπλέξη καὶ ἀπ' αὐτόν, ὅπου γυρίζω.
Ἐξυπνος εἶσαι καὶ καλὸς καὶ ἐν ν' ἀγροικήσουν
δὲ μποροῦν οἱ θεοὶ τὴ φωνὴ τούτη, ἐσὺ ὅσαι
κάλιο παρὰ θεός, σοφὸς κ' ἔσπλαχνος ὄντας.
Τὴν ἀφογκράσου μὲ τὰ ὅλα σου.

ΠΡΟΜ. Σὰν ἴσκιοι
θαμποί, πυκνὰ καὶ ὀρηκτικὰ γοργοδιαβαίνον
φοβεροὶ στοχασμοὶ θολὰ μὲς τὸ μυαλό μου·
λιγεύει μου ἡ καρδιά σὰν ἑνὸς ποῦ σ' ἀγάπη
ζευγαρώτρα ἐνωθῆ, καὶ ὁμως δὲν εἶναι γλύκα.

Η ΓΗ. Ὁχι, εἶσαι ἀθάνατος καὶ δὲ μπορεῖς ν' ἀκούσης·

τὰ τρομερώτατ' αὐτὰ λόγια μελετᾶμε
μὰ νὰ τὰ ποῦμε δὲν κοιτάμε.

ΠΡΟΜ.

Σεβαστή μου

μητέρα, ὅσα ζοῦν ἄλλα καὶ ὑποφέρουν, ὅλα
κάποιαν παρηγοριά λαβαίνουν ἀπὸ σένα
λουλούδια καὶ καρπούς καὶ καλόμοιρους ἤχους
καὶ ἀγάπη, ὅσο καὶ ἂν εἶναι πρόσκαιρη ὅλα τοῦτα
δὲς μὴν τ' ἀπολαβαίνω ἐγώ, μὰ τὰ δικὰ μου
λόγια νὰ μοῦ ἀρνηθῆς, δέομαί σου, μὴ θελήσης.

Η ΓΗ. Θὲ νὰ εἰπωθοῦν. Πρὶν γίνῃ σκόνῃ ἡ Βαβυλῶνα,
ὁ Ζωρόαστρος ὁ Μάγος, πεθαμμένος γυιός μου,
ἀπάντησε τ' ὁμοίωμά του περπατῶντας
στὸ περιβόλι· ὁ μόνος ἄνθρωπος ποῦ εἶδε
ὄραμα τέτοιο. Γιατὶ μάθε πῶς ὑπάρχουν
δύο κόσμοι τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου· ὁ ἕνας
αὐτὸς ποῦ βλέπεις, ἀλλ' ὁ ἄλλος εἶναι κάτω
ἀπὸ τὸν τάφο, ἐκεῖ ποῦ κατοικοῦν οἱ ἴσκιοι
τῆς κάθε εἰδῆς ποῦ ζῆ καὶ σκέφτεται ὡς ποῦ ὁ χάρος
νὰ τὰ ἐνώση καὶ πλεῖα νὰ μὴν ξαναχωρίσουν·
τὰ ὄνειρατα, οἱ ἐλαφρῆς τοῦ ἀνθρώπου φαντασίες,
ὅλα ὅσα ἢ πίστη πλάθει ἢ λαχταρᾷ ἢ ἀγάπῃ,
σκέδια φριχτά, παράξενα, ὑψηλὰ καὶ ὠραῖα.
Ἐκεῖ ὁ σὺ, σκιά ποῦ σπαράζεις καρφωμένη
μέσα σὲ ὄρη ἀνεμοστρόφυλλους γεμάτα·
ὄλ' οἱ θεοὶ καὶ κόσμων, π' ὄνομα δὲν ἔχουν,
ὅλες οἱ δύνამες ἐκ' εἶναι, τρισημέγала
στοιχεῖα μὲ σκῆπτρα, ἥρωες, ἀνθρώποι, ζῶα·
ἐκ' ἡ Δημογοργόνα, φοβερὴ μαυρίλα·
καὶ αὐτὸς ὁ Τύραννος ὁ ὑψιστος σὲ θρόνο
ἀπὸ χρυσάφι φλογερὸ. Θὲ νὰ προσφέρῃ,
γυιέ μου, ἀπὸ τούτους ἕνας τὴν κατάρα, π' ὅλοι
θυμούνται. Κράξε, ὅπως σοῦ ἀρέσει, τὸ δικό σου
πνεῦμα ἢ ἐκεῖνο τοῦ Δία, τοῦ Ἄδη ἢ τοῦ Τυφῶνα·
ἢ ὅτενων θεῶν πλεῖο δυνατῶν ἐβγήκαν,
ὑστερ' ἀπὸ τὸ χαλασμό σου, ὄχ τὴν Κακία
τὴν παγγενῆτρα κ' ἐπατήσαν τὰ παιδιά μου
ξαπλωμένα στὸ χῶμα. Ἐρώτα καὶ αὐτὰ πρέπει
ν' ἀποκριθοῦν ἔτσι τοῦ Ὑψίστου ἢ τιμωρία
θα χύνεται περνώντας μὲς ἀπ' ἀδειοὺς ἴσκιους
σὰν τ' ἀνεμόβροχο ἀπ' τὸ ἔρημο τὸ ἔμπα
παλατιοῦ γκρεμισμένου.

ΠΡΟΜ.

Ἄς μὴν ξαναπεράσῃ,

Μητέρα, ὅ,τι μπορεῖ νὰναι κακό, τὰ χεῖλη

τὰ δικά μου μήτ' ἄλλου ἀπ' ὄσα και ἄν ὁμοιάζουν
ἐμένα. Φάντασμα τοῦ Δία, σήκω, φανίσου !

ΙΩΝΗ

Τὰ σταυρωμένα μου φτερά τὰ δύο μου μάτια σκέπουν·
τὰ διπλωμένα μου φτερά τὰ δύο μου αὐτιά σφαλίζουν·
μ' ἀνάμεσ' ἀπ' τὴν ἀργυρῆ σκιά τους τὰ μάτια βλέπουν,
τ' αὐτιά μὲς τ' ἀπαλόϋπινα πούπουλα ξεχωρίζουν
μια εἶδη και ἀχούς πολλούς μαζί·
γιὰ νὰ σὲ βασανίσουν μὲ καινούρια
ἄμποτε νὰ μὴν ἐρχονται μαρτούρια,
ὦ μυριοπληγιασμένε Ἐσὺ,
ποῦ νύχτα μέρα ἐδῶ στὸ πλάγι σου ἔτσι ξαγρυπνᾶμε
κ' ἐσὲ γιὰ χάρη τῆς γλυκειᾶς μας ἀδερφῆς φυλάμε.

ΠΑΝΘΕΙΑ

Τὸν ἦχο βγάνει ὁ ρούφουλας ποῦ μὲς τῆ γῆς οὐρλιαζει,
σεισμὸς φωτιά βογγομανοῦν και βούναροι σκισμένοι·
ἡ εἶδη κ' ἐκείνη, σὰν ὁ ἀχὸς τρομαχτικιά, φαντάζει
ντυμένη σὲ μαυρειδερινὴ πορφύρα ἀστροφαμμένη.
Στὴ χέρα του τῆ φλεβωτή,
γιὰ νὰ στυλώση τὰ περήφανά του
βήματα σὲ κορφὴ βουνοῦ χιονάτου,
σκῆπτρο γλωμόχουσο κρατεῖ·
δείχνει ἄσπλαγνος, μ' ἀτάραχος και δυνατὸς προβαίνει,
σὰν ὁποιος κάνει τ' ἄδικο, μ' ἄδικο δὲν παθαίνει.

ΦΑΝΤΑΣΜΑ ΤΟΥ ΔΙΑ. Γιατί μ' ἐσπρῶξαν τοῦ παραξενου αὐτοῦ κόσμου
οἱ κρύφιεσ δύναμεσ ἐδῶ σὲ ἀντάρα ἐπάνω
φριχτήν, ἐμένα τὸ στοιχειὸ τ' ἄπλερο και ἄδειο ;
Τί λογιῆσ ἀσυνείθιστ' ἦχοι φτερουγίζουν
ἐπάνω ἀπὸ τὰ χεῖλη μου, ἄλλοι παρὰ ἐκείνη
ἡ φωνὴ ποῦ μ' αὐτὴν ἡ ξέθωρη γενιά μας
συντυχιά στὸ σκατάδι ἀπόκοσμη βαστάει ;
Και σύ, περήφανε πολὺπαθε, ποιὸς εἶσαι ;

ΠΡΟΜ. Εἶδωλο τρομερὸ, καθὼς ἐσ' εἶσαι, πρέπει
νὰ ἴναι αὐτόσ, ποῦ ἴσαι ὁ ἴσκιος του. Ἐγὼ εἶμαι ὁ ἐχθρόσ του,
ὁ Τιτᾶνας. Τὰ λόγια ποῦ ν' ἀκούσω θέλω
πέσ, και ἄσ μὴν πλάθη σκέψη τ' ἄδειο μίλημά σου.

Η ΓΗ. Ἀκουρμαστῆτε ! Και ἀγκαλὰ κ' οἱ ἀντίλαλοί σας
πρέπει νὰ ἴναι βουβοί, σταχτιά βουνά, ρουμάνια
παμπάλαια, στοιχειωμένες βρῦσεσ, σπήλια

προφητικά, ροές νησοκυκλώτρεις, ὅ,τι
νὰ πῆτε ἀκόμα δὲ βολεῖ, μὲ χαρὰ ἀκούστε.

ΦΑΝΤΑΣΜΑ ΤΟΥ ΔΙΑ. Ἐνα πνεῦμα μὲ ἀδράζει καὶ μοῦ κρένει μέσα
ξερκλώντας μὲ ὡς ξερκλάει βροντοσύγγεφο ἢ φλόγα.

ΠΑΝΘΕΙΑ. Πῶς μὲ τῆ δύναμη τῆς κάθε ἀναβλεψιάς του,
κοίτα, ὁ οὐρανὸς μαυρίζει !

ΙΩΝΗ. Κρένει ! ὦ δός μου σκέπη !

ΠΡΟΜ. Σὲ νοήματα ἐγὼ περήφανα καὶ κρύα,
σ' ἀσάλευτης ἀψηφησιᾶς καὶ σ' ἐχτροπάθειας
ἀτίραχης, σ' ἀπελπισιάς βλέμματα τέτοιας,
ποῦ περγελιέται ἀτή της μὲ τὸ χαμογέλιο,
τὴν κατάρα μου βλέπω σ' ὄλ' αὐτὰ γραμμένη
σὰν ἐπάνω σὲ σκέδα· καὶ ὅμως μίλειε. ὦ μίλειε !

ΦΑΝΤΑΣΜΑ

Πονηρέ, σ' ἀψηφῶ ! μ' ἤσυχον νοῦ προσηλωμένος
σὲ προκαλῶ γιὰ τὸ κακὸ μου, ὅ,τι μπορεῖς, νὰ πράξης·
τύραννε ἀχρεῖε καὶ στῶν θεῶν καὶ τῶν θνητῶν τὸ γένος,
μόνη μὴν ὑπαρξη ποτὲ δὲ μέλλεις νὰ ὑποτάξης.
Τὲς πληγές σου λοιπὸν ἄδεια σ' ἐπάνω μου βροχή,
ἀνάκουστες ἀρρώστιες, ξεφρενιαστέρα ταραχή,
καὶ κάμε νὰ μὲ κατατρῶν μ' ἀδιάκοπη ἀλλαγὴ
πότε σιὰ πότε πάχνη, καὶ ἡ δική σου ἄς γίνῃ ὀργή
ἀστροπελέκι, ἀψὺ χαλάζι κ' Ἐριννύων ἀσκέρια
ποῦ νὰ περνοῦν λαβόνοντάς με ἐπάνω σ' ἀγριοκαίρια.

Τὰ κάκιστα, ναί, κάμε. Παντοδύναμος ἐσ' εἶσαι.
Ἐπάνω σ' ὅλα ἐγὼ σοῦ ἔδωσα δύναμη ἐξουσιαστέρα,
μόν' ὄχι στὸν ἑαυτὸ σου καὶ στὴ θέλησή μου. Σβύσε,
μὲ γοργὰ πάθια τοὺς ἀνθρώπους, ἀπ' τὰ αἰθέρια κάστρα.
Τὸ μοχηρὸ σου στείλε πνεῦμα μὲς τὰ σκοτεινὰ
τὰ κεφάλια ἐκεινῶν, ποῦ ἐγὼ ἀγαπῶ, νὰ τριγυρνᾷ·
ὅ,τι μαρτύριο πλεῖα σκληρὸ τ' ἄχτι σου σοφιστῆ
σ' ἐμένα ἐπάνω, ἐπάνω στοὺς δικούς μου ἄς σωριαστῆ
Κ' ἐνῶ σ' ἀκοίμητη ἀγωνία τὸ ἀλύγιστο ἀφιερῶν
κεφάλι, πρέπει ἐσὺ νὰ μένης στὸν ψηλὸ σου θρόνον.

Μὰ ὦ ἐσύ, ποῦ ἔσαι ὁ Θεὸς καὶ ὁ Κύριος, ποῦ γεμίζεις
μὲ τὴν ψυχὴ σου τὸν μικρὸ κόσμον καὶ σὲ τρομάρα
καὶ σὲ λατρεία γῆϊνα καὶ οὐράνια, ὅλα γονατίζεις,
ὦ ἐχτρέ, π' ὅλα νικάς, Ἐσύ, νάχης μου τὴν κατάρα.
Στὰ νύχια, αὐτὴ ἡ κατάρα ἐνὸς ποῦ πάσχει, ἄς σὲ κρατῆ

σὺν ἄυπνος ἔλεγχος ἐσένα τὸ βασανιστή,
ὧς ποῦ νὰ γένη τ' Ἄπειρό σου γύρω σου φρενὸ
ἐντύμα ἀπὸ φαρμακωμένο ψυχομαχητό,
καὶ ἡ Παντοδυναμία σου, στέμμα καμησοῦ, νὰ ζῶνη
σὰ φλογιστὸ χρυσάφι τὸ μυαλό σου ποῦ θὰ λυόνη.

Σωροὺς γιὰ τοῦτο μου τὸ ἀνάθεμα ἡ ψυχὴ σου ἄς μᾶση
πρᾶξες κακές· τότε, θωρῶντας τὸ ἀγαθό, κολάσου.
ἄπειρα καὶ τὰ δυὸ καθὼς ἀπέραντ' εἶναι ἡ πλάση,
καὶ σύ, καὶ αὐτή, ποῦ ἀτὴ της τυραγνιέται, ἡ μοναξιά σου.
Καὶ ἄν, μπόρεσης ἀτάραχης εἰκόνα σκιαχτερῆ,
κάθεσαι τώρα, ὁμως ἡ ὥρα ἄς ἐρθ' ἡ ντροπερὴ
ποῦ αὐτὸ ποῦ 'σαι ἀπὸ μέσα, πρέπει νὰ φανερωθῆ.
Καὶ ἀφοῦ ἔνα καὶ ἄλλο κρίμα σου κακόπιστο σωθῆ
ἄκαρπα, ἐσένα στὸ δειλὸ γκρέμισιμ' ἄς κυνηγάη
στερνὰ ὁ πομπὴ γι' ἀτέλειωτο καιρὸ, σ' ἄπατα χάρη.

Σημ. τοῦ ἐκδ. Ἡ μετάφραση ἐγράφηκε κατὰ τὸ 1896. Οἱ στίχοι ποῦ
ἀκολουθοῦν εὐρέθησαν σ' ἓνα ἄλλο πρόχειρο τετράδιο :

(ΠΡΟΜ.) Ἦταν, γόνισσα, αὐτὰ τὰ λόγια μου ;

(Η ΓΗ) Αὐτὰ ἦταν.

(ΠΡΟΜ.) Μετανιώνω· τὰ λόγια μάταια τρέχουν· εἶναι
Τυφλὸς γιὰ λίγο ὁ πόνος, ἔτσι καὶ ὁ δικός μου.
Ἐγὼ πρᾶμμα ποῦ ζῆ δὲ θέλω νὰ πονέσῃ.

(Η ΓΗ)

Ἐμελλε, ὦ συμφορὰ μου, ὦ συμφορὰ !
Ὁ Δίας νὰ σὲ νικήσῃ μιὰ φορὰ·
Κλάψτε, Στεριά, Θάλασσα, οὐρλιάστε δυνατά,
Σχιστή ἡ καρδιά τῆς Γῆς θεὸ νὰ σᾶς ἀπαντᾷ.
Πνεύματα οὐρλιάστε ζωντανῶν καὶ πεθαμένον
Γι' αὐτόν, σκέπη καὶ ἀκκοῦμπι σας, πεσμένον, νικημένον.

(ΠΡΩΤΟΣ ΑΝΤΙΛΑΛΟΣ)

Πεσμένον, νικημένον !

(ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΑΝΤΙΛΑΛΟΣ)

Νικημένον !

(ΙΩΝΗ)

Μὴ φοβηθῆς : περαστικὸ εἶναι κάποιον σπᾶσμα,
Εἶναι ὁ Τιτᾶνας ἀκατάβατος στὴ μάχη.
Μὰ κοῖτα ἐκεῖ ποῦ μέσα ἀπ' τὸ γαλάζιο χάσμα
Σ' ἐκείνη τὴ διχλωτὴ χιονάτη ράχη
Πατώντας στὸν κατεβιατὸ ψηλάθε ἀγέρα
Μὲ χρυσοπόδετα ποδάρια, ποῦ ἀποκάτου
'Απὸ πούπουλα φλέγουν πορφυροῦ χρωμάτου,
Μὲ λάμψη ἑλεφαντόδοντου αἱματοροδάτου
Μιὰ εἶδ' ἄρα τῶρα ἔρχετ' ἐδῶ πέρα
Καὶ ψηλὰ στὸ ἴσιο χέρι δεκανίκι ἀσκόνει
Ποῦ ζευγάρι φιδιῶν ὀλόγυρα τὸ ζώνει.

(ΠΑΝ.) Κήρυκας κοσμογυριστῆς, ὁ Ἑρμῆς, τοῦ Δία.

(ΙΩΝΗ)

Καὶ αὐτὲς ποιῆς εἶναι πῶχον γιὰ πλεξίδες φίδια
Καὶ σιδερόφτερες τὸν ἄνεμο σκαλόνουν,
Π' ὁ Θεὸς κάτω τὲς κρατεῖ μ' ὀργῆς μισείδια
Καὶ πίσω σὰν ἀχνοὶ καπνίζοντας φουσκόνουν
Μ' ἀνήκουστες κλαγγές, ἀσκέρι δίχως ἀρη ;—

(ΠΑΝΘΕΙΑ)

Φουρτουνοπάτες κυνηγάρικοι τοῦ Δία,
Ποῦ ἐκεῖνος τοὺς μπουκνώνει μ' αἷμα καὶ μὲ δάκρυ,
Σὰ σὲ ἀμάξι ἀπὸ θειαφοσύγνεφο μὲ βία
Σπώντας ξετερμονιάζει τ' Οὐρανοῦ τὰ μάχη.

(ΙΩΝΗ)

'Απ' τῶν νεκρῶν τῶν ἄσαρκων τὴ χώρα
Καινούργιους πόνους νὰ χορτάσων τῶρα
Φέρνουν ἐδῶ τέτοια αἱμοβόρα ;

(ΠΑΝ.) Ὅχι περήφανος, ἀτάραχος σὰν πάντα
Δείχνει ὁ Τιτᾶνας.

(ΠΡΩΤΗ ΕΡΙΝΝΥΑ)

Χά! Ζωῖλας μοῦ ἐμυρίστη !

(ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΡ.) Μὲς τὰ μάτια του μόνο ἄσε με νὰ κοιτάξω !

(ΤΡΙΤΗ ΕΡΙΝΝ.) Ἡ ἀπαντοχὴ τοῦ παθιασμοῦ του μοῦ μυρίζει

Σὰν ὕστερ' ἀπὸ μάχη ἕνας σωρὸς κουφάρια

Σ' ὄρνιο θανάτου.

(ΠΡΩΤΗ ΕΡΙΝΝΥΑ)

'Αποκοτᾶς ν' ἀργοπορήσης,

Κήρυκα ! Σκύλοι ἔσεις τῆς Κόλασης, χαρῆτε :
Τί σᾶς λέει ἂν ταγὴ μᾶς δώση ὁ υἱὸς τῆς Μαίας
Καὶ ξεφάντωμα τώρα γλήγορα—ποῦ τότε
Καιρὸν πολὺν θ' ἀρέση τοῦ Παντοδυνάμου ;

(ΕΡΜΗΣ) Πίσω στοὺς σιδερένιους πύργους σας καὶ τρέχτε
Σιμὰ σὲ ποταμοὺς ἀπὸ αἷμα καὶ ἀπὸ κλάμα
Τὰ νηστικά σας δόντια Σήκω, Γηρονόνα,
Γοργόνα, Χίμαιρα καὶ σὺ Σφίγγα, δαιμόνιο
Πονηρότερο ἀπ' ὅλα ποῦ φαρμακωμένο
Κρασι τῶν Οὐρανῶν ἐκέρασες τῆς Θήβας,
Τὴν ἀφύσικη ἀγίατη, τὴν πλειὸ ἀφύσικη ἔχτρα·
Αὐτοὶ τὸ ἔργο σας θὰ κάμουν.

(ΠΡΩΤΗ ΕΡΙΝΝΥΑ) Σπλάχνος ! σπλάχνος !
Μὲ τὴν ὄρεξη ἔμεῖς πεθαίνουμε· μὰ πίσω
Μὴ στείλῃς μας !

(ΕΡΜΗΣ) Λοιπὸν λουφάχτε μαζωμένες.—
Φοβερὰ Παθιασμένη, ἀθέλητα σὲ σένα,
Τέλει' ἀθελά μου ἔρχομ' ἐγώ, κάτω σπρωγμένος
Ἄπ' τοῦ τρανοῦ Πατέρα τὴ βουλή, νὰ φέρω
Μιᾶς νέας ἐγδίκησης ἀπόφαση σὲ τέλος.
Ῥιμένα ! σὲ λυπιούμαι καὶ μισιοῦμαι ὁ ἴδιος
Ποῦ ἄλλο δὲν ἤμπορῶ περσότερο νὰ κάμω·
Ἀλήθεια ἀπ' τὴ θεωρία σου γέροντας, γιὰ ὅλη
Μιὰν ἐποχή, κόλαση φαίνονται τὰ οὐράνια,
Ἔτσι νύχτα καὶ μέρα ἢ φυραμένη σου ὄψη
Μὲ κυνηγᾶει μὲ χαμογέλιο ποῦ ἀποκαίρει.
Ἐσὺ σοφὸς καὶ σταθερὸς καὶ ἀγαθὸς εἶσαι,
Ἀλλὰ τοῦ κάκου ἀκόμα γιὰ πολὺ σ' ἀμάχη
Στὸν Παντοδύναμον ἐνάντια θὰ στεκόσουν·
Καθὼς ἐδειξαν γιὰ πολὺν καιρὸ καὶ ἀκόμα
Πρέπει νὰ δεῖξουν γιὰ πολὺν καιρὸν ἐκεῖνα
Τὰ λαμπρὰ φῶτα, ποῦ μετροῦν καὶ ξεχωρίζουν
Τ' ἀποσταμένα χρόνια ποῦ δὲν εἶναι τρόπος
Κανεὶς νὰ τὰ ξεφύγῃ. Τώρα ἴσα ἴσα
Μὲ παράξενη δύναμη ἀφάνταστων πόνων
Στέκει ὁ Βασανιστὴς σου καὶ ἀρματόνει ἐκεῖνες
Τὲς πόρρες, ποῦ ἀργὰ σχεδιάζουν ἀγωνίες
Στὴν Κόλαση, καὶ αὐτὲς παραγωγή μου εἶναι
Νὰ ὀδηγήσω ἔδωπέρα ἢ κι' ὅποι' ἄλλα δαιμόνια
Πλειὸ πονηρά, πλειὸ μιγερά, πλειὸ ἄγρι' ἀκόμα
Τὴν ἄβυσσο γεμίζουν καὶ νὰ μὴ τοὺς φέρω
Στὸ ἔργο τους ἐμπόδιο. Ἄχ ὄχι, ἄς μὴν εἶν' ἔτσι !
Ἐσὺ κι' ἄλλος κανεὶς, ἀπ' ὅσα ζοῦν, γνωρίζεις
Μυστικὸ ποῦ τ' ἀπλόχωρου Οὐρανοῦ τὸ σκῆπτρο

Μπορεί νά δώση ἄλλοῦ τὸν ὕψιστο αὐτὸ καίει·
Μὲ λόγια ντύσε αὐτὸ καὶ στεῖλ' το ν' ἀγκαλιάση
Τὸ θρόνο του μεσίτης. Τὴν ψυχὴ σου σκύψε
Σὲ προσευκὴ καὶ σὰν προσκυνητὴς σὲ κάποιο
Λαμπρότατο ναὸ τῆ θέλησὴ σου κάμε
Νὰ γονατίση στὴν περήφανη καρδιά σου·
Γιατὶ ἡ γλυκώθη ὑποταγὴ κ' οἱ ἀγαθοέργειες
Τὴν καρδιά νὰ ἡμερώσουν ἠμποροῦν ἀκόμα
Καὶ τοῦ πλειὸ δυνατοῦ καὶ ἀράθνου.

(ΠΡΟΜ.)

Τὰ φρένα

Τῶν κακῶν τὸ ἀγαθὸ στὴ φύση τους ἀλλάζουν.
Ὅτι ἔχει ἔδωσα ἐγὼ καὶ αὐτὸς μ' ἄλυσόδενει
Γι' ἀνταμοιβὴ χρόνια, ἐποχές, νύχτα καὶ μέρα
Ἐδῶ, κἂν ἥλιος τὸ πετσί μου σκάει φρυμμένο,
Κἂν τὴ νύχτα, στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, τὸ χιόνι
Τὸ κρυσταλλόφτερο κολλάει μὲς τὰ μαλλιά μου...

ΟΥΕΡΓΙΛΙΟΥ ΑΙΝΕΙΑΔΑ

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ (*)

Ἐγὼ ποῦ πρὶν μὲ τρυφερὴ φλογέρα ἐτραγουδοῦσα
Καὶ ἀπὸ τὰ δάση βγαίνοντας τὰ πρόσκερα χωράφια
Στένεψα καὶ ἔς ἀχόρταγον ζευγὰ βουλῆς νὰ στρέξουν,
Ἐργο ἀρεστὸ στοὺς γεωργούς, τ' ἄσπλαχνου τ' Ἄρη τῶρα

- Τ' ἄρματα καὶ τὸν ἥρωα ψάλλω, ποῦ, ὡς τὸ ἕξ ἡ Μοῖρα,
Ἀπὸ τῆς Τροίας φεύγοντας τὴ γῆ, ἔς τὴν Ἰταλία
Ἐ τοῦ Λαβίνιου τοὺς γιालοὺς πρωτόρθε, ἀφ' οὗ ἀπὸ θεῖα
Συνέργει· αὐτὸς παράδειρε πολὺ στεριᾶς πελάγου,
5 Για τὴν ἀκοίμητην ὀργὴ τῆς θυμωμένης Ἥρας,
Καὶ ἀφ' οὗ πολλὰ ἔς τὸν πόλεμον ὑπόφερε, ὡς νὰ χτίση
Τὴ χώρα καὶ ἔς τὸ Λάτιο νὰ φέρῃ τοὺς θεοὺς του·
Ὅθε κρατοῦν οἱ Ἄλβανοὶ πατέρες, τῶν Λατίνων
Τὸ γένος, τὰ τειχόκαστρα τῆς δοξασμένης Ρώμης.
10 Μοῦσα, σ' ἐμὲ τὲς ἀφορμὲς μελέτησε, γιὰ τίνος
Θελήματος ἀψήφημα, γιὰ ποῖο δικό της ἄχτι
Ἀνάγκασ' ἡ βασίλισσα τῶν ἀθανάτων ἄντρα
Περίσσια θεοφοβούμενον τόσο νὰ πάθῃ, τόσο
Νὰ παραδειρῇ ; Τέτοια ὀργὴ χωραεὶ στὰ οὐράνια σπλάχνα ;
15 Ἦταν μιὰ χώρα παλαιά, ποῦ Τύριοι τὴν οἰκίσαν,
Ἐ τὴν Ἰταλί' ἀντίκρου, ἐμπρὸς ἔστω Θύμβριο στόμα πέρα,
Ἡ Καρχηδόνα πάμπλουτη σὲ δύνამες καὶ ἔς ἔργα
Πολεμικὰ δεινότατη, ποῦ ἀγάπα, ὡς λέν, ἡ Ἥρα
Μοναδικὰ παρ' ἄλλῃ γῆ, κάλλιο ἀπ' τὴν ἴδια Σάμο·
20 Ἐκεῖ ἔχε ἀμάξι, ἄρματα ἐκεῖ ἔς αὐτὴν τὴ βασιλεία
Νὰ δώσῃ ἐπάνω ἔς τοὺς λαοὺς, ἃ θὰ ἐσυγχώρειε κἄπως
Ἡ μοῖρα, ἐπάσκιζε ἡ θεὰ κ' ἐφρόντιζε ἀπὸ τότε.—

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ

- Στίχ. 5. Για τὸν ἀκοίμητο θυμὸ τῆς ὀργισμένης Ἥρας
Γιὰ τ' ἄχτι τὸ μνησίκαιο τῆς ὁ. Ἡ.
Στίχ. 9. Τὸ γένος, τὰ θεώρατα τειχόκαστρα τῆς Ρώμης.
Στίχ. 1-9. Τ' ἄρματα καὶ τὸν ἄντρα ἕμῳ ποῦ πρόσφυγας πρωτόρθε
Γραφτὸς ἀπ' τ' ἀκροθάλασσα τῆς Τροίας στὴν Ἰταλία
Καὶ στοῦ Λαβίνιου τοὺς γιालοὺς, σὴν ἀπὸ θεῖα συνέργεια,
Γιὰ τὴν ὀργὴ ποῦ δὲν ξεχνᾷ τῆς ἀγριωμένης Ἥρας.
Στεριᾶς πελάου παράδειρε πολὺ καὶ στοὺς πολέμους
Πολλὰ ἔπαθε ὅσο πῶχτισε τὴ χώρα καὶ στὸ Λάτιο
Τοὺς θεοὺς πῆγε, ὅθε οἱ Ἄλβανοὶ πατέρες, τῶν Λατίνων
Τὸ γένος, τὰ τειχόκαστρα τῆς δοξασμένης Ρώμης.
Στίχ. 13. Ἐξοχα θεοφοβούμενον.
Στίχ. 14. Περβλ. Ὁμ. Ἰλ. Θ. 461. Ἡρῆ δ' οὐκ
ἔχαδε στήθος χόλον.

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Στίχ. 1-164. Ἀπόσπασμα ἀκατάργαστο.

Ἄλλ' ἄκουσ' ὅτι γενεὰ θάβγῃ ἀπὸ Τρώων αἶμα
 Τὰ Τύρια κάστρα ἕναν καιρὸ νὰ ρίξῃ, θάρρη ἐκείθε
 25 Λαὸς μεγαλοκράτορας τρανὸς γιὰ τοὺς πολέμους
 Ποῦ θάφανιση—ἔτσι ἔκλωσαν οἱ Μοῖρες—τὴ Λιβύα.
 Αὐτὸ τὴν κόρη ἐφόβιζε τοῦ Κρόνου κ' ἐθυμότου
 Πῶς γιὰ τ' ἀγαπημένο της Ἄργος ἔς τὴν Τροία πρώτη
 Πρὶν πολεμοῦσε—οὐτ' εἶχε βγοῦν ἀκόμ' ἀπ' τὴν ψυχὴ της
 30 Τῆς ὄρητᾶς της οἱ ἀφορμὲς μηδὲ οἱ σκληρὲς της πίκρες·
 Στὸ θεῖο νοῦ της φυλαχτὴ τοῦ Πάρη μὲν' ἦ κρίση,
 Τῆς καταφρονημένης της εἰδῆς ἢ ἀτιμία,
 Κ' ἢ μισητὴ γενιὰ καὶ πῶς τιμήθηκε κλεμμένος
 Ὁ Γανυμήδης—ἀναψε γι' αὐτὰ κ' ἐκράταε πέρα
 35 Τοὺς Τρώες ἀπ' τὸ Λάτιο, ποῦ παραδέρναν ἔς ὄλο
 Τὸ πέλαγ' ὅσοι ἀπ' τὴν ὄρητᾶ τῶν Δαναῶν πλυτῶσαν
 Κι' ἀπ' τὸν ἀνήμερο Ἀχιλλεΐα· κι' αὐτοὶ πλανιῶνταν ἔς ὄλες
 Πολυχρονῆς τὲς θάλασσεσ φερμένοι ἀπὸ τὲς Μοῖρες.
 Τόσα ἐχρειαστῆκαν νὰ φτειαστῇ τὸ ἔθνος τῶν Ῥωμαίων.
 40 Μόλις ἀπὸ κατάγναντα τῆς γῆς τῆς Σικελίας
 Πρόσοχαροι ἀνοῖγαν κι' ἄσκοναν τῆς ἄρμης τὴν ἀφρίλα
 Μὲ τὰ χαλκωματένια τοὺς καράβια κ' εἶπ' ἡ Ἥρα
 Μόνη, μ' ἀγιάτρευτῃ πληγῇ ἔς τὸν κόρφο. «Νικημένη
 Ν' ἀφήσω ἐγ' ὅ,τι σκόπευα καὶ ἀπὸ τὴν Ἰταλία
 45 Τὸ βασιλεῖα τῶν Τευκρῶν νὰ μὴ μπορῶ νὰ διώξω ;
 Τ' ἀρνιέται ἡ Μοῖρα· ναί ! μὰ πῶς νὰ κάψῃ τῶν Ἀργείων
 Τὸ στόλο ἡμπόρεσε ἡ Ἀθηνᾶ βουλιάζοντάς τους μόνο
 Γιὰ τ' Οὐλιάδῃ Αἴαντα τὸ κρίμα καὶ τὴ λύσσα ;
 Ἡ ἴδια ἔπο τὰ σύγνεφα τὴ γλήγορη τοῦ Δία
 50 Ρίχνοντας φλόγα ἐξέκαμε τὰ πλοῖα καὶ μ' ἀνέμους
 Τὰ πέλαγ' ἀνακάτωσε καὶ αὐτὸν ποῦ ἀπ' τὸ σκισμένο
 Στήθος του ἀνάδινε φωτιές, ἔς τὸ σίφουνα τὸν πῆρε
 Ψηλὰ καὶ ἔς ἕνα μυτερὸ τὸν κάρφωσε κοτρῶνι.
 Κ' ἐγὼ προβαίνω τῶν θεῶν βασίλισσα τοῦ Δία
 55 Μαζὶ γυναῖκα κι' ἀδερφή καὶ μ' ἕνα γένος μόνο
 Μάχομαι τόσα χρόνια ! Ποιὸς τῆς Ἥρας τὴ θεότη
 Πλεῖα θὰ λατρέψ' ἢ ἔς τοὺς βωμοὺς τιμὲς θὰ δώσ' ἱκέτης ;
 Τέτοια κλωθόστριφε ἡ θεὰ ἔς τὸ φλογισμένο στήθος
 Μόνη καὶ ἔς τῶν ἀνεμορπῶν ἐπῆγε τὴν πατρίδα,
 60 Σὲ τόπους ποῦ νοτιὲς παντοῦ μανίζαν, ἔς τὴν Αἰολία.
 Ὁ βασιλέας Αἰόλος σὲ μιὰ σπηλιὰ μεγάλη
 Κεῖ τοὺς ἀνέμους μ' ἐξουσιὰ βαρύνει, ποῦ παλεύουν,
 Καὶ τὲς φοροῦνες ποῦ βροντοῦν καὶ τοὺς ἄλυσόδενει
 Καὶ φυλακίζει τοὺς καὶ αὐτοὶ ἔς τὰ κλείσματά τοὺς γύρου
 65 Μὲ τρανὸ βόγγο τοῦ βουνοῦ βουῖζουν βαργομῶντας.
 Σὲ πύργ' ὁ Αἰόλος καθιστὸς ψηλὸ κρατεῖ τὰ σκήπτρα
 Καὶ μιλᾷκόνει τὲς ψυχὰς καὶ τὲς ὄργες πρᾶταίνει.
 Ἄν δὲν τὸ ἔκανε στεριὲς καὶ θάλασσεσ θάρπαζαν

Στίχ. 38. Περβλ. Ὅμ. Ἰλ. Θ. 527. κηρессиφορήτους.

- Και τὸ βαθὺ στερέωμα κι' ἀλήθεια θὰ τὰ σέρναν
- 70 Μὲ τοὺς ἀέριδες γοργά, μονὲ μ' αὐτὸν τὸ φόβο
Σέ μαύρα ὁ παντοδύναμος τοὺς ἔκρινε πατέρας
Σπήλια καὶ ἀπάνου τοὺς ψηλῶν βουνῶν ἐσώριασ' ὄγκο
Καὶ βασιλιᾷ τοὺς ἔδωκε, ποῦ μ' ὠρισμένο νόμο
Νὰ ξέρη, σάμπως διαταχτῆ, νὰ χαλινώσῃ ἀνέμους
- 75 Ἦ ν' ἀπολύσῃ. Τοῦτον τότ' ἰκέτεψ' ἔτο' ἡ Ἥρα·
«Αἴολε (ὅτι τῶν θεῶν ἔσε' ἔδωκε ὁ πατέρας
Καὶ τῶν ἀνθρώπων βασιλιᾶς τὸ κῆμα νὰ ἡμερόνης
Καὶ νὰ φουσκόνῃς μ' ἄνεμο) τοὺς νικημένους φέρνει
Πενάτες καὶ τὸ Ἴλιο στήν Ἰταλία γένος
- 80 Ἐχρό μου, ποῦ ἔς τῶν Τυρρηνῶν τῆ θάλασσ' ἄρμενίζει.
Δὸς τῶν ἀνέμων δύναμη, βούλιαξε, θάψ' τὰ πλοῖα
Ἦ χάρισ' τοὺς καὶ σκόρπισε τὰ λείψανα ἔς τὸν πάτο.
Ἐφτά κ' ἔφτά μὲ διαλεχτὸ κορμὶ ποτάζω νύμφες·
Τῆ Δηϊόπει', ἀπὸ εἰδῆ τὴν ὁμορφητέρη τους
- 85 Σὲ γάμο ἀδιάλυτον ἐγὼ θὰ δέσω, γιὰ δική σου
Θὰ σ' τὴν χαρίσω, πάντοτε νὰ ζῆ μ' ἐσὲ γιὰ τούτη
Τῆ χάρη κι' ὁμορφῶν παιδιῶν πατέρα νὰ σὲ κάμῃ.»
Ἦ Αἴολος ἀπάντησε· «Βασίλισσα, δικό σου
Ἔργο νὰ βρῆς τί θὰ ζητᾷς, δικό μου χρέος εἶναι
- 90 Θελήματα νὰ δέχωμαι· σὺ τὸ βασίλειο τοῦτο,
Ἦ Ὅποιο καὶ ἂν εἶναι, τοῦ Διὸς τῆ χάρη, σὺ τὰ σκῆπτρα
Μοῦ προδοδᾷς, σὺ δίνεις μου ἔς τοὺς θεῖους ν' ἀκκουμπᾶω
Δείπνους καὶ κάνεις με τρανὸν ἔς ἀνεμορπῆς καὶ μπόρες.»
Αὐτὰ πε καὶ μ' ἀνάποδη τὴν τρίαινα τὸ κούφιο
- 95 Βουνὸ βαρεὶ κατάρραχα κ' οἱ ἀνέμοι, σὺν ἀσέρι,
Σιφούνι' ἀπ' τ' ἀνοιγμα χουμοῦν ἔς τῆ γῆ φουσομανῶντας·
Ἦ Στὸ πέλα' ὄρμουν, τὰ τρισβαθα τοῦ ἀνακατόνου ὄλα
Ἦ Νότος, ὁ Εὐρος καὶ ὁ συχνὸς ἔς ἀνεμοζάλες λίβας,
Καὶ κύματα θεώρατα κυλοῦν κατὰ τὲς ξέρες.
- 100 Θρηῆνος ἀντρῶν καὶ σφουρίγμα ξαρτιῶν ἀκολουθᾷει.
Ἐάφνου τὰ σύγνεφα οὐρανὸ καὶ μέρ' ἀπὸ τῆ βλέψη
Τῶν Τρώων κρύβουν, τὸ γιὰ τὸ πλακόνει μαύρη νύχτα.
Βροντοῦν οἱ πόλοι, μὲ συχνὲς φωτιῆς ἀστράφτει ὁ αἰθέρας
Καὶ θάνατ' ὄλ' ἀφεύγατον ἔς τοὺς ἀντρες φοβερίζουν.
- 105 Λυοῦνται μὲ μιάς τὰ ἥπατα τοῦ Αἰνεῖ' ἀπὸ τὸ ρίγος·
Βογγάει καὶ ἔς τ' ἄστρ' ἀπλόνοντας τὲς δυὸ παλάμες τέτοια
Φωνάζει· «Ἦ τρεῖς καὶ τέσσερες φορὲς μακαρισμένοι
Ἦ Ὅσ' ἠῦραν θάνατο μπροστὰ ἔς τὰ μάτια τῶν γονέων
Κάτου ἀπ' τῆς Τροίας τὰ ψηλὰ τειχιᾶ! Νὰ μὴ μπορέσω
- 110 Νὰ πέσω ἐγὼ ἔς τοῦ Ἰλίου τοὺς κάμπους καὶ νὰ χύσω
Τὸ αἷμα μου ἀπὸ χέρι σου, κεῖ ποῦ ἀπ' τ' Αἰακίδῃ
Τῆ σαγιττιᾶν ὁ Ἔχτορας ὁ τρομερὸς ξαπλώθη,
Τυδεῖδη, ὦ δυνατώτατε ἔς τὸ ἔθνος τῶν Ἀργείων,
Κι' ὁ Σαρπηδόνας ὁ τρανός, κεῖ ποῦ ὁ Σιμόεις τόσα
- 115 Σκουτάρι' ἀρπάζοντας ἀντρῶν καὶ περικεφαλαίε

Στίχ' 115. Πρβλ. Ὀμ. Ἰλ. Μ. 21-23.

- Καὶ τ' ἀντρειωμένα τους κορμιά 'ς τὰ ρέμματα κυλάει !
 Αὐτὰ 'λεε μὲ παράπονο καὶ τὸ παννὶ τοῦ δέρνει
 Ἐνάντια μπόρ' ἀπ' τὸ Βοριᾶ σφουρίζοντας κι' ὡς τ' ἄστρα
 Τὸ κῦμ' ἀσκόνει· τὰ κουπιὰ σποῦν γέρνει τότ' ἢ πλώρη
 120 Καὶ 'ς τὸ γιालὸ τὸ πλαῖί βουτᾶ· βουνὸ νεροῦ πλακόνει
 Σαρὸς καὶ ἀπάνου τους σκορπᾶ· 'ς τὴν ἄκρη τοῦ κυμάτου
 Κρέμονται, ἀνοίγ' ἢ θάλασσα καὶ δείχνει τους τὸν πάτο·
 Μὲς τὰ νερὰ τὸ χόχλασμα τὸ βοῦρκο ἀνακατόνει.
 Τρία καράβι' ἀρπάζοντας στρήφει ὁ Νοτιᾶς 'ς τὲς πέτρες,
 125 Ποῦ οἱ Ἴταλοὶ λέγουν τες βωμούς, καὶ φοβερὴ 'ναι ξέρα
 Στὴν κορυφὴ τῆς θάλασσας κρυμμένη μὲς τὸ κῦμα·
 Κι' ὁ Εὐρος τρί' ἀπ' τὰ ψηλὰ νερὰ 'ς τὲς σύρτες σπρώχνει
 Καὶ 'ς τ' ἄβαθα, τσακίζει τα (λυπητερὴ θεωρία)
 Ὡς τὲς ρῆγες καὶ κουλουμιαστὰ τὰ περιζώνει μ' ἄμμο.
 130 Ἐνα ποῦ οἱ Λύκιοι ἀρμένιζαν μὲ τὸν πιστὸν Ὁρόντη
 Ἐμπρὸς 'ς τὰ μάτια τουτουνοῦ τὸ πέλαγο 'ς τὴν πλώρη
 Πελώριο δέρνει το ἄνουθε· ξετιναγμένος γέρνει
 Πίκουπα ὁ ναύκληρος μ' ἔμπρὸς τὴν κεφαλὴ, μὰ ἐκεῖνο
 Ὡς τὸν ἴδιον τόπο τρεῖς φορὲς τὸ ρέμμα τὸ γυρίζει
 135 Στριφτὰ καὶ χάφτει το γοργῆ 'ς τὸ πέλαγο ἢ ρουφήχτρα.
 Φαίνονται ἀριά μὲς τὸν πλατὺ βυθὸ κολυμπιστάδες,
 Ἄρματ' ἀντρῶν, σανίδια πλὴν καὶ τρωϊκὸ λογάρι
 Πάει ! τοῦ Ἰλιονέα τὸ γερὸ καράβι καὶ τοῦ ἀντρείου
 Ἀχάτη, αὐτὸ ποῦ ἀρμένιζεν ὁ Ἄθαντας, κ' ἐκεῖνο
 140 Τοῦ Ἀλήτη τοῦ πολύχρονου τὰ ἐνίκησε ἢ φουρτοῦνα.
 Ἄπ' τὲς σκανταλισμένες τους κλειδώσες δέχοντ' ὄλα
 Τὸ ἐχτρικὸ ρέμμα χάσκοντας ἀπὸ τὲς χαραμάδες.
 Ὡστόσο ν' ἀναδέβεται μὲ βόγγο μέγα ὁ πάτος
 Καὶ νὰ ξεσπᾶ' ἢ χειμωνιὰ καὶ ἀπ' τ' ἀκολὰ τους βύθη
 145 Ν' ἀνηφοροῦν τ' ἀκίνητα νερὰ, βαρυναιστημένος
 Ὁ Ποσειδῶνας ἔννοιωσε καὶ 'ς τὸ γιालὸ κυτῶντας
 Ἐβγαλε ἀπάνου ἀπ' τὸν ἀφρὸ τὸ γαληνὸ κεφάλι·
 Σκόρπιον παντοῦ 'ς τὰ πέλαγα τὸ στόλο εἶδε τοῦ Αἰνεῖα,
 Ζάλη καὶ οὐράνιος χαλασμοὺς τοὺς Τρῶες νὰ πλακόνη.
 150 Καὶ τοῦ ἀδερφοῦ δὲν ξέφυγαν δόλοι κι' ὀργὲς τῆς Ἥρας.
 Τὸν Εὐρο καὶ τὸ Ζέφυρο κράζει κι' αὐτὰ τοὺς λέει·
 «Ἐχετε τόσα θάρρητα 'ς τὸ γένος τὸ δικό σας ;
 Καὶ ἀποκοτᾶτε οὐρανὸ, γῆς ἀθέλγητά μου, ἀνέμοι,
 Νὰ σμίξετε σηκόνοντας τόσο μεγάλους ὄγκους ;
 155 Θὰ σᾶς — μὰ κάλλιο τὰ νερὰ νὰ στρώσω τ' ἀφρισμένα·
 Στερνὰ μ' ἀνήκουστη ποιῆν τὸ κρῖμα θὰ πλερῶστε,
 Γλήγωρα φύγετε καὶ αὐτὰ τοῦ βασιλιᾶ σας πέστε·
 Μέν' ἀπ' τὴν Τύχη, ὄχι ἐκεινοῦ τῆς θάλασσας ἐδόθη
 Ἡ βασιλεία κ' ἢ φοβερὴ τριαινα· μεγάλους βράχους
 160 Κατέχει αὐτός, τὰ σπίτια σας, Εὐρε, 'ς αὐτὰ ἄς καυχέται
 Ὁ Αἴολος τὰ μέγαρα καὶ μέσα 'ς τῶν ἀνέμων
 Τὲς σφαλισμένες φυλακὰς ἄς εἶναι βασιλέας.»
 Ἔτο' εἶπε καὶ ἀπ' τὸ λόγο του πλιὸ γλήγωρα εἰρηνεύει

- Τὰ φουσκωμένα πέλαγα, διώχνει τὰ μαζωμένα
 165 Σύγνεφα ξαναφέροντας τὸν ἥλιο· ἢ Κυμοθόη
 Ἄντάμα μὲ τὸν Τρίτωνα μὲ κόπο τὰ καράβια
 Ἄπὸ τὲς ξέρες ξεκολλοῦν τὲς μυτερές· σηκώνει
 Ὁ ἴδιος μὲ τὴν τρίαινα τὲς τριςμεγάλες σύρτες
 Καὶ ἀνοίγει τες πραέοντας τὸ πέλαο καὶ γλυστράει
 170 Μὲ τοὺς ἀνάλαφρους τροχοὺς ἕς τὴν ἄκρη τῶν κυμάτων.
 Καὶ ὡς σὲ λαοῦ πλήθος πολὺ, σὰν ἡ ἀνταρσία ξανάψη
 Καὶ ἕς τὲς ψυχὲς ἢ πρόστιχη φρενιάση δγλαγωγία,
 Πέτρες, δαυλιὰ πετοῦν κ' ἢ δογγὴ τάρματα κιόλας βρῖσκει,
 Τότε ἂν ἔμπρός τους ἄντρα ἰδοῦν ἄξιον καὶ τιμημένον
 175 Σιγοῦν καὶ στέκονται μ' αὐτιὰ προσεχτικὰ κ' ἐκεῖνος
 Τὸ νοῦ μιλῶντας κυβερνᾷ καὶ τὲς καρδιὲς γλυκαίνει :
 Ἔτσι ἔπεσε ὀλη μονομιᾶς κ' ἡ ἀντάρα τοῦ πελάγου
 Ἄφ' οὐ ὀ γονιὸς προβάλλοντας ἐτήραξε κ' ἐβγήκε
 Μὲς τὸν ξεσκέπαστο οὐρανὸ καὶ τ' ἄλογα ὀδηγῶντας
 180 Πειτᾷ, ἀπολνῶντας τὰ λῦυριά, ἕς τὰσπέδιστό του ἀμάξι.
 Παίρνοντας δρόμο βιαστικὰ κατὰκοποι οἱ Αἰνειάδες
 Ζητοῦν στὰ πλιὸ σιμωτινὰ νὰ φτάσουν ἀκρογιαλία
 Καὶ πλώρη κατὰ τὲς στεριὲς ἐβάλαν τῆς Λιθύας.
 Εἶναι ἕνας τόπος ξέχωρα πολὺ· λιμάνει φτιάνει
 185 Τὲς ἄκρες του ἀντικρύζοντας ὀπου σπᾷ κάθε κύμα
 Ἄπ' τ' ἀνοιχτὰ καὶ κόβεται σὲ κύκλους ποῦ σμικραίνουν.
 Ἐδῶ κ' ἐκεῖ βράχοι τρανοὶ κ' ἕνα ζευγάρι πρῶνια
 Ψηλόδουν ὡς τὸν οὐρανὸ, ποῦ κάτου ἀπ' τὴν κορφὴ τους
 Τὸ πέλαο ἀκίντυνο σιγᾷ πλατύ.

ΑΙΝΕΙΑΔΟΣ ΒΙΒΛΙΟΝ Β'. (*)

- Ὅλοι σιωπῆσαν κ' ἔστεκαν με προσοχῇ στήν ὄψη.
 Κι' ἀπὸ τὸν θρόνον τὸν ψηλὸ τὸτ' ἄρχισε ὁ Αἰνείας :
 Θέλεις ἀνέκφραστο, ἄνασσα, ν' ἀνανεώσω πόνον—
 Τῆς Τροίας πῶς τὸ δυνατὸ πολύκλαστο βασιλείον
- 5 Ἐχάλασαν οἱ Δαναοί, τὰ βάσανα π' ἀτός μου
 Εἶδα κι' ἀτός μου ἔπαθα. — Ποιὸς τοῦτο ἐνῶ διηγᾶται
 Ἦ Μυρμιδῶν ἢ Δόλοπας ἢ τ' ἄσπλαχν' Ὀδυσσεά
 Στρατιώτης δὲν θὰ ἐδάκρυζεν ; Ἦ νύκτα ὑγρῇ με βία
 Φεύγει ψηλάθε καὶ ὡς βυθοῦν τ' ἄστρα καλοῦν στὸν ὕπνο.
- 10 Ἄλλ' ἀφοῦ τόσον ἔστειρες τὰ πάθη μου ν' ἀκούσης
 Καὶ σύντομα τὸν ὄλεθρο τὸν ὕστερο τῆς Τροίας,
 Μ' ὄλον ποῦ ἐκείνη ἢ ἐνθύμηση ταῖς φρέναις μου τρομάζει,
 Θ' ἀρχίσω.
- Ἀπὸ τὸν πόλεμο κομμένοι κι' ἀπ' τῆ μοῖρα
 Τῶν Δαναῶν οἱ ἄρχοι, ἀφοῦ χρόνοι πολλοὶ περάσαν,
- 15 Ἄλογο κτίζουν σὰν βουνὸ με τέχνη καὶ βοήθεια
 Τῆς Ἀθηναῖς καὶ ταῖς πλευραῖς μ' ἔλατο σανιδόνου.
 Ἦ ἐκεῖνο μέσα διαλεχτοὺς ἄνδρες κληροῦχος κρύβουν
 Καὶ κλείουν τοὺς ἔς τὸ σκοτεινὸ πλευρόν, ὥστε τ' ἄλόγου
 Τὰ σωθικὰ βαθεῖα γεμίσαν ὄλα ἄρματομένους.
- 20 Ἀγνάντια κεῖτ' ἢ Τένδος ἢ ξακουσμένη νῆσος,
 Ποῦ δύναμη (ὅσο ὁ Πρίαμος ἔξοῦσε) εἶχε καὶ πλοῦτη
 Καὶ τώρα μόνο ἀδέξιο λιμάνι γιὰ καράβια·
 Ἐκεῖ ἔς τὴν ἔρημ ἀκρογιαλιὰν ἐπῆγαν κ' ἐκρυφθῆκαν
 Καὶ μεις θαρροῦμε π' ἄνεμος τοὺς παίρνει ἔς ταῖς Μυκήναις,
- 25 Ὡστε τὸ πένθος τὸ μακρὸν ὄλ' ἢ Τευκρίδα βγάνει,
 Ἦ πύλαις τῆς ἀνοίγονται, τὰ δωρικὰ λημέρια
 Τρέχουν νὰ ἰδοῦν, ὅπ' ἄφησαν, καὶ τὸ ἔρημο ἀκρογιαλί.
 « Ἐδῶ με πλήθιτους Δόλοπες λημέριαζε ὁ Ἀχιλλέας
 Ἐδῶ τὰ πλοῖα κ' ἔδεκεῖ τῇ μάχῃ ἐκείνοι ἀρχίζαν. »
- 30 Τὸ δῶρον ἄλλοι θαύμαζαν τ' ὄλέθριο τῆς Ἀθήνης
 Καὶ τὸ τρανὸ του μέγεθος καὶ πρῶτος ὁ Θυμοίτης
 Εἶπ' αὐτὸ μέσα νὰ φερθῇ ἔς τὸ φρούριο νὰ τὸ βάλουν,
 Εἶτε γιὰ δόλο ἢ τῷθελεν ἢ Μοῖρα τῆς Τρωάδος.
 Ὁ Κάπυς καὶ ὄλοι ὄσοι ἔς τὸν νοῦν καλλίτερον εἶχαν γνώμη,
- 35 Εἶτε εἰς τὸ πέλαο νὰ ριφθῇ τὸ ὑποπτο τὸ δῶρο
 Τῶν Δαναῶν συμβούλευαν, εἶτε καὶ νὰ τὸ κάψουν,
 Ἦ νὰ τρυπήσουν τὴν κοιλιά καὶ μέσα νὰ ἐξετάσουν·
 Εἶς διαφοραῖς χωρίζεται γνώμαις τάβέβαιο πλήθος.
 Πρῶτος αὐτοῦ ὁ Λαοκόντας μ' ἄλλους πολλοὺς μαζῇ του
- 40 Ἀπὸ τὸν πύργο τὸν ψηλὸ ἔτρεξεν ὠργισμένος
 Κι' ἀπὸ μακρὰ : « σᾶς βγήκε ὁ νοῦς, δυσστιχισμένοι » κράζει·
 « Θαρρεῖτ' ὅπ' ἔφυγαν οἱ ἐχθροί ; τῶν Δαναῶν τὰ δῶρα

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἀκατάφραστο ἀπόσπασμα.

- Ἄθῳα τὰ λογιάζετε ; Τί ἔναι ὁ Ὀδυσσεῆας ἑξαῖστε ;
 Ἦ μὲς τὸ ξύλιν' ἄλογον εἶν' Ἀχαιοὶ κρυμμένοι
- 45 Ἦ τέτοια φτιάσαν μηχανὴ τὰ τεῖχη νὰ χαλάσουν
 Νὰ βλέπουν εἰς τὸ σπίτια μας ἕς τὴ χώρα νὰ κατέδουν
 Ἦ καὶ ἄλλη πλάνη τ' ἄλογο μὴ ἔμπιστευθῆτ', ὦ Τεῦκροί,
 Ὅ,τι κί' ἂν εἶν', τοὺς Δαναοὺς φοβοῦμαι καὶ ἂν χαρίζουν.
 Ἀυτὰ ἔπε καὶ μὲ δύναμη πολλὴ τὸ μέγα ἀκόντι
- 50 Ἦ τὸ πλάγι, μέσα ἕς τὴν κυρτὴ κοιλία τοῦ θηρίου
 Σφενδόνισε, ποῦ τρέμοντας ἐστάθη κ' ἐσαλεύθη
 Τὸ σῶμα κί' ὄλα ἐβούρῳσαν στεναζόντας τὰ βάρη.
 Κί' ἂν οἱ θεοὶ δὲν τῷθειαν κί' ὁ νοῦς τυφλὸς δὲν ἦταν,—
 Ὅ,τι εἰμποροῦσε ἔκαμε αὐτὸς τ' ἄλογο γιὰ νὰ σχίσουν—
- 55 Ἀκόμη ἢ Τροία θὰ ἦτ' ὀρθή, πύργε ψηλῆ, θὰ ἐβάστας.
 Νὰ τότε πλῆθος Δαρδανεῖς βοσκοὶ σέρονον δεμένον
 Πισθάγκωνα ἕς τὸν βασιλῆᾶ σκούζοντας ἕνα νέον
 Π' ἄγνωστος παρουσιάσθηκε ἕς αὐτοὺς ὡς ἐπερνοῦσαν,
 Μὲ πλάνην εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς τὴν Τροίαν διὰ ν' ἀνοίξῃ,
- 60 Εἰς τὴν ψυχὴν θαρροεύοντας κ' ἔτοιμος εἰς τὰ δύο :
 Ἦ ν' ἀπατήσ' ἢ βέβαιον θάνατον νὰ ὑποφέρῃ.
 Ὅλοῦθε γιὰ νὰ τὸν ἰδῆ τῆς Τροίας ἡ νεολαία
 Χύνεται γύρω κί' ὄλοι τοὺς τὸν σκλάβον ἀναπαίξουν.
 Τώρα ἄκουσε τῶν Δαναῶν ταῖς πλάναις κί' ἀπὸ τοῦτο
- 65 Τὸ κοίμα μόνο γνώρισ' τοὺς ὄλους.—
 Τί ἀφοῦ ἕς τὴ μέση ἐστάθηκε ἄοπλος ταραγμένος
 Καὶ τῶν Φρυγίων τήραξεν ἀργὰ γύρω τὰ πλῆθη
 « Ἄλλοιᾶ ! ποιά γῆς » ἐφώναξε « καὶ ποῖος γιαιλὸς ἐμένα
 Θὰ γλύσῃ ; ἐμένα τ' ἄμοιρου τί μένει τώρα πλέον
- 70 Ποῦ μ' ἔδιωξαν οἱ Δαναοὶ καὶ θυμωμένοι οἱ ἴδιοι
 Οἱ Δαρδανεῖς τὸ αἷμα μου ζητοῦν γιὰ τιμωρία ; »
 Ἔπαυσε τὸ παράπονον αὐτὸ τὴν ὄργητά μας
 Καὶ τὴν ὀρμή ; νὰ μᾶς εἰπῆ προστάξουμε τὸ γένος,
 Τί νέο μᾶς φέρνει, ἀπάνου εἰς τί θὰ ἐμπιστευθοῦμε σκλάβον.
- 75 Τοῦτα μᾶς εἶπε, ὡς πέρασεν ὁ φόβος του, τὰ λόγια :
 « Ὅ,τι κί' ἂν πάθω, βασιλῆᾶ, θε νὰ σοῦ εἰπῶ τὰ πάντα
 Μ' ἀλήθεια » λέγει : « ν' ἀρνηθῶ δὲν θέλω ποῦμαι Ἀργεῖος·
 Πρῶτον αὐτό κί' ἂν ἄθλιον κατάντησεν ἡ Τύχη
 Τὸν Σίνων, ὅμως ἢ κακὴ δὲν θὰ τὸν κάμη ψεύτην.
- 80 Θάττυγε νάχῃς ἀκουστὸν κάπουθ' ἀπ' ὄσα λέγουν
 Τὸν Πάλαμῆδη τὸν νῖδον τοῦ Βήλου, φημισμένον
 Κ' ἐνδοξον, ὅπ' οἱ Πελασγοὶ τάχα γιὰ προδοσία
 Ἀθῶον, μ' αἰσχυρὴ πρόφασιν, γιὰ νὰ πολεμήσουν
 Ἐμπόδιζε, ἐθανάτωσαν· τώρα νεκρὸν τὸν κλαίουν.
- 85 Σύντροφον εἰς τὸν πόλεμον μ' αὐτόν, ποῦ ἔταν δικός μου,
 Ἐδῶ ἀπ' τὰ πρῶτα μ' ἔστεϊλε χρόνια ὁ πτωχὸς πατέρας,
 Κί' ὄσφ βασιλεὺ ἄβλαπτος καὶ δύναμη αὐτὸς εἶχε
 Ἦ τῶν ἀρχῶν τὰ συμβούλια κάποια κ' ἐγὼ εἶχα φήμη.
 Ἄλλ' ὅταν γιὰ τοῦ δολεροῦ τὸν φθῆνον τοῦ Ὀδυσσεᾶ,
- 90 (Γνωστὰ σᾶς λέγω πράγματα) ἕς τὸν κάτω κόσμον πῆγε,

- Περίλυπος καὶ σκοτεινὸς ἔσερνα τῇ ζωῇ μου
Καὶ γιὰ τ' ἀθώου φίλου μου τὴν τύχην ἀγανακτοῦσα.
Ἄλλὰ δὲν σιώπησα ὁ μωρός· κ' ἔταξ', ἂν ἴσως λάχῃ
Ἔ τὸ Ἄργος ἔς τὴν πατρίδα μου ὡς νικητῆς νὰ γύρω,
95 Νὰ ἐκδικηθῶ κ' οἱ λόγοι μου σκληρὸν ἀναβαν μίσος.
Ἄρχισε τότε ὁ ξεπεσμός, τὰ πάθη μου· ὁ Ὀδυσσεὺς
Πάντα μὲ νέα ψέματα μ' ἐτρόμαξε κ' ἐσκόρπα
Ἔ τὸ πλῆθος λόγια βδελυρὰ κ' ἀπάτης ὄπλα ἐζήτει.
Καὶ δὲν ἠσύχαζεν αὐτός, ὡς ποῦ μὲ τῇ βοήθειᾳ
100 Τοῦ Κάλχαντ'... ἀλλὰ τί πικρὰ λόγια τοῦ κάκου λέγω ;
Τί ἀργεῖτε ; ἀφοῦ τοὺς Ἀχαιοὺς σεῖς ἔχετε ὄλους, ἕνα
Κι' αὐτὸ φθάνει ν' ἀκούσετε γοργὰ παιδεύετέ με·
Τοῦτο ποθεῖ κ' ὁ Ὀδυσσεύς· θὰ τ' ἀκριβοπλερόναν
Οἱ Ἀτρεΐδαις !» Τότε ἀνάψαμε ἀπὸ τὴν περιέργεια
105 Ἄμαθοι εἰς τόσα κρίματα, ἔς τῶν Πελασγῶν ταῖς τέχναϊς.
Καὶ φοβισμένος ἀκλουθεῖ μὲ τὴν ψευτιά ἔς τὸ στήθος :
«Ν' ἀφήσουν ἤθελαν συχνὰ κατάκοποι τὴν Τροία
Οἱ Δαναοὶ τὸν μακρυνὸν πόλεμον παραιτῶντας
Νὰ τῶχαν κάμῃ ! Ἄλλὰ συχνὰ ἄγρια θαλασσοζάλη
110 Τοὺς ἔκλεισε, κ' ὡς ἔφευγαν, τοὺς τρόμαζεν ὁ Νότος·
Μάλιστ' ἀφοῦ μὲ σφένδαμνου γρεντιαῖς τ' ἄλογο ἐφρτιάσθη
Ὀλοῦθε τότε ἐξήρόντησαν σύγγερα ἔς τὸν αἰθέρα.
Ἄβουλοι τὸν Εὐρύπυλο πέμπουνε ἔς τὸ μαντεῖο
Τοῦ Φοῖβου· ἀπάντηση πικρὴν ἀπ' τ' ἄδυτ' αὐτὸς φέρνει.
115 Μὲ αἷμα ἐξιλεώσατε παρθένας τοὺς ἀνέμους,
Δαναοί, σὰν πρωτόλθετε στοῦ Ἴλιου τὰκρογιῶλια.
Αἶμ' ἄς σᾶς δώσῃ γυρισμὸν καὶ μίαν ζωὴν Ἀργείων
Θυσιάσατε.» Ὡς τ' ἄκουσ' ὁ λαός, σάστισαν ἢ ψυχαῖς τους
Καὶ παγωμένος ἔρρευσε ἔς τὰ κόκκαλά τους τρόμος.
120 «Ποῖον ἄρα ἢ μοῖρα διώρισε, ποῖον νὰ ζητᾷ ὁ Ἀπόλλων ;»
Τότε ὁ Ἰθακήσιος μὲ πολὴν κρότον τραβᾷ τὸν μάντη
Κάλχαντα ἀνάμεσα εἰς αὐτοὺς καὶ τὸν πολυερωτάει,
Ποιὰ τῶν θεῶν νᾶναι ἢ βουλή. Πολλοὶ μοῦ προφητεῦαν,
Τοῦ πλάνου τὸ κακούρηγμα, κ' ἄλλοι ἄφωνοι τὸ μέλλον
125 Προσμέναν· δέκα κρύβεται μέραις καὶ ἀρνεῖτ' ὁ μάντις
Ἦ νὰ προδώσῃ, ἢ κάποιον ἔς τὸν θάνατον νὰ ἐκδέσῃ.

ΣΗΜ. ΓΟΥ ΕΚΑ. Ἡ μετάφραση τοῦ μέρους τούτου, παλαιότερη ἀπὸ τὸ ἀπόσπασμα τοῦ πρώτου βιβλίου ἐγένηκε στὸ Μόναχο πρὸς τὰ 1885.

ΑΠΟ ΤΟ "ΓΟΥΛΙΕΛΜΟ ΤΕΛΛΟ"

ΠΡΑΞΗ Α'. ΣΚΗΝΗ Α'. (*)]

(Τὸ ψαρόπαιδο τραγουδάει στὴ βάρκα.)

Ἡ λίμνη στὸ λουτρό καλεῖ μὲ γελαστὴ λαμπράδα,
 Στῆς ἄκρης ἐκοιμήθηκεν ὁ νιὸς τὴν πρασινάδα,
 Μὲ μιᾶς ἕνα κοιδούνισμα γροικᾶ,
 Ποῦ σὰν φλογέρα ἤχαιε γλυκά,
 Σὰν τῶν ἀγγέλων ψάλισμο τερπνὸ
 Στὸν οὐρανό.

Κ' ἐκεῖ ποῦ μ' ἀναγάλλισα γλυκύτατη ξυπνάει,
 Βρέχει τὸ στήθος του νερὸ κι' ὀλόγυρά του πάει
 Καὶ μιὰ φωνὴ τοῦ λέγει ἀπὸ τὸν πάτο :
 Εἶσαι δικό μου, ἀγόρι ἀγαπημένο,
 Μαυλίζω ἐγὼ τὸν ἀποκοιμισμένο
 Καὶ τὸν τραβῶ ἐδῶ κάτω.

(*Ὁ βοσκὸς ἀπάνου στὸ βουνό.)

Ἐχετε γειά, προσηλιακὰ λιβάδια,
 Καὶ σεῖς πράσινα σιάδια
 Τὸ καλοκαίρι πάει,
 Φεύγοντας ὁ βοσκὸς σᾶς χαιρετάει.
 Στὰ βουνὰ τώρα πᾶμε,
 Ἄλλὰ πάλι γυρνᾶμε,
 Ἄμα ὁ κοῦκος λαλεῖ,
 Σὰν καινούρια στολή
 Βάνει ἢ γῆ τὰ λουλούδια,
 Ὅταν κάθε βρουσούλας τὰ νερὰ
 Τὸν καλὸν Μάη τρέχουν λαμπερά.

Ἐχετε γειά, προσηλιακὰ λιβάδια,
 Καὶ σεῖς πράσινα σιάδια,
 Τὸ καλοκαίρι πάει,
 Φεύγοντας ὁ βοσκὸς σᾶς χαιρετάει.

(*Ὁ κυνηγὸς φανερόνεται στὲς κορφὲς τῶν βράχων.)

Βροντολογοῦν οἱ κορυφὲς καὶ τὸ γιοφύρι τρίζει,
 Τὸν κυνηγὸ τὸ ψῆλωμα δὲ σκιάζει δὲ ζαλίζει,
 Ἄφοβος προχωρεῖ
 Ἐκεῖ ποῦ ἀσπρολογοῦν τοῦ πάγου οἱ κάμποι,
 Ὅπου ἄνοιξη γλυκεῖα ποτὲ δὲ λάμπει,
 Ὅπου δὲν πρασινίζει ἕνα κλαρί.
 Καὶ θάλασσα ἀπὸ καταχνιὰ γύρω του πλημμυρίζει,

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἀκατάργαστο ἀπόσπασμα.

Ταῖς χώραις τῶν ἀνθρώπων πλιὸ κεῖθε δὲν ξεχωρίζει,
Μόνο ἀπ' τοῦ σύμφεου τῆ σισματοῖα
Ρίχνει στὸν κόσμον καμμιὰ ματιὰ,
Καὶ βαθεῖα κάτουθ' ἀπ' τὸ νερὸ
Βλέπει τὸν πράσινον ἀφρό.

- ΡΟΥΟΝΤΗΣ.** Γλήγωρα, Γέννη, τράβα μέσα τὸ καῖκι,
Φουρτούνα φτάνει ἀπ' τὸ λαγκάδ', ἡ κορφή βόγγει,
Βάνει τὸ σκοῦφο ὁ Μύθεν στὸ κεφάλι, κρύος
Ἄγερας ἀπ' τὴν Ἀνεμότρυπα φυσάει.
Θαρωῶ πῶς θὰ ξεσπάσῃ, πρὶν τὸ στοχαστοῦμε.
- ΚΟΥΟΝΗΣ.** Θᾶρθη βροχή, βαρκάρη. Ἄλαιμαργα γρασιδί
Τρώγουν τὰ πρόβατά μου· ὁ Φύλακας σκαλίζει.
- ΒΕΡΝΗΣ.** Πηδοῦν τὰ ψάρια καὶ βουτᾶ τὸ νεροποῦλι,
Φουρτούνα δυνατὴ θὰ κατεβῆ.
- ΚΟΥΟΝΗΣ.** Γιὰ κύττα,
Κύττα, Σέππη, τὰ ζᾶ μας μὴν ἐσκορπιστήκαν.
Τῆς μαύρης Λίτσας τὸ κουνδοῦνι ἐδῶθε ἀκούω.
- ΣΕΠΠΗΣ.** Καμιά δὲ λείπει· Ἐκείνη ἀπ' ὅλες πλιὰ μακραίνει.
- ΡΟΥΟΝΤΗΣ.** Καλὸν ἤχό, βοσκέ, σοῦ βγάζουν τὰ κουνδοῦγια.
- ΒΕΡΝΗΣ.** Νόστιμα ζᾶ! Δικὰ σου εἶναι, πατριώτη;
- ΚΟΥΟΝΗΣ.** Δὲν εἶμαι τόσο πλούσιος. Εἶναι τ' ἄρχοντός μου,
Τ' Ἀτιγκάουζεν, ὁποῦ σ' ἐμένα τὰ μπιστεύτη.
- ΡΟΥΟΝΤΗΣ.** Ὡμορφα ποῦ ἡ κορδέλλα πάει στὴν ἀγελάδα.
- ΚΟΥΟΝΗΣ.** Τὸ ξέρει πούναι ἡ πρώτη σ' ὄλο τὸ κοπάδι.
Κι' ἂν τῆς τὴν ἐπαιρνα θὲ νάπαθε νὰ βόσκῃ.
- ΡΟΥΟΝΤΗΣ.** Στὰ καλά σου δὲν εἶσαι! Ζῶ' μὲ δίχως κρίσι...
- ΒΕΡΝΗΣ.** Ἔτσι μὴ λέγεις. Κρίσιν ἔχει καὶ τὸ ζῶο,
Τὸ λέμ' ἐμεῖς ποῦ κνηγαῖμε ἀγριοκατσίκια.
Ὅταν αὐτὰ πᾶν στὴ βοσκή, φρόνιμα βάνουν
Ἐμπροσθοφυλακὴ ποῦ αὐτιάζεται καὶ στέλνει
Μήνυμα, σφουριξιά σὰν κνηγὸς ζυγόνει.
- ΡΟΥΟΝΤΗΣ** ^{στὸ} Βοσκό. Πᾶς στὸ χωριό σου ;
- ΚΟΥΟΝΗΣ.** Ἡ Ἄλις πλειὰ βοσκή δὲν ἔχει.
- ΒΕΡΝΗΣ.** Καλῶς στὸ σπῖτι νὰ γυρίσῃς.
- ΚΟΥΟΝΗΣ.** Παρομοίως.
Εἰς μέρη ἐσὺ θὰ πᾶς ὅθε δὲ γέρνονν ὄλοι.
Βιαστικὰ τρέχοντας ἐδῶθε ἔρχεται κάποιος.
ΡΟΥΟΝΤΗΣ Τὸν γνώρισα. Εἶναι ὁ Βάουμγκαρτ ἀπ' τ' Ἀλτσέλλεν.

(Ὁ Κονράδος Βάουμγκαρτ ὀρμαίε λαχανιασμένος.)

- ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ.** Στ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, βαρκάρη ! Τὸ καῖκι.
- ΡΟΥΟΝΤΗΣ.** Πῶς, πῶς ; Τί τόση βία ;
- ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ.** Λύσε τὸ καῖκι !
Ὡ γλύτωσέ μου τὴ ζωὴ ! Βγάλε με πέρα !
- ΚΟΥΟΝΗΣ.** Τί ἔχεις πατριώτη ;
- ΒΕΡΝΗΣ.** Ποιὸς σὲ κνηγάει ;

- ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ** ἔς τὸν ψαρά· Γλήγωρα, γλήγωρα, τοὺς ἔχω στὰ ποδάρια.
 Τοῦ Βάϊλου μὲ ξατρέχουν οἱ καβαλλαροί,
 Ἐγῶμαι τοῦ θανάτου ἂν τύχη καὶ μὲ πιάσουν.
- ΡΟΥΟΝΤΗΣ.** Καὶ γιατί σὲ ξατρέχουν οἱ καβαλλαροί ;
- ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ.** Σώσστε τώρα ἐσεῖς κ' ἔπειτα ἐγὼ σὰς κρένω.
- ΒΕΡΝΗΣ** Ἐσύ σαι ματωμένος πές μας τί συνέθη ;
- ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ.** Ὁ αὐτοκρατορικός τοῦ Ρόσβεργ καστελλάνος'..
- ΚΟΥΟΝΗΣ.** Ὁ Βολφενσχίς αὐτὸς εἶναι ποῦ σὲ ξατρέχει ;
- ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ.** Αὐτὸς δὲν βλάβει πλειά' τὸν σκότωσα ἐγὼ ὁ ἴδιος.
- ΟΛΟΙ** *δισσοχωρώντας.* Θεὸς νὰ σὲ σχωρέση. Τί πηγες νὰ κάμης ;
- ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ.** Κάθε ἐλεύθερος ἄντρος θὲ νὰ τῶχε κάμη
 Στη θέση μου. Τὸ δίκαιο τοῦ σπιτιοῦ μου ἐνάντια
 Σ' αὐτόν, ποῦ ν' ἀτιμάση ἤθελε τὴν τιμὴ μου
 Κι' αὐτὴν τῆς γυναικὸς μου, ἐχτέλεσα μονάχα.
- ΚΟΥΟΝΗΣ.** Σῶχει προσβάλη τὴν τιμὴ σου ὁ καστελλάνος ;
- ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ.** Τῆς μοχθηρῆς του ἐπιθυμιᾶς νὰ δώση τέλος
 Ἐμπόδισε ὁ Θεὸς καὶ τὸ πελέμι τοῦτο.
- ΒΕΡΝΗΣ.** Τῶσπασες τὸ κεφάλι ἐσύ μὲ τὸ πελέμι ;
- ΚΟΥΟΝΗΣ.** Ὡ πές μας γιὰ νὰ μάθουμ' ἔχεις ὦρα ὡς ὅτου
 Αὐτὸς νὰ λύση ἀπὸ τὴν ἄκρη τὸ καίχι.
- ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ.** Εἶχα στὸ δάσος κόψη ξύλα, καὶ νά, φθάνει
 Τρέχοντας ἡ γυναῖκα μου ὅλη τρομασμένη
 Καὶ μοῦ λέγει : ὁ τοπάρχης θρόνιασε στὸ σπίτι,
 Καὶ τῆς παράγγειλε λουτρό νὰ τοῦ ἐτοιμάση
 Κ' ἔπειτ' ἄπρεπο πρᾶμα τῆς ζητᾶ. Κ' ἐκείνη
 Τῶφυγε κ' ἤρθ' ἐκεῖ γιὰ νὰ ζητήση ἐμένα.
 Γοργὰ τότε ἔτρεξα στὸ σπίτι μου ὅπως ἤμουν,
 Καὶ τῶφτιασα μὲ τὴν ἀξίνα τὸ λουτρό του.
- ΒΕΡΝΗΣ.** Καλὰ ἐπραξες· κανεῖς δὲ θὰ σὲ κατακρίνη.
- ΚΟΥΟΝΗΣ.** Ἄξιον ἦρε μισθὸν ὁ ἀνέσπλαχνος ποῦ τόσο
 Ἐχει παθιάση τὸν λαὸν τοῦ Οὐντερβάλδεν.
- ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ.** Μυρισθῆκαν τὴν πράξη· τρέχουν νὰ μὲ πιάσουν.
 Θεέ μου, ἐμεῖς μιλοῦμ' ὡς τόσο ὁ καιρὸς φεύγει.

(Ἀρχίζει νὰ βροντᾶ.)

- ΚΟΥΟΝΗΣ.** Σβέλτα, βαρκάρη, πέρνα τον στὴν ἄλλην ὄχθη.
- ΡΟΥΟΝΤΗΣ.** Δὲ γένεται· βαρεῖα φουρτοῦνα θὰ πλακώση.
 Νὰ περιμείνης.
- ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ.** Ὡ θεέ ! νὰ περιμείνω
- ΚΟΥΟΝΗΣ** ἔς τὸν ψαρά. Δὲ δύναμαι· ἂν ἀργοῦμε, θάνατος θὰ μ' εὔρη.
- ΡΟΥΟΝΤΗΣ.** Ἐχύθη ὁ Φέν· ἴδετε πῶς φουσκόν' ἡ λίμνη·
 Νὰ τιμονεύσω δὲν μπορῶ μὲ τὸν ἀγέρα
 Ἐνάντιο καὶ μὲ τέτοια κύματα.
- ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ.** Ἐτσι ἐσένα
 Νὰ σὲ βοηθήση ὁ Θεὸς καθὼς θὰ μ' ἐλεήσης.

ΒΕΡΝΗΣ
ΚΟΥΟΝΗΣ.
ΡΟΥΟΝΤΗΣ.

Μιά ζωὴ κιντυνεύει, ἐλεήσου τον, βαρκάρη.
Ἔχει γυναῖκα αὐτός, ἔχει παιδιὰ στὸ σπίτι.
Πῶς ; μὴ δὲν ἔχω μιὰ ζωὴ καὶ ἴγὼ νὰ χάσω ;
Ἔχω καὶ ἴγὼ γυναῖκα καὶ παιδιὰ. Κυττάχτε
Πῶς ἀγριεύει καὶ πῶς στρίφεται τὸ κύμα
Κι' ὄλην τὴν λίμνη ὡς τὸ βάθος ἀναδεύει.

ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ.

Τὸν Τίμιον ἄνθρωπο θὰ ἐγλύτονα εὐχαρίστως,
Βλέπετε ὅμως καὶ σεῖς ποῦ βολετὸ δὲν εἶναι.
Πρέπει λοιπὸν στοῦ ἔχθρου τὸ χέρι ἐγὼ νὰ πέσω,
Ἐνῶ βλέπω ἀπ' ἐδῶ τὴ γῆ τῆς σωτηρίας ;
Νὰ την ! τὸ βλέμμα μου τὴν φθάνει κ' ἐκεῖ πέρα
Ἵχος τῆς φωνῆς μου θ' ἀφθάνει. Νὰ ἡ βάρκα
Ποῦ ἐκεῖ θὰ μ' ἔφερνε καὶ ὅμως ἐδῶ πρέπει
Νὰ κείτομ' ἔρμος κι' ἀπ' τὸ φόβο μου νὰ λυθῶ.
Ποῖος ἔρχεται γιὰ ἰδέσ.

ΚΟΥΟΝΗΣ.
ΒΕΡΝΗΣ.

Ἵ Τέλλος ἀπ' τὸ Βύργκλεν

(Ἔρχεται ὁ Τέλλος ἀρματωμένος).

ΤΕΛΛΟΣ.
ΚΟΥΟΝΗΣ.

Ποῖος βοήθεια ζητῶντας μύρεται ἐδῶ πέρα ;
Εἶν' ἀπ' τ' Ἀλτσέλλεν, τὴν τιμὴ του ὑπερασπίσθη
Αὐτὸς τὸ Βολφενσχίς φονεύοντας, ποῦ εἶναι
Τοῦ βασιλέως καστελλάνος εἰς τὸ Ρόσβεργ.
Δέεται τοῦ βαρκάρη ἐκεῖ νὰ τὸν περάσῃ.

ΡΟΥΟΝΤΗΣ.

Τοῦτον τρομάζ' ἡ χειμωνιά καὶ δὲν πηγαίνει.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἵ Τέλλος εἶν' ἐδῶ, κι' αὐτὸς ἔξερει νὰ λάμνη'
Ἵς γίνῃ μάρτυράς μου ἂν πρέπει νὰ τὸ κάμω.

ΡΟΥΟΝΤΗΣ.

Ἵταν ἡ ἀνάγκη τὸ καλεῖ, καρaboκίρη,
Νὰ τολμήσῃ μπορεῖ καθεὶς ὅ,τι κι' ἂν εἶναι.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἵγὼ νὰ βυθισθῶ στῆς κόλασης τὸ στόμα ;
Κανεὶς δὲ θὰ τὸ κάμῃ ἂν εἶναι στὰ σωστά του.

ΡΟΥΟΝΤΗΣ.

Ἵστερο τὸν ἑαυτὸ του σκέφτεται ὁ γενναῖος.
Στὸν Θεὸν ἔχε πίστιν, σῶσε τὸν καυμένον.

ΤΕΛΛΟΣ.

Εἴκοι' ἀπ' τὴ στεριά καθέννας ὀρμηνεύει.
Ἵδῶ εἶν' ἡ βάρκα, ἐδῶ κ' ἡ λίμνη. Δοκιμᾶστε.

ΒΟΣΚΟΙ ΚΑΙ ΚΥΝΗΓΟΙ.
ΡΟΥΟΝΤΗΣ.

Ἵσως ἡ λίμνη θὰ τὸν ἐλεήσῃ, ἀλλ' ὄχι
Ἵ τοπάργης ποτέ. Δοκίμασε, βαρκάρη.

Σῶσε τον, γλύτωσέ τον, σῶσε τον !
Κι' ἂν ἦταν
Ἵδερφός μου, παιδί μου, δὲν θὲ νὰ μπορούσα.
Σήμερις εἶν' ἔορτὴ τοῦ Σίμωνος τοῦ Ἰούδα,
Φυσομανᾷ ζητῶντας ἕνα θῦμα ἡ λίμνη.

ΤΕΛΛΟΣ.

Μὲ λόγια στὸν ἀγέρα τίποτε δὲν γένηται.
Φεύγει ὁ καιρὸς κι' ὁ ἄνθρωπος ἐδῶ ἔχει χρεια
Νὰ τὸν βοηθήσοιμε. Λοιπὸν θὰ τὸν περάσῃς ;
ἽΟχι. Ἵγὼ ὄχι.

ΡΟΥΟΝΤΗΣ.
ΤΕΛΛΟΣ.

Δός μου ἐδῶ τότε τὴ βάρκα.
Μὲ τὸν Θεὸ καὶ μὲ ταῖς λίγαις δύναιμαῖς μου...

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἵς καὶ τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὰ παλαιότερα
ἔργα τοῦ ποιητῆ καὶ μεταφράστηκε στὴ Γερμανία.

ΤΟ ΠΑΡΑΠΟΝΟ ΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΑΣ]

1

Ἡ ἀνοιξη γυρνᾷ χαριτωμένη ;
 Ξανάνειωσεν ἡ γῆ ; νά ! πρασινίζουν
 Οἱ λόφοι ἀπὸ τὸν ἥλιο ζεσταμένοι
 Καὶ τῆ φλοῦδα τοῦ πάγου ὄλοῦθε σχίζουν.
 Στῶν ποταμῶν τὸν γαλανὸ καθρέφτη
 Τῷ ἀγνέφιαστος Διὸς τὸ γέλιοιο πέφτει
 Σιγώτερα τῷ ἀέρι φτερουγίζει
 Καὶ κάθε νέο βλαστάρι ἰδὲς ἀνθίζει.
 Ξυπνοῦν ἔς τὸ δάσος τῶν πουλιῶν τραγούδια,
 Καὶ ἡ Ὀρειάδα μοῦ μιλεῖ σκληρά :
 Γυρίζουν τὰ δικά σου τὰ λουλούδια,
 Ἡ θυγατέρα σου ὁμως δὲν γυρνᾷ.

2

Πόσος καιρός, ἄχ ! εἶναι ποῦ διαβαίνω
 Τὴν γῆ καὶ πόσον ἔχω τὴν γυρέψη !
 Τὸ χνάρι της νὰ βρῆ τὸ ἀγαπημένο,
 Ἡλιε, τὴν κάθε ἀχτίδα σου ἔχω πέψη.
 Ἄλλὰ καμιά ἔς ἐμένα δὲν γυρίζει
 Τί κάνει ἡ ἀκριβὴ κόρη νὰ μοῦ μάθῃ,
 Κῷ ἡ μέρα ποῦ τὰ πάντα ξεχωρίζει
 Δὲν εὔρηκε τὸ τέκνο μου ποῦ ἐχάθῃ.
 Μήπως ἐσὺ τὴν ἀρπαξες, ὦ Δία ;
 Μὴν ἐρωτεύθῃ εἰς τόσην εὐμορφιά
 Ὁ Πλούτων καὶ τὴν ἔσυρε μὲ βία
 Εἰς τὴν μαύρη τοῦ Ἄδη ποταμιά ;

3

Ποιὸς εἶδηση τῆς λύπης μου θὰ πάῃ
 Ἐκεῖ ἔς τὴν σκοτεινὴν ὄχθη νὰ φέρῃ ;
 Πάντῃ ἀπῷ τὴν γῆν ἢ βάρκα ξεκινάει,
 Ἄλλὰ μέσα της ἴσκιους μόνον παίρει.
 Ἐπουράνιος κανεὶς νὰ ρίξῃ βλέμμα

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ

Στρ. 1, στίχ. 1-4. Γεμάτη χάρες ἡ ἀνοιξη γυρνᾷ ;
 Ξανάνειωσε ἡ γῆ ; Νά ! ποῦ οἱ λόφοι ἀρχίζουν
 Εἰς τὴν λάμψη τοῦ ἡλιοῦ νὰ πρασινίζουν,
 Νά ! ποῦ ἡ φλοῦδα τοῦ πάγου ὄλοῦθε σπάει.

Δὲν εἴμπορεῖ στὸ μαῦρο αὐτὸ σκοτάδι,
Κι' ἀφ' ὅτου τρέχει τῆς Στυγὸς τὸ ρέμα
Ζωντανὸς δὲν τὸ πέρασε. Ὡς τὸν Ἄδη
Κάτω βγάζουν χιλιάδες μονοπάτια,
Κανένα ἐπάνω στὸ ἡμερήσιο φῶς·
Δὲν φέρνει ἔς τὰ πικρὰ τῆς μάννας μάτια
Τὰ δάκρυα κάνεις τῆς θυγατρὸς.

4

Μάνναις θνηταῖς ποῦ ἀπὸ τῆς Πύρρας βγαίνουν
Τὴν γενεὰ τὸ τέκνο τους ἀν χάσουν,
Ἄπ' ταῖς φλόγαις τοῦ τάφου νὰ διαβαίνουν
Μποροῦν, καὶ πέρα ἐκεῖ νὰ τ' ἀγκαλιάσουν.
Ὡς τὴν μαύρη χώρα μόνοι δὲν ζυγόνουν
Ὅσοι στοῦ Δία κατοικοῦν τὰ αἰθέρια
Δώματ'· αὐτοὺς μονάχα δὲν πληγόνουν,
Μοίραις, ποτὲ τὰ φοβερά σας χέρια.
Κ' ἐμένα ἔς τὴν βαθειὰ νύκτα γκρεμίστε
Ἄπ' τοῦρανοῦ τὸ δῶμα τὸ χρυσό,
Τὰ δικαιώματά μου λησμονῆστε,
Αὐτὰ κάνουν τῆς μάννας τὸν καῦμό !

5

Θὰ κατέβαινα ἐκεῖ ποῦ πικραμένη
Σιμὰ ἔς τὸν φρικτὸν ἄνδρα τῆς καθίζει,
Μὲ σιγαιαῖς σκιαῖς ἀνταμωμένη,
Στὴν δέσποινα σιγὰ ἄθελα βαδίζω.
Ὡϊμέ ! τὸ χρυσὸ φῶς μάταια ζητάει
Ὁ δακρυοβολωμένος ὀφθαλμὸς τῆς,
Γιὰ ναῦρη σφαίραις μακρυναῖς τηράει
Καὶ τὴν μάννα δὲν βλέπει ὅπου ἔν' ἐμπρός τῆς
Ὡς πού ἀπὸ τῆ χαρὰ τῆς τὴν διακρίνει,
Καὶ ἀγκαλιὰ σμίγει μ' ἀγκαλιὰ γλυκά,
Τόσο ποῦ συμποῶντας δάκρυα χύνει
Κ' ἡ μαύρη τ' ἀγρίου Πλούτωνά θωριά.

6

Μάταιος πόθος ! παράπονα χαμένα !
Τὸν ἥσυχό του δρόμο δὲν θ' ἀλλάξῃ
Τῆς ἡμέρας τὸ στέρεον ἀμάξι.
Αἰώνια εἶναι ὅσα ἔχει ὁ Ζεὺς γραμμένα !
Μακρὰν τὸ εὐτυχισμένο του κεφάλι

Στρ. 4. στίχ. 11. Τῆς θεᾶς τὰ προνόμια λησμονῆστε.

Ἔστρεψε αὐτὸς ἀπὸ τὰ μαύρα βάρη·
Τὴν πήρε ἡ νύκτα δὲν τὴν δίνει πάλι,
Κ' ἡ κόρη μου γιὰ πάντα, ὠϊμένα ! ἐχάθη,
Ὡς που τὸ μελανὸ φρικτὸ ποτάμι
Μὲ φλόγα τῆς Αὐγῆς νὰ φλογισθῆ,
Κ' ἡ Ἴριδα τ' ὠραίο της νὰ κάμη,
Τόξο 'ς τὴν μέση τ' Ἄδη νὰ φανῆ.

7

Δὲν μ' ἀπομένει τίποτε δικό της ;
Οὔτε γλυκὸ σημάδι νὰ ἐνθυμῆ
Π' ὅσο μακρὰν κι' ἂν εἶναι μ' ἀγαπάει ;
Οὔτε χνάρι ἀπ' τὸ χέρι τ' ἀκριβό της ;
Δεσμὸς κανεὶς ἀγάπης τὴν μητέρα
Δὲν σφιχτοπλέκει μὲ τὴν θυγατέρα ;
Δὲν εἶναι συμφωνίαις ποῦ νὰ δένουν
Αὐτοὺς ποῦ ζοῦν μ' ἐκείτους ποῦ πεθαίνουν ;
Ὅχι, τέλεια δὲν μῶφυγεν ἐκεῖνη !
Δὲν ἔχουμ', ὄχι, τέλεια χωρισθῆ !
Νὰ μιλοῦμε μιὰ γλώσσα μᾶς ἀφίνει
Τῶν ἀθανάτων ἢ ψηλὴ βουλή.

8

Τῆς ἀνοιξὶς τὰ τέκνα σὰν πεθαίνουν,
Κι' ἀπ' τοῦ βοριά τὸ κρύο παγωμένα
Χλωμὰ φύλλα καὶ λούλουδ' ἀπομένουν
Καὶ γυμνὰ τὰ χαμόκλαδα, θλιμμένα,
Τότε ἀπ' τὸ πλοῦτος τοῦ Βερτούμνου παίρνω
Τῆς ζωῆς τὴν μεγάλην ἀφθονία :
Σταριοῦ χρυσᾶ σπυριά καὶ γιὰ θυσία
Ἐπὶ τὴν ὀλόμαυρη Στύγα τὰ προσφέρνω.
Μέσα εἰς τὴν γῆ τὰ σπέρνω πονεμένη
Ἐπάνω στὴν καρδιὰ τοῦ κορασιοῦ,
Γλώσσα νὰ γένουν ποῦ εἰς αὐτὴν θὰ κρένη
Ἀγάπης λόγια, λόγια τοῦ καύμοῦ.

9

Τὴν ἀνοιξιν ἢ Ὠραὶς ματαφέρουν
Μὲ τὸν εὐφραντικὸ χορὸ ποῦ σέρνουν,
Τὰ νεκρὰ τότε ὁ Ἥλιος ἀναστήνει
Μὲ τὴν ζωὴν ὁποῦ ἡ ματιὰ του χύνει.
Ἀπὸ σπόρους ποῦ ἐφαίνονταν χαμένοι

Στφ. 7. στίχ. 6. Σφιχτὰ δὲν πλέκει μὲ τὴν θυγατέρα ;

Μέσα εἰς τῆς γῆς τὸ παγωμένο στήθος
 Ξεφυτρώνει φυτῶν πρόσχαρο πλήθος,
 Καὶ ὡς τὸ βασίλειο τῶν χρωμάτων βγαίνει.
 Κ' ἐκεῖ ποῦ πρὸς τὸν οὐρανὸ σπουδάζει
 Ὁ κορμὸς, νύχτα ἢ οἷζ' ἀναζητεῖ
 Καὶ γι' αὐτὰ τὴν φροντίδα ὁμοῖα μοιράζει
 Μὲ τὸν αἰθέρα ἢ Στύγα ἢ σκοτεινῆ.

10

Τὸ ἐπάνω τῶν φυτῶν ὡς στοὺς ἀνθρώπους,
 Τὸ κάτω ὡς τῶν νεκρῶν φθάνει τοὺς τόπους,
 Ἀγγελιοφόροι μου ἀκριβοὶ θὰ γένουν
 Κι' ἀπ' τὸν Ἄδη ὡς φωναῖς γλυκαῖς θὰ βγαίνουν.
 Ἄν καὶ τὴν κόρη αὐτὸς κρατεῖ κλεισμένη
 Μὲς στὸ φορικτὸ φαράγγ' εἰς κάθε νέο
 Βλαστάρι τῆς ἀνοίξεως μοῦ κρένει
 Ἐλεύθερα τὸ στόμα τῆς τ' ὦραϊο,
 Πῶς ἐκεῖ πέρα, ὅπου τὸ φῶς δὲν πάει,
 Ὅθε περνοῦν περίλυπαις σκιαῖς,
 Τὸ στήθι ἀκόμ' ἀπ' ἀγάπη κτυπάει
 Καὶ τρυφερὰ φλογίζονται ἢ καρδιαῖς.

11

Ἄνθη, σὰς χαιρετῶ, πῶχει γεννήση
 Ἡ γῆ ξανανειωμένη, ἄς πλημμυρίση
 Τοῦ νέκταρος ὁ αἰθέρας ὁ δροσάτος
 Τὸν κόρφο σας γλυκὸς καὶ μυρωδάτος.
 Μέσα εἰς ἀχτίδες θεὸς νὰ σὰς βουτήσω
 Καὶ μὲ τὸ φῶς τῆς Ἰριδος τὰ νέα
 Φύλλα σας, ἄνθη ἐγὼ θὰ ζωγραφίσω
 Σὰν τῆς Ἡῶς τὸ πρόσωπον ὦραϊα.
 Τὴν πίκρα μου καθὼς καὶ τὴν χαρὰ μου
 Ἄς βλέπη κάθε τρυφερῆ ψυχῆ
 Ὡς τὰ φύλλα τὰ ξερὰ ποῦ πέφτουν χάμον,
 Ὡς τῆς ἀνοιξὶς τὴν λάμψι τὴν φαιδρῆ.

Στρ. 10. στίχ. 7. Βλασταράκι τῆς ἀνοιξὶς μοῦ κρένει.

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τὸ ποίημα τοῦτο, καθὼς καὶ τὸ σονέτο «Ἐστὴ Δημο-
 τική» ἦταν προσωρισμένα νὰ τυπωθοῦν στὸ περιοδικὸ «Ἐθνικὴ γλῶσσα», πρὶν
 ἢ ἐκδοσῆ του δὲν ἐπραγματοποιήθηκε, στὰ 1884.

ΑΠΟ ΤΟ "ΦΑΟΥΣΤ"

I. VOR DEM THOR, "Betrachte wie in Abendsonnengluth etc."]

Ἴδὲς πῶς εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλιοῦ ποῦ βασιλεύει
 Ἀστράφτουν οἱ καλύβαις μὲς τὴν πρασινάδα.
 Κατεβαίνει, βυθῆ κ' ἡ μέρα ξεψυχάει
 Κι' ἄλλου ζωῆ νὰ δώση τ' ἄστρο της πηγαίνει.
 Γιατὶ φτερά δὲ μὲ σηκόνουν νὰ εἰμπορέσω
 Κατόπι πάντοτε κατόπι νὰ πετάω !
 Ἦσυχον θ' ἄβλεπα τὸν κόσμον κάτωθὲν μου
 Παντοτεινὰ ᾿ς ταῖς δειλιναῖς φλόγαις νὰ λάμπη,
 Ταῖς κορυφαῖς ὄλαις φωτιά, κάθε λαγκάδι
 Σιωπηλὸ καὶ τ' ἀσημένιο ποταμάκι
 Κάτω μὲ ρέμματα χροσᾶ νὰ ροβολᾷ.
 Τ' ἄγριο τότε βουνὸ μ' ὄλους τοὺς φάραγγές του
 Δὲν θὲ νὰμπόδιζε τὸ πέταμα τὸ θεῖο.
 Ἴδου τὸ ἐκστατικὸ βλέμμα ξανοίγει τώρα
 Μὲ λιμάνια θερμὰ τὴν θάλασσα ἔμπρός του.
 Ὁ ἥλιος φαίνεται πῶς τέλεια βασιλεύει·
 Ὅμως καὶ πάλι ὁ πόθος εἰς ἐμὲ ξυπνάει,
 Φεύγω ᾿ς τὸ ἀθάνατό του φῶς νὰ ξεδιψάσω,
 Μὲ τὴν ἡμέραν ἔμπροστά, τὴν νύκτα ὀπίσω,
 Ψηλὰ τὸν οὐρανὸ, τὰ κύματα ἀπὸ κάτω·
 Ὁραῖον ὄνειρο, καὶ ὡς τόσο βασιλεύει.
 Ἀχ ! ᾿ς τὰ φτερά τοῦ λογισμοῦ δὲν θὰ μπορέσουν
 Εὐκόλα νὰ ἐνωθοῦν σωματικαῖς φτερούγαις.
 Ἄλλ' εἰς καθένα φυσικὸν εἶναι νὰ στέργη
 Νὰ πεταχθῆ ψηλὰ κ' ἔμπρός, ὅταν ἐπάνω
 Ἀκοῦμε τὸν κορυδαλὸν εἰς τὸ γαλάζιο
 Διάστημα πλέρια τὸ τραγοῦδι του νὰ ψάλλη
 Κι' ὅταν ἀπὸ τὰ πείκα εἰς κορφοβοῦνι
 Ὁ σταυραητὸς πετᾶ μὲ τεντωταῖς φτερούγαις,
 Ἡ ὁ γερανὸς π' ἐνῶ περνᾷ κάμπους καὶ λίμνες
 Πρὸς τὴν πατρίδα του μ' ἀσποῦδ' ἀερολάμνει.

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἀπὸ τὸ δεκατριεῦλλαβο μέτρο μποροῦμε νὰ συμπερά-
 νουμε πῶς τὸ ἀπόσπασμα εἶναι νεώτερο ἀπὸ τὴ μετάφραση τοῦ « Ἀμλέτου »
 τοῦ Πολυλά, ποῦ γνωστὴ ἦταν στὸν κύκλον τῶν φίλων του ἀρκετὰ χρόνια πρὶν
 τυπωθῆ (1889), τοῦλάχιστο τὸ στιχογραφικὸν τῆς οὐστήμα (ἕως ἀπὸ τὸ 1883).
 Τὸ ἀπόσπασμα εἶναι τελειῶς ἀκατάργαστο.

ΑΠΟ ΤΗΝ "PARISINA" (*)]

I

Ἡ ὥρα εἶν' αὐτὴ ποῦ ἀπὸ τοῦ κλώνου βγαίνει
 Ὁ φίλος τ' ἀηδονιοῦ κελαϊδισμός,
 Ποῦ εἰς κάθε του μιλιὰ μουρμουρισμένη
 Φαίνεται ὁ πόθος τοῦ ἔραστῆ γλυκός.
 Καὶ τ' ἀεράκι ποῦ τερπνὰ φυσάει
 Καὶ τὸ ρυάκι ποῦ σιμὰ κυλάει
 Μουσικὴ χύνουν στὰ φιλέρμ' αὐτιά.
 Εἶναι ψηλὰ τ' ἀστέρι' ἀνταμωμένα,
 Κάτου στὴ γῆν εἶν' ἔλαφρὰ βρεμένα
 Ὅλα τὰ λουλουδάκια μὲ δροσιά.
 Τὸ γαλάζιο τὸ κύμα εἶναι μαυρῆτερο
 Καὶ τὸ χρῶμα στὰ φύλλα εἶναι βαθύτερο
 Κ' ἓνα ξάστερο σκότος ἔς τὸν αἰθέρα,
 Ἐστὴ γλυκειὰ του μαυράδα καθαρὸ,
 Ὅπ' ἔρχεται ὅταν βασιλεύσ' ἡ μέρα
 Τὴν ὥρα ποῦ φεγγάρι λαμπηρὸ
 Τοῦ δειλινοῦ τὸ φῶς σκορπίζει πέρα.

II

Ἄλλ' ὄχι τοῦ νεροῦ γιὰ ν' ἀγροικίση
 Τὸν καταρράξτ' ἢ Παριζίνα βγαίνει,
 Ὅχι τὸ οὐράνιο φῶς γιὰ ν' ἀντικρύση
 Εἰς τὰ μαυράδια τῆς νυκτὸς προβαίνει.
 Κι' ἂν εἰς τὸ περιθόλι αὐτὴ καθίζει
 Δὲν εἶναι γιὰ τὰ δλάνοικτα λουλούδια,
 Αὐτιάζεται—ὄχι γι' ἀηδονιοῦ τραγούδια—
 Ἄν καὶ τέτοια λαλιὰ ν' ἀκούση ἐλπίζει.
 Καὶ νά μὲς τὰ πικρὰ φύλλα γλυστράει
 Ἐνα πάτημα, ἢ ὄψη τῆς χλωμιάζει—
 Καὶ ἡ καρδιά τῆς γοργότερα κτυπάει.
 Μέσ' ἀπ' τὰ φύλλα μιὰ φωνὴ τὴν κραζει,
 Κοκκινίζει, τὰ στήθη τῆς φουσκόνουν!
 Μιὰ στιγμὴ μόνη ἀκόμα—κι' ἀνταμόνον—
 Ἐπέρασε ἡ στιγμὴ—καὶ πέρφει ἐμπρὸς τῆς
 Μὲ μιᾶς γονατισμένος ὁ καλὸς τῆς.

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἀκατάργαστο ἀπόσπασμα, ποῦ ἀναφέρει ὁ ποιητὴς
 στὸ στιχοφυγημένο γράμμα του πρὸς τὸν κ. Ἄντρ. Κεφαλληνὸ (25 Δεκ. 1884).

III

Καὶ τί τοὺς μέλει τώρα ὁ κόσμος ὅλος
 Μὲ τὸν καιρὸν ὅπου τὰ πάντα ἀλλάζει ;
 Ὅσα ἐκεῖ ζοῦν—ἡ γῆ κι' ὁ οὐράνιος θόλος—
 Σὰν τίποτα ὅλα ὁ νοῦς τοὺς τὰ λογιᾶζει.
 Καθὼς νεκροὶ νὰ ἦσαν δὲν προσέχουν
 Ὅσ' ὅ,τι κἀπὼ, ψηλά, γύρω τοὺς ἔχουν,
 Πῶς ὅλα τὰλλα ἐπέρασαν θαρροῦν,
 Πῶς ἕνας γιὰ τὸν ἄλλον μόνοι ζοῦν.
 Στενάζουν μὲ βαθεῖα γλυκάδα τόση
 Ποῦ ἂν δὲν ἔπαυε ἐκεῖνη ἡ εὐτυχισμένη
 Τρέλλα, στάχτ' ἢ καρδιαῖς ἤθελαν γένη
 Ὅσαις παρόμοια φλόγα ἔχει πυρώση.
 Φαντάζονται οὐδὲ κἄν κρῖμα ἢ κινδύνους
 Ὅσ' τοῦ τρυφεροῦ τῶν ὄνειρου τῆ ζάλη ;
 Ποιὸς ποτέ του ἔαστομάτησε ἀπ' ἐκείνους
 Ὅσοι ἀγροικῆσαν μέσα τὴν μεγάλη
 Τοῦ πάθους τούτου ὄρμη ; ποιὸς ἐφοβήθη
 Μιὰν τέτοιαν ὥρα ; ἢ ποιὸς ἀνανοήθη
 Πόσο λίγο βιστοῦν τέτοιες στιγμές ;
 Ἄλλ' ὁμως νὰ ποῦ πέρασαν κι' αὐταῖς !
 Κι' ὁ καθείς μας ξυπνᾷ προτοῦ γνωρίση
 Π' ὄνειρο τέτοιο πλιὰ δὲ θὰ γυρίση.

IV

Μὲ ματιαῖς φεύγουν κεῖθε ἀργὰ ριγμέναις,
 Ποῦ ἀπόλαυσαν χαραῖς κριματισμέναις,
 Κ' ἐλπίζουν, πλὴν λυποῦνται, ὡσὰν στερνὸς
 Γι' αὐτοὺς ἐκεῖνος νὰ ἦταν χωρισμός.
 Οἱ πλήθιοι στεναγμοί, τὸ σφιχτοαγκάλιασμα
 Καὶ τῶν φιλιῶν τὸ ἀτέλειωτο ἀναγάλλιασμα
 Ἐνῶ φέγγει ὁ οὐρανὸς εἰς τὴ θωριά της,
 Ὅπου, ὡς φοβᾶται, δὲν τὴ συχωρεῖ,
 Ὡς νᾶβλεπε τὸ μέγα ἁμάρτημά της
 Κἀθ' ἄστρο γαληνὸ ποῦ τοὺς τηράει—
 Τ' ἀγκάλιασμα κ' οἱ πλήθιοι στεναγμοὶ
 Δεμένους τοὺς κρατοῦν ἀκόμη ἐκεῖ.
 Ἄλλ' ἔφθασε ἡ στιγμή νὰ χωρισθοῦν,
 Μὲ βαρεῖα τὴν καρδιά καὶ τρομασμένοι,
 Ἀπ' ταῖς ἀγατριχίλαις παγωμένοι
 Ὅπου γοργὰ τὸ κρῖμ' ἀκολουθοῦν.

V

Καὶ ὁ Οὐγος πάει στὴν ἐρημὴν του κλίνη,

Ἄλλου γυναῖκα ἐκεῖ νὰ ἐπιθυμήσῃ,
Πλὴν τ' ἄπιστο κεφάλι τῆς ἐκείνῃ
Σιμὰ στὸν καλὸν ἄνδρα θ' ἀκουμβήσῃ.
Στὸν ὕπνον ὁμῶς δείχνει θερμοασμένη
.....

VI

Τὴ σφίγγει στὴν καρδιά του κοιμημένη,
Γροικώντας κάθε λέξη τῆς κομμένη·
Κι' ἀκούει—Τί σαστίζει κι' ὅλος φόβη
Σὰ νᾶκουε τ' Ἀρχαγγέλου τῆ φωνή;
Καὶ πῶς νὰ μὴ σαστίσῃ; Καταδίκη
Δὲ θὲ νὰ τοῦ βροντᾶ πλιὸ τρομερῇ
Ἐπὶ τὸ μνήμα ὅταν γιὰ πάντα θὰ ξυπνήσῃ
Τὸ θρόνο τοῦ Θεοῦ γιὰ ν' ἀντικρύσῃ.
Πῶς νὰ μὴ φοβῆ; Τὴ γλυκειά του εἰρήνη
Ἢ μιὰ τῶ καταστρεψεν ἐκείνῃ.
Ἐνα μουρμουρητὸ ἀποκοιμισμένο,
Τῶνομ' αὐτὸ σιγὰ ψιθυρισμένο,
Τῆς γυναικὸς τὸ κρίμα φανερόνει
Καὶ μ' ἐντροπὴ τὸν Ἄζο κηλιδόνει.
Καὶ τίνος τῶνομα εἶναι ποῦ βογγάει
Εἰς τὸ προσκέφαλό του φοβερό,
Καθὼς τὸ κύμα ποῦ στὴν ἄκρῃ σπάει
Πετώντας τὸ σανίδι ἔς τὸ σκληρὸ
Βράχο καὶ τὸν πνιμμένον κομματιάσει
Τὸν δύστυχο ποῦ πέφτει καὶ βουλιάζει,
Γιὰ νὰ μὴν ἀνεβῆ στὸν κόσμον πλιά;
Παρόμοια στὴν ψυχὴ τοῦθ' ἢ κτυπιά.
Τίνος τ' ὄνομ' αὐτό; Τ' Οὔγου; Ἐκεινοῦ;
Ἀλήθεια! αὐτὸ δὲν τοῦχ' ἔλθει στὸ νοῦ!
Τοῦ Οὔγου, τοῦ παιδιοῦ μιᾶς π' ἀγαποῦσε,
Τοῦ δικοῦ του παιδιοῦ ποῦ ἦταν κακὸς
Τῆς διεστραμμένης νειότητος του καρπός,
Ὅταν τὴ Λεύκω ὁ Ἄζος ἀπατοῦσε,
Τὴν κόρη ποῦ ἔς τὴν τρέλλα τῆς πιστεύθη
Αὐτὸν ποῦ ἀπέκει δὲν τὴν ἐπαντρεύθη.

VII

Τὸ μαχαῖρι ἀπ' τὴ θήκη πάει νὰ βγάλῃ,
Ἄλλὰ πρὶν ὅλο βγῆ τὸ κρύβει πάλι.
Ἄν καὶ τῆς ἄξιζε, ὁμῶς δὲν τολμάει,
Μορφὴ νὰ σφάξῃ τόσο ἀγγελικῇ,
Κἂν ὄχι ἐνῶ γελᾷ στὸν ὕπνο—ἐκεῖ,
Ἄχι, δὲν εἴμπορεῖ. Δὲν τὴν ξυπνάει!

Ἄλλ' ἀπάνου της βλέπει μ' ἓνα μάτι,
 Ποῦ ἄν σηκονόνταν κείνη ἀπ' τὸ κρεββάτι,
 Θάπεφτε πάλι πίσω κοιμισμένη
 Μὲ τὴν κάθε αἰσθησὴ της παγωμένη.
 Ὡς τὰ φρύδια του χοντραῖς σταλαματιαῖς
 Ἄστραφταν εἰς τοῦ λύχνου ταῖς φωτιαῖς,
 Ἄκόμα αὐτὴ κοιμοῦνταν. Δὲ μιλοῦσε.
 Ὡς τὸ νοῦ του αὐτὸς ταῖς μέραις της μετροῦσε.

[SHELLEY

ΑΠΟ ΤΗΝ "ΑΡΕΘΟΥΣΑ"]

- Παράτησ' ἡ Ἀρέθουσα τὸ στῶμ' ἀπὸ χιόνια
 Κι' ἀπ' τ' Ἀκροκεραύνια βουνὰ ροβολᾷ,
 Καὶ μέσ' ἀπ' τὰ σύγνεφα, γκρεμνοὺς καὶ κοτρώνια,
 Τὲς βρύσες, κοπάδι της λαμπρῶ, πιλαλαῖ.
 5 Ἐπήδαε κατάρραχα καὶ μέσα στὰ ρέματα
 Ἐρρέαν τὰ δοξάρια σγουρὰ της χυτὰ
 Κι' ἀγνάντια στὰ πύρινα τοῦ ἡλιοῦ βασιλέματα
 Φαντάζει ὀλοπράσινο κάθε πλάϊ πού πατᾷ.
 Κυλῶντας χορεύοντας πηγαίνει στὰ κάτω,
 10 Τραγοῦδια ἔμουρμουρίζε σὰν ὕπνο ἀπαλὰ
 Κ' ἐκεῖ πού ἐλατάραιε νὰ φτάσῃ τὸν πάτο,
 Ἡ γῆ τὴν καμάρονε, ὁ οὐρανὸς τῆς γελᾷ.
 Ὁ ἀπόκοτος τότες Ἄλφειδὸς μὲς τὸ τάραμα
 Τῶν πάγων, τὴν τρῖαινα χτυπᾷ ὡς τὰ βουνά,
 Κι' ἀνοίχτη στὸ τράνταγμα τῶν βράχων, μιὰ χάραμα-
 -Τιὰ καὶ τὸν Ἐρύμανθο σεισμὸς τὸν κουνᾷ.

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ

- Στίχ. 5 καὶ ἔξ. —κ' ἔτρεχαν στὰ ρέματα
 Μὲ χρώματα δόξας τὴ σγουρὰ της χυτὰ.
 Στίχ. 7 καὶ ἔξ. Κι' ἀγνάντια στοῦ ἡλιοῦ τὰ φλογερὰ βασιλέματα
 Πρασινολογᾷ κάθε πλάϊ πού πατᾷ.

ΑΠΟ ΤΟΝ "ΕΝΩΧ ΑΡΔΕΝ"]

Ἄραδες βράχων μακρὺς ἀφῆκαν σπῶντας χάσμα,
καὶ μὲς στὸ χάσμα ἀφρὸς πολὺς καὶ κίτρινος εἶν' ἄμμος,
παρέκει σκέπες κόκκινες κουλούμι σ' ἓνα μῶλο
στενό, πλιὸ πέρα μιὰ ἐκκλησιὰ λυωμένη, καὶ παράνω
δρόμος πλατὺς σὲ πυργωτὸ τρανὸ σκαλόνει μύλο
καὶ πίσω ὡς τὰ μεσοῦρανα σταχτὺ βουνὸ ψηλόνει
μὲ Δανικὰ μνημούρια, καὶ λεπτοκαρυῶν λογγάρι,
ποῦ οἱ μαξευτάδες συχνοπᾶν τοῦ φθινοπώρου, ἀνθίζει
πράσινο ἔς ἓνα τοῦ βουνοῦ μὲ κοῦπα ὁμοιο λαγκάδι

Χρόνια περάσαν ἑκατὸ ποῦ ἔς τ' ἀκρογιαλί τοῦτο
τρία παιδιὰ τριῶν σπιτιῶν, ἡ Ἄννιτσα Λῆ, ποῦ ἦταν
τὸ κοριτσάκι τοῦ χωριοῦ τὸ πλεῖα χαριτωμένο,
Φίλιππος Ραῖς, τοῦ μυλωνᾶ μονάκριβο ἀγοράκι,
κι' Ἄρδεν Ἐνώχ, ναύτη χοντροῦ παιδί, ποῦ ἓνα χειμῶνα
ἀπὸ караβοτσάκισμα εἶχε ὄρφανέψη, ἐπαίζαν
ἔς τῆς ἀκρῆς τὰ χαλάσματα, κεῖ ποῦσαν τὰ παλιούρια,
σκληρὲς κουλοῦρες γούμενες, ψαράδων δίχτυα μαῦρα
καὶ σκουριασμένες ἄγκυρες κι' ἀνασυρμένες βάρκες—
κι' ἀπ' ἄμμο εὐκολοδιάλυτο τὰ κάστρα τους ἐπλάθαν
γιὰ νὰ τὰ ἴδουν πῶς πλημμυροῦν ἢ τὸ κατάσπρο κῦμα
ξετρέχοντας ξεφεύγοντας καθημερινῶς ἀφίναν
χνάρια μικρὰ ποῦ ξέπλενε καθημερινῶς ἡ ἄρμη.
Ἐμπαινε μιὰ στενὴ σπηλιὰ μέσα ἔς τὸ βράχο κάτου
καὶ μέσα ἐπαίζαν τὰ παιδιὰ νοικοκυριὸ καὶ σπίτι.
Μία μέρα ὁ Ἐνώχ, ὁ Φίλιππος τὴν ἄλλη ἀφέντης ἦταν,
μὰ κάθε μέρα ἦταν ἡ Ἄννιὼ νοικοκυρά.....

ΑΠΟ ΤΟΥΣ "ΤΑΦΟΥΣ"]

Ὅσκιον κυπαρισσιῶν καὶ μὲς σὲ ὑδρίες
 Γλυκαμένες μὲ κλάψα εἶναι ἴσως ὁ ὕπνος
 Τοῦ θανάτου ἀλαφρύτερος ; Ἄν ὁ ἥλιος
 Γιὰ μὲ τῆς γῆς πλιὰ δὲν πληθαίη τούτη
 Τὴν ὥραϊα φαμιλιὰ ἀπὸ ζῶα καὶ χόρτα,
 Καὶ σὰν μπροστά μου πλουμιστὲς μ' ἐλπίδες
 Δὲ θὰ χορεύουν οἱ Ὄρες ποῦ θὲ νᾶλθουν,
 Οὔτε, φίλε, ἀπὸ σὲ θ' ἀκούω τὸ σίχο
 Καὶ τὴν πικρὴ ἀρμονία ποῦ κυβερνᾷ τον,
 Οὔτε ἡ πνοὴ ἔς τὴν καρδιά πλιὸ θὰ μοῦ κρένη
 Τῶν παρθένων Μουσῶν καὶ τῆς Ἀγάπης,
 Μονάχη πνοὴ ἔς τὴν ἀστατη ζωὴ μου,
 Ποιὸ θᾶναι παρηγόρημα μιὰ πέτρα
 Γιὰ τὲς χαμένες μέρες νὰ χωρίζη
 Τὰ κόκκαλά μου ἀπ' τ' ἄμετρα ποῦ σπέρνει
 Ὅσ τὲς στεριῆς καὶ ἔς τὲς θάλασσες ὁ Χάρος ;
 Ἀλήθεια, Πινδεμόντη, καὶ ἡ Ἐλπίδα,
 Στερνὴ θεὰ, τοὺς τάφους φεύγει κι' ὅλα
 Ἡ λησμονιὰ στὴ νύχτα τῆς τυλίγει
 Κι' ἀπὸ σάλο σὲ σάλο τὰ κουράζει
 Μιὰ δύναμη δουλεύτρα κι' ὅλα, ἀνθρώπους,
 Τάφους, στερνὲς θωριῆς κι' ἀπομεινάρια
 Τῆς γῆς καὶ τ' οὐρανοῦ ὁ καιρὸς ἀλλάζει.
 Μὰ γιατί πρώτα ἀπ' τὸν καιρὸ τοῦ ἑαυτοῦ του
 Θὰ φρονέση ὁ θνητὸς τὴν πλάνη ποῦ τον
 Σταματᾷ καὶ νεκρὸν ἔς τὴν θύρα τ' Ἄδη ;
 Δὲ ζῆ αὐτὸς τάχα καὶ στὸ χῶμα, τόμου
 Βουβὴ θὰ τοῦναι ἡ ἀρμονία τῆς μέρας,
 Ἄ μὲ γλυκὲς φροντίδες ἔς τῶν δικῶν του
 Τὸ νοῦ μπορεῖ νὰ τὴν ξυπνᾷ ; Εἶναι οὐράνια
 Ἡ ἀνταπόκριση τούτη τῆς ἀγάπης,
 Οὐράνιο δῶρο στοὺς θνητούς. Καὶ ζοῦμε
 Συχνὰ γι' αὐτὴν μὲ τὸ νεκρὸ μας φίλο
 Κι' αὐτὸς μαζί μας, ἂν ἡ γῆ πονῶντας,
 Ποῦ παιδί τὸν ἐδέχτη κ' ἔθρεφέ τον,
 Δῶση ἄσυλο στερνὸ καὶ σὰ σὲ μάνας
 Κόρφο ἀμίαντο τὸ λείψανο φυλάξη
 Ἀπὸ τῆς μπόρας τὸ δαρμὸ κι' ἀπ' τ' ὄχλου
 Τ' ἀνίερο πόδι καὶ μιὰ πέτρα γλύση
 Τ' ὄνομα κ' ἓνα δέντρο μυρωμένο
 Τὴ στάχτη μ' ἴσκιους ἀπαλοὺς γλυκάνη.

Μόνο ὅποιος πίσω ἀγάπες δὲν ἀφίνει
Λίγο τοὺς τάφους χαιρεται, κι' ἂν πέρα
Κοιτάξῃ ἀπὸ τὸ ξόδι, τὴν ψυχὴ του
Βλέπει νὰ παραδέρῃ μὲς τὸ θρήνο
Τῶν Ἀγερούσιων τέμπλων, ἢ ἀποκάτου
Ἀπὸ τοῦ θείου συχώριον τὰ μεγάλα
Φτερά νὰ καταφεύγῃ· μὰ τὴ σκόνῃ
Ἀφίνει ἔς ἔρμου σβώλου τὰ φλεσκούνια,
Ὅπου οὔτε νὰ προσεύκεται γυναῖκα
Ἐρωτεμένη, οὔτε ν' ἀκούῃ διαβάτης
Μοναχικὸς τὸ στέναγμα ποῦ στέρνει
Ἐμᾶς ἡ Φύση μέσα ἀπ' τὰ μνημόρῖα.

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τὸ ἀπόσπασμα, καμωμένο λίγο στερνότερα ἀπὸ τὴν ἔκδο-
ση τῆς μετόφρασις τῶν «Τάφων» τοῦ Καλοσογούρου στὴν «Τέχνη» τοῦ 1899,
σκοπὸ εἶχε ν' ἀποδείξῃ τὴ χρησιμότητα τοῦ ἑντεκασύλλαβου στίχου σὲ μετα-
φραστικὰ ἔργα, ποῦ ὡς τότες τὴν ἀρνιότου ἢ σχολὴ τοῦ Πολυλά.

[ΔΑΝΤΗ

ΑΠΟ ΤΗΝ "ΚΟΛΑΣΗ"

(I. 1 - 7)]

3 Ὅσ τῆς ζωῆς μας ἐγὼ τὸ μισοστράτι
Βρέθηκα σ' ἓνα σκοτειτὸ ρουμάνι
Γιατὶ εἶχα τὸ ἴσιο χάση μονοπάτι.
Τί δύσκολα, ἄχ ! κανεῖς ἀναθηβάνει
Πῶς τ' ἄγριου λόγγου ἦταν τραχειά ἢ σκληράδα,
Ποῦ νέα 'ς τὸ λογισμὸ τρομάρα βάνει.
Μόν' τοῦ θανάτου εἶν' πιὸ πολλὴ ἢ πικράδα*.

[ΔΑΝΤΗ

ΑΠΟ ΤΗΝ "ΠΑΡΑΔΕΙΣΟ"

(I. 1 - 9)]

Ἡ δόξα ἐκείνου ποῦ κινάει τὰ πάντα
Περνάει καὶ λάμπει μὲς τὴν οἰκουμένη
Περσὰ σὲ μιά, πιὸ λίγο σ' ἄλλη μπάντα.
Στὸν οὐρανὸ ποῦ πλιὸ του φῶς λαβαίνει
Ἡμουν κ' εἶδ' ὅσα οὔτε μορεῖ οὔτε ξέρε
Νὰ ξαναπῆ ὅποιος κεῖθε κατεβαίνει.
Τὶ ὡς ζυγόνει στοῦ πόθου τῆς τὰ μέρη,
Τόσο βαθαίνει ἡ διάνοια μας ποῦ ὀπίσω
Νὰ πάη ἢ θύμηση δὲ θὰ καταφέρει.

(ΔΥΟ ΣΤΙΧΟΙ ΤΟΥ LENAU)

Βλέπεις πῶς κατακόκκινη ἢ δύσι εἶναι ἐκεῖ κάτου ;
Προβάλλ' ἢ νύχτα σὰν ἀετὸς ποῦ ἀνάσπαν τὰ φτερά του.

ΜΟΝΑΧΟ, 1884

* ΠΑΡΑΦΡΑΣΕΙΣ

Στίχ. 4. Τί δύσκολο, ἄχ ! κανεῖς ν' ἀναθηβάνη
Στίχ. 5. Πῶς ἦταν τ' ἄγριο, τραχύ, πλέριο δάσι.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΠΕΖΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΡΙΤΑΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΤΟΥΣ ΕΠΙΚΡΙΝΑΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΜΜΕΤΡΟΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ ΤΟΥ κ. ΠΟΛΥΛΑ (*)

Ἐν τῇ «Ἐκθέσει τῆς Ἐπιτροπείας τῶν κριτῶν τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῆς κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως» τῇ δημοσιευθείσῃ ἐν τῷ παραρτήματι τοῦ ὑπ' ἀριθ. 252 τοῦ ἔτους 1884 φύλλου τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἀνέγνωμεν παρατηρήσεις τινὰς ἀφορώσας εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς Ὀδυσσεΐας τοῦ κ. Πολυλά. Τεμάχια τοῦ ἔργου παρεμβληθέντα μεταξύ τῶν ἀναγνωσμάτων διδακτικοῦ τινος βιβλίου ὑπὸ τοῦ κ. Βρατσάνου, παρέσχον ἀφορμὴν εἰς τοὺς κ. κ. κριτὰς νὰ ἐκθέσωσι τὰς ἰδέας των περὶ τῆς μεταφράσεως ταύτης.

Δὲν ἠθέλομεν βεβαίως τολμήσει ν' ἀντεπεξέλθωμεν κατὰ κριτικῆς σοβαρᾶς καὶ στήριζομένης ἐπὶ βάσεων ἐπιστημονικῶν ὑπέρημαχοι τοῦ τρόπου, καθ' ὃν μετεφράσθη ὑπὸ τοῦ κ. Πολυλά ἡ Ὀδύσεια. Μὴ ἀγνοοῦντες πόσον ἀτελὴς καὶ ἀμόρφωτος ἀποδεικνύεται ἡ δημώδης γλῶσσα παραβαλλομένη πρὸς τὴν Ὀμηρικὴν, δὲν διατάζομεν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ἡμετέραν πεποιθήσιν, ὅτι μετάφρασις τῆς Ὀδυσσεΐας ὀλοκλήρου εἰς τὴν δημοτικὴν εἶναι δύσκολον νὰ μὴ μετέχη ἐλαττώματων. Ἐὰν δέ τις λόγιος ἀληθὴς ἤθελεν ἐπιχειρήσει νὰ ἀνεύρη καὶ ἐπικρίνη τὰ ἐλαττώματα ταῦτα ὑποδεικνύων ἄλλο σύστημα μεταφράσεως σκοπιμώτερον, τὸν λόγιον τοῦτον ἠθέλομεν ἐκτιμήσει καὶ ἐπαινέσει. Ὅταν ὁμῶς ἀφανεῖς τινες φιλολογίσκοι μεγάλοι μὲν τὸ δέμας καὶ τὴν οἴησιν, νάνοι δὲ τὸν νοῦν καὶ τὴν αἴσθησιν καὶ τὰς γνώσεις, καρπούμενοι τὴν ἀμάθειαν τῶν περὶ αὐτοὺς καὶ τὴν ἀσθένειαν κυβερνήσεως ἀπονεμούσης εἰς τὸν τυχόντα τὰ ὑψηλότερα ἀξιώματα, ἀναιδῶς σφετερίζονται τὸ δικαίωμα ν' ἀποφαίνωνται καὶ

(*) «Ἡ ἀπάντησις αὕτη πρὸς τοὺς κριτὰς τῶν ἀναγνωστικῶν βιβλίων, τοὺς κακίσαντας τὴν μετάφρασιν τῆς Ὀδυσσεΐας, ἦν ὁ κ. Πολυλάς πρὸ ἑτῶν ἐπιλοπόνησεν, ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 203 τῆς ἐφημερίδος τοῦ «Ρῆγα τοῦ Φεραίου», τῆς ἐν Κερκύρα ἐκδιδομένης. Δημοσιεύομεν δὲ αὐτὴν καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ περιοδικῷ ὡς φιλολογικὸν ἀγώνισμα μεγάλης ἀξίας καὶ ὡς μετὰ παρηρησίας πατάσσουσαν τὴν ἀμάθειαν ἀνθρώπων, οἵτινες «ὡς ἀπὸ τρίποδος» ἀποφαίνονται γνώμην περὶ πραγμάτων, ὅλως ὑπ' αὐτῶν ἀγνοομένων.»

(ΜΙΑΤΙΑΔΗΣ ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
" ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ " ΙΟΥΛΙΟΣ 1884)

περὶ ζητημάτων ἥκιστα προσιτῶν εἰς αὐτούς· ὅταν ἐπιστημονικοί τινες Πυγμαῖοι, μὴ περιοριζόμενοι εἰς τὴν ἐπικρίσιν ἀναγνωσματορίου μαθητῶν τρίτης δημοτικοῦ, ἐξέρχονται τῆς σφαίρας τῶν καὶ μετὰ στόμφου ἀποδοκιμάζουσιν ἔργα ἀναγόμενα εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἀνωτέρας κριτικῆς, τότε θεωροῦμεν ἡμέτερον καθήκον ν' ἀποθέσωμεν πᾶσαν στωϊκότητα καὶ ν' ἀπαντήσωμεν. Διὰ τῆς ἀπαντήσεως ταύτης θέλομεν ἀπλῶς καὶ μόνον νὰ ἱκανοποιήσωμεν τοὺς λογίους ὅσοι ἠγανάκτουν, καὶ δικαίως, βλέποντες διασυρομένην ὑπὸ τοιούτων κριτικῶν ἐργασίαν, εἰ μὴ ἄλλο, εὐσυνείδητον καὶ κατέχουσαν μίαν τῶν πρώτων θέσεων μεταξὺ τῶν προϊόντων τῆς νέας ἑλληνικῆς φιλολογίας.

Οἱ κύριοι κριταί, ἀφοῦ πρώτον κατεδίκασαν τὸ διδακτικὸν βιβλίον τοῦ κ. Βρατσάνου διὰ τὴν μὴ συμμόρφωσιν αὐτοῦ πρὸς τοὺς ὄρους τοὺς ὑπὸ τοῦ Β. Δ. διαγορευομένους, καὶ διὰ τὴν ἐν αὐτῷ πλημμελῆ κατάταξιν τῆς ὕλης, μεταβαίνουσιν εἰς τὴν ἐξῆς χαρισιστάτην περίοδον.

« Ἄλλ' ἢ μεταφράσις αὕτη, ἣς ἡ ἀξία εἶναι καθαρῶς φιλολογικῆ, διὰ τε τὴν στρουφνὴν γλῶσσαν καὶ τὸ ἀτημέλητον τῆς στιχουργίας δὲν εἶναι κατάλληλος, ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς ἀναγνωστικὸν καίμενον, ἥκιστα δὲ δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ ἄσματα, ὧν ἡ μὲν γλῶσσα δέον νὰ ἦναι φυσικὴ καὶ ἀβίαστος, ρέουσα δὲ ἡ στιχουργία.»

Ἐκ τῆς περικοπῆς ταύτης μανθάνομεν, ὅτι φιλολογικὴ ἀξία μεταφράσεως ἐμμέτρου δύναται νὰ συμβιβάζεται καὶ νὰ συνυπάρχῃ μετὰ τῆς στρουφνότητος τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ἀτημελήτου τῆς στιχουργίας. Μέχρι τοῦδε ἐνομίζομεν, ὅτι ἡ πιστότης ἢ ἐπιτυγχανομένη ἐν ἐμμέτρῳ μεταφράσει διὰ τῆς θυσίας τῆς μορφῆς οὐδεμίαν ἔχει ἀξίαν, οὐδὲ ὑπὸ καθαρῶς φιλολογικῆν ἔποψιν θεωρουμένη. Ἐνομίζομεν ὅτι ὁ μεταφράζων ἐμμέτρως τὸν Ὅμηρον σκοπὸν προτίθεται νὰ παραγάγῃ ἔργον τέχνης ἀνῆκον εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῆς αἰσθητικῆς, ἔργον τέχνης ἀποτελοῦν ὅλον τι ἁρμονικόν, συνδυάζον τὴν πιστότητα κατὰ τὴν οὐσίαν καὶ τὸ σκόπιμον τῆς αἰσθητικῆς παραστάσεως, ὥστε νὰ γεννᾷ ἐντὸς ἡμῶν ἐντύπωσιν καὶ πάθος ὅσον ἔνεστι ὁμοία καὶ παρεμφερῆ πρὸς τὰς ἐντυπώσεις καὶ τὸ πάθος τὰ γεννώμενα ἐν ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ πρωτοτύπου. Ἐὰν δ' ὁ μεταφραστὴς οὕτως μὴδὲ πλησιάζῃ κἂν εἰς τὸν σκοπὸν του, ἀλλὰ καὶ θυσιάζῃ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἑνὸς τὸ ἕτερον τῶν ἀπαραιτήτων συστατικῶν τοῦ ἀληθοῦς καλλιτεχνήματος, τότε μάτην ἐκοπίασε, τότε ἐξελέγγεται ἀγνοῶν καὶ τοὺς στοιχειωδεστέρους κανόνας τῆς τέχνης, καὶ τὸ ἔργον του δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ, ἢ ὡς ἐξάμβλωμα πρὸς οὐδὲν χρήσιμον, ὡς ἀποτυχοῦσα ἀπόπειρα. Τοιοῦτον ἔργον ἠθέλομεν παραβάλει πρὸς μουσικὸν ὄργανον κατασκευασμένον ὅπως πα-

ραγάγη γλυκυτάτας μελωδίας και εις πρώτην δοκιμήν αποδίδον μόνον κακοήχους διαφωνίας, διὸ και ρίπτεται και μένει ἄνευ οὐδεμιάς ἀξίας, μέχρις οὐ ἄλλος τεχνίτης μεταχειρισθῆ τὰ αποτελούντα αὐτὸ τεμάχια ξύλου πρὸς κατασκευὴν ἄλλου ἔργου. Ἐὰν τοιαύτη ἦτο ἡ ἐν λόγῳ μετάφρασις, δέον ἦν ὁ κ. Πολυλάς νὰ μεταχειρισθῆ τὴν γλωσσικὴν ὕλην, ἣν συνήγαγε πρὸς πιστὴν μετάφρασιν τοῦ Ὁμήρου, νὰ τὴν μεταχειρισθῆ, λέγομεν, εἰς τὸ πεζὸν ἀποφεύγων πρὸς Θεοῦ τὴν στρουφνότητα, και τότε, ἀλλὰ μόνον τότε, ἡ μετάφρασις του, ξηρὰ μὲν και πεζή, ἀλλὰ πιστή, ἤθελεν ἔχει, καθ' ἡμᾶς, φιλολογικὴν τινα ἀξίαν. Ἄλλὰ πῶς ἀποδεικνύουσιν οἱ στόμφακες οὗτοι τὸν διῶχυσισμὸν των ὅτι ἡ μὲν γλώσσα τοῦ κ. Πολυλά εἶναι στρουφνὴ ἡ δὲ στιχουργία ἀτημέλητος; «Πρὸς ἀπόδειξιν τούτου», λέγουσιν, «ἀρχοῦμεθα εἰς ἐν μόνον παράδειγμα». Δυστυχῶς ὁμως δὲν ἀρχοῦνται εἰς τὸ ν' ἀρκεσθῶσιν αὐτοὶ και μόνοι, ἀλλ' ἀποδίδουσι και εἰς σύμπαν τὸ Ἑλληνικὸν τὴν εὐήθειαν νὰ νομίσῃ ὅτι, ἵνα πεισθῆ τις περὶ τῆς ἀξίας μεταφράσεως ποιήματος τοσοῦτον ἐκτεταμένου, ὅσον εἶναι ἡ Ὀδύσεια, ἀρκεῖ ἐν μόνον παράδειγμα ἐξ ἑννέα στίχων. Καὶ ποῖον τοῦτο τὸ παράδειγμα τὸ περιέχον, κατὰ τοὺς νεοτεχεῖς κριτικούς, κατ' ἐξοχὴν τὰ δύο ἐκεῖνα ἐλαττώματα;

Ἄς ἴδωμεν: (*)

Πατέρα, δὲν μοῦ ἐτοίμαζες ἕνα ὑψηλὸν ἀμάξι
καλότροχο, τὰ ὀλόλαμπρα φορέματα νὰ πάρω,
τοῦ κάθονται μου ἀκάθαρτα, νὰ πλύνω εἰς τὸ ποτάμι;
ὄ εἰμένα πρέπει, ὅπ' ἔξοχος ἔς τοὺς πρώτους μέσα ὑπάρχεις,
εἰς ταῖς βουλαῖς νὰ κάθῃσαι μ' ἐνδύματα καθάρια
και πέντ' ἔχεις ἔς τὸ σπῆτι σου υἱοὺς ἀγαπημένους,
δυσὸ νυμφευμένους, και ἄλλους τρεῖς, καμαρωμέν' ἀγόρια
και αὐτοὶ θέλουσι μὲ νεόπλατα πάντοτε νὰ πηγαίνουν
εἰς τὸ χορὸ και δι' ὅλ' αὐτὰ φροντίζω ἐγὼ και μόνη.

Ἄφ' οὐ περιορίζονται εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἑννέα τούτων στίχων διατί δὲν λέγουσι, τί εὐρίσκουσι τὸ στρουφνὸν ἐν αὐτοῖς; Ἄδυνατοῦντες ὁμως νὰ κρίνωσιν ἀπολύτως, προστρέχουσιν εἰς τὴν σύγκρισιν μαρολογοῦντες ὡς ἐξῆς: «Ἄν συγκριθῶσι ταῦτα πρὸς ἑτέραν μετάφρασιν τοῦ αὐτοῦ χωρίου, μετάφρασιν ἐλευθέραν μὲν, ἀλλ' ὁμως πιστότερον ἀποδίδουσαν τὴν ἀφέλειαν και τὴν χάριν τοῦ πρωτοτύπου, καταδειχθήσεται ἐμφανῶς ἡ διαφορὰ τῆς ποιητικῆς γλώσσης ἀπὸ τῆς ἀκριβοῦς εἰς στίχους μεταφράσεως».

(*) Μεταφέρομεν τὸ χωρίον ὡς παρεμορφώθη ἐν τῇ μνημονευθείσῃ ἐκθέσει.

Παπᾶ μου, δίδεις προσταγή ἔς τοὺς δούλους γὰρ νὰ ζέψουν
 τὴν ἄμαξα τὴν ὑψηλή, νὰ πάω ἔς τὸ περιγιάλι,
 τὰ ἄπλυτα φορέματα νὰ πλύνω ἔς τὸ ποτάμι ;
 γιὰτὶ σοῦ πρέπει ἔς τὴ βουλή, ὅπου ἴσαι μέσ' τοὺς πρώτους,
 νὰ φαίνεσαι μ' ὀλόπαστρα φορέματα ντυμένους
 κ' οἱ πέντε γιοῖό σου οἱ ἀκριβοί, πῶχαις καὶ ζοῦν μαζί σου,
 οἱ τρεῖς ἀκόμ' ἐλεύθεροι κ' οἱ δύο πανδρεμμένοι,
 μοῦ θέλουν ροῦχα νιόπλυτα νὰ ἔχουν κάθε μέρα,
 ὅταν πηγαίνουν ἔς τὸ χορό,—κ' εἶν' ἡ δουλειὰ δική μου.

Γελοῖος δισχυρισμός! Εὐχόμεθα εἰς τοὺς κ. κ. κριτὰς νὰ δυνηθῶσι
 ποτε νὰ ἐννοήσωσι τοῦλάχιστον τοῦτο, ὅτι μετάφρασις τοῦ Ὀμήρου
 εἰς νέας γλώσσας δὲν εἶναι δυνατὸν οὐδὲ νὰ πλησιάζῃ εἰς τὴν ἀφέ-
 λειαν καὶ εἰς τὴν χάριν τοῦ πρωτοτύπου εἰμὴ διὰ τῆς ἐφικτῆς ἀκρι-
 βοῦς τηρήσεως τῆς ἑξωτερικῆς τοῦ κειμένου μορφῆς, νὰ ἐννοήσωσιν
 ὅτι ἡ ἐλευθερία ἐν μεταφράσει ἔπους Ὀμηρικῆς φέρει, ὡς ἀναγκαῖον
 ἐπακολούθημα, τὴν ὅλως ἐπιτετηδευμένην, τεχνικὴν, ἀλλ' ὄχι ὀμη-
 ρικὴν χάριν (παράδειγμα ὁ Pope) ἢ τὴν ὅλως χυδαίαν καὶ κλέπτι-
 κην, ἀλλ' ὄχι Ὀμηρικὴν ἀφέλειαν (παράδειγμα ὁ Βικέλας).

Ὁ κ. Βικέλας, οὐ σεβόμεθα τὴν παλυμάθειαν καὶ τοὺς κόπους,
 οὓς κατέβαλεν ὅπως καταστήσῃ τρόπον τινὰ προσιτὸν εἰς τοὺς Ἑλ-
 κηνᾶς τοὺς ἀδαεῖς ξένων γλωσσῶν τὸν Shakespeare, δὲν μετέφρασε,
 καθ' ὅσον ἡμῖν τοῦλάχιστον γνωστόν, ἢ μόνον μίαν ραψωδίαν τῆς
 Ὀδυσσεΐας. Σκοπὸς δὲ τῆς μεταφράσεώς του ταύτης, ὡς αὐτὸς ὁμο-
 λογεῖ ἐν τῇ ἀφιερῶσει τοῦ ἔργου του, ἦτο ν' ἀποδείξῃ τὸν ἀνεκάθεν
 δημοτικὸν χαρακτῆρα τῆς Ὀδυσσεΐας «περιβάλων ἀντὶ τῆς κλασικῆς
 χλαμύδος δημῶδη κάπαν εἰς τὸν μέγαν ποιητὴν». Ἐκφράζει δὲ ὁ κ.
 Βικέλας αὐτόθι τὸν φόβον, μὴ «πολλοὶ θὰ τὸν κατηγορήσωσι διὰ τὴν
 βεβήλωσιν ταύτην». Ἄς μείνῃ ἡσυχος ὁ κ. Βικέλας, διότι δὲν εἶναι
 αὐτὸς ὁ μόνος βέβηλος· εἶδομέν ποτε παλαιὰν ξυλογραφίαν παριστῶ-
 σαν τὸν Ὀμηρον παίζοντα τὸ τετράχορδον μετὰ διόπτρων ἐπὶ τῆς
 ρινός. Ἄλλ' ἐρωτῶμεν ἡμεῖς, ποία σύγκρισις δυνατὸν νὰ γίνῃ, μεταξὺ
 μεταφράσεως ὀλοκλήρου ὀμηρικῆς ποιήματος, κύριον σκοπὸν ἐχούσης
 τὴν διάδοσιν τῶν ἀμιγῶν ὀμηρικῶν καλλονῶν εἰς τὸ ἔθνος, καὶ ἀφ'
 ἑτέρου ἀπλῆς τινος ἀποπείρας μεταμφίσεως μιᾶς καὶ μόνης ραψω-
 δίας τοῦ αὐτοῦ ποιήματος; δῆθεν εἰς τὴν διάλεκτον τῶν δημοτικῶν
 ᾄσμάτων;

Ἐνταῦθα νομίζομεν κατάλληλον, πρὶν ἢ μεταβῶμεν εἰς τὴν
 ἐξέτασιν τοῦ χωρίου, καὶ ἐν γένει τῆς μεταφράσεως τοῦ κ. Βικέλα,
 νὰ εἴπωμεν ὀλίγας λέξεις περὶ ποιητικῆς γλώσσης, διότι, ἐκ τῶν πο-
 λυτίμων λέξεων, δι' ὧν οἱ κ. κ. κριταὶ ἔκριναν εὐλογον ν' ἀποδειξῶσι

τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα σοφίαν τῶν, ἐξάγεται ὅτι οἱ κύριοι οὗτοι θεωροῦσι τὴν γλῶσσαν τοῦ κ. Πολυλά πεζαιτέραν, τὴν δὲ τοῦ κ. Βικέλα ποιητικὴν.

Ὅταν ἔχωμεν ἐνώπιον ἡμῶν ἐκτετυλιγμένην ἐν καταλλήλῳ καιρῷ καὶ χρόνῳ θελκτικὴν τῆς φύσεως θέαν γεννᾶται ἐν ἡμῖν βαθμηδὸν ὀλόκληρος ἡ διαδοχὴ τῶν γλυκέων αἰσθημάτων τῶν ἀνταποκρινομένων εἰς τὰς μυρίας ἐκείνας διαδηλώσεις τοῦ ὠραίου

ὅπου δὲν ἔχουν ὄνομα κ' ἔχουν περίσσα κάλλη

ἕως οὗ τέλος ἀντανανκᾶται σύμπας ὁ ἁρμονικὸς ἐκεῖνος σύνδυασμὸς ἐν τῷ βίῳ τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἐξάπτων ἡμᾶς· μέχρις ἐνθουσιασμοῦ, ὥστε πᾶν ἄτομον τοῦ σώματος καὶ αὐτὰ αἱ μᾶλλον ἐνδόμυχοι πτυχαὶ τοῦ ἡμετέρου πνεύματος φαίνονται συναισθανόμεναι ὅτι

κάτι κρυφὸ μυστήριον ἐστένεψε τῇ φύσει
κάθε ὁμορφιὰ νὰ στολισθῇ...

Τοιοῦτόν τι αἰσθανόμεθα καὶ ἀναγινώσκοντές τινα ἐκ τῶν δοκιμωτέρων προϊόντων τοῦ νοός, τοῦ αἰσθήματος καὶ τῆς φαντασίας τοῦ λαοῦ. Καὶ ἐγκαῦθα αἰσθανόμεθα ὅτι ἡ φύσις τοῦ ἀπλουστεροῦ πλήθους, στενευομένη ὑπὸ μυστηριώδους τινὸς ὁρμῆς, καταλείπει τὴν συνήθη μονοτονίαν καὶ δεικνύεται ἀνωτέρα ἑαυτῆς. Πράγματι· ἐὰν παρατηρήσωμεν μετὰ προσοχῆς τὸν κοινὸν τοῦ λαοῦ ἄνθρωπον, βλέπομεν αὐτὸν οὐχὶ σπανίως ὑψούμενον ὑπὸ τῆς ἐντυπώσεως ἀντικειμένων χαρᾶς ἢ λύπης, ὑπὸ τῆς ἐντυπώσεως σπουδαίων συμβάντων ἢ μαγικῆς τῆς φύσεως θέας. Ἡ ψυχικὴ του αὕτη μέταρσις ἐκδηλοῦται πρῶτον διὰ τῆς ἐξαιρετικῆς χάριτος καὶ σεμνοπρεπείας τῶν κινήσεων τοῦ σώματος καὶ τῆς ἐκφράσεως τοῦ προσώπου, δευτερον καὶ κυριώτερον διὰ τῆς γλώσσης. Αυτόματως ἐπιζητεῖ τὴν κυριολεξίαν· ἐκλέγει ἐκ τῶν προχείρων αὐτῷ λέξεων τὰς περιεκτικωτέρας νοήματός καὶ κατασκευάζει ἐξ αὐτῶν φράσεις βραχείας καὶ ἰσχυράς, ἵνα συντόμως καὶ συντόνως δυνηθῇ νὰ μεταδώσῃ πᾶν ὅ,τι αἰσθάνεται· μὴ ἀρκούμενος δὲ πολλάκις εἰς τὰς ὑπαρχούσας, πλάττει κατ' ἐμφύτους αὐτῷ κανόνας λέξεις νέας καὶ ἐξ αὐτῶν νέας φράσεις, αἵτινες προϊόντος τοῦ χρόνου μεταβαίνουσαι ἀπὸ στόματος εἰς στόμα γίνονται τέλος κτῆμα ὀλοκλήρου τοῦ ἔθνους. Ὅ,τι συμβαίνει εἰς τὰς λέξεις καὶ φράσεις, συμβαίνει εἰς ἰδιαιτέρας περιστάσεις, καὶ εἰς τὰς παροιμίας καὶ εἰς τὰ δημώδη ἄσματα. Καὶ ἐκεῖ ὀφείλει ὁ συγγραφεὺς νὰ ζητήσῃ τὴν ποιητικὴν γλῶσσαν τοῦ ἔθνους του· ἐκεῖ, καὶ ὅσον τῷ εἶναι δυνατόν οὐχὶ ἀλλαχοῦ, δεόν νὰ ἀνθολογήσῃ, (ἅς προσέξωσι τὰ ἐπιστημονικὰ ἔμβρυα!) νὰ ἀνθολογήσῃ ὁ ποιητὴς ἢ ὁ

μεταφραστής ποιήματος· ἐκεῖ νὰ ἀνεύρη τὰς λέξεις ἐκεῖνας, ἄς ἀφ' οὐ πρότερον θέλει βαπτίσῃ εἰς τὴν διπλῆ κολυμπήθρα τοῦ αἰσθητήματος καὶ τῆς φαντασίας, ὕστερον θέλει μεταχειρισθῆ ἵνα πλάσῃ ἔνθους αὐτῶν ἔνθεον καὶ τὸ καλλιτέχνημα, τὸ ὁποῖον θέλει περιέχῃ τὴν ὑψίστην αἰσθητὴν φανέρωσιν τοῦ Ἄληθους, τὴν ὀνομαζομένην Καλὸν ἰδεῶδες. Ἐὰν δὲ πρὸς τοῦτο μὴ ἀρκῆται εἰς τὴν πρόχειρον ὕλην, ἐπιτρέπεται αὐτῷ, ὄντι κατόχῳ τοῦ θησαυροῦ τῆς γλώσσης του, νὰ πλάσῃ νέας λέξεις ἢ νέα σύνθετα, νὰ εὐρύνη τὴν ἔννοιαν τῶν ὑπαρχουσῶν λέξεων, μηδέποτε ὁμως ἰσομακρυνόμενος ἀπὸ τοῦ πνεύματος τῆς γλώσσης, καὶ νὰ ἀρυσθῆ ἔξ ἀρχαιότερων φάσεων αὐτῆς ὅσα νομίζει ὅτι θέλουσι συγχωνευθῆ εἰς τὸ ὄλον ὥστε νὰ ὑπάρχῃ ἁρμονία. Αὕτη ἡ πορεία τῶν ξένων ποιητῶν, πολλοὶ τῶν ὁποίων ηὐτήχησαν νὰ εὐρωσι τεθησαυρισμένην ὄλην τὴν γλωσσικὴν ὕλην τοῦ ἔθνους των ἐν τοῖς λεξικοῖς. Αὕτη ἡ πορεία τοῦ ἡμετέρου Σολωμοῦ, ἧς καρπὸς ὑπήρξαν τὰ ἀθάνατα ἀποσπάματα τῶν Ἐλευθέρων Πολιορκημένων καὶ τοῦ Πόρφυρα. Πρὸς τὸ σύστημα τοῦτο τὴν μεγίστην ἀντίθεσιν ἐναργέστατα φαίνεται ἀποτελοῦσα ἡ σχολὴ τῶν νέων ἐν Ἀθήναις ποιητῶν, ἧς ἐν ἓκ τῶν προτύπων εἶναι ὁ κ. Βικέλας, σχολή, ἧτις εὐρίσκεται ἐν ταῖς τριόδους τὸ ὄργανόν της καὶ παραδέχεται πάντα βαρβαρισμόν, ἀρκεῖ μόνον νὰ τὸν καθιέρωσεν ἢ χρῆσις καὶ ἐνὸς μόνου οἰουδήποτε μέρους τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἄς ἐξετάσωμεν τῶρα τὸ χωρίον τοῦ κ. Βικέλα, τὸ ὁποῖον ἀναφέρουσιν οἱ κύριοι κριταὶ ὡς ἀποδίδον κατ' ἐξοχὴν τὴν ἀφέλειαν καὶ χάριν τοῦ πρωτοτύπου. Τὸ χωρίον τοῦτο ἄρχεται δι' ἐνὸς (πιστεύσατε εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς σας, ἀξιότιμοι ἀναγνώσται!) δι' ἐνὸς Παπαμου. Ἐλησμόνησαν φαίνεται οἱ κ. κ. κριταὶ ὅτι ἐν τῇ μεταφράσει τοῦ κ. Βικέλα ὁμιλεῖ ὁ καποφορεμένος καὶ ὄχι ὁ γλαυδοφόρος κλασικὸς Ὅμηρος, καὶ δὲν βλέπουσιν ὅτι αὐτοὶ εἶνε ἀφελεῖς καὶ ὄχι τὸ παπᾶ μου ἐκεῖνο, αὐτοὶ εἶναι ἀφελεῖς διότι νομίζουσιν ὅτι τὸ πάππα φίλε, τὸ δημηκὸν πάππα φίλε, ὅπερ οἱ Γερμανοὶ μεταφράζουσι Väterchen καὶ οἱ Ἴταλοὶ babbo (λέξεις ἄς καθιέρωσεν ἢ χρῆσις τῶν συγγραφέων καὶ τοῦ ἐκλεκτοτέρου μέρους τῆς κοινωνίας) δυνατόν νὰ ἀποδοθῆ διὰ τοῦ χυδαισιότατου ἰδιωτισμοῦ, διὰ τοῦ διαλεκτικοῦ μπαμπᾶ, οὐ τὴν χυδαιότητα ἠσθάνθη καὶ ὁ κ. Βικέλας προσπαθῆσας νὰ τὸ ἐξευγενήσῃ διὰ τῆς γραφῆς παπᾶ, ὡς τοιαῦται λέξεις νὰ ἐξηυγενίζοντο μόνον διὰ τῆς ἀκρωτηριάζσεως, ἢ τῆς ἀλλαγῆς τῶν ψηφίων των! Θαμμάζομεν πῶς ὁ κ. Βικέλας δὲν μετεχειρίσθη τὸ ἔτι ἀφελέστερον καὶ χαριέστερον ὑποκοριστικὸν μπαμπάκας· τοῦτο, νομίζομεν, ἤθελεν ἠχῆσθαι ἔτι τρυ-

φερότερον εἰς τὰ ὄτα τῶν καποφορεμένων καὶ τῶν κ. κ. κριτῶν. Ἄλλ' ἔμπρός. - Γὰρ νὰ ζέψουν. Ὁ κ. Βικέλας ἔχει νὰ μὸς ζέψουν, ἀλλ' οἱ κύριοι κριτικοὶ ταχυδακτυλουργικῶς πῶς νομίζοντες ἴσως ὅτι οὕτως ὠφελούσι τὸν κ. Βικέλαν, ἀφήρσαν τὸ μὸς καὶ ἔθρσαν γὰρ νὰ. Τὴν ἄμαξα τὴν ἱψηλή. Ἡ μετὰθεσις τοῦ ἐπιθέτου καὶ ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἄρθρου ἄνευ λόγου εἶναι κακόζηλοι. Νὰ πάω ἔστὸ περιγιάλι. Πρόθεσις ἢ παρενόησις τοῦ κειμένου, ἐν ᾧ ἡ Ναυσικά λέγει ἐν τῷ ἐπομένῳ στίχῳ ὅτι προτίθεται νὰ πλύνη τὰ ἐνδύματα ἔστὸ ποτάμι. Τὰ ἄπλυτα φορέματα νὰ πλύνω. Λεκτικὴ ἀντίθεσις ψυχροτάτη μὴ ὑπάρχουσα ἐν τῷ κειμένῳ. Ὀλόπαστρα. Ἐπίθετον κατάλληλον πρὸς διαβεβαίωσιν περὶ τῆς καθαριότητος καποφορεμένου τινός, ἤμιστὰ ἀρμόζον ἐνταῦθα, ἐκτὸς τούτου ἀμφιβόλου σχηματισμοῦ καὶ κακόηχον. Ἐλεύθεροι. Ἡ λέξις, παρ' ἡμῖν τοιῦλάχιστον, μόνον περὶ θηλέων ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ἄγαμος. Κάθε μέρα. Ἐκ τοῦ κειμένου δὲν προκύπτει ὅτι οἱ ἀδελφοὶ τῆς Ναυσικάς ἔχρνον καθ' ἑμέρα. Οἱ ποιητικώτατοι ὅμως καὶ ἀφελέστατοι κριταὶ θεωροῦσι τὸ καθ' ἑμέρα, ὁμηρικώτερον καὶ ἀφελέστερον τοῦ πάντοτε=ἐκάστοτε. Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι εἶναι ποιητικὸν νὰ χορεύη τις καθ' ἑκάστην. Κ' εἶν' ἡ δουλειὰ δική μου. Τέλος ἀντάξιον τῆς ἀρχῆς. Ἡ φράσις εἶναι ἐκ τῶν χυδαιοτάτων, οἷαν λαμβάνει τις πρὸς ἀπάντησιν καὶ εἰς τὰς αἰσχροτέρας παραγγελίας.— Τοιοῦτον τὸ χωρίον τοῦ κ. Βικέλα τὸ καταδεικνύον ἐμφανῶς, κατὰ τοὺς κριτικούς τούτους κορχόρους, τὴν διαφορὰν τῆς ποιητικῆς γλώσσης ἀπὸ τῆς ἀκριβοῦς εἰς σίχους μεταφράσεως. Ἄλλ' ἄς διέλθωμεν ὀλόκληρον τὴν ραψῳδίαν τῆς μεταφράσεως τοῦ κ. Βικέλα, ἵνα καὶ ἡμεῖς κάλλιον πεισθῶμεν περὶ τῆς διαφορᾶς ταύτης. Ἀμέσως ἐν σελ. 7 στ. 6 βλέπομεν ὅτι ἡ Ναυσικά, ἀντὶ νὰ παραβληθῇ κατὰ τὸ κάλλος καὶ τὸ ἀνάστημα πρὸς κλασικὴν τινα θεότητα, δεικνύει ὑμῖν ἀπ' ἐναντίας ἐν ἀγγελοκάμοιο κορμί. Διπλῆ βεβήλωσις! Βεβήλωσις τοῦ Ὀλύμπου διὰ τῆς εἰσαγωγῆς σημιτικῶν ἀσωμάτων φαλαγγαρχῶν, βεβήλωσις τῆς θεοσεκείας διὰ τῆς προσπελάσεως ἀγνῶν ἀγγέλων εἰς τὰς καλλιπύγους γυμνότητας τῆς ἑλληνικῆς μυθολογίας· ἀναχρονισμὸς ἰδεῶν οὕτινος ἰσοβαρὲς ἀντίρροπον ἤθελε τότε μόνον εὐρεθῆ, ἐὰν ὁ κ. Βικέλας μετέφραζε ποτε τὸ ὠκύπους Ἀχιλλεύς δι' ἐνὸς Ἀτμαμαξοπόδης Ἀχιληῆς. Τοιοῦτους ἀναχρονισμοὺς ἰδεῶν εὐρίσκομεν πλείστους π.χ. σελ. 7. Συμπεθεριό, γειτονια. Σελ. 8. προξενεαῖς, λεβεντιά, νὰ βάλῃ στέφανα, Ἀρχοντόπουλο (!) Σὲ δόξα θρονιασμένη· ρωμαντισμὸς ἄξιος τῆς ὀμίχλης τοῦ Βορᾶ, ἀνάξιος τοῦ ἀνεφέλου κλασικοῦ οὐρα-

νοῦ. Σελ. 13. τὴν θεῖαν εὐλογία. Σελ. 14. ὁ Θεός. Ἐκεῖνος περὶ Θεοῦ καὶ ἄλλα. Βάρβαρα εἶναι τὰ σύνθετα χαριτοκαμωμένη, τεχνοκαμωμένη. Χυδαία ἢ λέξις τιποτένιος καὶ αἱ φράσεις νὰ φᾶν ψωμί, ἄλλον πύργον δὲν ἔχει μὲς τὴν πόλι. Τοιαύτη ἢ γλώσσα τῆς μεταφράσεως τοῦ κ. Βικέλα, ἦν φιλολογικὰ τινα τῶν Ἀθηνῶν μικρόβια δὲν ἐδίστασαν ν' ἀποκαλέσωσι ποιητικὴν.

Ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ἀκριβοῦς, μὴ ἀφελοῦς, μὴ ποιητικῆς μεταφράσεως τοῦ αὐτοῦ χωρίου τοῦ κ. Πολυλά, ἦτις, πάντοτε κατὰ τοὺς νέους τούτους Ζωῖλους εἰς 18ον, ἔχει καὶ στρουφνὴν τὴν γλώσσαν, καὶ ἀτημέλητον τὴν στιχουργίαν.

Παρατηροῦμεν ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ τὸ Πατέρα, ἄνευ τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, οἷον εὔρηται ἐν τῇ συνηθείᾳ καὶ νομιζομεν ὅτι εἶναι ἀρκούντως τρυφερόν καὶ οἰκτεῖον σῶζον συνάμα καὶ τὸ σεμνόν. Καλότροχο καὶ ὀλόλαμπρα· ἐπίθετα προξενουντα βεβαίως κατὰ τοὺς κ. κ. κριτὰς μεγάλῃν στρουφνότητα, διότι παρελήφθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Βικέλα. Νυμφευμένοι· ὀλίγον τι εὐγενέστερον τοῦ πανδρεμμένοι, προκειμένου περὶ ἀρρένων! Τὸ καμάρωμένα ἄγόρια δεικνύει ὅτι ὁ κ. Πολυλάς ἐφρόντισε κάπως καὶ περὶ τοῦ ποιητικοῦ τῆς γλώσσης. Καὶ ἐνταῦθα δέον νὰ σημειώσωμεν ὅτι οἱ κ. κ. κριταί, μὴ δυνηθέντες νὰ εἶρωσι τί τὸ ἐπιλήψιμον ἐν τε τῇ στιχουργίᾳ καὶ τῇ γλώσσῃ τῶν ἐννέα τούτων στοιχῶν, ἐνόμισαν εὐλογον νὰ παραμορφώσωσι τὸ κείμενον τοῦ κ. Πολυλά, ὅπως οἱ ἀμαθέστεροι τῶν θαυμαστικῶν αὐτῶν βεβαιωθῶσιν ὅτι ἐν τῇ μεταφράσει ταύτῃ παραβιάζεται ἡ προφορὰ τῶν λέξεων πρὸς σχηματισμὸν τοῦ στοιχοῦ. Ἐν ἀρχῇ τοῦ 4ου στοιχοῦ ἀντὶ κ' ἐσένα ἔγραψαν σ' ἐσένα· ἐν τῷ αὐτῷ στοιχῷ ἀντὶ ὁ π' ἔγραψαν ὁπ' ἐν τῷ στίχῳ 8. ἀντὶ νηόπλυτα ἔθεσαν νεόπλυτα καὶ ἐν τῷ 9ῳ ἀντὶ καὶ γι' ὄλ' αὐτὰ ἔγραψαν μετὰ μεγάλης φιλολογικῆς τιμιότητος καὶ δι' ὅλα αὐτά. Περὶ τῆς ἐν γνώσει γενομένης στρεβλώσεως τοῦ κειμένου τοῦ κ. Πολυλά θέλομεν ἔχει ἀφορμὴν νὰ διαλάβωμεν κατωτέρω.

Ἐὰν διετρίψαμεν ὑπὲρ τὸ δέον περὶ τὴν ἐξέτασιν τοῦ χωρίου, τοῦτο ἐπράξαμεν μόνον ὅπως φανεράν ποιήσωμεν τὴν ἀκρισίαν τῶν ἐπιπολαιωτάτων ἐπικριτῶν, οἱ ὅποιοι θέλοντες νὰ ἀμαυρώσωσι τὴν ἀξίαν τῆς μεταφράσεως τοῦ κ. Πολυλά ἠδυνάτησαν νὰ ἐκλέξωσι μέρος τι ὀπωσδήποτε τρωτὸν ἐκ τοῦ ὅλου ἔργου. Καὶ οὐ μόνον ἄκριτος ἀλλὰ καὶ ἀμαθέστατος περὶ τὰ τοιαῦτα καὶ παντάσῃν ἀμοιρος καλαισθησίας ὁ μὴ ἐξάγων ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν δύο

ἀνωτέρω χωρίων, τίς δὲ μᾶλλον πλησιάζων εἰς τὴν ἀφέλειαν καὶ τὴν χάριν τοῦ πρωτοτύπου.

Μετὰ πολλῆς περιεργείας ἠθέλομεν ἐπιθυμήσῃ νὰ μάθωμεν εἰς ποῖον συμπέρασμα ἠθέλον φθάσῃ οἱ κ. κ. κριταὶ ἕαν ποτε ἠθέλον παραβάλλῃ πρὸς ἄλληλα τὰ ἐξῆς δύο τεμάχια τῶν ἐν λόγῳ μεταφράσεων.

Ὁ κ. Πολυλάς·

κάμ' ἔλεος, βασίλισσα, θεὰ ἴσαι εἴτε θνητῆ ἴσαι·
καὶ ἂν εἶσαι μία τῶν θεῶν, ποῦ κατοικοῦν ἔς τὰ οὐράνια,
ἔσέ πρὸς τὴν Ἀρτέμιδα, ποῦ κόρ' εἶναι τοῦ Δία,
εἰς τὴν εἰδή, ἔς τ' ἀνάστημα, ἔς τὴν πλάσι, ἐγὼ συγκρίνω.
Καὶ ἂν εἶσαι μία τῶν θνητῶν ποῦ κατοικοῦν τὸν κόσμον,
μακάριος ὁ πατέρας σου καὶ ἡ σεβαστὴ μητέρα,
μακαριστοὶ σου κ' οἱ ἀδελφοί, ποῦ πάντοτε ἡ ψυχὴ τους
εὐφραίνεται ἐξ αἰτίας σου, χαραῖς ὅλη γεμάτη,
τέτοιο βλαστάρι ὅταν θωροῦν εἰς τὸν χορὸ νὰ λάμπῃ.
Ἄλλὰ ἔς ὅλους ἀνάμεσα χαρὰ ἔς τὸν ἄνδρα ἐκείνον,
ποῦ, ἀφοῦ ἔς τὰ δῶρα ἐνίκησεν, ἔσέ θὰ πάρῃ νύμφῃ.

Ὁ κ. Βικέλας·

Ἐλέησέ με, κί' ἂν θεὰ ἦ κί' ἂν γυναῖκα εἶσαι·
Ἄν κατοικῆς τὸν οὐρανὸ μὲ τοὺς Θεοὺς τοὺς ἄλλους,
Ἡ ὠμορφιά, τ' ἀνάστημα, ἡ χάρις σου μοῦ λένε
Πῶς εἶσαι ἡ Ἀρτέμιδα, τοῦ Δία θυγατέρα.
Κί' ἂν εἶσαι ἄνθρωπος καὶ σὺ καὶ κατοικῆς τὸ χῶμα,
Ἄς χαιρέτ' ὁ πατέρας σου κ' ἡ ἀκριβὴ σου μάνα.
Κ' οἱ ἀδελφοί σου ἄς χαιρώνται· γιὰ πολὺ ἡ ψυχὴ τους
Θ' ἀναγαλλιάξῃ ἀπὸ χαρὰ γιὰ σένα, ὅταν βλέπουν
Τέτοια ἀνθισμένη ὠμορφιά μέσ' τὸν χορὸν νὰ μπαίνη.
Κί' ἀπ' ὅλους περισσότερο ἐκείνον μακαρίζω,
Ποῦ φορτωμένη μὲ προικιά, καὶ ἔς τὰ χρυσᾶ ἄντυξη,
Γυναϊκά του ἔς τὸ σπῆτι του μιὰ μέρα θὰ σὲ πάρῃ.

Ἄφοῦ διὰ τῆς συγκρίσεως τῶν δύο πρώτων χωρίων οἱ κ. κ. κριταὶ ἐνόμισαν ὅτι ἀπέδειξαν τὴν στρυφνότητα τῆς γλώσσης ἐν τῇ μεταφράσει τοῦ κ. Πολυλά, ἐξακολουθοῦσιν ὡς ἐξῆς παραλαλοῦντες. «Σημειωτέον προσέτι, ὅτι αἱ πολλαὶ συνιζήσεις ἐν τῇ μεταφράσει τοῦ κ. Πολυλά καθιστῶσι τὴν ἀνάγνωσιν δυσχερεστάτην εἰς παιδας, οἷτινες ὅπως ἀναγνώσωσιν ὀρθῶς καὶ ἐρρῦθμως ἀνάγκη νὰ παραλείπωσιν ὀλόκληρα (!) γράμματα, ὀλοκλήρους συλλαβὰς ἐνίοτε καὶ νὰ μεταθέτωσι συχνάκις τὸν τόνον. Οὕτω τοὺς στίχους

Ἵτι ἄνδρας ζωσμένους δύναμιν μεγάλην θά ἴθῃ ἔμπρός μου (1)
ἄγιος, ποῦ δὲν ἐγνώριζε δίκαια ποσῶς ἢ νόμους,

ὀφείλουσι ν' ἀναγνώσωσιν, ὡς ἂν ἦσαν γεγραμμένοι :

ἄνδρας ζωσμένους δύναμιν μεγάλην θά ἴθῃ ἔμπρός μου
ἄγιος ποῦ δὲν θά γνῶριζε δικά ποσῶς ἢ νόμους.

Ὅμοίως τοὺς στίχους

Ἵθεν ἢ Ἰθάκη ἀκούσθηκεν, ὧ ξένε, καὶ ἴς τὴν Τροία,
ποῦ ἀπὸ τὴν γῆν τῶν Ἀχαιῶν μικρὰν ἀπέχει, ὡς λέγουν,

ὀφείλουσι ν' ἀναγνώσωσιν :

Ἵθεν Ἰθάκ' ἀκούσθηκεν, ὧ ξένε, καὶ ἴς τὴν Τροία,
ποῦ ἀπὸ τὴν γῆν τῶν Ἀχαιῶν μακρὰν ἀπέχ', ὡς λέγουν

καὶ τὸν στίχον

καὶ τοῦδ' ἄρα κ' ἓνα ρόπαλο κ' ἓνα δισσάκι ἀχρεῖο,

νὰ διορθώσωσι

καὶ τοῦ ἄρα κ' ἓνα ρόπαλο κ' ἓνα δισσάκι ἀχρεῖο (2)

Τοιοῦτοί εἰσιν οἱ πλεῖστοι στίχοι·

Πόσον ἤθελες οἰκτιρεῖν ἡμᾶς, ἀθάνατε Σολομέ, πόσον ἤθελες
οἰκτιρεῖν τὴν πατρίδα σου, εἰς ἣν ἔβλεπες ὅτι οἱ Σοφολογιώτατοι ἐκεῖ-
νοι, εἰς τοὺς ὁποίους σὺ ἔδιδες τὴν εἰδησιν ὅτι τὸ βα-
σίλειόν των ἐτελείωσε μὲ τῶν Τούρκων τὸ βασι-
λειο, εἰς ἣν ἔβλεπες οἱ ξύλινοι ἐκεῖνοι τύραννοι βα-
σιλεύουσιν ἔτι καὶ ἐξακολουθοῦσι φωτίζοντες μὲ μιὰ φοῦχτα
στάχτη ἴς τὰ μάτια τὸ ταλαίπωρο ἑλληνικὸν ἔθνος! Ἴδου
καὶ πάλιν προσπαθοῦσι νὰ ἀποδειξωσιν ὅτι οἱ στίχοι σου εἶναι
ἔσφαλμένοι· ἔσφαλμένοι ἄρα καὶ οἱ στίχοι τοῦ Βηλαρᾶ, τοῦ Μαρ-

(1) Καὶ ἐνταῦθα ἀναφέρομεν τοὺς στίχους ὡς κακοβούλως ἢ ἐξ ἀμα-
θείας παρεμορφώθησαν.

(2) Οἱ κ. κ. κριταὶ ἐμιμήθησαν ἐδῶ ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν τὰ πρῶτα φερόν-
των ἐν Ἀθήναις φιλολόγων, ὅστις ἐκδίδων ποτὲ ἀρχαῖον χειρόγραφον καὶ
θέλων νὰ ἐπιδείξῃ τὴν περὶ τὴν διόρθωσιν ἐμπειρίαν του ἐπενόει λάθη
ἀνύπαρκτα ἐν τῷ χειρογράφῳ παρουσιάζων κατόπιν τὰς ἀληθεῖς γραφὰς ὡς
ἰδίας αὐτοῦ διορθώσεις.

κορᾶ, τοῦ Ζαλοκώστα, τοῦ Λασκαράτου καὶ τοῦ Τυπάλδου. Ἐσφαλμένα τὰ ἑλληνικὰ δημοτικὰ ἔσματα καὶ τὰ ἀριστουργήματα τῶν Ἱταλῶν καὶ Ἰσπανῶν. Καὶ διατί; Διότι περιέχουσι συνιζήσεις. Ἡ συνιζήσις, ἰδοὺ ἢ γάγγραινα ἢ καθιστώσα ἀηδὴ καὶ ἀποτρόπαια τὰ ποιήματα τοῦ Δάντου, τοῦ Πετράρχου, τοῦ Ἀρισότου, τοῦ Φωσκόλου καὶ τὴν Ἰλιάδα τοῦ Μόντη! Ἄλλ' ἀφοῦ ὀρθωδοῦσιν οἱ κ. κ. κριταὶ ἐπὶ τοσοῦτον τὴν συνιζήσιν, πῶς δύνανται νὰ ἐπαινέσωσι τὴν μετάφρασιν τοῦ κ. Βικέλα, ἣτις βρίθει συνιζήσεων, καὶ τῶν μᾶλλον ἀθεμίτων; σελ. 7. σὰν νὰ ἦτανε, χαραῖς σου εἰμίωσαν, σελ. 8: τί ναι ἀπ' τὴν χώρα, ποῦ εἶδε, σελ. 9. τὰ ὀλόλαμπρα, τοῦ Ἐρμάνθου, σελ. 11. νὰ ἰδῆ, σελ. 12. μόνη ἀπέμεινε, τί ἢ Ἀθηνᾶ ἀπ' τὰ γόνατα (!) ἀδελφοί σου ἄς χαιρῶνται, πολὺ ἢ ψυχὴ τους, σελ. 14. ἢ γῆ, τέτοιο ἄνθρωπο σκληρὸν (πῶς ρέει ἐκεῖνο τὸ τ ἔ τ ο ι ο ἄ ν θ ρ ω π ο ! !) γιατί οἱ ἀθάνατοι, νὰ φάγη ὁ ξένος, σελ. 15. ὕπου ἀλοκφῆ, κοράσια ἀκούσανε, σελ. 19. τὴ Ναυσικίη ὁ ξένος, τί ἐμάς, μᾶς ἐντροπιάζει (καλὸν τὸ μ α ς — μ α ς), σελ. 18. τὸ περιβόλι' εἰν' ἀπ' ἐκεῖ κι' ὁ κῆπος τ' Ἀλκινόου, (Ὀμηρικώτατα αὐτὰ τὰ τρία κάππα, ὀνοματοποιεῖα μετὰ πολλῆς χάριτος καὶ τέχνης ὑποσημαίνουσα ὅτι ὁ κῆπος τοῦ Ἀλκινόου ἦτο κατάφυτον κ ο υ κ κ ι ἰ ἰ !). Ἐν τῇ στιχογραφίᾳ τοῦ κ. Πολυᾶ παρατηροῦμεν μόνον ὅτι ἀπέφυγεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ μεταφραστὴς τὴν συνεκφώνησιν δύο φωνηέντων, ὧν τὸ ἕτερον τονίζεται, κατὰ τοῦτο μὴ ἀκολουθήσας τὸ σύστημα τῶν ξένων καὶ τῶν λοιπῶν Ἑπτανησίων ποιητῶν διὰ λόγους, οἱ ὁποῖοι, ὀφείλομεν νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, δὲν εἶναι ἀρκούντως καθ' ἡμᾶς πειστικοί.

Συνήθως οἱ θέλοντες νὰ κρίνωσι περὶ στίχων καὶ μὴ ἔχοντες τὰς ἀπαιτουμένας πρὸς τοῦτο γνώσεις καταφεύγουσιν εἰς τὴν ἔκφρασιν, ὁ σ τ ἰ χ ο ς ῥ ἔ ε ι, ἢ δ ἔ ν ῥ ἔ ε ι. Κ' εἰ μὲν ἤξεύρωσι νὰ τὸν ἀναγνώσωσι, τότε ῥ ἔ ε ι, εἰ μὲν δὲ μὴ, δ ἔ ν ῥ ἔ ε ι. Οὕτω νομίζουσιν οἱ κ. κ. κριταὶ, ὅτι αὐτοὶ τε καὶ οἱ παῖδες τῆς γ' τοῦ δημοτικοῦ ὀφείλουσι ν' ἀναγνώσωσι τὸν στίχον:

Ἐθεν ἢ Ἰθάκη ἀκούσθηκεν, ὦ ξένη, καὶ ἴς τὴν Τροία

ὡς νὰ ἦτο γεγραμμένος,

Ἐθεν Ἰθάκ' ἀκούσθηκεν, ὦ ξένη, καὶ στὴν Τροία

ὥστε ὡς ἔμαθον τὴν ἀνάγνωσιν οἱ κύριοι κριταὶ ὁ στίχος τοῦ κ. Βικέλα

"Ἡ γῆ τέτοιο ἄνθρωπο σκληρὸν οὐτ' ἔχει, οὔτε θά 'χη

δέον ν' ἀναγνωσθῆ :

ἡ γῆ τέτ' ἄνθρωπο σκληρὸν κτλ.

καὶ ὁ στίχος τοῦ Λάμπρου

Δένω σταυρὸ τὰ χέρια· Οὐράνια, θεῖα,

θ' ἀναγνωσθῆ ἵνα ἀκουσθῆ ὁ ρυθμὸς του

Δένω σταυρὸ τὰ χέρ' Οὐράνια, θεῖα,

καὶ οἱ στίχοι τοῦ Δάντου

O creature sciocche,
Quanta ignoranza è quella che vi offende

ν' ἀναγνωσθῶσιν

O creature sciocche,
Quanta ignoranza è quellache v' offende.

"Ἀριστα! Μὴ θεωροῦντες ἡμέτερον καθῆκον νὰ διδάξωμεν τοὺς κ. κ. κριτὰς τοὺς στοιχειωδεστέρους κανόνas τῆς ἀπαγγελίας, λέγομεν μόνον ὅτι οἱ παῖδες τοῦ δημοτικοῦ δέον νὰ μάθωσι πῶs ἀναγιγνώσκονται οἱ στίχοι.

"Ὅ,τι καθιστᾷ τὸν στίχον ἀδύνατον, κακόφωνον, βεβιασμένον, εἶναι πρὸ πάντων ἡ χασμωδία. Τοῦτο καταφωρῶνται παντελῶs ἀγνοοῦντες οἱ κ. κ. κριταί, συνιστῶντες τὴν μετάφρασιν τοῦ κ. Βικέλα. Μεταξὺ πολλῶν ὁμοίων εὐρίσκομεν καὶ τοὺς ἑξῆς δύο στίχους ἐν τῇ μεταφράσει ταύτῃ :

"Ἐστ' ἡ Θεὰ ἡ Ἄρτεμις ποῦ ἀγαπᾷ τὰ τόξα

"Ὅταν τοὺς κάπρους κυνηγᾷ ἡ τὰ γοργὰ ἐλάφια.

Ἐρωτῶμεν : πῶs εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναπτύξωσιν οἱ παῖδες τὴν καλαισθησίαν των ἀναγιγνώσκοντες τοιούτους στίχους ; Ἡ τερατώδης κακοφωνία τῶν δεκατεσσάρων ἄλφα, (τὰ ὅποια κατῴρθωσεν ὁ κ. Βικέλαs νὰ συσσωρεύσῃ, ἴσως ὅπως καταδειχθῆ ἡ συγγένεια τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς πρὸς τὴν Σανσκριτικὴν !) καὶ ἡ τερατωδεστέρα

χασμωδία ἢ θεὰ ἢ Ἄριεμις θέλουσιν ἐντυπωθῆ εἰς τὴν μνήμην τῶν μαθητῶν ὡς πρότυπα ποιητικῆς ἁρμονίας, ὥστε κινδυνεύομεν νὰ ἔχωμεν μίαν ἔτι γενεὰν ἀνθρώπων ἀμουσοτάτων, ὅποιοι εἶναι οἱ πλείστοι θαυμασταὶ τῶν πλείστων ἐν Ἀθήναις χαλκνομένων στίχων. Ἐν τῷ αὐτῷ στίχῳ ἔχομεν τὴν χασμωδίαν ποῦ ἄγαπᾷ, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ γοργὰ ἔλαφια. Ἐν φῖ ἡ λέξις γοργὰ γεννᾷ τὴν ιδέα τῆς ταχύτητος, ἡ ἐπομένη σύγκρουσις τῶν δύο φωνηέντων α καὶ ε ἀναγκάζει ἡμᾶς νὰ νομίσωμεν ὅτι αἱ ἔλαφοι ἤρχισαν αἰφνιδίως νὰ χωλαίνωσιν.

Ἐκ τῶν πέντε στοιχείων οὓς ἀναφέρουσι οἱ κ. κ. κριταί, ὅπως ἀποδείξωσιν ὅτι οἱ παῖδες ἀνάγκη νὰ παραλείπωσιν ὀλόκληρα (!) γράμματα, ὀλοκλήρους συλλαβάς, ἐνίοτε καὶ νὰ μεταθέτωσι τὸν τόνον, ὁ πρῶτος καὶ ὁ πέμπτος παρεμορφώθησαν, ὡς ἐσημειώσαμεν, ὅπως ἡ ἀπόδειξις ἀποβῆ εὐχερεστέρα. Ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ κ. Πολυλά, ὁ μὲν πρῶτος στίχος εἶναι γεγραμμένος

Π᾽ ἀνδρας ζωσμένος δύναμιν μεγάλην θά ἄθῃ ἐμπρός του,

ὁ δὲ πέμπτος

Καὶ τοῦ ἄρκ' ἕνα ρόπαλο κ' ἕνα δισσάκι ἀρχεῖο.

Ἀπέχομεν τοῦ νὰ χαρακτηρίσωμεν τὴν πράξιν ταύτην. Ἐπιμένομεν ὁμως μαστίζοντες τὴν ἀπαραδειγματίστον φιλολογικὴν κακοπιστίαν, μεθ' ἧς ὑποστηρίζουσι, μετὰ τὴν στρέβλωσιν τοῦ τελευταίου στίχου, ὅτι τοιοῦτοί εἰσιν οἱ πλείστοι στίχοι τῆς μεταφράσεως τοῦ κ. Πολυλά.

Περαινομεν τὴν διατριβὴν ὁμολογοῦντες ὅτι τὸ ὕψος ὕπερ μετεχειρίσθημεν δὲν εἶναι τὰ μάλιστα ἀρμόζον εἰς ἐπιστημονικὴν συζήτησιν. Ἀλλὰ πῶς ἄλλως δέον ν' ἀπαντήσῃ τις εἰς τοσαύτας καὶ τοιαύτας ἀνοησίας; Ἴσως διὰ τῆς περιφρονητικῆς σιωπῆς. Βεβαίως, ἐὰν αἱ ἀνοησίαι ἐκείναι μὴ ἦσαν ἐπισήμως παρατεθειμέναι ἐν ταῖς στήλαις τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος.

ΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΤΗΣ 26 ΦΕΒΡ. 1911

(ΑΠΟ ΤΑ ΣΤΕΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΠΡΑΧΤΙΚΑ)

ΛΑΥΡ. ΜΑΒΙΑΗΣ. Κύριοι βουλευτάι.

Ἐξαιτούμαι τὴν ἐπιεικειάν σας διὰ τὴν ρητορικὴν ἀνεπάρκειαν, τὴν ὁποίαν θὰ παρατηρήσετε εἰς τὸν λόγον μου, τὰς γνώμας μου ὁμῶς παρακαλῶ νὰ ἐπικρίνητε μεθ' ὅλης τῆς αὐστηρότητος, ἀρκεῖ ἢ ἐπικρίσις νὰ εἶναι ἰσορροπος κατὰ τὴν καθιερωθεῖσαν φράσιν.

Εἶμαι, κύριοι, κατὰ τῆς παραδοχῆς τῶν δύο προτάσεων, αἵτινες ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν Βουλὴν περὶ εἰσαγωγῆς ἀρθρῶν εἰς τὸ Σύνταγμα πρὸς περιφρούρησιν τῆς δῆθεν κινδυνευούσης γλώσσης τῆς Ἑκκλησίας ἀφ' ἑνός, τῆς Πολιτείας ἀφ' ἑτέρου, ἐνόμιζον μάλιστα ὅτι ἡ συζήτησις δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ, ἀλλ' ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀποκρουσθῇ δι' ἀναστάσεως, ὅπως προβλέπει ὁ Κανονισμός, ὡς ἀπαράδεκτος ἢ πρότασις αὕτη. Ὅχι διότι ἤθελον ἐγὼ νὰ ἀποφύγω τοιαύτην συζήτησιν. Εἶμαι μαθητῆς καὶ ὑπῆρξα ἐπὶ πολλὰ ἔτη φίλος τοῦ Ἰακώβου Πολυλά, τοῦ ἐπτάκις ἐκλεγέντος βουλευτοῦ Κερκύρας, ἑνὸς τῶν πολιτευτῶν τῶν ὑποστηριζάντων τὸν πρῶτον Τρικουπὴν καὶ ἐγκαταλείψαντος αὐτὸν ὅταν μετέβαλε γνώμας, τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος δὲν ἐδέχθη ποτὲ Ὑπουργεῖον, διότι δὲν ἤθελεν ἴσως νὰ εὐρεθῇ ποτὲ εἰς τὴν θέσιν νὰ ἔλθῃ εἰς συμβιβασμὸν μετὰ τὴν συνειδήσιν του, τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ αὐτὸς ἄκρος φίλος καὶ μαθητῆς τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ τοῦ ποιητοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ ἡμῶν Ὑμνου. Ἀνήκω λοιπὸν εἰς τὴν σχολὴν ἐκείνην καὶ ὄχι εἰς τὰς μετέπειτα ἀναφανείσας, σήμερον δὲ ὁπότε τὸ ζήτημα τίθεται εἰς τρόπον ὥστε νὰ φαίνεται ὅτι ἐπισείονται φόβητρα ἐρυθρά, ἂν θέλετε, κατὰ τῶν ὁπαδῶν τοῦ Σολωμοῦ, χρέος τιμῆς θεωρῶ νὰ κατέλθω καὶ ἐγὼ εἰς τὸν καλὸν ἀγῶνα καὶ νὰ δηλώσω ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου, πρὸς ὃ ἀτενίζει ὁ Ἑλληνισμὸς ὁλόκληρος, καὶ εἶμαι εὐτυχῆς ὅτι δύναμαι νὰ τὸ πράξω, ὅτι εἶμαι δημοτικιστῆς. (Χειροκροτήματα).

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ. Ἐαυτοὺς καὶ ἀλλήλους.

ΜΑΒΙΑΗΣ. Δὲν ἤθελον νὰ ἔλθῃ αὕτη ἡ συζήτησις, ἀλλ' οὐχὶ χάριν ἐμοῦ οὔτε διότι νομίζω ὅτι ἡ Ἰδέα κινδυνεύει, διότι ἡ Ἰδέα μετὰ πάντα διωγμὸν παρουσιάζεται λαμπροτέρα, καὶ τέσσαρα ἢ πέντε μόλις ἔτη μετὰ τὰς βαρβάρους σκηνὰς τῶν Ὀρρεστιακῶν εἶχομεν τὴν παράστασιν τῆς Ἀντιγόνης εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Θέατρον, κατὰ τὴν ὁποίαν πρώτην φορὰν μετὰ χιλιετηρίδας Ἑλληνικαὶ καρδίαι ἠσθάνθησαν τὸ κάλλος τῆς ἀρχαίας τέχνης (Χειροκροτήματα).

Οὔτε χάριν τῆς Ἰδέας, ἀλλὰ χάριν τῆς ἀξιοπρεπειᾶς αὐτῆς ταύτης τῆς Βουλῆς. (Χειροκροτήματα ἐξ ἑνὸς τῶν ἀκροατηρίων.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐπαναλαμβάνεται ἡ συνεδρίασις. Ὁ κ. Μαβίλης ἔχει τὸν λόγον.

ΜΑΒΙΛΗΣ. Ἐὰν ὄχι χάριν ἐμοῦ, οὔτε χάριν τῆς Ἰδέας, ἀλλὰ χάριν τῆς ἀξιοπρεπειᾶς τῆς Βουλῆς δὲν ἐπετρέπετο τοιαύτη συζήτησις. Καὶ θεωρῶ ἀναξιοπρεπεῖ τὴν συζήτησιν ταύτην ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Βουλῇ διὰ τὸ ἀνελεύθερον τῆς προτάσεως.

Εἰς ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Τί λέγει ; (Θ ὁ ρ υ β ο ς).

ΕΤΕΡΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Λέγει τὴν πρότασιν ἀνελεύθερον.

ΤΙΝΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Μὴ διακόπτετε.

ΕΤΕΡΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Μᾶς λέγει ἀνελευθέρους. (Θ ὁ ρ υ β ο ς)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐφ' ὅσον δὲν ἐννοεῖτε νὰ ἀφήσετε τοὺς ρήτορας νὰ ἀγορεύωσιν, εἶθε ἀνελεύθεροι.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Εὔγε, Εὔγε.

ΜΑΒΙΛΗΣ. Ἐθνικὸν Συνέδριον ὡς τὸ ἡμέτερον συντάττει μὲν θεσμοὺς καὶ νόμους ἀλλὰ παρέχει καὶ εἰς τὰς συγχρόνους καὶ τὰς ἐπερχομένας γενεὰς καὶ εἰς τὴν λοιπὴν ἀνθρωπότητα μίαν εἰκόνα τοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἐν τῷ ἔθνει. Καὶ ποίαν ἰδέαν θέλετε νὰ σχηματίσῃ ἡ σύγχρονος καὶ ἡ μέλλουσα ἀνθρωπότης περὶ Ἐθνικοῦ συμβουλίου, τὸ ὁποῖον ἀνέχεται νὰ τεθῇ ἐν ἀμφιβόλῳ ἢ εὐγενεστερά τῶν ἐλευθεριῶν, ἢ ἐλευθερία τῆς γλώσσης ; Ἦκουσα πολλοὺς κομπομένους ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου, ἀλλ' εἶναι ἀκόμη πολὺ μεγαλύτερον, αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ ἡ πρότασις ἐκείνη. Δὲν πρόκειται πλέον οὔτε περὶ κλεψύδρας, οὔτε περὶ φιμώτρον, πρόκειται περὶ ἐνὸς γλωσσοδέτου, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὴν γλώσσαν οὐχὶ τῶν ἀτόμων, ἀλλὰ τοῦ ἔθνους ὁλοκλήρου. (Ἀ ν α γ ι ν ὡ σ κ ε ι).

«Πρᾶγμα τῇ ἀληθείᾳ παράδοξον πῶς δὲν ἐσυλλογίσθησαν ποτὲ οἱ μισελληνίζοντες, ὅτι ἡ γλώσσα εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ ἀναπαλογοῦντα τοῦ ἔθνους πράγματα. Ἀπὸ τὸ κτήμα τοῦτο μετέχουν ὅλα τὰ μέλη τοῦ ἔθνους μὲ δημοκρατικὴν, νὰ εἶπω οὕτως, ἰσότητα· κἀνεὶς, ὅσον ἤθελεν εἶσθαι σοφός, μὴτ' ἔχει, μῆτε δύναται ποθεν νὰ λάβῃ τὸ δικαίωμα νὰ λέγῃ πρὸς τὸ ἔθνος «Οὕτω θέλω νὰ λαλῆς, οὕτω νὰ γράφῃς». Ὅστις ἐπαγγελλόμενος νὰ γράφῃ εἰς τὴν κοινὴν γλώσσαν, μακρύνεται τόσον ἀπὸ τὸν κοινὸν τρόπον τοῦ λέγειν, ἐκείνος ζητεῖ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον μὴτ' ὁ σκληρότατος τύραννος δὲν εἶναι κολῶς νὰ κατορθώσῃ. Γυμνώνει ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντά του τὸν πολίτην ὁ τύραννος, δύναται καὶ τέκνα καὶ γυναῖκα νὰ τοῦ ἐπάρῃ, ἐμπορεῖ νὰ τὸν ἐξορίσῃ, ἢ καὶ νὰ τὸν θανατώσῃ· ἀλλὰ δὲν ἐμπορεῖ νὰ τοῦ ἀλλάξῃ τὴν γλώσσαν· αὐτὴν λαλεῖ εἰς τὴν πατρίδα του, αὐτὴ τὸν συνοδεύει καὶ εἰς τὴν ἐξορίαν. Μόνος ὁ καιρὸς ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ μεταβάλλῃ τῶν ἔθνῶν τὰς διαλέκτους, καθὼς μεταβάλλει καὶ τὰ ἔθνη· καὶ ὅστις πρὶν τοῦ καιροῦ σπουδάζει μὲ τὴν βίαν νὰ ἀλλάξῃ τὴν γλώσσαν, εἰς αὐτὸν δύναται τις νὰ προσαρμόσῃ ὅ,τι ἔλεγεν ὁ ταλαίπωρος Αἴμων πρὸς τὸν τύραννον αὐτοῦ πατέρα.

Ὅστις γὰρ αὐτὸς ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ

ἢ ΓΛΩΣΣΑΝ, ἦν οὐκ ἄλλος, ἢ ψυχὴν ἔχειν,
οὔτοι διαπτυχθέντες ὄφθησαν κενοί».

(ΣΟΦ. ΑΝΤΙΓ. 707)

Αὐτά, κύριοι, εἶναι λόγοι μιᾶς δόξης τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ἄδα-
 μαντιῶν Κοραῖ, τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα πολὺ συχνᾶ ἤκουσα νὰ ἐπι-
 καλοῦνται οἱ τὰ ἀντίθετα φρονούντες. Ὅχι μόνον διὰ τὸ ἀνελεύθερον
 θὰ ἦτο ἀναξιοπρεπῆς ἡ πρότασις, ἀλλὰ διότι ἐν τῷ συνεδρίῳ τούτῳ
 ἔνεκα αὐτῆς τῆς προτάσεως χαρακτηρίζεται ἀτιμωρητὴ ἡ γλῶσσα
 τὴν ὁποίαν ὀμιλεῖ ὁ Ἑλληνισμὸς ὀλόκληρος ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον,
 ἀπὸ Κερκύρας μέχρι τοῦ Καυκάσου, χαρακτηρίζεται ὡς χυδαία.
 Χυδαία γλῶσσα δὲν ὑπάρχει, ὑπάρχουσι χυδαῖοι ἄνθρωποι καὶ ὑπάρ-
 χουσι πολλοὶ χυδαῖοι ἄνθρωποι ὁμιλοῦντες τὴν καθαρεύουσαν. (Χει-
 ροκροτήματα). Ὀνομάζεται ἡ γλῶσσα δουλική, ἐνῶ ἂν ἐρωτή-
 σητε τὸν μέγιστον τῶν νεοελληνιστῶν, τὸν καθηγητὴν κ. Χατζηδά-
 κην, θὰ σᾶς εἴπῃ ὅτι ἡ δουλεία ὀλίγιστα ἐπέδρασεν ἐπὶ τῆς γλώσ-
 σης, μόνον εἰς τὸ λεκτικόν, [οὐχὶ εἰς] τὴν ἐξέλιξιν καὶ τὴν διαμόρ-
 φωσιν τῆς ὀνομαζομένης δουλικῆς καὶ χυδαίας ἡμῶν γλώσσης. Ἀνα-
 ξιοπρεπῆς ἐπίσης—καὶ αὐτὸ εἶναι ἴσως τὸ σπουδαιότερον—διότι
 ἀνεχόμεθα νὰ ὑποστηρίζεται, ὅτι ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν ὑπάρχουσι προδδο-
 ται, ἄνθρωποι ἀπεμπολοῦντες τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος τῶν ἀντι-
 χρημάτων. Δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχῃ τίποτε ἐξευτελιστικώτερον ἑνὸς
 ἔθνους, τὸ ὁποῖον ἐπὶ πολὺν χρόνον ἤθελεν ἀνεχθῆ νὰ συζητῇ ψυ-
 χρῶς περὶ τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ προδοτῶν ἴσως καὶ ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ,
 ὅπου ἀντιπροσωπεύεται. Διότι ἐκεῖ καταλήγουσι, κύριοι, ὅλα αἱ
 ἀναφοραὶ καὶ ὅλα τὰ ἄρθρα, τὰ ὁποῖα δημοσιεύονται κατ' αὐτὰς
 ὑπὲρ τῆς διασώσεως τῆς καθαρευούσης γλώσσης. Εἰς πᾶσαν ἀνα-
 φερὰν καὶ εἰς πᾶν ἄρθρον θὰ εὔρητε παρενθέσεις, ὅτι οἱ πλείστοι
 εἶναι θύματα, ὅτι τινὲς ἐν συνειδήσει, τινὲς ἀσυνειδήτως καταστρέ-
 φουσι τὸ ἔθνος τῶν πάντοτε ὅτι οἱ μὲν εἴμεθα βλάκες καὶ ἀνι-
 σόρροποι καὶ ἐκφυλοὶ, οἱ δὲ ἄλλοι πούλημένοι. Τὸ σημερινὸν μά-
 λιστα «Σκρίπ», κύριοι, ἔχει μίαν συνέντευξιν μὲ τὸν γεραρὸν καθη-
 γητὴν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων κ. Μιστριώτην, ὁ ὁποῖος δια-
 τείνεται, ὅτι γνωρίζει πολλοὺς, οἱ ὁποῖοι λαμβάνουσι πολλὰς ἐπιτα-
 γὰς ἐκ Ρωσσίας. Ὁ κ. Μιστριώτης εἶναι ἀνώτερος ὑπάλληλος, εἰς
 τὰ μάτια τοῦ λαοῦ εἶναι ὁ φρουρὸς καὶ ὁ ἀμύντωρ τῆς Ἑλληνικῆς
 γλώσσης καὶ δύνασθε νὰ φαντασθῆτε ὁποῖαν ζημίαν καταργάζεται
 ἡ ἐνστάλαξις αὐτοῦ τοῦ δηλητηρίου ἐπὶ δωδεκαετίαν ὀλόκληρον εἰς
 τὰς καρδίας τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος πείθεται, καὶ δὲν δύναται παρὰ νὰ
 πεισθῆ, ὅτι ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου καὶ ἐν ὅλῳ
 τῷ Κράτει ὑπάρχουσι προδδοταὶ κατέχοντες μάλιστα θέσεις ἀμειβο-
 μένας ὑπὸ τῆς Πολιτείας. Ἐρωτῶ, κύριοι, διατί δὲν λαμβάνεται μέ-
 τρον οὐδὲν διὰ νὰ παύσῃ αὐτὸ τὸ κακόν; Διατί δὲν ἐρωτᾶται ὁ
 κ. καθηγητῆς, διατί δὲν ἀνακρίνεται πειθαρχικῶς, διότι ἴσως δικα-
 στικῶς δὲν εἶναι δυνατόν κατὰ τοὺς κειμένους νόμους νὰ γίνῃ τοῦτο,
 διατί δὲν τῷ ἐπιβάλλεται νὰ καταγγείλῃ ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ προ-
 δδοταὶ νὰ τοὺς τιμωρήσωμεν, νὰ μείνωμεν τουλάχιστον ἡμεῖς οἱ ἄλ-
 λοι ἀπηλλαγμένοι αὐτῆς τῆς κατηγορίας; Δὲν ἤθελον οὕτως προ-
 ληφθῆ πολλὰ δυσάρεστα; Ὑπάρχει ἐκθεσις Εἰσαγγελέως, κύριοι,
 τοῦ μακαρίτου Μπενῆ Ψάλτη, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τὸν κ. καθη-
 γητὴν ὡς ἀκαταλόγιστον.

ΑΛΕΞΑΚΗΣ. Ἦτο ἀσέβεια αὐτὸ τοῦ αἰσχίστου εἶδους, ἀσέβεια ἢ ὅποια κατεδικάσθη.

ΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Ἀσέβεια ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἐτρελλάθη.

ΕΤΕΡΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Ἦτο τρελλὸς ἕκτοτε.

ΑΛΕΞΑΚΗΣ. Ὁ Μιστριώτης εἶναι ἡ δόξα τῆς Ἑλλάδος.

ΜΑΒΙΑΣ. Ἐν ὅσῳ καταγγέλλει τόσον ἀορίστως, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ἡ δόξα τῆς Ἑλλάδος.

Ἄλλ' ἡ συζήτησις δυστυχῶς ἔγεινε, κύριοι, καὶ πρέπει νὰ ξενέγκω καὶ ἐγὼ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην ἵνα δικαιολογήσω τὴν ψῆφόν μου. Νομίζω, κύριοι, ὅτι ἡ γλῶσσα τῆς Ἐκκλησίας ποτὲ δὲν ἐκινδύνευεν οὔτε τώρα κινδυνεύει.

Πάντες ἔχομεν καὶ νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει Ἕλλην μὴ σεβόμενος τὴν Ἑλληνικὴν θρησκείαν ὡς τὸν συνενεκτικὸν δεσμὸν ὀλοκλήρου τοῦ Ἔθνους καὶ κατὰ τοὺς αἰῶνας τῆς παρελθούσης δουλείας καὶ ἐν τῷ παρόντι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Πάντες φρονοῦμεν περὶ τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι καθὼς λέγει εἰς θεσπέσιος στίχος τοῦ Αἰεχίλου:

«Κρεῖσσον δὲ πύργου βωμός, ἄρρηκτον σάκος».

Οὐδεὶς, οὐδ' ὁ ἀπιστώτερος ἐξ ἡμῶν ἀκόμη, καὶ εἰς τὸ πεινρότερον ἐρημοκλήσιον τῆς ἔσοχῆς ἀκροώμενος τῶν ἱερῶν φθόγων τῆς λειτουργίας δὲν δύναται ἢ νὰ συγκινήται, διότι ἔννοεῖ κατὰ τὴν στιγμὴν δεινὴν οὐ μόνον ὅτι εἶναι χριστιανὸς μετὰ τῶν ἄλλων, καὶ ἀνθρώπος καὶ ἀδελφός, ἀλλ' ὅτι εἶναι καὶ Ἕλλην. Διὰ τοῦτο οὐδεὶς διανοήθη ποτὲ νὰ ἐπιβουλευθῇ τὴν γλῶσσαν τῆς Ἐκκλησίας.

ΡΟΥΦΟΣ. Δὲν ἐγένετο ἀπόπειρα; Δὲν ἐγένετο μετάφρασις τοῦ Εὐαγγελίου;

ΜΑΒΙΑΣ. Οὐδεὶς διανοήθη ποτὲ νὰ ἐπιβουλευθῇ ἢ νὰ μεταβάλλῃ τὴν γλῶσσαν τῆς Ἐκκλησίας· ἀλλὰ τὴν Ἐκκλησίαν τὴν θέλομεν ὑψηλά, ἐκεῖ ὅπου ἡ συνείδησις τοῦ Ἔθνους τὴν ὑψώσῃ, καὶ ὅπου πάντοτε ἔμεινε, διότι κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλας θρησκείας ἢ ἰδική μας ὑπῆρξε πάντοτε φιλελευθέρη, καὶ δὲν ἀντετάχθη ποτὲ εἰς τὴν πρόοδον τοῦ πνεύματος. Ἀλλά, κύριοι, δυστυχῶς οἱ ἐχθροὶ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι νομίζουσι ὅτι ἐκτελοῦσιν ἔργον ἐθνικὸν καλλιεργούντες ἐκτὸς τῆς ἐπισήμου γλώσσης καὶ τὴν οἰκογενειακὴν γλῶσσαν, καὶ τὴν λαϊκὴν γλῶσσαν, τὴν γλῶσσαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, εἰς τὴν ὅποιαν ἐξωτερικεύονται τὰ ὄραιότατα καὶ θαυμάσια δημοτικὰ ἄσματα, οἱ ἐχθροὶ ἐκείνων, μὴ δυνάμενοι διὰ τῶν τετριμμένων πλέον καὶ ἀχρήστων ἐπιχειρημάτων περὶ διασπάσεως τῆς φυλῆς καὶ περὶ ζημίας ἐπικειμένης καὶ ἐπαπειλούσης τὸ Ἔθνος, ἐν ἣ περιπτώσει ἤθελε καλλιεργηθῆ καὶ αὐτὴ ἡ γλῶσσα, βλέποντες ὅτι οὐδὲν δύναται πλέον νὰ κατορθώσῃ με ἐκείνα τὰ ἐπιχειρήματα, πείθουσι τὴν Ἐκκλησίαν, κύριοι, ὅτι καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῆς κινδυνεύει, καὶ φέρουσι, κύριοι, ἄκουσαν τὴν θρησκείαν ἀντιμέτωπον τοῦ προοδευτικοῦ πνεύματος, τῆς ἐλευθερίας τοῦ πνεύματος.

Γνωρίζετε, κύριοι, ὅτι ἡ ἱστορία ὀλοκλήρου τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Δύσεως εἶναι ἡ ἱστορία τῆς πάλης μεταξὺ τῆς ἐλευθερίας τοῦ πνεύματος καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὸ οὐδέποτε θὰ συμβῇ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ κόσμῳ, καὶ διαπραττοῦσιν ἔγκλημα ἐκείνοι, οἱ ὁποῖοι, ἵνα ἐ-

πιτύχουσι τούς σκοτίους σκοπούς των, μεταχειρίζονται την στυγεράν συκοφαντίαν ότι δημοτικιστής σημαίνει και άδρησκος.

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ. Ποίους σκοτίους σκοπούς;

ΜΑΒΙΛΗΣ. Άλλά κινδυνεύει, κύριοι, ή γλώσσα ή έπίσημος του Κράτους; Έάν ήθελε κινδυνεύη, ή εκάστοτε πλειονοψηφία της Βουλής δύναται έλευθέρως να ψηφίση νόμους, διότι άναγνωρίζω και δέν δύναμαι να πράξω άλλως, παρά να άναγνωρίσω, ότι ή Πολιτεία έχει δικαίωμα να διαρρυθμίση την έπίσημον αυτής γλώσσαν. Και υπάρχουν οι τοιοῦτοι νόμοι. Κατά 1905 ειχεν εκδοθή Β. Διάταγμα περι έποπτικού συμβουλίου της Μέσης Έκπαιδεύσεως, το όποιον επιμώρει τούς λειτουργούς της Μ. Έκπαιδεύσεως εάν άναμιγνώνται εις τας έγχωρίους πολιτικές διαμάχας. Αυτό άπληείφθη, και εις το Διάταγμα του 1908 έθεωρήθη καλόν να επιτραπή εις τούς λειτουργούς της Μ. Έκπαιδεύσεως να άναμιγνώνται εις τας έγχωρίους πολιτικές διαμάχας, άλλ' έπεβλήθησαν πειθαρχικαί ποιναι εις πολλές άλλας περιστάσεις, και εν άρθρω 14, εάν δεικνύωσιν τάσιν όπωσδήποτε έξωτερικευομένην κατά της προσιδιαζούσης εις τε τά σχολεία και της λειτουργούς αυτών Έλληνικής γλώσσης. Δέν την θεωρώ πολύ φιλελεύθερον, διότι αυτό το όπωσδήποτε έξωτερικευομένην δύναται να έρμηνευθή κατά πολλούς τρόπους και δύναται και καταχρηστικώς να εφαρμοσθή.

ΠΡΟΠ. Ήξυρέτε πώς έφηρμόσθη;

ΜΑΒΙΛΗΣ. Έπρεπε να εφαρμοσθή, και αυτό εξαρτάται από την εκάστοτε άντιπροσωπείαν του Έθνους να απαιτήση από τας Κυβερνήσεις να εκτελώσι τούς κεμένους νόμους και Διατάγματα. Άλλως και οι θεσμοί του Συντάγματος καταπατούνται και ή πεποίθησίς μου είναι ότι πολύ όλίγον έλειτούργησε το Σύνταγμα από της έποχής της θεσπίσεως αυτού.

ΠΡΟΠ. Δι' αυτό έγινε και ή επανάστασις.

ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ. Βλέπω ότι πρόκειται να λήξη ή άγόρευσις του κ. Βουλευτου, όστις και πρώτην φοράν άνήλθε το βήμα και βράδέως όμιλει, και ζητώ υπέρ αυτού και υπέρ ήμών να επιτραπή το αυτό προνόμιον και εις αυτόν, όπερ και εις τόν κ. Γαλανόν.

ΠΟΛΛΟΙ. Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Έγώ, κύριε βουλευτά, χωρίς να έρωτήσω την βουλην προσεμέτρησα τόν χρόνον της διακοπής. Λοιπόν συναινεί ή Βουλή ίνα παραταθή ή άγόρευσις του κ. Μαβίλη επί εν τέταρτον εισέτι;

ΠΟΛΛΟΙ. Μάλιστα, μάλιστα.

ΜΑΒΙΛΗΣ. Είπων σκοτίους σκοπούς δέν άνέφερον αυτάς τας λέξεις δι' ουδένα παρόντα, έννυσεται, άλλα δια τούς γεννήσαντας τας πρώτας φήμας. Δέν θέλω να υποτεθή ότι εγώ ήθέλησα να έξυβρίσω τινά.

Κινδυνεύει ή γλώσσα του έπισήμου Κράτους, κύριοι, εάν, άφου δημοκρατούμεθα, υπάρχουνσιν άνθρωποι, οι όποιοι νομίζουσιν ότι, άφου εκάστη ψήφος και του τελευταίου άγρότου άκόμεν βαρύνει επί της τύχης του Έθνους, νομίζουσιν ότι πρέπει ως τάχιστα να μορφωθή αυτό το Έθνος, και επειδή έσχημάτισαν την γνώμην ότι άφου αυτό δύναται να γείνη μόνον δι' ενός όργάνου συνεννόσεως

κοινοῦ, καὶ ἀφοῦ ἐπέσθησαν ὅτι διὰ τὴν ὑπάρχον τοιοῦτον, ἐν ἐκ τῶν δύο πρέπει τὴν συμβῆ: ἢ τὴν ὑψώσῃ κανεὶς ὀλόκληρον τὸ ἐπίπεδον τοῦ Ἔθνους τῶν 8 ἢ 10 ἑκατομμυρίων Ἑλλήνων, εἰς τὸ ὕψος, εἰς δὲ εὐρίσκειται ἢ μεμορφωμένη τάξις, ὡσενὰ δύναται τὴν γίνῃ ἢ ἀπαιτουμένη ἀνταλλαγὴ ἰδεῶν, αἰσθημάτων—τὸ ὁποῖον εἶναι ἀνθρωπίνως ἀδύνατον, καθὼς τὸ λέγει ὁ Κοραῆς, διότι τὴν γλώσσαν ἑνὸς λαοῦ δὲν κατόρθωσε κανεὶς τύραννος τὴν μεταβάλλῃ—ἀφοῦ αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον, ἐπέσθησαν ὅτι δὲν ὑπάρχει παρὰ ὁ ἄλλος τρόπος τῆς βαθμιαίας ἀνυψώσεως ἀπὸ ἑνὸς τῆς γλώσσης τοῦ λαοῦ, καλλιέργειας τῆς γλώσσης τοῦ λαοῦ, ἀποκαθάρσεως αὐτῆς, καὶ ἐξ ἄλλου μιᾶς προσαρμόσεως, βαθμιαίας καὶ αὐτῆς, τῆς νῦν ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας θεωρουμένης ὡς ἐπισήμου γλώσσης, ὡστε τὴν ἐπέλθῃ ἢ ποθομένη συνάντησις, τὸ ποθοῦμενον μίγμα ἐκείνο, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποτελέσῃ τὴν μίαν γλώσσαν τοῦ Ἔθνους, ἢ ὁποῖα θὰ ἔξῃ ἐν ἑαυτῇ ὀλόκληρον τὴν κληρονομίαν τοῦ παρελθόντος, διότι αὕτη εἶναι ἡ καλιετέρα περγαμηνὴ καὶ ἡ λαμπροτέρα καὶ ἡ ἀφθονοτέρα περγαμηνὴ τοῦ Ἔθνους ἡμῶν, κύριοι. Δὲν εἶναι ἡ γλώσσα, τὴν ὁποῖαν ἐκ τῶν βιβλίων δύναται τὴν μάθῃ καὶ εἰς ξένος ἄνθρωπος, ἀλλ' ἡ γλώσσα ἢ παραδοθεῖσα ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱὸν διὰ τῶν αἰώνων. Καὶ δι' αὐτῆς τῆς γλώσσης μόνον εἶναι δυνατόν ὄχι μόνον τὴν φωτισθῆ ἢ διάνοια τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ τὴν μορφωθῆ ἢ καρδίαν τοῦ, τὴν μάθῃ τὴν θυσιαστικὴν ἐν μέρει τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ καὶ τῶν ὑπαρχόντων τοῦ ἐν ἀνάγκῃ διὰ τὸ κοινὸν καλόν, τὴν μάθῃ τὴν αὐταπάρησιν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν, τὴν ὁποῖαν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἔχει πάντοτε, διότι ἡ ἐνέργεια τοῦ σχολείου εὐτυχῶς ἔμεινε μόνον ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ καὶ δὲν ἔθειξε τὰ μυχαιάτα αὐτοῦ. Ἀλλὰ, κύριοι, ἐκεῖνοι, ἐπὶ τῶν ὁποῖων ἐπέδρασαν ἐπὶ πλειότερον χρόνον τὰ σχολεῖα μας, ἔφερον τὴν εἰκόνα τὴν ὁποῖαν ἔχομεν ἐκτετυλιγμένην ἐνώπιον ἡμῶν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετηρίδα, ἔχομεν τὰς καταχρήσεις, ἔχομεν τὰς ψευδεῖς καταμηνύσεις, ἔχομεν τὰς συκοφαντίας.

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ. Μὴ τὰ λέγετε αὐτά, κύριε συνάδελφε. Ἡ ἐπίδρασις τῶν σχολείων ἔφερε τὰς καταχρήσεις;

ΜΑΒΙΛΗΣ. Ἐχομεν τοὺς ἀπαλλαγέντας, κύριοι! Διότι τὸ σχολεῖον ἐγκαταλείπει τὸν μαθητὴν ἀνεργάτιστον καὶ, ἢ δὲν μανθάνει τὴν γνωρίζῃ τίποτε ἀνώτερον τοῦ συμφέροντός του καὶ δὲν συνηθίζει τὴν διαβάξῃ οὔτε ἐν ποίημα εἰς ὅλην τὴν ζωὴν του καὶ δὲν δύναται τὴν ἐννοήσῃ τὸν Παλαμᾶν, ἢ καταφεύγει εἰς τὰ ξένα μυθιστορήματα, διδάσκοντα αὐτὸν τὴν μισῆ ὅτι Ἑλληνικόν.

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ. Τί λέγετε καλέ; Νὰ μισῶσι πᾶν τὸ Ἑλληνικὸν μανθάνουν εἰς τὰ σχολεῖα;

ΜΑΒΙΛΗΣ. Ἄφετε, κύριοι, ἐλευθερίαν, μόνον ἐλευθερίαν ζητοῦμεν, εἰς τὰ διάφορα ρεύματα ἰδεῶν ἐκ τῆς συγκρούσεως αὐτῶν θέλει γεννηθῆ ὁ σπινθὴρ, ὁ ὁποῖος βαθμηδὸν μεγεθυνόμενος θὰ εἶναι ὁ ποιητὴς τῆς φυλῆς, ὁ συνενῶν ἐν ἑαυτῷ πᾶσαν τὴν θερμότητα καὶ ὅλον τὸ φῶς τοῦ παρελθόντος τῆς φυλῆς, καὶ δι' αὐτῆς τῆς θερμότητος καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ φωτός θὰ καταυγάσῃ καὶ θὰ θερμάνῃ τὴν φυλὴν εἰς τὸν δρόμον τῆς πρὸς τὸν πανύψιστον προορισμόν τῆς. (Χειροκροτήματα παρατεταμένα).

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ

ΣΤΟΝ Κ. ΑΝΤΡΕΑ ΚΕΦΑΛΛΗΝΟ (1)

(ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΝΑΧΟ ΤΗΣ 2 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1885)

... Ὁ Κυρ. Πολυλάς μῶστειλε τὴν μετάφραση τοῦ τρίτου ἐλεγείου τοῦ Τιβούλλου καὶ ἀπαιτεῖ νὰ τοῦ ἐκφράσω τὴ γνώμη μου. Ἡ γλῶσσα τῆς μεταφράσεως αὐτῆς εἶναι πολὺ καλὴ, ἐννοεῖται ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ Πολυλαϊκοῦ συστήματος. Τὸ μέτρο εἶναι μικτόν, δηλ. ἓνας δεκαεπτασύλλαβος λαμβικὸς καὶ ἓνας δεκαπεντασύλλαβος πλεγμένοι. Μὲ αὐτὸ τὸ μέσον σκοπεύει ὁ μεταφραστής, καθὼς ὁ ἴδιος μοῦ γράφει, νὰ ἀποδώσῃ τὸν συνδυασμὸν τοῦ ἑξαμέτρου μὲ τὸν πεντάμετρον. Ἐδῶ ἔχεις ἓνα δεῖγμα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ ἐλεγείου:

Τὰ αἰγαῖα κύματα χωρὶς ἐμὲ θὰ σχίσετε, ὦ Μεσσία.

Εἶθε καὶ σὺ κ' ἢ συνοδιὰ νὰ μὴ μὲ λησμονήτε.

Στὰ ξένα χρώματά της ἀσθενῆ κρατεῖ με ἡ Φαιακία,

Μὴ χάρε μαῦρε ἀχόρταγε, σ' ἐμὲ τὸ χέρι ἀπλώσης. (2)

Τί λές; Ἐγὼ δὲν ξέρω ἀκόμα ἂν ὁ 17σύλλαβος ἀκούεται καλὰ ἢ ὄχι.

ΣΤΟΝ ΙΔΙΟΝ (3)

(ΑΠΟ ΤΗ ΒΡΑΤΙΣΛΑΒΙΑ ΤΗΣ ΠΡΩΣΣΙΑΣ ΤΗΣ 12 ΜΑΡΤΙΟΥ 1890)

... — Καὶ σὺ ποῦ μοῦ λές πῶς δὲν μοῦ λείπει τίποτε. Ὅμο-
λόγησε, φίλιτατε, πῶς κοροϊδεύεις ἐμένα καὶ τὸν ἑαυτὸ σου, ἂν πι-
στεύεις τέτοια κουραφέξαλα. Γονεῖς ποῦ μὲ λατρεύουν βέβαια ποῦ
τοὺς ἔχω καὶ ξέρεις; εἶναι μιὰ θαράπαμη νὰ ξέρῃς ποῦ ὑπάρχουν
ὄντα καταδικασμένα νὰ πάσχουν καὶ νὰ τυραννιῶνται ἐξ αἰτίας σου
καὶ νὰ μὴ ἔχῃς τὴ δύναμι νὰ τοὺς ἐλευθερώσης. Φίλους; καὶ πολ-
λούς. Ἀλλὰ φίλους ποῦ δίνουν καὶ δὲν λαβαίνουν. Φίλους ποῦ μοῦ
κάνουν τὴν ἐλεημοσύνη τῆς φιλίας των, ποῦ δὲ θὰ μπορέσω ποτὲ νὰ
ἀποζημιώσω δείχνοντας κ' ἐγὼ πόσο τοὺς ἀγαπῶ. Κ' ἔστι συσσω-
ρευόνται ἀκατάπαντα τὰ ἠθικὰ χρέη ἐστὶ σβέροκο μου ἀπάνου καὶ
μὲ πλακόνου καὶ δὲν μπορῶ παρὰ νὰ «εἶμαι εὐγνώμων». Φανιάσου
ποτὲ εὐτυχία! Καὶ ἂν ἐμάθαινα κάτι καὶ ἂν γενόμουν κάτι καὶ
αὐτὸ θὰ τὸ χρεωστούσα εἰς τοὺς φίλους μου ... Ἄν δὲν εἶχα οὔτε

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Δημοσιεμένο στὰ «Γράμματα» Τόμ. Β'. Τεύχ. 13 - 14

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἡ μετάφραση τοῦ ἐλεγείου ἐτυπώθημε στὴν «Ἐ-
στία» τοῦ 1891 μὲ μερικὲς παραλλαγὰς ὡς καὶ στὸ τετραστίχο τοῦτο.

(3) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Δημοσιεμένο στὰ «Γράμματα» Τόμ. Β'. Τεύχ. 13-14.

γονείς, οὔτε φίλους θὰ μπορούσα πιστεύω μ' ἐλαφρότερη συνείδησι νὰ πετάξω τὰ μυαλά μου... Ὡστε ὅλα τᾶχω. Τὸ μόνο ποῦ μοῦ λείπει εἶναι φαίνεται τὸ θάρρος νὰ... τελειώσω μιὰ φορὰ γιὰ πάντα τούτη τὴν ἐλσεινὴ πλῆξι, ποῦ μοῦ φαρμακώνει κάθε ἡδονὴ καὶ κάθε ἀπόλαυσι. Ἄν μ' ἀγαπᾶς λοιπὸν πᾶψε νὰ μοῦ παρασταίνης μίαν εὐτυχία ποῦ πλεόν ποτὲ δὲν θὰ γνωρίσω...

ΣΤΟΝ ΙΔΙΟΝ (¹)

(ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΝΑΧΟ ΤΕΣ 26 ΙΟΥΝΙΟΥ 1890)

... Τώρα ποῦ εἶμαι, μὲ συμπάθειο, κ' ἐγὼ Doctor ἐπιθυμῶ νὰ ἔχω ἀκόμη τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ἐκτίμησι τῶν φίλων μου καὶ δὲν σκοπεύω νὰ ἀλλάξω οὔτε ζωὴ οὔτε ἀρχάς. Ὅτι θὰ κατορθώσω εἰς τὴ ζωὴ μου, θὰ τὸ κατορθώσω μένοντας συνεπὴς χωρὶς νὰ ἀπαρνηθῶ οὔτε μία μόνη πράξι, οὔτε μία μόνη στιγμή τῆς περασμένης μου ζωῆς ἢ ἀλλοιῶς δὲν θὰ κατορθώσω τίποτε. Διὰ τοῦτο θέλω νὰ μείνω εἰς τὴν ἀτμοσφαιρα τὴν ἠθικὴ ποῦ ἀνέπνευσα ὡς τώρα...

ΣΤΟΝ Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ ΘΕΟΤΟΚΗ

(ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΕΡΚΥΡΑ ΤΟ ΔΕΚΕΜΒΡΙ 1898)

... Νὰ τί μοῦ γράφει ὁ Καλοσγοῦρος γιὰ τὸ Βιό (²) σου:
«Τὸ πεζὸ τοῦ Θεοτόκη μ' ἄρεσε κ' ἐμένα πολὺ. Τὸ διάβασα
« πολλὰς φορὰς. Εἶναι ζωντανὸ καὶ πλούσιο. Πολλὴ ζωὴ εἶναι στὸ
« Μάγο καὶ στὴν Ἁγία Κερκύρα, πολλὴ στὴν παράστασι τῆς ἀρχαί-
« ας πολιτείας. Καὶ ἡ γλῶσσα εἶνε λαμπρὴ καὶ πλούσια καὶ πολλὴ
« διαμορφωτικὴ δύναμις κρύβεται μέσα της. Νὰ τότε συγχαρῆς
« ἀπὸ μέρος μου. Ἦθελα μόνον οἱ μετάθεσες νὰ μὴν ἔχουνε μονα-
« χὰ ἔξωτερικὸ λόγο· τοῦτ' φαίνεται, γιὰτὶ κάνει μετάθεσι καὶ σ' ἔ-
« κείνα ποῦ εἶναι σὲ παρένθεσι, ὅπου δὲν εἶναι οὔτε ποίησι οὔτε
« πάθος λ. χ. «ἀλαλιασμένος ὁ παπᾶς μὲ τὰ χέρια στουμπόνει τὰ
« μάτια μου» (σελ. 11). Ἐζητοῦσα ἀκόμα ὑστερα ποῦ τὸ διάβασα
« ἕνα νόημα, ἕνα ὑποκειμενικὸ στοχασμὸ ποῦ νὰ διαγύνηται σ' ὅλο
« τὸ ποίημα. Δὲ μπορῶ νὰ τὸν πιάσω, ἂν εἶναι. Μὰ στοχαζομαι
« πῶς πρέπει νὰ εἶναι. Τί φλογίζει τὴν ποιητὴ ποῦ παίρνει τὴ le-
« genda καὶ μὲ τὴ φαντασία του τὴ μετασηματίζει καὶ τήνε κάνει
« ποίημα, καμμιά φορὰ ἀθάνατο; Εἶναι μιὰ ἀχτίνα μιᾶς ιδέας, ἐνὸς
« βαθυοῦ αἰσθήματος, ὅπως θέλεις, μέσα στὸ ἀπλὸ πλάσμα τοῦ

(¹) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Δημοσιεμένο στὰ «Γράμματα» Τόμ. Β'. Τεύχ. 13-14.

(²) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. «Τὸ βιὸ τῆς Κυρᾶς Κερκύρας» διήγημα τυπωμένο στὸ πρῶτο τεῦχος τῆς «Τέχνης» (1898).

« λαοῦ, καὶ μὲς στὴν ψυχὴ τοῦ μεγάλου ἀτόμου γίνεται ἕνας μέγας
 « φωτεινὸς στοχασμὸς, ποῦ τὸν ἀρπάζουν νοῦς καὶ φαντασία καὶ
 « αἴσθημα ὅλα μαζί καὶ δουλεύοντας ἀξεχώριστα βγάνουν ἔξω τὸ
 « ἀτομικὸ πλάσμα ποῦ λέγεται ποίημα. Αὐτὸς ὁ στοχασμὸς, αὐτὸ
 « τὸ νόημα εἶναι μέσα καὶ στὰ ἔσχατα μέλη τοῦ ποιητικοῦ ἔργου,
 « καθὼς λέει ὁ Πολυλάς, ὅταν ὁ ποιητὴς εἶναι μέγας, δὲν ἔχει
 « ὅμως μορφὴ καθαροῦ στοχασμοῦ καὶ δὲν τὸν ξεχωρίζει παρὰ ὁ
 « γυμνασμένος νοῦς. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι ποῦ γνωρίζω πολὺ
 « λίγο καὶ δὲν εἰξέρω ἀκόμα πῶς φρονοῦνε σ' αὐτὰ τὰ ζητήματα
 « σήμερα. Γράψε μου κάτι ».

Μὴ σὲ μέλη καὶ θὰ τοῦ γράψω.—Εἶναι ὅμως δύσκολο νὰ ἀρ-
 χίσω συζήτηση γιατί οἱ φιλόσοφοι τῆς παλαιᾶς σχολῆς πιάνονται πο-
 λὺ ἀπὸ τὰ λόγια. Καὶ μὲ τὸν τρόπον ὅμως ποῦ σκέφτεται αὐτὸς
 μπορῶ νὰ τοῦ ἀποδείξω πῶς, ὄχι μία, ἀλλὰ πολλές, τέτοιες ιδέες
 βγαίνουν ἀπὸ τὸ Βίό σου. Τράβα τὴ δουλειά σου καὶ ἐργάσου
 ὅπως ἀρχισες νὰ ἐργάζεσαι τώρα καὶ ἔγνοια σου! Τὸ πᾶν εἶναι νὰ
 υπάρχη πάντα αἰτιολογία εἰς ὅσα συμβαίνουν στὸ ἔργο καὶ τὸ τέλος
 νὰ εἶναι ἀπαραίτητη συνέπεια ὅλης τῆς σειρᾶς τῶν ψυχολογικῶν
 δεδομένων τοῦ διηγήματος ἢ τοῦ δράματος. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ
 φύσης καὶ τέχνης εἶναι ποῦ στὴ φύση δὲ φαίνονται τὰ αἷτια καὶ
 ὅσα συμβαίνουν φαίνονται συχνὰ τυχαῖα· ἐν ᾧ στὴν τέχνη πρέπει νὰ
 φαίνεται καθαρὰ ἡ αἰτιολογικὴ ἄλυσος. Καὶ αὐτὸ ἔπειτα εἶναι ὁ
 στοχασμὸς ποῦ βρίσκουνε οἱ κριτικοὶ ἢ ποῦ συχνὰ δὲν τὸν βρίσκουν-
 νε καθὼς εἰς τὸν Ἄμλετ. Καὶ δὲν τὸν βρίσκουνε γιατί ζητᾶνε ἕνα
 μόνον ἐν ᾧ μπορεῖ κατὰ τὴν ιδέα μου νὰ εἶναι πολλοὶ τέτοιοι κα-
 θὼς στὴ φύση μία αἰτία φέρνει ἕνα ἀποτελεσμα, πολλές αἰτίαι
 φέρουν ἕνα ἢ πολλὰ ἀποτελέσματα. Αὐτὰ πρέπει ὁ ποιητὴς νὰ τὰ
 παραστήσῃ καὶ τὸ κάνει, ὄχι ὅμως πάντα συνειδητὰ ἀλλὰ συχνὰ
 ἀσυνειδητὰ, ἀφ' οὗ τὸ κάνει ὅμως πάντα. Καὶ στὰ δράματα ἐνὸς
 Σαρδοῦ ἀκόμα γίνεται αὐτό, μόνο ποῦ κεῖ συντρέχουν καὶ πολλὰ
 ἑξωτερικὰ γεγονότα ποῦ φαίνονται τυχαῖα καὶ γι' αὐτὸ μᾶς κάνουν
 τὴν ἐντύπωσιν τοῦ μελοδράματος. Ὅσο μεγαλότερες εἶναι αὐτὲς οἱ
 ιδέες βέβαια τόσο καλλίτερο εἶνε τὸ ἔργο. Μεγαλότερες ἐννοῶ ποῦ
 νὰ ἐνδιαφέρουν περισσότερο τὴν ἀνθρωπότη, γενικώτερες, ὑψηλότε-
 ρες, ὅπως θέλεις...

ΣΤΟΝ Κ. ΚΩΣΤΑ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗ (*)

ΚΕΡΚΥΡΑ 7 ΤΟΥ ΓΕΝΝΑΡΙΟΥ 1910

(ΣΤΗ ΖΑΚΥΘΟ)

Ἀγαπητὲ Κώστα!

Σ' εὐχαριστῶ γιατί μ' ἐθυμήθηκες στὴν ὥρα τῆς μεγάλης
 Σου λύπης. Κι' αὐτὸ μοῦ δείχνει τὴν ἀγάπην Σου, μοῦ δείχνει κιό-
 λας πῶς πιστεύεις ἀκόμη εἰς τὴν ἀγάπην τὴν ἐδική μου. Καὶ δὲν ἔ-

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Δημοσιευμένο στὰ «Γράμματα» Τόμ. Τεῦχ. 13-14.

σφαλες, καθὼς δὲν ἐλάθευα ἐγὼ πιστεύοντας πάντα πῶς ἡ φιλία μας ἦταν πολὺ βαθειὰ ριζωμένη στὴν καρδιά μας καὶ πῶς δὲ θ' ἀρ-
γοῦσε νὰ ξαναβλαστήσῃ πάλε στὸ φῶς. Εἶχαμε, θυμᾶσαι, κ' ἄλλη
φορὰ, δὲν ἤξεύρω γιατί, πάψη γιὰ χρόνια νὰ γραφώμαστε κ' ἔπειτα
ἦρθαν οἱ καλὲς μέρες τῆς ἐδῶ ζωῆς μας. Ἔτσι ἤμουνα παραβέ-
βαιος, θὰ ξινάρχονταν καὶ τώρα καινούριες χαρὲς νὰ ξανθοστολί-
σουν τὴ ζήση μας μὲ πρώτη ἀφορμὴ.

Καὶ ἡ ἀφορμὴ δὲν ἔλειψε. Μὰ—ποῖος μπορούσε νὰ τὸ φαν-
τασθῇ!—ἔφερε δάκρυα· πικρὰ δάκρυα· καὶ νεκρολούλουδα μυρόνουν
τὴν ἱερὴ συγκίνηση τῆς ξανανιωμένης ἀγάπης.

Ἐνεργεῖ μέσα μας τόσο δυνατὰ ἡ πίστη στὴν ἀθανασία ποῦ
τὸν τρομερὸ—τὸν ἀφεύγατο θάνατο, ποῦ δὲν ἔπρεπε νὰ λείπῃ ἀπὸ
κανένα λογαριασμό, τότε λησμονίει κανεὶς πάντα. Κι' ἂν ἐτηλε-
γράφησα ποῦ κλαίω μαζί Σας, δὲν ἦταν μιὰ ἀπλῆ καὶ τυπικὴ
φράση γιὰ νὰ ἐξηγήσω ἕναν πόνο τῆς στιγμῆς, ποῦ θὰ περάσῃ. Ὁ
πόνος αὐτός, καθὼς καὶ ἄλλοι παρόμοιοι πόνοι, θὰ μοῦ μείνῃ ἀγ-
κάθι στὰ φυλλοκάρδια μου. Ὁ νέος δὲ μοῦχε δεῖξῃ παρὰ καλοσύνη
καὶ ἀγάπη. Κι' αὐτὸ τὸ χρέος μου θὰ μείνῃ πάντα ἀνεξόφλητο.

Φιλῶ τὸ χέρι στὲς Κυρίες καὶ Σένα, ἀδελφέ μου, Σοῦ ζητάω μὲ
εἰλικρίνεια συμπάθιο γιὰ τὴν—πὲς τὴν ὅπως θέλεις, μονάχα ὄχι ἀναι-
στησία—τοῦ παλιοῦ φίλου Σου.

Λ. ΜΑΒΙΑΝΣ

ΣΤΟΝ ΙΔΙΟΝ (1)

(ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΤΗΣ 25 ΜΑΓΙΟΥ 1911)

..... Διατρέχω βέβαια τὸν κίνδυνο, νὰ μοῦ πῆ ἕνας ποῦ νὰ τύχῃ
νὰ ἰδῇ αὐτὸν τὸ στίχο (2) πῶς παθαίνω ὅ,τι παθαίνουν πολλοὶ ἄλλοι·
σὲ μᾶς ὄξω ἀπὸ τὴν Ἐφτάνησο καὶ τώρα ἀκόμα καὶ στὴν Ἐφτά-
νησο, πῶς λαθεύω στὸ ρυθμό!

Καὶ ἀληθινὰ ὁ λεγόμενος *endecasillabo dantesco* (γιὰ τὴ
μεγάλῃ χρῆση ποῦ ἔκαμε ὁ Dantes τοῦ στίχου αὐτοῦ τοῦ τονισμένου
στὴν ἔφραση ἀντὶ στὴν ἕξατη μέσα στὰ ποιήματά του) στὲς μετέπειτα
ἐποχὲς ἀποφεύγεται καὶ μονάχῃ τότε τὸν μεταχειρίζονται ὅταν πρό-
κειται νὰ ἐκφράσῃ ἡ ἀρρυθμία ἢ μᾶλλον ἡ ἰδιορρυθμία μία στενο-
χώρια ποῦ ἐκφράζονται καὶ τὰ νοήματα τοῦ στίχου, ἢ γιὰ μιμητικὴ
ἀρμονία. Κλασικὸ πρότυπο αὐτῆς τῆς χρήσης εἶναι π. χ. οἱ δύο στίχοι
τοῦ Δάντη

*e come quei che con lena affannata
uscito fuor del pelago alla riva,*

ὅπου ὁ ρυθμὸς ἐκφράζει τὴν ἀγωνία τοῦ κολυμπητῆ.

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Δημοσιευμένο στὰ « Γράμματα » Τόμ. Β'. Τεύχ. 13-14

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ὁ προτελευταῖος στίχος τοῦ σονέτου « Ἀνάξιο β' »

Μιμητικό σκοπό έχει ὁ στίχος τοῦ Σολωμοῦ στὸ «Λάμπρο»

Λάμπρον μὲ κάτι κουπιά τσακισμένα.

Στὸ σονέτο μου, μοῦ φαίνεται, πῶς καὶ ὁ κακὸς ἦχος καὶ ὁ ρυθμὸς προσπαθεῖ νὰ ἀποδώσῃ τὸ ξεψύχημα καὶ τὸ λίγωμα τοῦ κακομοίρη τοῦ σονετίστα.

Σὲ ἄλλα σονέτα ἐπροσπάθησα καὶ γιὰ ἄλλο λόγο δευτερεύοντα ποῦ συντρέχει καὶ ἐδῶ νὰ μεταχειριστῶ αὐτὸν τὸ στίχο. Καθὼς εἰς τὴ μουσικὴ οἱ dissonanzes, οἱ δυσηχίες δηλ. προετοιμάζουν τὴ μεγαλύτερη ἀπόλαψη τῆς τελείας συνηχίας (accordo perfetto) ἔτσι μπροστὰ σ' ἓνα στίχο γεμάτο καὶ ἤχερό μ' ἀρέσει νὰ βρῶ ἓναν ἄπλερο καὶ τραχύν. Ἀρχισα ὁμως καὶ σονέτο μὲ τέτοιο στίχο (πρᾶμα σπάνιο σὲ ἄλλες φιλολογίες): Μ ο ὑ ρ ω μ α,

Φυσάει τ' ἀεράκι μ' ἀνάλαφρη φόρα,

ὅπου μοῦ φαίνεται πῶς ἐκφράζεται ἡ ἀνάλαφρη φόρα τοῦ ἀνέμου, χωρὶς ὁμως νὰ μπορῶ νὰ δικαιολογήσω τὴ γνώμη μου...

ΣΤΟΝ ΙΔΙΟΝ (1)

(ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΤΗΣ 7 ΙΟΥΝΙΟΥ 1911)

..... Σοῦ τὸ 'στεῖλα (2) περισσότερο γιὰ τὴν τελειότητα καὶ ἐκεῖνο μ' ἓνα endecasillabo dantesco ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ δὲ σ' ἀρέσουν. Εἶναι πολὺ τολμηρὸ νὰ τελειόνη κανεὶς καθὼς καὶ ν' ἀρχίξῃ μὲ τέτοιο στίχο ἓνα σονέτο. Τὸ «Μούχωμα» ἀρχίζει μ' ἓνα τέτοιο μὲ τὸν τόνο στὴν ἑφτατη. Ἐγὼ τὸ κάνω γιὰ τὴν αἰσθάνομαι ποῦ ἐκφράζει ἐκεῖνο ποῦ θέλω. Θὰ μοῦ εἶχε σταθῆ εὐκόλο νὰ γράψω ἄλλιῶς. Μολοντοῦτο εἶμαι βέβαιος πῶς ὁ Μαρκοράς, ὁ Χρυσομάλλης καὶ ἄλλοι Κορφιαῖτες θὰ μοῦ τὸ λογάριζαν ὡς ἀτέλεια ἢ ἀμέλεια. Εἶναι κάτι primitif (Dante καὶ σύγχρονοί του) μέσα σὲ μιὰ τεχνοτροπία μοντέρνα.

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Δημοσιευμένο στὰ «Γράμματα» Τόμ. Β'. Τεύχ. 13-14

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Πρόκειται γιὰ τὸ σονέτο «Ἐλιά».

ΚΑΪΡΟ, 11 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1911.

.... Οἱ περισσότεροι εἶναι καὶ ἀνέτοιμοι γιὰ νὰ κρίνουν τὸ ζήτημα. Τὸ μόνον βέβαιον εἶναι πῶς ἡ ἐντύπωση ἐστάθη καλὴ στὸ γενικὸ καὶ τὸ λογαριάζω μεγάλη μου τύχη τοῦ μούλαξε νάμαι τὴν ἡμέρα ἐκείνη βουλευτῆς. Μὲ τὴν πεποίθηση πῶς δὲ θὰ τὰ βγάλω πέρα ἀνέβηκα στὸ βῆμα γιὰτὶ ἦτανε χρέος μου νὰ μιλήσω. Εἶχα προσχεδιάσει στὸ νοῦ μου τί ἔμελλε νὰ πῶ, μὰ ἐκεῖ τὰ ἐλησμόνησα στὴν ἀρχὴ τέλεια γιὰ τέλεια. Δὲν τάχασα ὅμως καὶ λίγο λίγο ἐμπῆκα σὲ σειρά. "Ἀφῆσ' ἀπ' ὄξω βέβαια πολλὰ ποῦθελα νὰ πῶ, ἐπρόσεξα ὅμως καὶ τὸ κατάφερα νὰ μὴν ἀναφέρω τίποτα ἀπ' ὅσα δὲν ἔπρεπε νὰ ἀναφέρω. Ὁ καιρὸς ἦτανε μετρημένος (1/2 ὥρα) καὶ δὲν ἐσύμφερε νὰ μῶ σὲ λεπτομέρεις. Ἐχρειάζονταν κιόλα νὰ κερδίσω τὴν προσοχὴ τῆς Βουλῆς, ποῦ δὲν ἦταν καθόλου σὲ διάθεση νὰ φερθῆ φιλικὰ πρὸς ἕνα δημοκρατιστὴ καὶ ἐπαρμόνευε νὰ πιαστῆ ἀπὸ τὸ παραμικρὸ γιὰ νὰ μὲ ἀντισκόπη καὶ νὰ μὲ μπλέξῃ σὲ διαλογικὴ συζήτηση, καὶ τότες κατὰ ξεμπερδέματα! Κ' ἡ ὥρα περνοῦσε! Στὸ τέλος τοὺς ἔκαμε νὰ χειροκροτήσουν ἔχτροι καὶ φίλοι, καὶ μου φαίνεται πῶς αὐτὸ ἦταν ἕνα κατόρθωμα. Τώρα οἱ ὑπερμαλλιαροὶ μὲ κατηγοροῦν πῶς ἐστάθηκα πολὺ μετριοπαθῆς καὶ πολὺ συμβιβαστικός. "Ἄν εἶχα μιλήσει ἄλλοιῶς, θὰ εἶχα χωρὶς ἄλλο βλάψει τὸ ζήτημα. Γιὰ τὸν ἑαυτό μου δὲ μ' ἔμελε. "Ἄν τοὺς ἐρέθιζα, θὰ ἐψήφιζαν πολὺ χειρότερα μέτρα. Ἐγὼ δὲν ἀπαρνήθηκα κανέναν, οὔτε Ψυχάρη, οὔτε Φιλήντα κτλ. δὲ μποροῦσα ὅμως ρητῶς νὰ φορτωθῶ καὶ ὅλες τὲς ἀμαρτίες τοὺς εἰς τὴν ὀργὴν μου, λέγοντας π. χ. πῶς ἐγκρίνω καὶ ἐπιδιοκιμάζω ὅλα τὰ τεράτουργήματά τους. Γιὰτὶ αὐτὸ θὰ ἐσήμαινε γιὰ τὴ Βουλὴ νὰ ἔλεγα πῶς εἶμαι μαλλιαρός. Αὐτὸ ἐννοοῦν αὐτοὶ μὲ ἐκείνη τὴ λέξη. "Ἄν εἶχα καιρὸ στὴ διάθεσή μου καὶ νὰ μποροῦσα νὰ τοὺς ξεδιαλύνω τὲς διαφορὰς τῶν διαφορῶν σχολῶν καὶ νὰ τοὺς ἐξηγήσω ἀπὸ ποιὰς αἰτίαις γεννιῶνται ἐκεῖνα τὰ φαινόμενα ποῦ τοὺς κάνουν νὰ παραξενεύονται, τότες ἄλλαζε τὸ πρᾶγμα. "Ἔτσι ὅμως ἤμουν ὑποχρεωμένος νὰ φερθῶ μὲ λίγη πολιτικὴ, γιὰ νὰ μὴ χάσουμε ὀλότελα τὸ ζήτημα. Δὲν πιστεύω νὰ ἔκαμα κακὰ. Πρέπει νὰ ἦτανε κανεὶς στὴν Ἀθήνα ἐκεῖνες τὲς ἡμέρες, γιὰ νὰ καταλάβῃ γιὰτὶ ἐμίλησα ὁπως ἐμίλησα....

ΣΤΟΝ Κ. ΗΥΓΟ ΓΟΕΡΙΝΓ (*)

MÜNCHEN DEN 23 SEPTEMBER 1887.

LIEBER LEIBFUCHS !

Es freut mich ungemein dass Dir das Buch Spass gemacht hat ; es würde mich weit mehr freuen wenn die darin enthaltenen Schilderungen Dich einmal bewegen würden, bis zu meiner Heimath einen Sprung zu machen. Es würde Dir dann nicht bloss das Land, sondern auch das Volk gefallen, ich bin es fest überzeugt. Wir haben bis jetzt das grosse Pech gehabt, dass immer Leute zu uns kommen, die am wenigsten dazu berufen waren ein Volk wie das unsere zu beurtheilen. Ich spreche besonders von denjenigen Deutschen die in der Welt herumreisen um nachher entweder ein Feuilleton oder eine Reisebeschreibung in die Welt zu schicken. Sie kommen zu uns mit den alten Fallmeyer'schen Theorien im Kopf, finden dort nicht alle Annehmlichkeiten der Cultur, wie sie sie hier haben, vergleichen uns dann schliesslich mit den alten Griechen, wie sie glauben, dass die waren, und kommen ganz entrüstet nach Deutschland zurück und schimpfen was sie nur können über uns, die kleinen und wehrlosen, deren einziger Fehler es ist 4 Jahrhunderte lang unter t ü r k i s c h e r Herrschaft geschmachtet zu haben ! Die grossen Massen der Zeitungsleser, denen die Wissenschaft nicht zugänglich ist, nehmen das Alles als wahr an, und daher kommt die grosse Antipathie, die hier in Deutschland gegen uns herrscht. Allerdings kommen noch ein Paar andere wichtige Gründe hinzu, wie z. B. die Sympathie die die Griechen für die ihnen Etwas congenialeren Franzosen hegen, und die Ausweisung des bayerischen Prinzen Otto aus Greichenland. — Du glaubst kaum, wie uns jetzt, da Deutschland so mächtig ist, diese Antipathie schadet, und wie sie unseren nichtswürdigen Feinden, dem nur aus Knechten bestehenden Barbarenvolke der Bulgaren, zuträglich ist !.....

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Είναι ο ίδιος που γι' αυτόν ἐγράφηκε και τὸ γερμανικὸ σονέτο και ποῦ με τὴν ἴδια καλωσύνη μᾶς ἐκοινοποίησε και τὸ γράμμα τοῦτο.

ΣΤΗΝ ΑΔΕΡΦΗ ΤΟΥ
ΚΥΡΙΑ ΕΣΘΗΡ ΜΑΒΙΛΗ (*)

ΑΡΤΑ, 4 ΑΠΡΙΛΕ Σ. V. 1897.

ΕΣΤΕΡ ΜΙΑ Ι

Ti, saluto per questa volta ancora prima di inoltrarmi là, dove non mi sarà più possibile di scriverti, cioè sulle montagne di questo territorio e nei poveri villaggi posti presso il confine turco.

Finora eravamo qui ad aspettare che si decidessero le nostre sorti in Atene. Disgraziatamente però tutto pareva rimesso e si perdettero così dei giorni preziosi. Finalmente dopo esserci preparati e armati di tutto punto sortiremo oggi dalla città di Αρτὰ e agiremo come serà ordinato. L'ora della guerra si approssima; la nostra causa è santa e giusta, la più giusta che vi possa essere. Chi potrà tacciarmi d'aver agito leggermente seguendo anch'io le sorti di questa guerra per cui s'interessano tanto anche gli stranieri stessi da venirsi esporre agli stessi pericoli ai quali ci esponiamo noi? Oggi appunto partiranno con noi, oltre il Harris, altri due inglesi di buonissima famiglia. Fatti dunque coraggio, mia cara e buona sorella, e cerca la tua sola consolazione nella convinzione che ciò che feci era mio sacro dovere di farlo e che non potevo fare altrimenti.

Penso a te e alla tua solitudine e mi si strazia il cuore. So quanto ti devo, mia povera sorella, so quanti tesori di amor fraterno e di abnegazione hai sprecato per me e quanti ne serbi ancora pronti nel fondo della tua santa anima. So che perdendo me, tu perdi tutto, anche quello che in me ricordava la nostra povera mamma. So tutto questo e piango qui non visto da nessuno, col cuore lacerato dal pensiero, che non ho potuto in vita mia renderti la benchè minima parte delle bontà e del tanto bene che mi hai fatto.

Ma tu credi in Dio e la religione t'ispira la speranza—che sarà d'ora in poi la tua sola consolatrice. Non so se potrai più scriverti. Sappilo però, e questa certezza potrà forse tranquillizzarti, che non mi esporrò mai più di quello che occorre e di quello che mi impone il mio dovere. Perciò, chi sa, forse potremo vivere assieme ancora felici in una patria felice e libera e onorati in una patria onorata.

Ti bacio con tutte le forze della mia anima.—Addio, mia buona, mia cara sorella!

LORENZO

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τὸ ἀποχαιρετιστήριο τοῦτο γράμμα ἔστειλε ἀνάγκης ἀπὸ τὴν Ἡπειρο, ὅπου κίολας σοβαρὰ ἐλαβῶθηκε κατὰ, στὸν πόλεμο, στὸ δεξι χέρι.

ΣΤΟΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΕΛΙΣΑΙΟ BRIGHENTI (1)

CESENA (ITALIA)

CORFU, 9/22 SETTEMBRE 1907

CARO SIGNORE !

Mi dispiace che tra le lunghe liste di numeri che Le inviai non c'era anche il Suo⁽²⁾ : non avrebbe potuto fare a meno di venire a Corfù, ed io mi sarei valso dell' occasione per discutere con Lei l'interessante Q u e s t i o n e , fino a che Lei si persuadesse che, se non altro, nella maniera di pensare degli ultravolgaristi c' è, come nella pazzia d'Amleto, un po' di metodo ; mentre così temo assai che Lei non ci abbia di già spediti per fanatici incurabili che non ragionano.

Un altro utile (oltre il molto dolce) che risulterebbe dalla Sua venuta è anche il seguente. Se, caso mai, Lei sopravvivesse alla noia di sentirmi parlare un po' più a lungo di quel ch' è permesso alla mia molto esigua entità, Lei ripartirebbe da Corfù forse persuaso che le ragioni della mia astensione dalla pubblicità non sono poi tanto invalide quanto paiono a prima vista ; mentre così non mi resta che dichiararle un po' troppo rozzamente che, se c'è cosa al mondo che possa farmi pentire di aver adempiuto qualche minima parte del mio dovere verso di Lei, l'assiduo cultore della nostra lingua e letteratura nazionale e il caldo fautore della causa ellenica all' estero, questa sarebbe la pubblicazione nella Sua Antologia e Crestomazia di un qualsiasi mio lavoro. L'onore sarebbe grande per me, ma, L'assicuro, non maggiore di quello che mi procura la Sua tanto gentile insistenza in proposito. A quello devo rinunciare ; di questo godrò fino alla fine della vita.....

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. 'Ο καθηγ. Brighenti είναι ὁ γνωστός φιλέλληνας καὶ συγγραφεὺς τοῦ Νεοελληνικοῦ Λεξικοῦ καὶ τῆς Νεοελληνικῆς Χρηστομάθειας ποῦ γι' αὐτὴν πραγματεύονται τὰ δύο γράμματα τοῦ ποιητῆ καὶ φίλου του. Τὰ χρωστοῦμε στὴν εὐγενικὰ καλωσύνη του.

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. 'Ο ποιητῆς ἐννοεῖ τοὺς λαχνούς τοῦ λαχείου τοῦ 'Εθνικοῦ Στόλου.

ΣΤΟΝ ΙΔΙΟΝ

(ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΕΡΚΥΡΑ ΤΗΣ 11/24 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1907)

..... So che Lei aborre dal pubblicare delle traduzioni. Eppure non credo che il quadro che Lei darà agli studiosi italiani della letteratura neoellenica sarà completo senza l'aggiunta di alcune almeno delle migliori della scuola settinsulare ionia. Anche in altre letterature il tradurre da opere straniere ebbe grande influenza sullo svolgimento della lingua letteraria e della produzione nazionale. In Grecia l'influenza ne è stata considerevole ed è un merito dei letterati corfiotti di aver sacrificato i facili allori della originalità e preferito dare delle traduzioni magistrali di opere classiche antiche e moderne alla nazione, formandone così il buon gusto e perfezionandone la lingua. Lei fa un'eccezione per le traduzioni dal greco antico e dall'italiano. Non trovo giustificata la regola, ma ancora meno l'eccezione.....

ΠΙΝΑΚΑΣ

Διάλεξη τῆς κυρίας Ειρήνης Δεντρινου Σελ. 7

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ

Α. - ΔΗΜΟΣΙΕΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ

Εἰς τὸ γυρισμὸ τῆς	Σελ. 21
Σ' ἓνα δολερὸ φίλο	» 22
Νύχτα	» 23
Λουτρὸ	» 24
Εἰς τὴν Πατρίδα	» 25
Εἰδύλλιο	» 26
Στροφοῦλες	» 27

Β. - ΣΟΝΕΤΑ

Ἀφιέρωση	Σελ. 31
Ἀμίλητα	» 31
Ἰάκωβος Πολυλάς	» 32
Νίκος Κογεβίνας	» 32
Χάρρις	» 33
Ἄλκης Παλαμᾶς	» 33
Λήθη	» 34
Ἔρως καὶ θάνατος	» 34
Ἀνεμόμυλος	» 35
Sansâra	» 35
Angelica Farfalla	» 36
Κρήτη	» 36
Καλλιπάτειρα	» 37
Κέρκυρα	» 37
Καρδάκι	» 38
Ὄνειρο	» 38
Ἀργυρόκουπα	» 39
Πόρτα Ριάλα	» 39
Ψυχοφίλημα	» 40
Νίκη	» 40
Πλήρωμα χρόνου	» 41
Τάμα	» 41
Πατρίδα	» 42
Πατρίδα	» 42
Εἴδωλα	» 43
Excelsior	» 43
Ξαναφέγγει	» 44
« Περὶ στεφάνου »	» 44
Μούχρωμα	» 45
Χαραυγή	» 45
Ἑλιὰ	» 46

Ὑπεράνθρωπος	Σελ.	46
Εἰς Εὐνομον	»	47
Ἔρμονες	»	47
Μαλλιαρὸς	»	48
Σωκράτι	»	48
Ναννούρισμα	»	49
Παλιοκαστρίτσα	»	49
Ὅμορφιά	»	50
Ἄνθρωπος	»	50
Ἀνάξιο α΄	»	51
Ἀνάξιο β΄	»	51
Φάληρο	»	52
Τοῦ κάκου	»	52
Ἐν τῇ Δημοτικῇ	»	53
Εἰς τὴν Μίννα	»	53
Δεκατετράστιχον	»	54
Παρθένα, πῶχασες τὴ μάννα σου	»	54
Μὲ παννία	»	55
Στὸν θάνατο τοῦ Σπυρίδωνος Μαρκοῦ	»	55
Σ' ἐγνώρισα καλὲ	»	56

Γ. - ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Μέσα τῆς καθρεφτίζοντας	Σελ.	59
Στροφές	»	60
Ἐπίγραμμα (Ἐλευθερία, γιὰ σένα ζω)	»	60
Τὲς πέντε τὸ πρωτὶ σημαίνει	»	61
Εἰς τὴν Frau W	»	61
Kellnerin	»	61
Εἰς τὸ Fremdenalbum ε' τὴν κορφὴ τοῦ Peissenberg	»	62
Ἐπίγραμμα. (Ἄν σιμά μου ἔχω γεμάτη)	»	62
Ἀλκαϊκὴ φῶδι	»	62
Σ' ἕνα λεύκωμα. (Φύλλα πυκνὰ καὶ φθονερά)	»	63
Στὸ ἴδιο λεύκωμα. (Κρίνα θὰ ἰδῆς κεῖ ποῦ θὰ πᾶς)	»	63
Στὸ ἴδιο λεύκωμα. (Βλέπω τ' ἀστέρια τ' οὐρανοῦ)	»	63
Αὐτὸς ποῦ ξηνητεύτηκε	»	64
Ἐλπίδες ποῦ ἔτὰ νειάτα	»	64
Φιλία πέταξες καὶ σὺ	»	65
Εἰς τὴν πρωτομαγιά	»	66
Τὰ μυστικὰ τοῦ Ἀγνώστου	»	67
Ξέρω τί θέλεις, Δέσποτα	»	68
Ὅποιος βράδν περνᾷ	»	69
Ρήγας καὶ τραγουδιστὴς	»	70
Φῶς λαμπρὸ φῶς	»	71
Ἐπίγραμμα. (Στερῆς καὶ τοῦ πελάγου)	»	71
Ἐπιγραφή σὲ μνήμα	»	71
Μόν' οἱ Μαραθωνομάχοι	»	72
Κολλίνα	»	73

*Επιγράμματα. Ἡ ρολίνα	Σελ.	73
» Ἡ Κέρκυρα στὸ Σολωμὸ	»	73
» Πῆξ	»	74
» Τὸ φλογερὸ καμίνι	»	74
» Σὲ καθαρευουσιάνο	»	74
« Ρολίνα	»	74
» Σ' ὄλον τὸν κόσμον	»	74
» Στὸν Κάντ	»	74
» Στὸν ἴδιον	»	74
» Στὸ γάμον ***	»	74
» Στὸν Ψυχάρη	»	74
Unfertiges und Schlechtes	»	75
Γράμμα	»	77
Sonett	»	79
An Hugo	»	79
Γερμανικὸ ἀπόσπασμα	»	79

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑΤΑ

A. - ΔΗΜΟΣΙΕΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ

Leopardi. Τὸ Σαββάτο ἔς τὸ χωριὸν	Σελ.	85
Οὔλανδ. Ἡ κατάρα τοῦ τραγουδιστῆ	»	87
Βύργερ. Λεονώρα	»	90
Οὔλανδ. Ὁ τυφλὸς βασιλιᾶς	»	97

B. - ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ροβέρτου Μπράουνιγκ. Σαοὺλ	Σελ.	101
Νάλας καὶ Νταμαγιάντη, ἐπεισόδιο τοῦ Μαχαμπχάρατα. (Ἀπόσπασμα)	»	114
*Ἀπὸ τὸν «Προμηθεὶς Δυόμενος» τοῦ Shelley	»	135
Οὐεργιλίου Αἰνειάδα. Βιβλίον πρῶτον. (Ἀπόσπασμα)	»	148
Αἰνειάδος βιβλίον β'. (Ἀπόσπασμα)	»	153
*Ἀπὸ τὸ «Γουλιέλμο Τέλλο» τοῦ Schiller Πράξι α'. Σκ. α'.	»	156
Schiller. Τὸ παράπονον τῆς Δήμητρας	»	160
*Ἀπὸ τὸ «Φάουστ» τοῦ Goethe	»	164
*Ἀπὸ τὴν «Parisina» τοῦ Byron	»	165
Ἀπὸ τὴν «Ἀρέθουσα» τοῦ Shelley	»	168
Ἀπὸ τὸν «Ἐνωχ Ἀρδεν» τοῦ Tennyson	»	169
*Ἀπὸ τοὺς «Τάφους» τοῦ Φόσκολου	»	170
*Ἀπὸ τὴν «Κόλαση» τοῦ Δάντη	»	172
*Ἀπὸ τὴν «Παράδεισον» τοῦ Δάντη	»	172
Δύο στίχοι τοῦ Lenau	»	172

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΠΕΖΑ

*Ἀπάντησις πρὸς τοὺς κριτὰς τῶν ἀναγνωστικῶν βιβλίων τοὺς ἐπικρίναντας τὴν ἔμμετρον μετάφρασιν τοῦ κ. Πολυλά. Σελ.	175
Λόγος γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα	» 188

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ

Στόν κ. Ἀ. Κεφαλληνό	Σελ. 194
Στόν ἴδιον	» 194
Στόν ἴδιον	» 195
Στόν κ. Κ. Θεοτόκη	» 195
Στόν κ. Κ. Πασαγιάννη	» 199
Στόν ἴδιον	» 197
Στόν ἴδιον	» 198
Στὴ Δίδα Ἑλένη Θεοτόκη	» 199
Στόν κ. Hugo Goering	» 200
Στὴν ἀδερφή του κυρία Ἐσθήρ Μαβίλη	» 201
Στόν καθηγ. Ἐλισαῖο Brighenti	» 202
Στόν ἴδιον	» 203

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ὁ ποιητὴς στὰ 1905	Σελ. 0- 1
Ἑλιά. (Αὐτόγραφο).	» 16-12
Εὐτυχὴς Συνάντησις: εἰκόνα τοῦ ζωγράφου Β. Giuliana	» 26-27

Ἡ στοιχειοθεσία τοῦ βιβλίου τούτου, ἐτελείωσε
 στὶς 15 Μαΐου 1923, στὸ Τυπογραφεῖο τῶν κ.κ.
ΚΑΣΙΜΑΤΗ & ΙΩΝΑ γιὰ λ/σμό τοῦ κ. **ΣΤΕΦΑΝΟΥ**
ΠΑΡΓΑ τῶν **“ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ”**. Κάθε ἀνατύπωση, χω-
 ρὶς τὴ γραφτὴ ἄδεια τοῦ ἐκδότη, καταδιώκεται
 κατὰ τὸ Νόμο.

“ΓΡΑΜΜΑΤΑ”

ΕΚΔΟΣΕΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΡΓΑΣ

ΤΑΧΥΔΡΟΜ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: “GRAMMATA” B. P. 1146 - ALEXANDRIE

ΤΗΛΕΓΡ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: “GENEB PARGAS,, ALEXANDRIE

ΓΡΑΦΕΙΟ : ΠΛΑΤΕΙΑ ΜΟΧΑΜΕΤ ΑΛΙ 17, ΤΡΙΤΟ ΠΑΤΩΜΑ - ΤΗΛΕΦΩΝΟ 58 - 71

ΤΜΗΜΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Ἐξεδόθησαν τελευταῖα:

ΕΡΕΥΝΑ γιὰ τὶς μελλοντικὰς κατευθύνσεις τῆς Φυλῆς μας. . . .	Γ.Δ.	20.
Γ. ΣΚΛΗΡΟΥ. Τὰ σύγχρονα προβλήματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ	»	25.
» Ἡ φιλοσοφία τοῦ Πολέμου καὶ τῆς Εἰρήνης	»	4.
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑ. Ὁ Λαγκᾶς	»	12.5
» Οἱ Ἀλανιάριδες	»	10.
» Ὁ Θρησκός τῶν Βασιδῶν	»	10.
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ Ἰδας.	»	5.
» Ἀγαπώντας	»	10.
ΔΗΜΟΥ ΤΑΝΑΛΙΑ. Τὸ φῶς τοῦ καίει.	»	10.
» Ὁ Λαὸς τῶν Μονούχων	»	10.
P. PASCAL. Τὰ ἠθικὰ ἀποτελέσματα τοῦ Σοβιετικοῦ πολιτ. . . .	»	5.
R. CHAUGHY. Ἡ Γυναῖκα Σκλάβο	»	4.
Δρ. Α. ΣΚΟΥΦΟΠΟΥΛΟΥ. Παλιὲς καὶ Καινούργιες Ἰδέες	»	12.5
ΔΟΡΕΝΤΣΟΥ ΜΑΒΙΑΗ. Τὰ Ἄπαντά του σὲ Β'. Ἐκδοσι	»	20.
ΠΕΤΡΟΥ ΑΤΡΕΙΑΗ. Πρὸς Τάσεις καὶ Σκοποὺς Νεοελληνικοὺς . . .	»	7.

Τὸν Ἰούλιο τοῦ 1923 ἐκδίδονται:

ΚΩΣΤΑ ΠΑΣΑΓΙΑΝΗ. Σατιρικά (ἄσματα), τῆς Μάνης.
ΑΡΙΣΤΟΥ ΚΑΜΠΑΝΗ Ναοὶ καὶ Τάφοι ἢ ὁ Θρόνος τῶν δυὸ Κόσμων,
(Δώδεκα ἡμέρες στὸ Λουξορ.)
ΕΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ. Ἐξαγνισμός!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μία ἕως δυὸ φορές τὸν μῆνα ἐκδίδουν τὴν «Βιβλιογραφία» καὶ τὴ στέλνουν δωρεάν σ' ὅποιον τὴν ζητήσει. Τυπώνεται σὲ 3000 ἀντίτυπα. Ὅσοι ἐκδότες ἐπιθυμοῦν νὰ περιλαμβάνονται τὰ βιβλία τους στὴ «Βιβλιογραφία» μας ἄς στέλνουν ἓνα ἀντίτυπο ἀπὸ τὶς καινούργιες ἐκδόσεις των. Τὸ ἴδιο καὶ οἱ ἐκδότες περιοδικῶν.

ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΥ

Στὰ «Γράμματα» βρίσκονται ὅλες οἱ ὑπάρχουσες ἐκδόσεις, παλιὲς καὶ νέες, ὅλων τῶν ἐκδοτικῶν ἑλληνικῶν οἴκων.

Ἐγγράφονται συνδρομητὲς σὲ ὅλα τὰ ἑλληνικὰ περιοδικά.

Το αντίτυπο αυτό έχει επεξεργαστεί από το eBooks4Greeks.gr για την διευκόλυνση των αναγνωστών.

Για το πρωτότυπο θα πρέπει να ανατρέξετε στην ηλεκτρονική βιβλιοθήκη της Google.

Επιστροφή
στην κορυφή